

Aktualizacja
LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
GMINY Karlino
NA LATA 2018-2023

Karlino 2018

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Wstęp	4
ROZDZIAŁ I SŁOWNIK POJĘĆ DOTYCZĄCYCH REWITALIZACJI	6
ROZDZIAŁ II ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY KARLINO	9
2.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PRAC NAD LPR	9
2.2. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LPR	10
ROZDZIAŁ III. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	16
3.1. ZAŁOŻENIA METODYCZNE	16
3.2. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALA PROBLEMÓW I POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W GMINIE KARLINO	24
3.2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	25
3.2.2. POZIOM OBCIĄŻENIA GMINY PROBLEMAMI OBSZARÓW WIEJSKICH I WSI POPEGEEROWSKICH	39
3.3. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH	60
3.3.1. ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	61
3.3.2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ	77
3.3.3. ANALIZA SFERY TECHNICZNEJ	83
3.3.4. ANALIZA SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ	86
3.3.4. ANALIZA SFERY ŚRODOWISKOWEJ	88
3.4. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	91
ROZDZIAŁ IV. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	100
ROZDZIAŁ V. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	109
5.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI	109
5.2. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA SPOŁECZNA	124
5.3. POGŁĘBIONA DIAGNOZA – SFERA GOSPODARCZA	133
5.4. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA ŚRODOWISKOWA	136
5.5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNO - TECHNICZNA	140
ROZDZIAŁ VI. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI WRAZ Z ODPOWIADAJĄCYMI IM KIERUNKAMI DZIAŁAŃ	147
6.1. MISJA I WIZJA	147
6.2. CELE LPR	149
6.3. HARMONOGRAM OPIS I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	150

6.4. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	219
ROZDZIAŁ VII. OPIS POWIĄZAŃ LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	222
7.1. PROGRAMY GMINNE.....	222
ROZDZIAŁ VIII. KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	227
8.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA.....	230
8.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	231
8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	234
ROZDZIAŁ IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W GMINIE KARLINO.....	235
9.1. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	239
9.2. AKTUALIZACJA	243
9.3. EWALUACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	243
SPIS TABEL	244
SPIS WYKRESÓW.....	245
SPIS RYSUNKÓW	246

Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karlino (zwany dalej LPR) jest dokumentem określającym proces niezbędnych przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych, służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowane obszary gminy. Już w 2010 roku, dostrzegając wiele problemów na obszarze gminy, zdecydowano o potrzebie powstania pierwszego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmował swym zasięgiem obszary miejskie w Karliniu. W Programie skupiono się przede wszystkim na określeniu obszarów kryzysowych, wyznaczonych na podstawie oceny sytuacji społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej terenów, na których stwierdzono nasilenie się negatywnych zjawisk o gradacji wyższej niż średnia dla miasta Karlina.

W wyniku przeprowadzonych analiz obszarom tym zostały także przypisane konkretne działania, mające przyczynić się do minimalizacji negatywnych zjawisk na nich występujących. W zamyśle autorów Programu proponowane działania miały zmierzać do wyznaczenia nowej jakości w wielofunkcyjnym rozwoju obszaru rewitalizowanego. Po siedmiu latach funkcjonowania tego dokumentu zdecydowano o potrzebie dokonania jego aktualizacji tak, aby w jak najlepszy sposób odpowiadał on na żywotne potrzeby lokalnej społeczności.

Działania zamierzające do aktualizacji Lokalnego programu Rewitalizacji Gminy Karlino na lata 2010 -2020, opierały się na dążeniu do jak najsilniejszego włączenia społeczności lokalnej we wszystkie etapy tworzenia założeń i koncepcji działań, zmierzających do identyfikacji i określenia sposobów rozwiązania najistotniejszych problemów obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi.

Partycypacyjny charakter opracowywania aktualizacji LPR był okazją dla zaangażowania szeregu osób, instytucji, stowarzyszeń z terenu całej Gminy Karlino, w problematykę rewitalizacji.

Pozwoliło to na identyfikację potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz innych interesariuszy, co do wizji rozwoju obszaru objętego rewitalizacją. Dzięki temu możliwe było uzyskanie tak ważnej dla rewitalizacji spójności planowanych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej.

Wpłynęło to niewątpliwie na pogłębienie dyskusji nad ostatecznym kształtem LPR i dało dodatkowy impuls dla rozwoju różnorodnych form współpracy wszystkich interesariuszy. Partycypacyjny charakter prac nad LPR pozwolił na stworzenie przyjaznych warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. **procesu zintegrowanego, kompleksowego oraz przygotowanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej.**

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karlino, został przygotowany i opracowany zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (art. 18 ust. 2 pkt 6), w myśl wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, wydanych przez Ministra

Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku, a także z uwzględnieniem zapisów dotyczących „Zasad w zakresie opracowania programów rewitalizacji i realizacji działań rewitalizacyjnych w ramach RPO WZ 2014 -2020”, opracowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Zespół ds. Rewitalizacji koordynujący proces rewitalizacji założył, że niezbędne jest stworzenie kompleksowego programu, pozwalającego łączyć wysiłki różnych podmiotów, które w efekcie przyczynią się do trwałego ożywienia społecznego i gospodarczego obszaru rewitalizacji. Celem podejmowanych działań jest zwiększenie atrakcyjności rewitalizowanego obszaru dla mieszkańców i przedsiębiorców, ale przede wszystkim poprawa jakości życia¹.

Dobór metod i technik służących opracowaniu aktualizacji LPR, pozwolił na połączenie wiedzy ekspertów zewnętrznych, liderów życia społecznego oraz głosów mieszkańców i innych interesariuszy rewitalizacji. W pracach uczestniczyli eksperci Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gmin ze Szczecina.

Proces rewitalizacji w gminie Karłino obejmował m.in.: realizację warsztatów, badań diagnostycznych o charakterze ilościowym i jakościowym, spacer studyjny, wywiady z przedstawicielami lokalnej społeczności. Akcje informacyjne skierowano do wszystkich potencjalnych interesariuszy. Pozwoliły one na dotarcie z informacjami o rewitalizacji, do szerokiego grona odbiorców z gminy i z poza jej obszaru, czego efektem były m.in. zgłaszane projekty rewitalizacyjne.

Pierwszy okres funkcjonowania zaktualizowanego LPR w gminie Karłino wskazał na celowość realizacji tego dokumentu. Ożywiona dyskusja nad jego zapisami, a przede wszystkim zdiagnozowane nowe problemy w obszarze rewitalizacji wskazały na konieczność dokonania aktualizacji LPR w Gminie Karłino.

Zgłaszane uwagi i nowy projekt rewitalizacyjny są najlepszym przykładem że podstawowy cel każdego programu rewitalizacji został w Karlinie osiągnięty. Dzięki partycypacyjnemu modelowi tworzenia LPR udało się stworzyć nowe ramy dla dyskusji o przyszłości obszaru rewitalizowanego i niezbędnych działaniach, które powinny zostać w nim podjęte. Efektem zaangażowania lokalnej społeczności były przeprowadzone w lipcu 2018 roku badania wśród społeczności lokalnej i przygotowany projekt zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

¹ Krajowa Polityka Miejska 2023, s. 64, <https://www.mr.gov.pl>

ROZDZIAŁ I SŁOWNIK POJĘĆ DOTYCZĄCYCH REWITALIZACJI

Ewaluacja (systematyczna ocena) to zaplanowany proces badania uzyskiwanych przez poszczególne programy rezultatów (bezpośrednich, mierzalnych korzyści dla beneficjenta) oraz przeliczania tych rezultatów według przyjętego systemu wskaźników i wag, w celu oceny skuteczności realizacji całego programu rewitalizacji.

Interesariusze – to mieszkańcy, organizacje pozarządowe, prywatne, podmioty publiczne lub inne organizacje, zlokalizowane na terenie objętym programem rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji w Gminie Karlino są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej.

Kapitał społeczny to sieć relacji zaufania, lojalności i solidarności, tworząca warunki do faktycznego współdziałania jednostek we wspólnym interesie i rozwijania pomiędzy tymi jednostkami realnych kooperacji o różnych celach.

Marginalizacja - spadek znaczenia danej jednostki lub grupy społecznej w społeczeństwie, osłabienie jej wpływu na życie społeczne, subiektywne odbieranie jej głosu przez resztę społeczeństwa jako mało ważnego. Skutkiem marginalizacji (procesu) jest wykluczenie społeczne (stan).

Monitoring oznacza obserwowanie procesu wdrażania LPR i odnotowywanie jego zmieniającego się stanu. Monitoring polega na bieżącym gromadzeniu informacji o terminowości realizacji elementów LPR i uzyskanych produktach.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni** gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**.

Obszar zdegradowany – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Partycypacja – (z łaciny *particeps* - biorący udział, z ang. *participation* – uczestniczenie) – uczestnictwo, udział jednostek w większej grupie, formacji, projekcie czy instytucji. Partycypacyjny charakter rewitalizacji – polega na tym, że proces ten programuje się, prowadzi i ocenia przy zapewnieniu aktywnego udziału interesariuszy.

Program rewitalizacji - to inicjowany, opracowany i uchwalony przez **RADĘ GMINY**, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej, lub przestrzennie-funkcjonalnej, lub technicznej, lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny - zaplanowany w programie rewitalizacji, ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego.

Rewitalizacja – proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Skoncentrowany terytorialnie, prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w jednej z następujących sfer:

- ☐ **GOSPODARCZEJ** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- ☐ **ŚRODOWISKOWEJ** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
- ☐ **PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- ☐ **TECHNICZNEJ** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju, opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Trwałość projektu – niepoddanie projektu tzw. zasadniczym modyfikacjom tj.: wynikającym ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej i mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny

Ubóstwo - pojęcie ekonomiczne i socjologiczne opisujące stały brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych.

RODZIAŁ II ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY KARLINO

2.1 KOMPLEKSOWOŚĆ PRAC NAD LPR

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karłino na lata 2010-2020 opracowany został w odmiennych od dzisiejszych uwarunkowanych społecznych, politycznych i gospodarczych. Wdrożenie nowego Regionalnego Programu Operacyjnego w Województwie Zachodniopomorskim wymagało dokonania szeregu zmian w dokumencie tak, aby mógł być on podstawą do ubiegania się o wsparcie w ramach RPO. Przeprowadzone analizy, oceniające dotychczasową realizację Programu, wskazywały na konieczność dokonania jego aktualizacji. Aktualizacja zakłada podjęcie działań mających wpłynąć na jak najlepsze dostosowanie zapisów LPR do współczesnych realiów, a także ma pozwolić na identyfikację najważniejszych problemów, z którymi współcześnie boryka się lokalna społeczność.

W TOKU PRAC NAD LPR PRZYJĘTO ŻE:

- Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Karłino **stanowi kompleksowy proces** wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego;
- Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Karłino **zakłada optymalne wykorzystanie endogennych czynników rozwoju** obszaru oraz wzmacnianie potencjału obszaru poprzez działania rewitalizacyjne;
- Rewitalizacja w Gminie Karłino **jest procesem silnie skoncentrowanym terytorialnie i prowadzonym w sposób zintegrowany**;
- Proces rewitalizacyjny obejmuje **działania całościowe** (wzajemnie powiązane przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, środowiskowe), **integrujące interwencję** na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki;
- Działania rewitalizacyjne prowadzone w Gminie Karłino, na wszystkich etapach ich realizacji, poddane zostały szerokim **konsultacjom społecznym** i są wynikiem współpracy wszystkich interesariuszy reprezentujących lokalną społeczność;
- Projekty rewitalizacyjne przyjęte do realizacji **służą pogłębieniu poczucia wspólnoty społeczności lokalnej**, przyczyniając się do rozwoju obecnych i nowych form aktywności mieszkańców gminy;
- Określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji działania wykazują się wysoką **spójnością wewnętrzną oraz zewnętrzną**, w tym w szczególności z dokumentami strategicznymi gminy, województwa i kraju.

W celu realizacji przedstawionych założeń, konieczne było opracowanie metodologii, uwzględniającej lokalne uwarunkowania oraz wytyczne zawarte w aktach normatywnych dotyczących rewitalizacji.

Wykorzystano w tym celu wnioski płynące, z analizy literatury poświęconej procesom rewitalizacyjnym w Polsce i na świecie². Umożliwiło to określenie statystycznych mierników, pozwalających na delimitację obszarów zdegradowanych oraz zastosowanie skutecznych metod włączających w proces budowy programu szerokie grono interesariuszy.

Przeprowadzone w lipcu 2018 r. konsultacje z mieszkańcami wykazały, że zapisy LPR należy uzupełnić o dodatkowy projekt rewitalizacyjny, który został złożony przez przedstawicieli mieszkańców i dotyczył problemów aktywizacji osób niepełnosprawnych.

2.2. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LPR

Kompleksowość prac nad LPR osiągnięto dzięki partycypacyjnemu charakterowi prac nad LPR. Pozwoliło to na zaangażowanie na każdym etapie procesu rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy. **W sposób bezpośredni i twórczy wpływali oni na kształt podejmowanych działań oraz treść aktualizowanego LPR.**

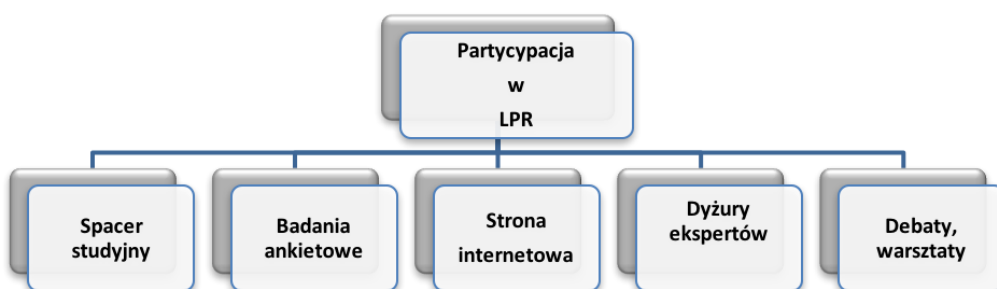
Zespół ds. Rewitalizacji założył, że działania rewitalizacyjne w Karlinie to nie incydentalne, niezależne projekty, ale proces kompleksowych przemian. Przemiany te realizowane są w interesie mieszkańców i w ścisłym porozumieniu z interesariuszami rewitalizacji. Dlatego też w procesie prac nad LPR dla gminy Karolino zadbano o jak najszerszą partycypację społeczną.

Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Zespół ds. Rewitalizacji partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji zdegradowanych obszarów gminy Karolino jako fundament wszelkich działań. O uspołecznienie procesu rewitalizacji zadbano na różnych jego etapach, tj. diagnozie, programowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji.

² M.in.: Espinosa, A., Hernandez, T. (2016). A comparison of public and private partnership models for urban commercial revitalization in Canada and Spain. *The Canadian Geographer/Le Géographe canadien*, 60(1), 107-122.; Mallach, A. (2017). Urban neighborhoods in a new era: Revitalization politics in the postindustrial city, University of Chicago, 2015.; Lorens, P. (2010). *Rewitalizacja miast: planowanie i realizacja*. Wyd. Architektury Politechniki Gdańskiej.; Markowski, T. (2016). Rewitalizacja miast – wielowymiarowy proces rozwoju. *Przegląd Komunalny*; Śleszyński, P., Bednarek-Szczepańska, M., Górczyńska, M., Korcelli-Olejniczak, E. (2016). Komentarz do Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. *Problemy Rozwoju Miast*, (1), 53-57; Huber M. A. (2016). Revitalization of modern cities, taking into account the harmony of the environment and infrastructure on the example of the European Union. *Tourism and Cultural Heritage*, 2(1), 1-8.; Górski, A. S. (2016). ZNACZENIE PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ W PROCESIE REWITALIZACJI. *Research Papers of the Wrocław University of Economics/Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (443);; Malkowski, A. (2016), Program rewitalizacji jako narzędzie zarządzania obszarem peryferyjnym [w:] Wykorzystanie zarządzania projektami w sektorze publicznym, Przedsiębiorczość i Zarządzanie, XVII/II/1; Barney, J. B., Ketchen Jr, D. J., Wright, M. (2011). The future of resource-based theory: revitalization or decline?. *Journal of management*, 37(5), 1299-1315.

Partycypacja obejmowała różnorodne formy włączania mieszkańców w działania związane z rewitalizacją m.in. spotkania z interesariuszami, spacer studyjny, dyżury ekspertów, debaty, wspólne projekty, badania ankietowe, wywiady pogłębione, przekazywanie informacji i konsultacje – zob. rysunki 1., 2., i 3.

Rysunek 1. Partycypacyjny charakter LPR w gminie Karlino

Źródło: opracowanie własne.

Uspołecznienie procesu przygotowania LPR miało na celu zagwarantowanie wysokiej jakości projektów rewitalizacyjnych i rzeczywiste zaangażowanie się społeczności lokalnej w proces rewitalizacji w Gminie Karlino.

INTERESARIUSZE ZAANGAŻOWANI W PRACĘ NAD LPR W GMINIE KARLINO

1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. Pozostali mieszkańcy gminy, niemieszkający na obszarze rewitalizacji;
3. Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. Organy władzy publicznej;
7. Inne podmioty.

Przyjęta forma prac nad LPR wpisuje się w „**zasadę partnerstwa**” wynikającą z art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu.

Rysunek 2. Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3. Spacer studyjny

Źródło: opracowanie własne.

Idea partycypacji społecznej opiera się na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest istotnym elementem tworzenia dokumentu, który stanowi narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niekorzystnych zjawisk, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych.

Partycypacyjny charakter prac polegał m.in. na:

1. **Poznaniu** potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
2. **Prowadzeniu** skierowanych do interesariuszy działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu;
3. **Inicjowaniu**, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
4. **Zapewnieniu** udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
5. **Wspieraniu** inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
6. **Zagwarantowaniu** w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rysunek 4. Spacer studyjny

Źródło: opracowanie własne.

Jawność i transparentność procesu rewitalizacji była kluczowym założeniem prac nad programem. W trakcie bieżących nad nim prac, wszystkie informacje publikowane były na stronie internetowej gminy, udostępniane w siedzibie urzędu.

Rysunek 5. Portal informujący o procesie rewitalizacji w gminie Karlino

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 6. Warsztaty rewitalizacyjne

Źródło: UM Karlino

W ramach procesu rewitalizacji przedsięwzięto działania skierowane do wszystkich interesariuszy, w tym do najmłodszych mieszkańców gminy. Efektem tego były m.in.: warsztaty czy konkurs na logo rewitalizacji.

Rysunek 7. Logo rewitalizacji

Źródło: UM Karlino

Wybrane i wykorzystane w pracach nad programem metody i techniki badawcze, posłużyły do określenia stanów kryzysowych we wszystkich najistotniejszych sferach tj. **społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej.** – rysunek 8.

Rysunek 8. Zakres diagnozy na potrzeby LPR

Źródło: opracowanie własne.

Poddano także analizie zidentyfikowany potencjał obszaru zdegradowanego i poddanego procesowi rewitalizacji.

ROZDZIAŁ III. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

3.1. ZAŁOŻENIA METODYCZNE

Proces wyznaczania obszaru zdegradowanego, na którym następnie dokonano zakreslenia obszaru rewitalizacji, był kluczowym etapem prac nad LPR. Prawidłowe określenie obszaru zdegradowanego możliwe było dzięki przeprowadzeniu wnikliwej diagnozy obszaru całej gminy, w oparciu przyjętą procedurę (patrz rysunek 9). Uwzględniono przy tym przede wszystkim wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (poz. 1777) oraz wytyczne „Zasad w zakresie opracowania programów rewitalizacji i realizacji działań rewitalizacyjnych w ramach RPO WZ 2014 - 2020”, opracowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Rysunek 9. Schemat procesu diagnostycznego

Źródło: opracowanie własne.

Ważne były także wywiady z liderami lokalnymi i przedstawicielami interesariuszy, w efekcie czego, możliwe stało się określenie zakresu danych możliwych do pozyskania dla celów opracowania diagnozy oraz wybór jednostek referencyjnych, niezbędnych w dalszym etapie prac.

Ze względu na fakt, że poprzedni program rewitalizacji, dotyczył wyłącznie miasta Karlino, a w okresie jego realizacji zidentyfikowano szereg problemów także na obszarach wiejskich, założono, że należy ponownie zdefiniować obszar zdegradowany w gminie Karlino. W tym celu konieczne było przeanalizowanie sytuacji w całej gminie, w sferach: społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej. Pozwoliło to zidentyfikować tzw. obszary zdegradowane i umożliwiło zaplanowanie kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

Prace nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Karlino przebiegały w trzech etapach.

W ETAPIE I - wyznaczono tzw. jednostki analityczne, które określa się jako najmniejsze, niepodzielne w kolejnych etapach postępowania obszary gminy. Podział na jednostki analityczne opiera się na szeregu zdefiniowanych czynnikach. Dodatkowo, wykonano szereg analiz uwzględniających najważniejsze elementy krajobrazu naturalnego i kulturowego m.in.: przeznaczenie terenów wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, czy utrwalony w świadomości mieszkańców podział miasta i gminy oraz istniejącą strukturę zabudowy. Ostateczny podział na jednostki analityczne został skonsultowany i zatwierdzony przez Zespół ds. Rewitalizacji, w oparciu o pojęcie jednostki urbanistycznej zdefiniowanej przez Instytut Rozwoju Miast – *jednostki urbanistyczne to obszary stosunkowo nieduże, możliwie jednorodne pod względem funkcjonalnym oraz względnie homogeniczne pod względem morfologicznym i społecznym. Ich zaletą jest to, że stanowią naturalne jednostki do zbierania i przedstawiania wielu informacji, a także podejmowania działań rewitalizacyjnych*³.

Naturalną jednostką podziału w przypadku gminy Karlino były granice administracyjne miasta oraz granice gminy. Biorąc pod uwagę liczbę ludności miasta oraz rozproszenie zabudowy, przyjęto podział na mniejsze jednostki analityczne. Taki zabieg miał na celu lepszą charakterystykę statystyczną i wyodrębnienie obszaru zdegradowanego w sposób gwarantujący obiektywizm oceny poszczególnych zjawisk oraz ujmujący wieloaspektowość funkcji terenu. **Podziału dokonano w oparciu o przeprowadzone konsultacje w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji uwzględniając uwagi zgłaszane w trakcie spotkań z interesariuszami procesu rewitalizacji w gminie Karlino.**

Konieczność prowadzenia analiz w poszczególnych obszarach Miasta, różniących się pełnionymi funkcjami, wymagała wydzielenia mniejszych jednostek analitycznych. Konsultacje z mieszkańcami pozwoliły na delimitację trzech funkcjonalnych obszarów na terenie miasta Karlino.

W naturalny sposób wydzielono także czwarty obszar analityczny, który swym zasięgiem **objął wszystkie obszary wiejskie w gminie Karlino**. Podział obszaru wiejskiego na mniejsze jednostki analityczne uznano za bezcelowy. Jednocześnie zadbano o możliwie szeroki udział

³ W. Jarczewski, J. Jeżak, *System monitorowania rewitalizacji*, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2010, s. 14

przedstawicieli społeczności zamieszkującej obszary wiejskie w procesie rewitalizacji. Pozwoliło to na wskazanie problemów obszarów wiejskich w gminie.

Problemy obszarów wiejskich poddane zostały analizie na etapie diagnozy zjawisk kryzysowych (w tym także w zakresie obciążenia problemami związanymi z popegeerowskim charakterem obszarów wiejskich w gminie), a także w trakcie pogłębianych analiz dotyczących problemów obszaru rewitalizacji.

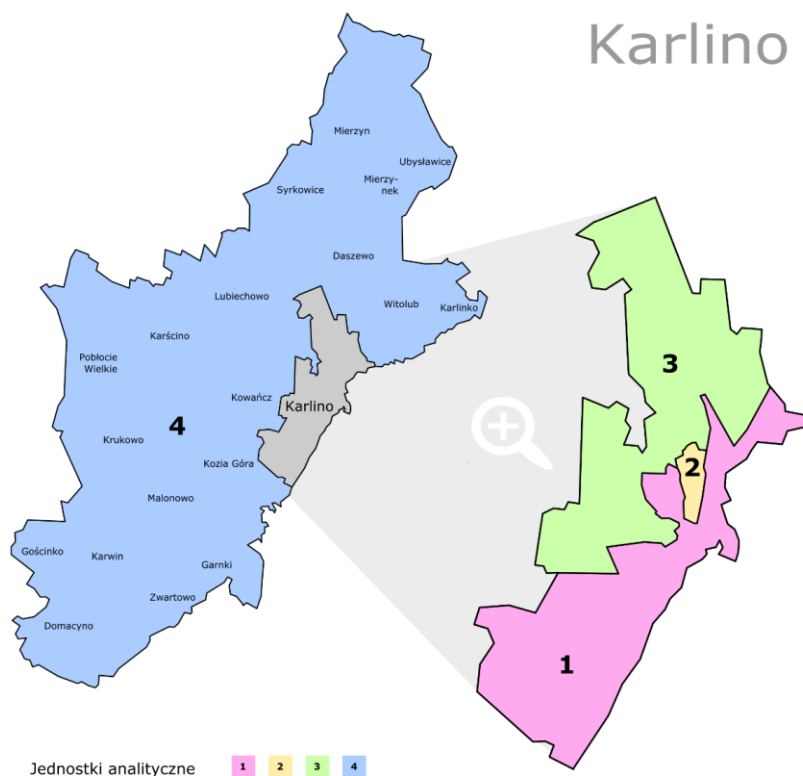
Charakter miejsko –wiejski gminy warunkuje to, że przestrzennie obszary wiejskie dominują w gminie Karłino. Zamieszkuje je jednak zdecydowanie mniej osób niż obszary miejskie w Karlinie. Społeczności wiejskie rozproszone są w 19 sołectwach i 28 miejscowościach o charakterze wiejskim (rys. 10).

Dlatego też przedmiotem szczególnej uwagi, w trakcie procesu aktualizacji LPR było rozpoznanie problemów tych obszarów i znalezienie możliwości poprawy sytuacji w których znalazła się ludność zamieszkująca obszary wiejskie w Karlinie.

Ostatecznie dla przeprowadzenia niezbędnych analiz ilościowych i jakościowych obszar gminy Karłino podzielono następująco (rys.10):

- **OBSZAR 1** - Stare Miasto - strefa ochrony konserwatorskiej A - zawierającą ulice: Białogardzką, Bogusława X, ks. Brzóska, Dworcową, Kolejową, Konopnickiej, Koszalińską, Krótką, Nadbrzeżną, Okrzei, Parkową, Pl. Jana Pawła II, Prusa, Spichrzową, Szczecińską, Szymanowskiego (bez nru 4 i 4a), Traugutta (tylko SP i Biblioteka), Waryńskiego, Wigury i Żwirki.
- **OBSZAR 2** - główna część obszaru strefy ochrony konserwatorskiej B- zawierająca ulice: Chopina, Chrobrego, Kościuszki, Moniuszki, Ogrodową, Pełki, Słoneczną, Stromą, Szymanowskiego 4- 4a, Traugutta (bez SP i biblioteki), Wojska Polskiego.
- **OBSZAR 3** - pozostała część miasta - z ulicami: 4 Marca, Jaworskiej, Jedności, Kołobrzeską, Krasickiego, Leśną, Niepodległości, Przyjaźni, Sawickiej, Spacerową, Spokojną, Walki Młodych, Wolgast, Wolności, Wyzwolenia.
- **OBSZAR 4** - obszar wiejski gminy - składający się z 19 sołectw: Daszewo, Domacyno, Garnki, Gościnko, Karlinko, Karścino, Karwin, Kowańcz, Kozia Góra, Krukowo, Lubiechowo, Malonowo, Mierzyn, Mierzynek, Pobłocie Wielkie, Syrkowice, Ubysławice, Witolub, Zwartowo.

Rysunek 10. Podział miasta Karlino na obszary analityczne.

Źródło: opracowanie własne.

W ETAPIE II - pozyskano niezbędne dane statystyczne oraz przeprowadzono analizę wskaźnikową wyznaczonych uprzednio jednostek analitycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej. Zgodnie z zapisami ustawy oraz wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego, zebrano informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej oraz infrastrukturalnej. Analizę przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźnika syntetycznego. W badaniach ilościowych wykorzystana została metoda standaryzacji, której poszczególne etapy to:

1. Zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich wskaźników w odniesieniu do porównywanych obszarów;
2. Przyporządkowanie wszystkim obszarom liczby mieszkańców;

3. Odniesienie nominalnej wartości wskaźnika do liczby mieszkańców;
4. Obliczenie średniej arytmetycznej dla ujednoliconych wskaźników (dla obszaru całej gminy);
5. Obliczenie odchylenia standardowego dla poszczególnych wskaźników (dla całej gminy);
6. Standaryzacja wskaźników. W celu umożliwienia sumowania danych, wskaźniki podlegają standaryzacji; polega to na odjęciu od wartości wskaźnika dla danej jednostki analitycznej średniej wartości dla całego obszaru i podzieleniu przez odchylenie standardowe. W wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią - zero, i odchyleniem standardowym - jeden, co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego obszaru, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które jednostki analityczne odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całej gminy. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują jednostki o najlepszej sytuacji społecznej, w których negatywne zjawiska społeczne, w porównaniu ze średnią dla całej gminy, odznaczają się mniejszym natężeniem;
7. Obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji - zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych jednostek analitycznych;
8. Interpretacja wyników - hierarchizacja jednostek analitycznych w oparciu o sumaryczny wskaźnik degradacji.

Szacowanie miernika rozwoju społecznego rozpoczęto od doboru zestawu odpowiednich zmiennych diagnostycznych $\{x_1, x_2, \dots, x_k\}$. Dobór zmiennych diagnostycznych został dokonany spośród cech posiadających największy wpływ na ocenę poziomu rozwoju analizowanych obszarów. Warto podkreślić fakt, iż dobór ten musiał zostać przeprowadzony w oparciu o dostępny materiał statystyczny. Katalog wybranych do badań zmiennych został przedyskutowany i ostatecznie ustalony z interesariuszami i Zespołem ds. Rewitalizacji.

Identyfikacja negatywnych zjawisk społecznych jest fundamentem diagnozy obszarów kryzysowych, dlatego też w ramach tej sfery określono najszerzy zestaw wskaźników.

Punktem wyjścia doboru wskaźników były wytyczne Instytucji Zarządzającej RPO WZ zawarte w dokumencie „Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020” (s. 24-25). Wskaźniki przyjęte na potrzeby oceny sfery społecznej, zostały wyselekcjonowane w taki sposób, aby zobrazować sytuację w poszczególnych obszarach gminy, w różnych kategoriach. Dokonano również, analizy w sferze gospodarczej i sferze technicznej. Łącznie do analizy wykorzystano zestaw wskaźników –patrz tabela 1.

Tabela 1. Zestaw wskaźników

LP.	WSKAŹNIK	SPOSÓB LICZENIA
SFERA SPOŁECZNA		
1	Depopulacja (WS1)	Wartość wskaźnika liczona jako odchylenie bezwzględne liczby osób ogółem w okresie przyjętym do analizy Różnica liczby mieszkańców ogółem w poszczególnych jednostkach analitycznych w okresie 2011-2016
2	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (na 1000 osób) (WS2)	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców diagnozowanego obszaru.
3	Wskaźnik starzenia się społeczeństwa (WS3)	Relacja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym
4	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (WS4)	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielenie przez liczbę mieszkańców danego obszaru.
5	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek stały na 1000 mieszkańców (WS5)	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielenie przez liczbę mieszkańców danego obszaru
6	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek okresowy na 1000 mieszkańców (WS6)	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielenie przez liczbę mieszkańców danego obszaru
7	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek celowy na 1000 mieszkańców (WS7)	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielenie przez liczbę mieszkańców danego obszaru
8	Pomoc w dożywianiu dzieci - liczba dzieci na 1000 mieszkańców (WS8)	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielenie przez liczbę mieszkańców danego obszaru
9	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców (WS9)	Wartość wskaźnika liczona poprzez pomnożenie liczby przestępstw przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.
SFERA GOSPODARCZA		
1	Udział osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 mieszkańców (WG1)	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców diagnozowanego obszaru.

2	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców (WG2)	Wartość wskaźnika liczona poprzez pomnożenie liczby osób prowadzący działalność gospodarczą przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.
3	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (WG3)	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby nowo zarejestrowanych podmiotów pomnożony przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.
4	Liczba bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (WG4)	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby długotrwale bezrobotnych do ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym.
SFERA TECHNICZNA		
1	Ogólny zasób mieszkaniowy na mieszkańca (WI1)	Wartość wskaźnika liczona jako wartość zasobów mieszkaniowych w m ² podzielona na liczbę ludności.
2	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. (WI2)	Wartość wskaźnika liczona jako suma budynków oddanych do użytku przed 1970 r.
3	Jakość i stan infrastruktury drogowej, ulic i chodników w gminie (WI3)	Wskaźnik jakościowy. Ocena jakości i stanu infrastruktury ulic i chodników w poszczególnych obszarach dokonana przez uczestników warsztatów ⁴
SFERA ŚRODOWISKOWA		
1	Zanieczyszczenia powietrza (WS1)	Wskaźnik jakościowy. Ocena zanieczyszczenia powietrza dokonana przez uczestników warsztatów
2	Obciążenie problemem azbestu w gminie (WS2)	Wskaźnik ilości m2 azbestu w poszczególnych obszarach
SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA		
1	Dostępność do wybranych usług i przestrzeni publicznych w obszarze gminy	Wskaźnik jakościowy. Ocena dostępności do wybranych usług i przestrzeni publicznych w obszarze gminy, dokonana przez uczestników warsztatów

Źródło: opracowanie własne.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter holistyczny i łączy metody ilościowe i jakościowe.

⁴ Uczestnicy warsztatów dokonali oceny poszczególnych zjawisk występujących w gminie przyporządkowując dla każdego obszaru poszczególne oceny (w skali 1-5 gdzie 5 – bardzo duży problem, 1 – problem o niewielkim natężeniu). Na podstawie wystawionych ocen uporządkowano poszczególne obszary w kontekście występujących na nich problemów wyznaczając obszary znajdujące się w sytuacji bardzo złej, złej, przeciętnej, złej i bardzo złej. Wykorzystano do tego wartość średnią i odchylenie standardowe, co pozwoliło na dokonanie takiej klasyfikacji. Więcej na temat klasyfikacji w Maków W.: Ranking pod względem sytuacji na rynku pracy, Wiadomości Statystyczne 1998, nr 5, s. 56-70.

Dla wydzielonych jednostek analitycznych uzyskano materiał statystyczny z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Gminy Karlino, MGOPS, Powiatowego Urzędu Pracy, Policji. Badania ilościowe zostały uzupełnione przeprowadzonymi wśród uczestników procesu rewitalizacji badaniami jakościowymi. W szczególności dotyczyły one sfery środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej. Badania jakościowe prowadzono w oparciu o kwestionariusze ankiet i w trakcie wywiadów i badań fokusowych. Szczególnie cenne okazały się spotkania z mieszkańcami w ramach warsztatów i spaceru studyjnego.

Dzięki badaniom jakościowym możliwe było zbadanie opinii mieszkańców w zakresie występowania obszarów zdegradowanych w gminie i przyczyn występowania procesów i zjawisk prowadzących do degradacji obszaru gminy.

Ze względu na charakter miejsko-wiejski gminy szczególnie cenne dla diagnozy problemów występujących w gminie Karlino, były badania przeprowadzone na obszarach wiejskich i spotkania z sołtysami.

W ETAPIE III – wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki analityczne, w których w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych, konieczne było wskazanie terenów, na których analizowane wskaźniki przyjmują mniej korzystne wartości, niż w pozostałych częściach gminy. Przeprowadzono analizę wskaźnikową w oparciu o metodę standaryzacji, w celu określenia natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Metoda ta pozwala zhierarchizować obszary znajdujące się na badanym obszarze, według stopnia degradacji.

Dla każdej jednostki analitycznej wyznaczono wartości wystandaryzowanych wskaźników, które informują o wielkości odchylenia od normy. Wskaźniki te mogą przyjmować wartości dodatnie (wówczas wskaźnik degradacji dla danej ulicy/sołectwa jest wyższy od średniej dla całej gminy), lub ujemne (wtedy wskaźnik degradacji dla danej ulicy jest niższy niż średnia dla całej gminy). Proces standaryzacji opierał się na normalizacji zmiennej losowej, w wyniku której, zmienna uzyskuje średnią wartość oczekiwaną.

Wartość wystandaryzowaną uzyskano poprzez podzielenie różnicy wartości nominalnej miernika i wartości średniej przez wartość odchylenia standardowego.

Wysoka wartość sumarycznego wskaźnika degradacji wskazuje na sytuację kryzysową w jednostce analitycznej. Wyniki przeprowadzonych analiz zgodnie z wytycznymi zostały omówione z interesariuszami procesu rewitalizacji. Zwrócono szczególną uwagę na te jednostki analityczne, w których nastąpiła kumulacja niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej, a także w innych sferach objętych badaniem.

Spośród zdegradowanych jednostek analitycznych wybrano obszar rewitalizacji. Wybór obszaru rewitalizacji był efektem konsensusu między potrzebami zgłaszanymi przez lokalną społeczność, a ograniczeniami formalnymi co do obszaru i ilości osób na nim zamieszkujących.

Podstawą wyboru obszaru rewitalizacji w gminie Karłino były przede wszystkim wyniki badań ilościowych, które pozwoliły na określenie obszarów zdegradowanych, a także przeprowadzona badania jakościowe pozwalające określić, która część obszaru zdegradowanego wymaga najpilniejszego wsparcia.

Zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego to zadaniem gminy na etapie programowania rewitalizacji jest wyznaczenie spośród obszarów zdegradowanych konkretnego obszaru lub obszarów rewitalizacji, cechujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących wraz z nimi przynajmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

To gmina podejmuje decyzję czy proces rewitalizacji dotyczył będzie tylko jednego z obszarów zdegradowanych, czy też wskaże więcej niż jeden obszar i przygotuje odrębne projekty dla każdego z obszarów⁵.

Dzięki partycypacyjnemu modelowi opracowania LPR w gminie Karłino w proces wyznaczania obszaru rewitalizacji włączeni zostali lokalni eksperci zajmujący się rozwiązywaniem problemów społecznych (pracownicy MOPSU, stowarzyszeń działających na obszarze gminy). Ostateczny wybór obszaru rewitalizacji dokonany został w trakcie warsztatów, w których brali udział przedstawiciele Urzędu Miasta, MOPSU, przedsiębiorcy, sołtysi, przedstawiciele stowarzyszeń i wspólnot działających w gminie Karłino.

3.2. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALA PROBLEMÓW I POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W GMINIE KARLINO

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe było dzięki przeprowadzonym badaniom i konsultacjom. Dzięki temu, dokonano diagnozy negatywnych procesów obejmującej swym zasięgiem cały obszar gminy. Pozwoliło to na identyfikację zjawisk kryzysowych w gminie Karłino wraz z ich delimitacją przestrzenną.

⁵ Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 s. 23.

3.2.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY

Karlino to gmina miejsko - wiejska powiatu białogardzkiego, położona w północno - wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Prawa miejskie oraz herb Karlino otrzymało w 1385 roku. Świadectwem bogatej przeszłości Karlina są liczne zabytki, które zachowały się zarówno w mieście jak i gminie. Lokalizacja miasta związana jest z przeprawą mostową na Parsęcie i Radwi. Już w XIII wieku biegł tędy jeden głównych traktów handlowych - tzw. szlak solny.

Obecnie Karlino położone jest u skrzyżowania drogi krajowej nr 6 Szczecin - Gdańsk oraz drogi wojewódzkiej nr 163 Kołobrzeg - Poznań (rys. 11.) Położenie w pobliżu głównych dróg oraz układ rzeczny stanowią podstawową determinantę rozwoju miasta od czasów jego założenia aż po dzień dzisiejszy. Miasto Karlino znajduje się w odległości 28 km od Koszalina, 9 km od Białogardu (stolica Powiatu Białogardzkiego), 136 km od Szczecina, 230 km od Poznania, 475 km od Warszawy.

Rysunek 11. Położenie gminy Karlino

Źródło: UM Karlino

Powierzchnia gminy wynosi ok 141 km² i zamieszkuje ją ok 9 tys. osób. Gmina Karlino zajmuje 16,7% powierzchni powiatu białogardzkiego. Karlino wśród gmin województwa plasuje się na 44 miejscu pod względem zajmowanej powierzchni.

Główny profil gospodarczy jest definiowany jako usługowo - rolniczo - przemysłowy. Gmina swoim zasięgiem obejmuje 29 miejscowości, w tym 28 wiejskich skupionych w 19 sołectwach.

Miasto Karlino zajmuje 921 ha, z czego 221 ha stanowią grunty orne a 158 ha lasy i grunty leśne. Natomiast cała Gmina Karlino zajmuje ogółem 14 102 ha, czego 10292 ha stanowią użytki rolne, 8396 grunty orne, 641 ha pastwiska, 1255 łąki, 2 099 ha lasy i 1 711 ha pozostałe grunty.

Sieć dróg publicznych w obrębie Miasta i Gminy Karlino tworzą drogi gminne, powiatowe, droga wojewódzka oraz krajowa. Droga krajowa nr 6 na terenie gminy posiada długość 18,8 km (2,8 km w obrębie miasta). Droga wojewódzka nr 163 w obszarze gminy posiada długość 7,033 km (w granicach Miasta 3,127 km). Sieć dróg powiatowych na terenie gminy posiada łączną długość 56,499 km (4,739 km w granicach miasta). Drogi gminne posiadają długość 59,56 km (w granicach Miasta 4,81 km).

DO GŁÓWNYCH ATUTÓW GMINY MOŻNA ZALICZYĆ:

- KORZYSTNE POŁOŻENIE - SKRZYŻOWANIE GŁÓWNYCH DRÓG (DROGI KRAJOWEJ NR 6 I DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 163),
- 2 SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE,
- DOBRZE ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ,
- ATRAKCYJNE TERENY DO ZAGOSPODAROWANIA NA CELE PRZEMYSŁOWE JAK I REKREACYJNE,
- EDUKACJĘ DOSTOSOWANĄ DO POTRZEB INWESTORÓW,
- KORZYSTNE WARUNKI NATURALNE DO ROZWOJU TURYSTYKI,
- DUŻY POTENCJAŁ SIŁY ROBOCZEJ,
- BARDZO DOBRY STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO,
- SZEROKOPASMOWY DOSTĘP DO INTERNETU.

Duże znaczenie zarówno dla kierunków, jak i tempa rozwoju gospodarczego miasta Karlino mają działające w nim podmioty gospodarcze. W gminie Karlino zarejestrowanych jest ponad 760 podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy obok podmiotów polskich działają firmy z kapitałem zagranicznym. Do największych pracodawców w gminie należą przede wszystkim przedsiębiorstwa z sektora przemysłu spożywczego. Największe firmy w mieście i gminie Karlino zaprezentowano w tab. 2.

Tabela 2. Największe podmioty w gminie Karlino

NAZWA	BRANŻA
HOMANIT POLSKA SP. Z O.O. I SP.K	przemysł drzewny, płyty pilśniowe, płyty meblowe

HOMATECH POLSKA SP. ZO.O.	transport
G.EN. GAZ ENRGIA SP. ZO.O.	obróć i dystrybucja gazu ziemnego
SCANRAD SP. Z O.O.	produkcja urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych
PGNIG S.A. ODDZIAŁ W ZIELONEJ GÓRZE	przemysł wydobywczy - wydobywanie gazu ziemnego i ropy naftowej, magazyny gazu
GAZ BUDOWA SP. Z O.O.	budowa sieci gazowych
PPU PROMECH SP. Z O.O.	przemysł metalowy
JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA S.A.	handel
ABBAS GOSPODARSTWO ROLNE	rolnictwo
PHU MIROŚŁAWA ZAWADZKA	sprzedaż maszyn i części rolniczych, serwis
KARLIŃSKIE TOWARZYSTWO BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO SP. Z O.O.	budowa i wynajem, zarządzanie wspólnotami lokali mieszkalnych
REGIONALNE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z O.O.	dystrybucja wody i odbiór ścieków
ZAKŁAD OŚWIECZENIA DROGOWEGO "PÓŁNOC" SP. Z. O.O.	usługa oświetlenia drogowego
BIĄŁOGARDZKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA	zarządzanie mieszkaniami
KOMPLEKS WYPOCZYNKOWY PETRICO PARK	usługa hotelowa i restauracyjna
ENERGA WYTWARZANIE S.A.	wytwarzanie energii elektrycznej z OZE
DRINKTECH JAROSŁAW WOLSKI SP. Z O.O.	produkcja napojów
DUNSTAER POLSKA SP. Z O.O.	przemysł drzewny
WOOD FORM SP. Z O.O.	meblarstwo
MIDFORM SP. Z O.O.	meblarstwo
SCANDAGRA POLSKA SP. Z O.O.	rolnictwo

Źródło: opracowanie własne

Duże znaczenie w strukturze zatrudnienia ma rozwijający się sektor usług (tab. 3) w tym: budowlanych, obsługi nieruchomości, naprawy pojazdów, usług drogowych i transportowych, ale również sektor usług bankowych i handel (w tym handel wielkopowierzchniowy). Niemalże znaczenie ma również w zatrudnieniu mieszkańców Karlina sektor publiczny reprezentowany przez administrację samorządową szczebla gminnego i powiatowego i podległe temu sektorowi liczne jednostki budżetowe i spółki prawa handlowego.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w gminie Karlino

NAZWA	I PÓŁROCZE 2017
Ogółem	875
Sektor publiczny	112
Sektor prywatny	763
Sekcja A UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ	43
Sekcja B GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	1
Sekcja C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	65
Sekcja D WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	8

Sekcja E DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	4
Sekcja F BUDOWNICTWO	142
Sekcja G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	170
Sekcja H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	32
Sekcja I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	30
Sekcja J INFORMACJA I KOMUNIKACJA	9
Sekcja K DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	14
Sekcja L DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	150
Sekcja M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	31
Sekcja N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	24
Sekcja O ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	6
Sekcja P EDUKACJA	31
Sekcja Q OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	43
Sekcja R DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	27
Sekcje S POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA I T GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY	45

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Gmina Karlino jest w posiadaniu bogatego dziedzictwa historycznego. Ochrona tego dziedzictwa na terenie gminy polega na utrzymaniu i wyeksponowaniu zachowanych zasobów, przede wszystkim układu, bądź pojedynczych reliktów osadnictwa prehistorycznego i średniowiecznego, a także unikalnych budynków i budowli z okresów późniejszych.

Na obszarze gminy wyróżniono trzy strefy ochrony konserwatorskiej:

- Strefa W. I – pełna ochrona archeologiczno-konserwatorska stanowiska,
- Strefa W. II – częściowa ochrona archeologiczno-konserwatorska stanowiska,
- Strefa W. III – ograniczona ochrona archeologiczno-konserwatorska stanowiska.

Dla tak wyróżnionych stref obowiązuje zróżnicowany zakres ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego.

W strefie W. I – pełnej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektem ujętym w rejestrze zabytków i w ewidencji,
- wystąpienie o wytyczne do Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków, Delegatura w Koszalinie (WOSOZ) w przypadku podjęcia jakiejkolwiek działalności na terenie objętym granicami strefy, a wynikającej ze sposobu użytkowania terenu.

Rysunek 12. Zabytkowy spichlerz w Karlinie

Źródło: UM Karlino

W strefie W. II – częściowej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- zalecenie zaniechania realizacji obiektów kubaturowych,
- inwestowanie odbywać się może pod warunkiem powiadomienia WOSZ w terminie 6 miesięcy przed przystąpieniem do prac w celu przeprowadzenia badań ratunkowych,
- przeprowadzenie na koszt inwestora wyprzedzających badań wykopaliskowych.

W strefie W. III – ograniczonej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- powiadomienie WOSZ w Koszalinie w terminie 3 miesięcy przed przystąpieniem do prac o zamiarze ich rozpoczęcia,
- przeprowadzenie na koszt inwestora interwencyjnych prac archeologicznych.

Obszar gminy objęty jest również przepisami ochrony **Krajobrazu Kulturowego i Zabytkowych Układów Ruralistycznych w sferach A,B, E i K.**

Strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej to obszar obejmujący granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnionej co najmniej w połowie oryginalną i mało przekształconą zabudową historyczną (powstałą przed 1945 r.) .

Na obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym:

- linie zabudowy, wielkość działek, w tym zasady parcelacji,
- intensywność zabudowy, usytuowanie wjazdów na siedliska,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej,
- regulacje komunikacyjne, w tym utrzymanie lub zmianę rodzaju nawierzchni dróg,
- rodzaje ogrodzeń, szczególnie od strony wnętrza siedliska,
- formy zabudowy obiektów nowych i przebudowywanych, w tym:
  - wysokość budynków, rodzaj dachów,

- proporcje i kompozycje elewacji frontowych wraz z rodzajem dopuszczalnych materiałów budowlanych.

Strefa B pośredniej ochrony konserwatorskiej jest to obszar obejmujący granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z zachowaniem podstawowych cech lokalizacji tradycyjnej.

Na obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania, w tym:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej oraz ustala się formy zabudowy w tym:
  - wysokość budynków,
  - rodzaj dachów,
  - proporcje i kompozycje elewacji frontowych.

Strefa E ochrony ekspozycji konserwatorskiej odnosi się do obszarów widoczności układów zabudowy i dominant, na których ogranicza się możliwość lokalizacji zabudowy i zadrzewień.

Strefa K krajobrazowej ochrony konserwatorskiej to obszar obejmujący tereny wsi i ich otoczenie w szczególności zdominowane przez tereny zieleni komponowanej (parki), których cechy fizjonomiczne nawiązują do tradycji historycznej, z nielicznymi oryginalnymi obiektami historycznego zagospodarowania terenu. Na obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry form zabudowy oraz zasady gospodarowania terenami zieleni.

Przeprowadzone badania archeologiczne ujawniły na terenie gminy Karlino cały szereg niezwykle cennych stanowisk, świadczących o bogatej kulturze i historii tego obszaru. Zidentyfikowane w poszczególnych miejscowościach gminy szczególnie cenne stanowiska archeologiczne przedstawiono poniżej.

CHOTYŃ

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 4 stanowiska archeologiczne z 4 pozostałościami osadniczymi z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 1 ślad osadniczy– 1 osada;
- Okres średniowieczny – 1 ślad osadniczy;
- Chronologia – 1 ślad osadniczy.

CZERWIĘCINO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 11 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 11 śladów osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu, kultura pucharów lejkowatych – 2 ślady osadnicze – 3 osady;
- Okres starożytny – 1 ślad osadniczy
- Okres wczesnośredniowieczny – 2 ślady osadnicze;
- Okres średniowieczny – 1 ślad osadniczy.

DASZEWO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 26 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 51 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura pucharów lejkowatych – 2 osady;
- Kultura unietycka/łużycka – 2 ślady osadnicze – 5 osad – 1 cmentarzysko;
- Kultura pomorska/wschodniopomorska – 2 ślady osadnicze Kultura oksywska – 1 ślad osadniczy – 1 osada;
- Kultura wielbarska – 2 ślady osadnicze – 5 osad;
- Okres rzymski – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 6 śladów osadniczych – 5 osad;
- Okres średniowieczny – 8 śladów osadniczych – 9 osad.

DOMACYNO

Z obszaru tej wioski pochodzą 53 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 75 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu, kultura pucharów lejkowatych;
- Kultura ceramiki sznurowej – 5 śladów osadniczych – 1 osada – 1 cmentarzysko;
- Okres wczesnego brązu/kultura łużycka – 5 śladów osadniczych – 2 osady;
- Kultura pomorska – 1 osada Kultura oksywska – 1 osada;
- Kultura wielbarska – 1 cmentarzysko;
- Grupa dębczyńska – 1 osada;
- Okres rzymski – 7 śladów osadniczych – 3 osady;
- Okres starożytny – 6 śladów osadniczych;
- Okres wczesnośredniowieczny – 2 osady – 1 cmentarzysko;
- Okres średniowieczny – 21 śladów osadniczych – 8 osad.

GARNKI

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 26 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 36 śladów osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 2 ślady osadnicze – 2 osady;
- Kultura oksywska – 1 ślad osadniczy – 1 osada;

- Grupa dębczyńska – 3 osady;
- Okres rzymski – 1 ślad osadniczy;
- Okres starożytny – 2 ślady osadnicze – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 5 śladów osadniczych – 2 osady;
- Okres średniowieczny – 11 śladów osadniczych – 4 osady.

GOŚCINKO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 36 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 45 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 4 ślady osadnicze – 1 osada;
- Okres rzymski – 3 ślady osadnicze;
- Okres starożytny – 5 śladów osadniczych;
- Okres wczesnośredniowieczny – 4 ślady osadnicze – 2 osady;
- Okres średniowieczny – 19 śladów osadniczych – 3 osady.

KARLINO

Na obszarze miejscowości (miasta) zarejestrowano 44 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 71 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu/kultura pucharów lejkowatych – 3 ślady osadnicze – 3 osady;
- Kultura unietycka/kultura łużycka – 1 ślad osadniczy – 9 osad – 3 cmentarzyska;
- Kultura jastorfska/kultura wschodniopomorska – 2 cmentarzyska
- Kultura oksywska – 5 osad;
- Kultura wielbarska – 1 ślad osadniczy – 10 osad;
- Okres wczesnośredniowieczny – 1 ślad osadniczy – 11 osad;
- Okres średniowieczny – 1 ślad osadniczy – 15 osad.

KARLINKO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 5 stanowisk archeologicznych z 12 pozostałościami z następujących okresów:

- Kultura amfor kulistych – 1 osada;
- Kultura oksywska – 1 ślad osadniczy Kultura wielbarska – 1 ślad osadniczy;
- Grupa dębczyńska – 3 osady;
- Okres rzymski – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 1 ślad osadniczy – 1 osada;
- Okres średniowieczny – 1 ślad osadniczy – 2 osady.

KARŚCINO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 60 stanowisk archeologicznych, na których

stwierdzono 83 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu – 2 ślady osadnicze;
- Kultura łużycka – 9 śladów osadniczych – 2 osady;
- Kultura pomorska – 2 ślady osadnicze;
- Kultura oksywiska – 1 cmentarzysko;
- Kultura wielbarska – 4 osady;
- Okres rzymski – 2 ślady osadnicze;
- Okres starożytny – 4 ślady osadnicze;
- Okres wczesnośredniowieczny – 9 śladów osadniczych – 3 osady;
- Okres średniowieczny – 33 ślady osadnicze – 9 osad.

KARWIN

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 37 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 53 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 6 śladów osadniczych;
- Kultura wielbarska – 1 cmentarzysko;
- Okres rzymski – 3 ślady osadnicze – 4 osady;
- Okres starożytny – 8 śladów osadniczych – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 6 śladów osadniczych – 2 osady;
- Okres średniowieczny – 19 śladów osadniczych.

KOWAŃCZ

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 14 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 16 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu – 1 ślad osadniczy;
- Kultura łużycka – 3 ślady osadnicze – 1 osada;
- Okres starożytny – 1 ślad osadniczy;
- Okres wczesnośredniowieczny – 2 ślady osadnicze;
- Okres średniowieczny – 6 śladów osadniczych.

KOZIA GÓRA

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 27 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 36 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu, kultura pucharów lejkowatych – 4 ślady osadnicze;
- Kultura łużycka – 2 ślady osadnicze – 1 osada;
- Okres halsztacki – 1 cmentarzysko ciałopalne;
- Kultura wielbarska – 2 osady;
- Grupa dębczyńska – 2 osady - 1 cmentarzysko;

- Okres rzymski – 4 ślady osadnicze;
- Okres starożytny – 4 ślady osadnicze;
- Okres wczesnośredniowieczny – 4 ślady osadnicze– 1 osada;
- Okres średniowieczny – 8 śladów osadniczych– 3 osady.

KRUKOWO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 15 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono występowanie 17 pozostałości z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu – 1 osada;
- Kultura łużycka – 1 ślad osadnicze– 2 osady– 1 cmentarzyska;
- Okres rzymski – 2 ślady osadnicze– 1 osada;
- Okres starożytny – 3 ślady osadnicze;
- Okres wczesnośredniowieczny – 2 osady;
- Okres średniowieczny – 4 ślady osadnicze.

LUBIECHOWO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 34 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 54 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu/kultura pucharów lejkowatych – 1 ślad osadniczy– 7 osad;
- Kultura łużycka – 5 śladów osadniczych– 5 osad;
- Kultura oksywska – 2 osady;
- Kultura wielbarska – 1 osada;
- Okres rzymski – 1 ślad osadniczy– 1 osada;
- Okres starożytny – 1 ślad osadniczy;
- Okres wczesnośredniowieczny – 3 ślady osadnicze– 6 osad– 1 grodzisko;
- Okres średniowieczny – 10 śladów osadniczych– 8 osad.

MALONOWO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 22 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 29 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 1 ślad osadniczy– 1 cmentarzysko;
- Okres rzymski – 1 ślad osadniczy;
- Okres starożytny – 4 ślady osadnicze;
- Okres wczesnośredniowieczny – 4 osady.

MIERZYN

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 20 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 33 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Późny neolit/wczesny brąz – 1 ślad osadniczy;
- Kultura pomorska – 1 cmentarzysko;
- Kultura oksywska – 2 osady;
- Kultura wielbarska – 3 ślady osadnicze – 5 osad;
- Grupa dębczyńska – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 5 śladów osadniczych – 2 osady;
- Okres średniowieczny – 9 śladów osadniczych – 4 osady.

MIERZYNEK

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 7 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 13 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu – 1 ślad osadniczy – 1 osada;
- Kultura wielbarska – 1 ślad osadniczy;
- Okres rzymski – 1 ślad osadniczy;
- Okres wczesnośredniowieczny – 5 śladów osadniczych;
- Okres średniowieczny – 4 ślady osadnicze.

POBŁOCIE WIELKIE

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 32 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 38 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 3 ślady osadnicze – 3 osady – 1 cmentarzysko;
- Kultura oksywska – 1 cmentarzysko;
- Okres rzymski – 4 ślady osadnicze;
- Okres starożytny – 1 ślad osadniczy;
- Okres wczesnośredniowieczny – 7 śladów osadniczych;
- Okres średniowieczny – 16 śladów osadniczych.

POCZERNINO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 8 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 10 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu/brązu – 1 ślad osadniczy;
- Kultura wielbarska – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 1 ślad osadniczy;
- Okres średniowieczny – 5 śladów osadniczych – 2 osady.

SYRKOWICE

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 15 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 22 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 1 ślad osadniczy – 1 osada;
- Kultura pomorska – 1 osada;
- Kultura oksywska – 2 ślady osadnicze – 1 osada;
- Kultura wielbarska – 1 ślad osadniczy – 1 osada;
- Okres wczesnośredniowieczny – 2 ślady osadnicze – 1 osada;
- Okres średniowieczny – 7 śladów osadniczych – 3 osady.

UBYSŁAWICE

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 4 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 6 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura łużycka – 1 cmentarzysko;
- Kultura wielbarska – 1 ślad osadniczy;
- Okres wczesnośredniowieczny – 1 ślad osadniczy;
- Okres średniowieczny – 3 ślady osadnicze.

WITOLUB

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 1 stanowisko archeologiczne, na którym stwierdzono tylko pozostałość osady kultury wielbarskiej

WYGANOWO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 2 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 2 pozostałości osadnicze z następujących okresów chronologicznych:

- Kultura wielbarska – 1 ślad osadniczy

ZWARTOWO

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 20 stanowisk archeologicznych, na których stwierdzono 29 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

- Okres neolitu – 1 ślad osadniczy;
- Wczesny brąz/kultura łużycka – 2 ślady osadnicze;
- Okres rzymski – 3 ślady osadnicze;
- Okres starożytny – 3 ślady osadnicze;
- Okres wczesnośredniowieczny – 2 ślady osadnicze – 5 osad;
- Okres średniowieczny – 8 śladów osadniczych – 3 osady.

Jednym z kluczowych problemów gminy Karlino jest postępujący proces koncentracji niekorzystnych zjawisk demograficznych. Problemy demograficzne wskazywane przez mieszkańców, znajdują potwierdzenie w danych ilościowych.

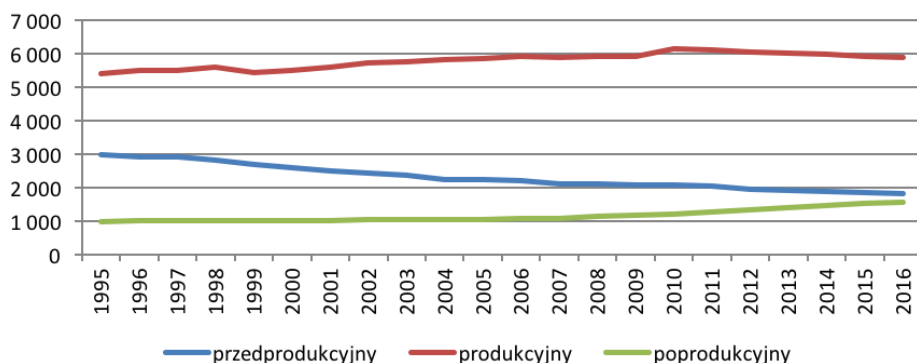
Procesy depopulacyjne w szczególny sposób dotyczą ostatnich 5 lat. W porównaniu z rokiem 2011, w roku 2016 zmniejszyła się liczba w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 4. Proces depopulacji w gminie Karlino

NAZWA	RÓŻNICA 2016-1995	RÓŻNICA 2016-2011
PRZEDPRODUKCYJNI	-1 171	-232
PRODUKCYJNI	472	-216
POPRODUKCYJNI	584	298

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

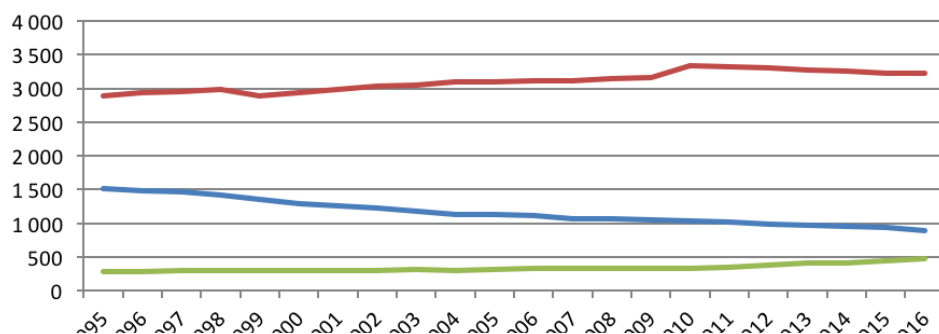
Wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Analiza danych historycznych wykazała, że liczba mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym sukcesywnie się zwiększa już od roku 1995 (wykres 1).

Wykres 1 .Liczba ludności w gminie Karlino

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

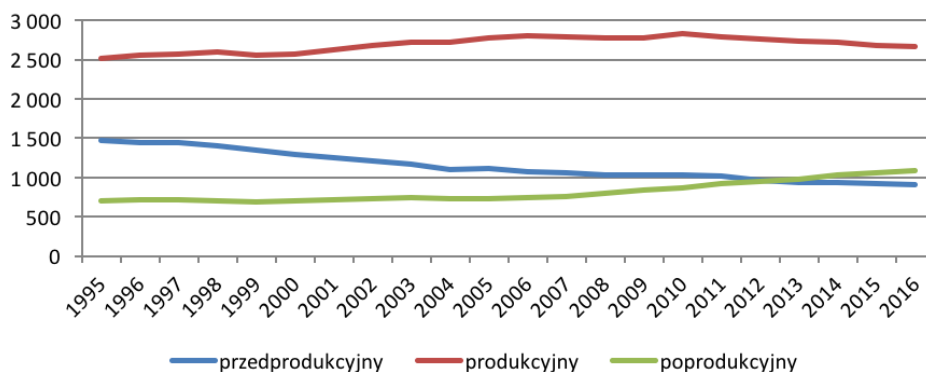
Od 2011 roku zmniejsza się także liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym i bardzo wyraźnie w wieku przedprodukcyjnym. **Natomiast rośnie liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym**, co świadczy o starzeniu tej grupy (wykres 2).

Wykres 2 Liczba mężczyzn w gminie Karlino

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

W grupie kobiet również zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, **rośnie natomiast liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym** (wykres. 3.)

Wykres 3. Liczba kobiet w gminie Karlino

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Generalnie tendencje w zmianach demograficznych w gminie Karlino są tożsame ze zmianami w Polsce - zauważalny jest spadek liczby ludności w wyniku ujemnego wzrostu demograficznego oraz starzenie społeczeństwa. W porównaniu z rokiem 2011 w roku 2016 liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 150 osób.

Tabela 5. Zjawisko koncentracji depopulacji w gminie Karlino

LICZBA OSÓB W GMINIE KARLINO			
NAZWA	2011	2016	RÓŻNICA
gmina razem	9405	9 255	-150
obszar miejski	6027	5 933	-94
obszar wiejski	3378	3 322	-56

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Dokonując analizy danych demograficznych posłużono się wskaźnikiem koncentracji. Interpretacja wskaźnika koncentracji jest następująca:

- wartość od 1,25 w górę oznacza bardzo wysoką koncentrację badanego zjawiska;
- wartość od 1,00 do 1,24 oznacza wysoką koncentrację zjawiska;
- wartość od 0,76 do 0,99 oznacza niską koncentrację zjawiska;
- wartość od 0,75 w dół oznacza bardzo niską koncentrację zjawiska;

Analizując liczbę ludności ogółem za pomocą wskaźnika koncentracji można zauważyć, że na obszarach wiejskich występuje wysoka koncentracja zjawiska zmniejszania się liczby ludności, a na terenach miejskich koncentracja tego zjawiska jest niższa (tab. 6).

W grupie osób w wieku poprodukcyjnym bardzo wysoka koncentracja zjawiska starzenia ludności występuje na obszarze miejskim gminy Karłino, w przeciwieństwie do obszarów wiejskich, na których wskaźnik koncentracji jest na niskim poziomie (tab. 6).

Tabela 6. Depopulacja - koncentracja zjawiska w gminie Karłino

NAZWA	LUDNOŚĆ OGÓŁEM	PRZEDPRODUKCYJNI	PRODUKCYJNI	POPRODUKCYJNI
gmina razem	1,00	1,00	1,00	1,00
obszar miejski	0,98	0,91	1,66	1,26
obszar wiejski	1,04	1,15	-0,11	0,38

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

3.2.2. POZIOM OBCIĄŻENIA GMINY PROBLEMAMI OBSZARÓW WIEJSKICH I WSI POPEGEEROWSKICH

W przypadku gmin wiejskich i miejsko-wiejskich formalnym wymogiem stawianym przed lokalnymi programami rewitalizacji jest dokonanie analizy problemów obszarów popegeerowskich występujących w gminie. Dlatego też zważywszy na charakter gminy Karłino zdecydowano, że istotnym elementem procesu rewitalizacji powinno być poznanie sytuacji, w której znajdują się wszystkie obszary gminy Karłino, w tym także obszary popegeerowskie.

Aktualizowany LPR odnosił się w swojej istocie do przestrzeni miejskich dlatego niezbędne było rozszerzenie przeprowadzonych analiz o dokonanie diagnozy sytuacji, w jakiej znajdują

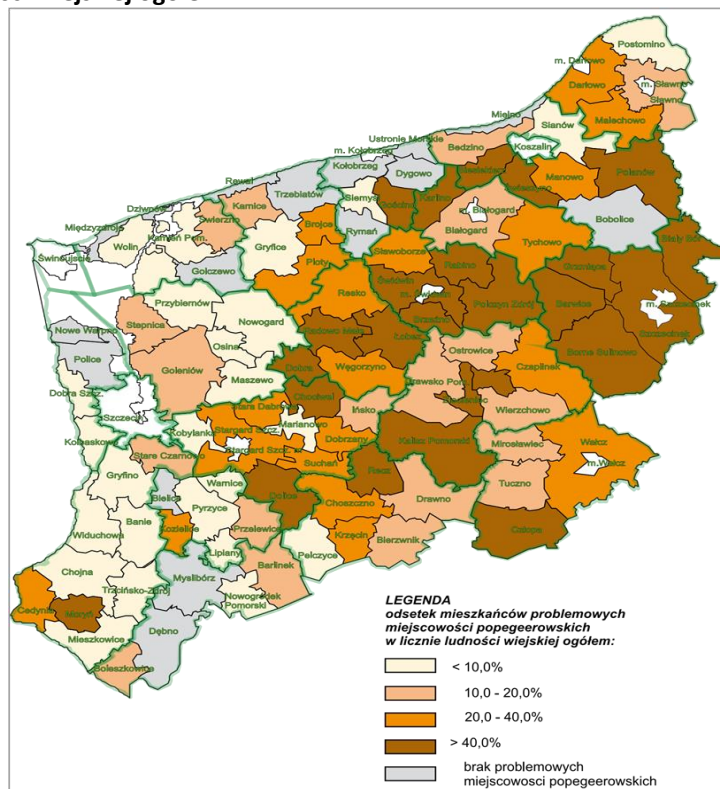
się obszary wiejskie ze szczególnym uwzględnieniem tych obszarów, które w przeszłości były silnie związane z działalnością Państwowych Gospodarstw Rolnych.

Specyfiką obszarów wiejskich w województwie zachodniopomorskim, w tym gminy Karlino, był duży udział w rolnictwie Państwowych Gospodarstw Rolnych (dalej PGR). Oprócz wypełniania funkcji produkcyjnych, jednostki te organizowały życie społeczne na obszarach wiejskich oraz podtrzymywały aktywność społeczno-gospodarczą małych i średnich miast.

Przeprowadzone badania fokusowe wykazały, że wraz z likwidacją systemu państwowego rolnictwa i rozwojem sektora prywatnego na wsi, funkcje obszarów wiejskich w gminie Karlino uległy daleko idącym przeobrażeniom.

W gminie Karlino, Państwowych Gospodarstw Rolnych nie ma już ponad 20 lat. Nie znaczy to jednak, że zniknęły one bez śladu. Po ich likwidacji w przestrzeni obszarów wiejskich gminy Karlino pozostały zdewastowane budynki inwentarskie, opuszczone magazyny i obiekty biurowe, budynki mieszkalne ale przede wszystkim pozostali ludzie – byli pracownicy PGR-ów wraz z rodzinami (rys.13).

Rysunek 13. Odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem

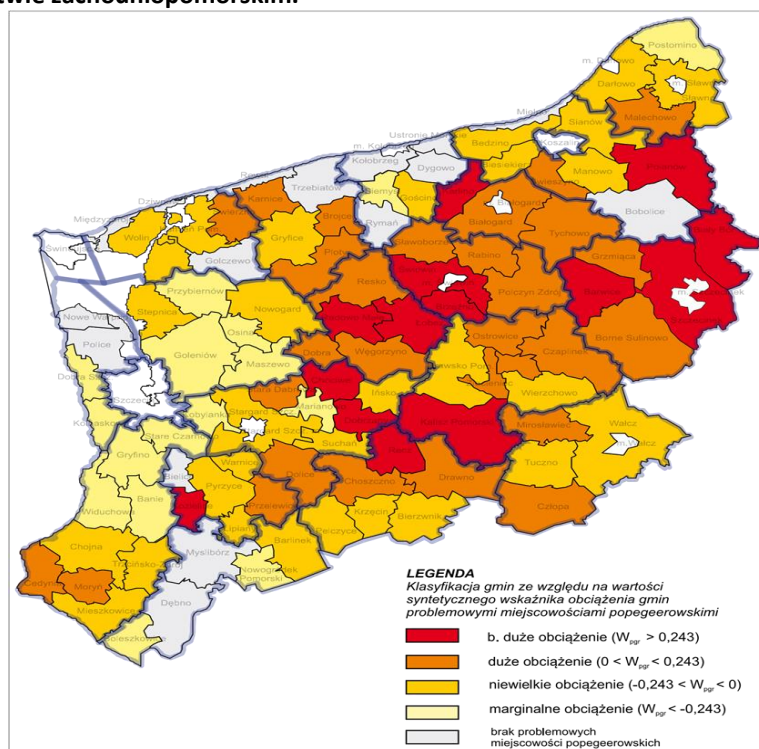

Źródło: D. Dziechciarz., Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2(8)/13, Szczecin 2013

Pewnej części z nich udało się odnaleźć w wolnorynkowej rzeczywistości, lecz większość do dziś nie znalazła dla siebie miejsca, przekazując tę bezradność następnym pokoleniom⁶. Swoistym symbolem popegeerowskiej przeszłości tego obszaru stał się opuszczony i niszczący pałac w Karścinie.

W potocznej świadomości istnieje stereotyp biednych obszarów popegeerowskich, zamieszkałych przez ludzi, którzy przez długie lata pracy w komunistycznej gospodarce, zostali nauczeni biernej i roszczeniowej postawy. Jednocześnie jednak, tereny obejmujące byłe PGR-y są rzadko wyodrębniane w badaniach i analizach.

Rysunek 14. Obciążenia gmin problemowymi miejscowościami popegeerowskimi w województwie zachodniopomorskim.

Źródło: D. Dziechciarz., Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2(8)/13, Szczecin 2013

Przeprowadzone analizy sytuacji w gminie Karlino wskazują, że wśród podstawowych problemów dotyczących obszary popegeerowskie, wymienić należy wysoką stopę

⁶ D. Dziechciarz., Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2(8)/13, Szczecin 2013

bezrobocia (w tym długotrwałego), niską aktywność mieszkańców, słabo rozwiniętą przedsiębiorczość, brak infrastruktury, niską jakość życia mieszkańców.

Wyniki badań fokusowych w gminie Karlino korespondują z przeprowadzonymi w 2013 roku badaniami obejmujące cały obszar województwa zachodniopomorskiego. Pozwoliły one stworzyć tzw. syntetyczny wskaźnik obciążenia problemem wsi popegeerowskich (W_{PGR}). Do budowy syntetycznego wskaźnika W_{PGR} wykorzystywane zostały wskaźniki proste odnoszące się do wybranych zagadnień realnie wpływających na natężenie problemu wsi popegeerowskich.

Na podstawie dostępnych danych przyjęto, że zasadniczy wpływ na obciążenie gminy problemem wsi popegeerowskich (w aspekcie społecznym) mają:

- odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem w gminie (wskaźnik społeczności popegeerowskiej);
- bezrobocie na obszarze wiejskim w gminie (wskaźnik bezrobocia);
- odsetek mieszkańców żyjących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w problemowych miejscowościach popegeerowskich w danej gminie (wskaźnik ubóstwa).

Na podstawie uzyskanych wartości wskaźnika W_{PGR} dokonano klasyfikacji gmin. Wykazała ona wysoki poziom obciążenia gminy Karlino problemami wsi popegeerowskich – (rys. 14).

Przeprowadzone w ramach procesu rewitalizacji pogłębione badania w gminie Karlino wykazały, iż problem popegeerowskiej przeszłości obszarów wiejskich, w szczególności dotyczy miejscowości: Mierzyn, Karścino, Pobłocie Wielkie, Ubysławice, Karlinko.

Obszary te zostały szczególnie mocno dotknięte zmianami, jakie miały miejsce w zachodniopomorskim rolnictwie w ostatnim dwudziestoleciu, kiedy likwidacji uległy tzw. PGR i spółdzielnie produkcyjne. Oferowały one dużą liczbę miejsc pracy dla ludności wiejskiej całej gminy. W wyniku ich zniknięcia, powstała luka w zatrudnieniu, która nie została wypełniona do dziś. Świadectwem niewykorzystanego potencjału obszarów popegeerowskich są niszczące budynki należące do byłych PGR. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę obszarów w szczególności upadkiem Państwowych Gospodarstw Rolnych.

MIERZYN

Wieś Mierzyn położona jest 8 km na północ od Karlina przy drodze powiatowej 1152Z między miejscowościami Wrzosowo a Ubysławice. W skład sołectwa wchodzi wieś Wyganowo położona w odległości ok. 3 km na północ od wsi Mierzyn i ok 10 km na północ

od Karlina, tuż przy północnej granicy gminy. Sołectwo zajmuje powierzchnię 1521 ha, co stanowi 10,78% powierzchni gminy.

Mierzyn to wieś o bogatej historii. Już w 1263 roku jest wymieniana w źródłach historycznych. Przez lata wieś wchodziła w skład dóbr Biskupstwa Kamieńskiego. Z dawnego zespołu podworskiego po rozebraniu dworu pozostał dziedziniec gospodarczy, dwie oficyny, dom ogrodnika oraz park. W drugiej połowie XIX wieku w Mierzynie na obszarze 4 ha powstał park dworski obecnie bardzo zaniedbany.

To jedna z największych wsi w gminie Karlino, której społeczność charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem wiekowym. Struktura zawodowa mieszkańców związana jest wybitnie z rolniczym i popegeerowskim charakterem miejscowości. Obecnie widoczna jest tendencja poszukiwania zatrudnienia poza rolnictwem. Okoliczni mieszkańcy znajdują zatrudnienie w okolicznych zakładach pracy w tym przede wszystkim w branżach związanych z przetwórstwem drewna.

Rysunek 15. Obiekty byłego PGR - Mierzyn

Źródło: UM Karlino

Problemem zgłaszanym przez mieszkańców jest postępujący proces depopulacji związany z migracją młodych mieszkańców do dużych miast lub poza granice kraju. Powoduje to stopniowe starzenie się społeczeństwa. Jedną z przyczyn tego procesu jest brak atrakcyjnych miejsc pracy w samej miejscowości jak i okolicy. Jednocześnie respondenci wskazują na silne więzi społeczne w samej miejscowości co może wynikać z przesiedleńczej historii wielu rodzin i wspólnej pracy w PGR. Głównym zasobem sołectwa są jego walory historyczne, których namacalnym przykładem są zabytkowy kościół, park dworski, poewangelickie cmentarze czy zespół podworski w Wyganowie.

W miejscowości Mierzyn można wyróżnić dwa podobszary o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych. Pierwszy z nich to centrum miejscowości wraz z kościołem parafialnym. Stanowi on zarówno centrum kultu religijnego lokalnej społeczności, jak i obszar szczególnie cenny ze względu na walory historyczne obiektu kościoła. Drugi obszar ważny dla rozwoju społeczności lokalnej stanowi kompleks dwóch boisk sportowych zlokalizowanych w południowej części miejscowości.

Przeprowadzona analiza SWOT wskazała, że największym atutem miejscowości są liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe, zaś szans na rozwój należy upatrywać w rozwoju gospodarczym całej gminy.

Tabela 7. Analiza SWOT –Mierzyn

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe; - Korzystne warunki środowiskowe; - Brak uciążliwego przemysłu; - Dobre warunki dla potencjalnych inwestorów w sektorze rolno-spożywczym; - Atrakcyjne położenie (25 km od Kołobrzeg); - Sąsiedztwo rzeki Parsęta; - Rozwinięte obiekty sportowe.	- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; - Niskie kwalifikacje osób zatrudnionych w rolnictwie; - Niska jakość życia mieszkańców; - Brak atrakcyjnych miejsc pracy; - Brak miejsc noclegowych i rozwiniętej infrastruktury turystycznej; - Niska estetyka otoczenia; - Zaniedbany park i stare cmentarze - Ograniczony dostęp do wysokiej jakości edukacji i kultury;
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozwój społeczno-gospodarczy całej gminy; - Integracja z UE i dostęp do funduszy; - Możliwość rozwoju kompetencji zawodowych mieszkańców; - Wzrost zainteresowania turystyką w tym agroturystyką.	- Postępujący proces depopulacji; - Starzenie się społeczeństwa; - Dysfunkcje społecznie i ubożenie społeczeństwa; - Zbyt wolny proces restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa i obszarów wiejskich.

Źródło: opracowanie własne

Kierunki rozwoju miejscowości Mierzyn

- Zagospodarowanie terenu zabytkowego kościoła;
- Zagospodarowanie obszarów sportowych w Mierzynie;
- Wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych oraz położenia geograficznego dla rozwoju nowych funkcji gospodarczych w miejscowości;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej i komunalnej;
- Poprawa dostępu do kultury;

- Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji;
- Poprawa estetyki przestrzeni publicznej;
- Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy wsi.

Karścino

Miejscowość Karścino (stara nazwa Kerstin) to wieś sołecka położona ok 7 km na północny zachód od Karlina, przy trasie byłej linii wąskotorowej Gościno – Karlino, przy bocznej drodze wśród pól. Wieś o średniowiecznej metryce, położona na historycznej drodze pocztowej z Kołobrzegu do Karlina. Po raz pierwszy wspomniana już w 1276 roku jako własność kapituły kolegiackiej w Kołobrzegu.

Rysunek 16. Ruiny zabudowań – Karścino

Źródło: UM Karlino

Przeprowadzone badania wykazały, że najważniejszym zasobem miejscowości w opinii mieszkańców jest zabytkowy park pałacowy o powierzchni 5,2 ha. Głównym budynkiem w parku jest klasycystyczny pałac, który po II wojnie światowej pełnił funkcję biura i mieszkań dla pracowników. Obecnie pałac należy do prywatnych właścicieli. We wsi znajduje się Kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. MB Częstochowskiej wzniesiony w XIII w.

Swoistym centrum społeczno-edukacyjnym Karścina jest Szkoła Podstawowa im. Leona Kruczkowskiego. W szkole funkcjonuje świetlica wiejska oraz małe przedszkole. Wśród atutów miejscowości wymieniane są także place zabaw i kompleks sportowo-

rekreacyjny, na który składają się dwa boiska. W miejscowości funkcjonuje klub sportowy „Derby Karścino”.

W miejscowości można wyróżnić trzy obszary szczególnie ważne dla integracji społeczności lokalnej. Pierwszy z nich to niewątpliwie obszar wokół kościoła parafialnego. Obszar ten ze względu na swoje położenie pełni ważną funkcję społeczną sprzyjającą integracji mieszkańców. Drugim obszarem jest teren sportowo-rekreacyjny. Trzecim wyróżnionym przez mieszkańców obszarem jest teren, na którym usytuowana jest Szkoła Podstawowa. Cechy funkcjonalno-przestrzenne sprawiają, że jest to obszar szczególnie cenny dla mieszkańców, pełniący różnorodne ważne społecznie funkcje. Przeprowadzone analizy uwarunkowań rozwoju miejscowości Karścino pozwoliły na identyfikację potencjału i zagrożeń stojących przed Karścinem.

Dzięki przeprowadzonej analizie SWOT okazało się, że największym atutem miejscowości są walory przyrodniczo-historyczne, zaś szans na rozwój należy upatrywać w atrakcyjnym położeniu.

Tabela 8. Analiza SWOT – Karścino

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Walory przyrodniczo-historyczne; • Park pałacowy; • Aktywna społeczność lokalna.	• Zły stan techniczny infrastruktury; • Niskie kwalifikacje mieszkańców; • Niska jakość życia mieszkańców; • Niska estetyka przestrzeni publicznej; • Zły stan zabytków.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Atrakcyjne położenie; • Tworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej dla obsługi wzrastającego ruchu turystycznego; • Integracja z UE i możliwość pozyskania funduszy europejskich; • Wzrost świadomości mieszkańców z zakresu potrzeby zdobywania nowych kwalifikacji;	• Narastające problemy socjalne; • Starzejące się społeczeństwo; • Migracje młodych mieszkańców do dużych miast i za granicę; • Postępujący proces ubożenia społeczności lokalnej.

Źródło: opracowanie własne

Kierunki rozwoju miejscowości Karścino:

- Remont i zagospodarowanie terenu zabytkowego kościoła w Karścinie;
- Wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych oraz położenia geograficznego dla rozwoju nowych funkcji gospodarczych w miejscowości;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej i komunalnej;
- Poprawa dostępu do kultury;

- Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji;
- Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy wsi.

Pobłocie Wielkie

Pobłocie Wielkie (niem. *Groß Poblloth*) – to wieś sołecka w gminie Karlino. Wieś leży ok. 7,5 km na zachód od Karlina, między Karlinem a Gościnem, przy trasie byłej linii wąskotorowej Gościno - Karlino. Ok. 1,5 km na północ od wsi znajduje się najwyższy punkt gminy (51 m n.p.m.). Miejscowość wymieniana była w dokumentach jako *Publut* już w XVI wieku. Była ona wówczas lennem rodu von Damitz. W XVII wieku należała do rodziny Blankenburg. Później majątek często przechodził w posiadanie różnych rodów, ostatnim właścicielem przed II wojną światową był Fritz Weske, w którego dobra podczas II wojny światowej niewolniczo pracowali Polacy deportowani z części województwa krakowskiego włączonego do III Rzeszy, a także jeńcy sowieccy.

Przy drodze powiatowej zlokalizowany jest zespół zabudowy wielorodzinnej (bloki dwu- i trzykondygnacyjne) oraz zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, częściowo odsunięta od głównej drogi.

W części zachodniej wsi znajduje się dawne założenie dworsko-parkowe, użytkowane dziś przez firmę GRUPA POBŁOCIE Sp. z o.o. – zajmującą się produkcją rolną i prowadzącą w obiektach popegeerowskich działalność usługową. W kierunku południowo-wschodnim za wsią, przy lokalnej drodze do Krukowa, zlokalizowana jest wytwórnia pasz firmy SCANDAGRA S.A.

Przeprowadzona analiza SWOT, wskazała na dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną jako główny atut sołectwa oraz tworzenie nowych miejsc pracy jako potencjalną szansę na rozwój miejscowości.

Tabela 9. Analiza SWOT – Pobłocie Wielkie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna; • Bliski dostęp do komunikacji drogowej krajowej; • Bliskość Karlina; • Walory przyrodniczo-krajobrazowe; • Działalność zakładów przetwórstwa rolnego; • Aktywna i otwarta społeczność lokalna.	• Starzejące się społeczeństwo; • Brak obiektów pełniących rolę centrum kultury; • Brak ofert zagospodarowania wolnego czasu młodzieży; • Niski stan zasobności społeczności; • Brak bazy turystycznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Tworzenie nowych miejsc pracy; • Aktywizacja społeczeństwa lokalnego;	• Starzenie się społeczeństwa – migracja młodych ludzi do dużych miast;

• Wzrost dostępności do zewnętrznych źródeł finansowych (głównie pochodzących z Unii Europejskiej); • Promocja walorów miejscowości; • Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa – szkolenia, kursy, przekwalifikowania zawodowe;	• Stagnacja społeczeństwa; • Likwidacja istniejących zakładów pracy; • Dysfunkcje społeczne.

Źródło: opracowanie własne

Kierunki rozwoju miejscowości Poblócie Wielkie:

- Wspieranie przedsiębiorczości w zakresie przemysłu i usług;
- Rozwój funkcji turystycznej Miasta i Gminy;
- Wspieranie rozwoju i poprawa stanu mieszkalnictwa;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej i komunalnej;
- Poprawa dostępu do kultury;
- Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji;

Ubysławice

Ubysławice (niem. *Rüwolsdorf*) – wieś w położona w północno-wschodniej części gminy Karlino. To wieś sołecka o powierzchni 299 ha. Wieś została założona już w 1772 r roku jako folwark majątku ziemskiego w Mierzynie. Miejscowość o dużych walorach turystycznych, na które składają się m.in. zabytkowe budynki mieszkalne.

W przestrzeni miejscowości można wyróżnić obszar szczególnie cenny dla integracji mieszkańców, znajdujący się w centralnej części wsi. Funkcjonująca tu świetlica wiejska pełni niezwykle ważną dla mieszkańców funkcję. Zapewnia miejscowym dzieciom możliwość twórczego spędzania wolnego czasu, a dla starszych mieszkańców jest tradycyjnym miejscem spotkań.

Nieopodal świetlicy zlokalizowany jest też plac zabaw dla dzieci. Niewykorzystanym potencjałem miejscowości są niewątpliwie obiekty i tereny byłego PRG, które niszczone niewykorzystane gospodarczo.

Rysunek 17. Zniszczone zabudowania zlewni mleka - Ubysławice

Źródło: UM Karlino

Rysunek 18. Zniszczone zabudowania dawnego PGR

Źródło: UM Karlino

Przeprowadzone warsztaty pozwoliły na przeprowadzenie analizy SWOT, która wskazała na atrakcyjność lokalizacji jako główny atut sołectwa oraz rozwój turystyki jako potencjalną szansę na rozwój.

Tabela 10. Analiza SWOT – Ubysławice

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Atrakcyjne położenie;	Niewystarczające zagospodarowanie terenów położonych w miejscowości;

• Atrakcyjność turystyczna miejscowości; • Brak zakładów produkcyjnych zanieczyszczających środowisko; • Czyste środowisko naturalne; • Aktywna i otwarta społeczność lokalna; • Tereny do zagospodarowania	• Skromne zasoby społeczności lokalnej; • Utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; • Brak infrastruktury turystycznej; • Niska jakość infrastruktury technicznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozwój turystyki; • Duże zainteresowanie nabywaniem działek budowlanych; • Integracja z UE i dostęp do funduszy europejskich; • Wzrost aktywności młodego pokolenia; • Dopłaty bezpośrednie do rolnictwa.	• Migracje młodzieży do dużych miast; • Brak rozrywek i miejsc do spędzania wolnego czasu.

Źródło: opracowanie własne

Kierunki rozwoju

- Rozwój przedsiębiorczości;
- Rozwój funkcji turystycznych;
- Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej i komunalnej;
- Poprawa dostępu do kultury;
- Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji.

Karlinko

Karlinko (niem. Vorwerk Körlin) – osada sołecka w gminie Karlino. Osada leży ok. 4 km na północny wschód od Karlina, ok. 500 m na północ od drogi krajowej nr 6.

Przy zachodniej części miejscowości w 2012 r. ustanowiono podstrefę Karlinko – Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Mimo bliskości strefy ta niewielka wieś sołecka wymaga przekształceń gospodarczych i przestrzennych.

Na skromną zabudowę zagrodową wsi składają się parterowe budynki mieszkaniowe z towarzyszącymi im budynkami gospodarczymi. Dawne założenie folwarczne obejmuje budynek mieszkalny i zabudowę gospodarczą, częściowo tylko użytkowaną (chlewnia), w większości opuszczoną, ulegającą zniszczeniu.

Wydaje się, że wzmocnieniu powinna podlegać przede wszystkim funkcja usługowa związana z lokalizacją funkcji przemysłowych i produkcyjno-usługowych wokół wsi w strefie przemysłowej.

Rysunek 19. Obiekty byłego PGR - Karlinko

Źródło: UM Karlinko

Przeprowadzone badania pozwoliły na dokonanie analizy SWOT, która wskazała na atrakcyjność lokalizacji jako główny atut sołectwa oraz rozwój specjalnej strefy ekonomicznej jako potencjalną szansę na rozwój.

Tabela 11. Analiza SWOT – Karlinko

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Atrakcyjne położenie; - Atrakcyjność inwestycyjna; - Aktywna i otwarta społeczność lokalna; - Tereny do zagospodarowania; - Bliskość Karlina.	- Niewystarczające zagospodarowanie terenów położonych w miejscowości; - Skromne zasoby społeczności lokalnej; - Starzejące się społeczeństwo; - Stan infrastruktury ; - Brak miejsca integrującego lokalną społeczność.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozwój strefy ekonomicznej - Rozwój turystyki; - Duże zainteresowanie nabywaniem działek budowlanych; - Integracja z UE i dostęp do funduszy europejskich ; - Wzrost aktywności młodego pokolenia.	- Migracje młodzieży do dużych miast; - Brak rozrywek i miejsc do spędzania wolnego czasu; - Rozwój uciążliwych form działalności gospodarczej.

Źródło: opracowanie własne

Kierunki rozwoju Karlinka

- Rozwój funkcji usługowych;

- Wsparcie rozwoju mieszkalnictwa;
- Rozwój funkcji społecznych;
- Rozwój przedsiębiorczości;
- Rozwój funkcji turystycznych;
- Poprawa dostępu do kultury;
- Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji.

Podsumowanie – problemy obszarów wiejskich w gminie Karlino

Gmina Karlino to gmina miejsko-wiejska. Obszary wiejskie stanowią największy odsetek przestrzeni gminy Karlino, choć pod względem liczby mieszkańców ustępują one obszarowi zajmowanemu przez miasto Karlino. Rolniczy charakter obszaru gminy oraz jego popeeerska historia wymagały przeprowadzenia dodatkowej pogłębionej analizy sytuacji w jakiej znalazły się te obszary.

Przeprowadzona analiza potencjału i niekorzystnych procesów zachodzących na obszarach wiejskich w gminie Karlino, pozwoliła na zidentyfikowanie obszarów, które dotknięte zostały procesem restrukturyzacji Państwowych Gospodarstw Rolnych.

Przeprowadzone badania umożliwiły także poznanie głównych problemów wiejskiej społeczności. Badania jakościowe stały się okazją do przedstawienia oczekiwań mieszkańców wsi, w zakresie poprawy jakości życia, czy nakreślenia kierunków rozwoju poszczególnych podobszarów.

Możliwa stała się także identyfikacja czynników egzo- i endogennych wpływających w sposób bezpośredni na sytuację, w której znalazły się obszary wiejskie.

Większość miejscowości na obszarach wiejskich gminy Karlino, posiada unikalne walory historyczne. Według dostępnych materiałów historycznych już 2 połowy XIII wieku, funkcjonujące na tym terenie wioski słowiańskie, zaczęto lokować na prawie niemieckim. Kolejno lokowano: Domacyno, Karścino, Karwin, Kozią Górę, Lubiechowo, Malonowo, Mierzyn i Syrkowice. Później, w XIV i XV wieku, lokowano najprawdopodobniej wioski w Daszewie, Garnkach i Zwartowie. Średniowieczne metryki mają również wioski: Gościnko, Kowańc i Krukowo. Poniższy wykaz wsi określa ich historyczny układ przestrzenny i czas jego powstania.

Tabela 12. Historyczny układ przestrzenny miejscowości na obszarach wiejskich w gminie Karlino.

NR	NAZWA POLSKA	NAZWA NIEMIECKA	UKŁAD	DATOWANIE
1	Chotyń	Neu Amerika	założenie folw.	XIX w.
2	Daszewo	Dassow	placowy	1383 r.
3	Dębołas	Stadtwald	rozproszony	XIX w.
4	Domacyno	Dumzin	placowy	1243 r.
5	Garnki	Garchen	ulicówka	1427 r.

6	Gościnko	Klein Jestin	wielodrożnica	XV w.
7	Karlino	Stadtgut KČerlin	założenie folw.	XIX w.
7	Karwin	Karvin	ulicówka	1260 r.
8	Karścino	Kerstin	wielodrożnica	1276 r.
9	Kowańcz	Kowanz	placowy	1383 r.
10	Krukowo	Kruckenbeck	ulicówka	1595 r.
11	Kozia Góra	Koseeger	ulicówka	1276 r.
12	Krzywopłaty	Stadtholzkathen	rozproszony	XIX w.
13	Lubiechowo	Libchow	placowy	1263 r.
14	Malonowo	Mallnow	ulicówka	1260 r.
15	Mierzyn	Alt Marrin	fragment okolicy	1263 r.
16	Mierzyniek	Neu Marrin	założenie folw.	1820 r.
17	Pocernino	Putzerin	założenie folw.	1383 r.
18	Pobłocie Wielkie	Gross Pobloth	placowy	1159 r.
19	Syrkowice	Zirkow	założenie folw.	1227 r.
20	Ubysławice	Riwolsdorf	ulicówka	1774 r.
21	Wietzyno	Johannesthal	założenie folw.	1774 r.
22	Witolub	Hihnerheide	rozproszony	XIX w.
23	Wygonowo	Amalienhof	założenie folw.	1774 r.
24	Zwartowo	Schwartow	ulicówka	1523 r.

Źródło UM Karlino

W trakcie spotkań z mieszkańcami wielokrotnie podkreślano, że największym walorem obszarów wiejskich jest ich unikalne dziedzictwo historyczne, czego przykładem są zabytkowe obiekty sakralne, parki, zabudowania pałacowe i folwarczne.

Budownictwo sakralne na terenie gminy reprezentowane jest przez pięć kościołów, szóstą świątynia, istniejąca przed 1945 rokiem w Krukowie, uległa rozbiórce w latach sześćdziesiątych XX wieku. Wszystkie zachowane kościoły mają średniowieczne metryki, przy czym formy budowli, poza Karlinem i wieżą kościoła w Mierzynie, pochodzą z XIX i XX wieku. Kościoły należą do najlepiej zachowanych budowli na terenie gminy.

Tabela 13. Zabytkowe budowle sakralne na obszarach wiejskich gminy Karlino

	MIJESKOWOŚĆ	WEZWANIE	MATERIAŁ	CZAS BUDOWY
1	Karścino	par. p.w. M.B. Częstochowskiej	cegła	2 poł. XIX wieku
3	Karwin	par. p.w. św. Kazimierza	cegła	1915 rok
4	Lubiechowo	par. p.w. św. Józefa	cegła	2 poł. XIX wieku
5	Mierzyn	par. p.w. św. Trójcy	kamień, cegła	XV w., 1849 -51r.

Źródło UM Karlino

Budownictwo rezydencjonalne na obszarach wiejskich gminy Karlino reprezentowane jest przez okazałe pałace (Kozia Góra, Karścino i Lubiechowo), dwory (Mierzyniek, Pobłocie,

Pocernino, Syrkowice) i skromne siedziby administratorów bądź dzierżawców majątków (Karlino, Karlinko).

Stan zachowania istniejących pałaców i dworów jest generalnie bardzo zły. Obiekty monumentalne o dużej wartości architektonicznej (Kozia Góra, Karścino, Lubiechów) pozostają w ruinie, mniejsze dwory zostały w drastyczny sposób przebudowane i pozbawione detalu. Dwa dwory (w Pobłociu Wielkim i Syrkowicach) są odrestaurowane i użytkowane.

Tabela 14. Zabytkowe obiekty rezydencjonalne w gminie Karlino

	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	MATERIAŁ	CZAS BUDOWY
1	Karlino	dwór	Murowany	koniec XIX w.
2	Karlino	dwór	Murowany	pocz. XX w.
3	Karścino	pałac	Murowany	XVIII-XIX w.
4	Kozia Góra	pałac	Murowany	1818 r.
5	Lubiechowo	pałac	mur.	1835 r.
6	Mierzynek	dwór	szach/mur	1. poł. XIX, XX
7	Pobłocie Wiel.	dwór	Mur	-
8	Pocernino	dwór	mur.	2. poł. XIX w.
9	Syrkowice	dwór	mur.	-

Źródło UM Karlino

Rysunek 20. Zabytkowy kościół w Mierzynie

Źródło: <http://www.diecezjakoszalin.pl>

Prawie wszystkie istniejące na terenie gminy parki, wyłączając dwa parki w Karlinie, zakładane były razem z zespołami folwarczno - dworskimi jako jedna całość. Parki na terenie Karlina posiadają zróżnicowany rodowód kompozycyjny (tab. 15)

Park zlokalizowany w sąsiedztwie istniejącego cmentarza na zboczu w kierunku rzeki Młynkówki zrealizowany został w latach czterdziestych XIX w. i funkcjonuje do chwili obecnej, z kolei na miejscu XIX- to wiecznego cmentarza przy ul. Koszalińskiej powstał w okresie powojennym park miejski. Założenie parkowe na zapleczu młyna pomiędzy Parsętą a Młynkówką, znajdujący się w rejestrze zabytków, jest pozostałością ogrodów właściciela młynów.

Tabela 15. Parki na obszarze gminy Karlino

	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	OBSZAR W HA	CZAS ZAŁOŻENIA
1	Domacyno	pałacowy	16,00	XVIII w.
2	Karlino	dworski	1,6	2. poł. XIX w.
3	Karlino	pocmentarny	3,6	k. XIX w.
4	Karlino	miejski	3,2	XIX w
5	Karścino	pałacowy	5,2	XVIII w.
6	Kozia Góra	pałacowy	3,98	2. poł. XVIII w
7	Krukowo	pałacowy	15,0	XVIII w.
8	Lubiechowo	dworski	11,0	XIX w.
9	Malonowo	dworski	2,41	1880 r.

Źródło: UM Karlino

W ewidencji służb konserwatorskich, poza dwoma parkami w Chotyniu i Czerwiecinie, uwzględniono wszystkie istniejące przed 1945 rokiem parki. Większość z nich wpisana jest do rejestru zabytków, chociaż z niektórych przetrwały tylko pojedyncze drzewa. Takie parki znajdują się w Malonowie, Mierzynku, Poczerninie, Syrkowicach, Wyganowie i Zwartowie. Wszystkie pozostałe są bardzo zaniedbane, z zatartymi układami kompozycyjnymi i zniszczonym drzewostanem. Najbardziej wartościowym założeniem parkowym, i to w skali regionu, jest park w Lubiechowie. Dużo drzew o cechach pomnikowych rośnie również w parku w Krukowie.

Wiele obiektów o charakterze folwarcznym zachowało się do dnia dzisiejszego w krajobrazie obszarów wiejskich gminy Karlino. Przypominają one o wielowiekowej historii rolnictwa na terenie gminy, a zarazem stanowią o unikalnym charakterze wielu miejscowości. Część z nich wraz z zabytkowymi budynkami mieszkalnymi jest nadal użytkowana.

Niewątpliwie zachowanie ich dla przyszłych pokoleń wymaga wielu nakładów. Jednakże jak wskazują respondenci są one ważnym elementem tożsamości społeczności wiejskiej – tab. 16.

Tabela 16. Zabytkowe obiekty mieszkalne i folwarczne w obszarze wiejskim gminy Karlino

NR	OBIEKT	MATERIAŁ	CZAS BUDOWY
DASZEWOWO			
1	Dom 13	mur.	1928 r.
2	- 19	szach.	2. poł. XIX
3	- 21	mur.	4. ćw. XIX w.
4	- 25	mur/szach.	XIX /XX
5	- 27	mur.	1. ćw. XX w.
6	- 28	mur.	I. 20. XX w.
7	- 39	szach.	k. XIX w.
8	zagroda 45	szach.	1844 r.
9	dom 46	mur.	1930 r.
10	- 49	mur.	1. ćw. XX w.
11	- 59	mur.	p. XX w.
12	stodoła 57	szach.	XIX/XX w.
DOMACYNO			
13	remiza	mur.	1. ćw. XX w.
14	brama	mur.	k. XIX w.
15	dom 5	mur/szach.	1938 r.
16	- 8	mur/szach.	1938 r.
17	dom 42	mur.	1. ćw. XIX w.
18	- 46	mur.	p. XX w.
GARNKI			
19	dom 1	mur.	p. XX w.
20	- 4 - 5	mur.	1889 r.
21	- 13	mur/szach.	I. 20. XX w.
22	zagroda 13	szach.	poł. XIX w.
23	dom 15	mur.	I. 20. XX w.
24	- 19	mur.	1. ćw. XX w.
25	- 23	mur.	1925 r.
GOŚCINKO			
26	dom 9	mur.	k. XIX w.
27	- 11	mur.	1. ćw. XX w.
28	- 12	mur.	k. XIX w.
29	stodoła 13	szach.	2. poł. XIX w.
30	dom 15	mur.	1. ćw. XX w.
31	- 20	mur.	k. XIX w.
32	- 21	mur.	1. ćw. XX w.
33	- 23	mur.	p. XX w.
KARŚCINO			
34	folwark-magazyn	mur	k. XIX w.
KARWIN			
35	dom 3	mur	1. ćw. XX w.
36	dom 4	mur/drew	p. XX w.
37	szkoła	mur.	p. XX w.
38	dom 43	mur.	I. 20. XX w.
39	transformator	mur	I. 20. XX w.
KOWAŃCZ			
40	stodoła 9	szach.	4. ćw. XIX w.
41	dom 10	mur.	1. ćw. XX w.

42.	dom 12	mur.	1926 r.
43.	- 13	mur.	k. XIX w.
44.	budynek gos. 13	mur/szach	k. XIX w.
45.	dom 14	mur/szach	p. XX w.
46.	- 15	mur.	k. XIX w.
47.	budynek gos. 15	mur.	1904 r.
48.	dom 17	mur.	1. ćw. XX w.
49.	- 18	mur.	p. XX w.
50.	- 19	mur.	2. poł. XIX w.
51.	stodoła 25/31	szach.	poł. XIX w.
52.	dom 39	szach.	1. poł. XIX w.
53.	stodoła 39	szach.	1. poł. XIX w.
54.	chałupa 40	szach.	1. poł. XIX w.
55.	dom 41	mur.	k. XIX w.
KOZIA GÓRA			
56.	gorzelnia	mur.	1910 r.
57.	mauzoleum?	mur.	poł. XIX w.
58.	dom 3	mur/szach.	XIX/XX w.
59.	budynek gosp. 3	szach.	XIX/XX w.
KRUKOWO			
60.	folwark- d. dwór	mur.	2. poł. XIX w.
61.	- spichlerz	mur.	XIX/XX w.
62.	- waga	mur.	2. poł. XIX w.
63.	- obora	mur.	2. poł. XIX w.
LUBIECHOWO			
64.	dom 3	mur.	1. ćw. XX w.
65.	- 4	mur.	1. ćw. XX w.
66.	- 6	szach.	k. XIX w.
67.	- 10	mur/szach.	XIX/XX w.
68.	- 24	mur.	p. XX w.
69.	- 37/6	szach.	1. poł. XIX w.
70.	- 37/8	szach.	1810 r.
71.	- 39	szach.	XIX w.
72.	folwark -kuźnia	mur.	XIX w.
73.	- oficyna	mur.	p. XX w.
74.	- gorzelnia	mur.	p. XX w.
75.	- obora	mur.	k. XIX w.
76.	- bud.gos.	mur.	3. ćw. XIX w.
77.	- cieleśnik	mur.	k. XIX w.
78.	- bukaciarnia	mur.	1862 r.
79.	- chlewnia	mur.	2. poł. XIX w.
80.	- stajnia	mur.	3. ćw. XIX w.
81.	- spichlerz	mur.	1. ćw. XX w.
82.	- magazyn	mur.	3. ćw. XIX w.
83.	- bud. gosp.	mur.	p. XX w.
84.	- czworak	mur.	p. XX w.
MALONOWO			
85.	zajazd	mur.	1913 r.
86.	młyn	mur.	p. XX w.
87.	folwark-obora	mur/szach.	k. XIX w.
88.	folwark- dom	mur/szach.	poł. XIX w.

89.	dom 7-8	mur.	XIX w.
90.	- 9	mur.	p. XX w.
91.	- 11	mur.	p. XX w.
92.	- 14	szach/mur.	p. XIX w.
93.	- 16	mur.	XIX/XX w.
94.	- 19	mur.	1. ćw. XX w.
95.	- 22	mur.	1927 r.
MIERZYNEK			
96.	dom	mur.	k. XIX w.
MIERZYN			
97.	transformator	mur.	p. XX w.
98.	szkoła	mur.	p. XX w.
99.	dom 4	mur.	p. XX w.
100.	oficyna 3	mur.	p. XX w.
101.	dom ogrodnika	mur.	1910 r.
POBŁOCIE WIELKIE			
102.	folwark-oficyna	mur.	XVIII/XIX w.
103.	folwark-spichrz	mur.	XIX w.
POCZERNINO			
104.	transformator	mur.	1. ćw. XX w.
SYRKOWICE			
105.	folwark-dom 3	mur.	p. XX w.
106.	folwark-obora	mur.	p. XX w.
107.	folwark-obora	mur.	p. XX w.
UBYSŁAWICE			
108.	szkoła 25	mur.	I. 20. XX w.
109.	młyn *zawalony	mur.	p. XX w.
110.	dom	mur.	XIX/XX w.
111.	dom 2	szach/mur.	k. XIX w.
112.	- 4	mur.	p. XX w.
113.	- 5	mur.	p. XX w.
114.	dom 10	mur.	k. XIX w.
115.	chałupa 12	szach.	1. poł. XIX w.
116.	dom 14	mur.	1. ćw. XX w.
117.	dom 18	mur.	k. XIX w.
118.	- 19	mur.	1931 r.
119.	- 20	mur.	XIX/XX w.
WYGANÓW			
120.	dom (rządówka)	mur.	XIX/XX w.
121.	dom 2	mur.	p. XX w.

Źródło: UM Karlino

Poza walorami historycznymi potencjał rozwoju obszarów wiejskich w gminie Karlino tkwi przede wszystkim w aktywności mieszkańców.

To głównie ich zasługą jest, że obszary wiejskie w Karlinie się zmieniają. Zmiany te są wielorakie i wywołane przez różne, zachodzące na siebie przyczyny. Na transformację systemową od gospodarki planowanej centralnie, której przejawem były m.in. funkcjonujące w gminie Karlino Państwowe Gospodarstwa Rolne, do wolnorynkowej, nałożyło się członkostwo w Unii Europejskiej, które w zgodnej opinii respondentów jest traktowane jako potencjalna szansa na przyspieszenie rozwoju obszarów wiejskich.

Procesy te zostały dodatkowo skomplikowane przez kontekst przyspieszającej globalizacji i otwartości rynków pracy. Wpłynęło to m.in. na postępujący proces depopulacji obszarów wiejskich wynikający z migracji młodych mieszkańców do wielkich miast lub poza granicę Polski.

Współcześnie obszary wiejskie w gminie Karlino są rezerwuarem siły roboczej, ale także pozwalają na ekspansję inwestycyjną, czego przykładem jest specjalna strefa inwestycyjna czy działające na obszarach wiejskich duże podmioty gospodarcze związane z rolnictwem i przetwórstwem.

Potencjalnych możliwości na rozwój obszarów wiejskich w gminie Karlino upatrywać należy także w rozwoju turystyki. Pozwala ona wykorzystać nie tylko unikane walory przyrodnicze gminy a także bogactwo historyczne.

Rozwój miasta Karlino, to szansa na pozyskanie nowych mieszkańców dla sołectw położonych w bezpośrednim sąsiedztwie. Badania fokusowe wykazały, że wśród szans na rozwój popegeerowskich miejscowości w gminie, respondenci często wskazywali rozwój mieszkalnictwa. Już dziś zauważalny jest trend migracji, z miasta na obszary wiejskie. Dotyczy to przede wszystkim rozwoju budownictwa jednorodzinnego, pozwalającego dotychczasowym mieszkańcom miast na zamieszkanie we własnych domach już poza granicami Karlina.

Wśród najistotniejszych problemów mieszkańców obszarów wiejskich a w tym obszarów popegeerowskich zgłaszanych przez respondentów należy wymienić:

- **Niekorzystne procesy demograficzne** – starzenie się społeczności zamieszkującej obszary wiejskie, niekorzystne saldo migracji;
- **Nisko oceniana jakość przestrzeni publicznej** – w tym stan infrastruktury drogowej, estetyki budynków, czy dostępu do obiektów użyteczności publicznej (boiska, urzędy, ośrodki zdrowia);
- **Zubożenie mieszkańców wsi** – to problem wielu rodzin. Niskie dochody z pracy i niskie emerytury rolnicze pogłębiają poczucie niesprawiedliwości społecznej;
- **Pojawianie się wielu dysfunkcji społecznych**, które utrudniają integrację społeczną i wpływają w wielu przypadkach na pogłębienie procesów wykluczenia społecznego;
- **Niską aktywność ekonomiczną mieszkańców** – czego przejawem jest niedostateczna w opinii mieszkańców ilość atrakcyjnych miejsc pracy na obszarach wiejskich;
- **Monofunkcyjność obszarów wiejskich** – które mimo upływu wielu lat od okresu transformacji ustrojowej nadal w znacznym stopniu związane są z rolnictwem i przetwórstwem;

- **Niewykorzystany potencjał turystyczny** – czego przejawem jest niewystarczająca liczba miejsc noclegowych, gospodarstw agroturystycznych, zaniedbane zabytkowe budynki, parki i cmentarze;
- Problemem społeczności wiejskiej jest także **ograniczona oferta sposobów spędzania wolnego czasu**. Dotyka to przede wszystkim dzieci i młodzieży, ale często dotyczy to także osób dorosłych.
- **Dostęp do kultury i wysokiej jakości edukacji** to także jeden z problemów który pojawiał się w trakcie badań fokusowych. Ogromną rolę odgrywają tu wiejskie świetlice, które dawno przestały być traktowane jako nudne miejsca omijane przez mieszkańców. Dziś oczekiwania społeczności wiejskiej są dużo większe. Świetlice to miejsca integracji społecznej, atrakcyjnych szkoleń czy wydarzeń kulturalnych.

3.3. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Przeprowadzona diagnoza obecnej sytuacji w gminie Karlino posłużyła do jednoznacznej delimitacji zdegradowanych obszarów oraz zdefiniowaniu najistotniejszych, z punktu widzenia procesu rewitalizacji, problemów.

Diagnoza obejmuje sferę społeczną, gospodarczą techniczną, przestrzenno-funkcjonalną i środowiskową. W jej ramach wykonana została analiza ilościowa i jakościowa pozyskanych danych statystycznych, analiza badań jakościowych. Przedstawiono wnioski płynące z dyskusji i obserwacji prowadzonych w ramach prac nad programem. Analizy zostały wykonane w oparciu o przedstawione wcześniej wskaźniki opisujące każdą jednostkę analityczną.

Celem diagnozy było sporządzenie charakterystyki ważnych dla rewitalizacji deficytów i walorów obszarów, obejmujących m.in. stan infrastruktury technicznej oraz sytuację społeczną i gospodarczą.

Umożliwiło to stwierdzenie, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji. Diagnoza dokonana została w wybranych jednostkach analitycznych, które objęły swym zasięgiem całą gminę. Jak już wspomniano dla celów analiz ilościowych i jakościowych gmina Karlino została podzielona na 4 jednostki analityczne. Pozwoliło to na dokonanie szczegółowych porównań sytuacji, w jakiej znalazły się poszczególne funkcjonalne części gminy (tab. 17).

Na obszarze miejskim gminy Karlino zamieszkuje ponad 65% ludności, a na obszarze wiejskim blisko 35%. Charakterystyczną cechą obszaru wiejskiego jest jego bardzo duże rozdrobnienie.

Tabela 17. Jednostki analityczne w gminie Karłino

Nazwa obszaru	Liczba ludności	% całości ludności gminy	Powierzchnia w km ²	% powierzchni gminy	gęstość zaludnienia (osób/km ²)
MIASTO	5965	65,26	9,39	6,66	635,25
OBSZAR I	2754	30,13	4,21	2,99	654,16
OBSZAR II	2013	22,02	0,21	0,15	9585,71
OBSZAR III	1198	13,11	4,97	3,52	241,05
OBSZAR WIEJSKI OBSZAR IV	3175	34,74	131,6	93,34	24,13

Źródło: UM w Karlinie oraz obliczenia własne

Największe zaludnienie występuje w obszarze II miasta (ponad 9,5 tys. osób na km²). Z kolei na obszarze starego miasta zamieszkują 654 osoby na km², a w pozostałej części miasta nieco ponad 241 osób na km².

3.3.1. ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Mając na względzie szczególne znaczenie potencjału ludnościowego określającego rangę społeczno-gospodarczą ośrodka miejskiego, wymiar ten został poddany szczególnej analizie. Kryterium demograficzne, odnoszące się do zjawiska depopulacji gminy, rzutuje w długim okresie czasu na strukturę demograficzną, atrakcyjność mieszkaniową, a także na wymiary gospodarcze związane między innymi z wartością kapitału ludzkiego, chłonnością rynku i określonym profilem zapotrzebowania na usługi publiczne. Jak już wspomniano jednym z najczęściej wskazywanych przez mieszkańców problemów w gminie jest postępujący proces depopulacji.

Dlatego dokonując analizy sytuacji społecznej w jednostkach analitycznych, zgromadzono dostępne dane demograficzne. Zostały one następnie poddane gruntownym analizom, które potwierdziły występowanie w gminie Karłino niekorzystnych procesów demograficznych (tab.18).

Tabela 18. Depopulacja w gminie Karłino

Nazwa	Liczba ludności 2016	udział w 2016	Liczba ludności 2011	udział w 2011	Różnica
OBSZAR I	2754	30,13%	2784	29,79%	-30
OBSZAR II	2013	22,02%	2189	23,42%	-176
OBSZAR III	1198	13,11%	1039	11,12%	159
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	3175	34,74%	3333	35,67%	-158
RAZEM	9140	100,00%	9345	100,00%	-205

Źródło: UM Karłino

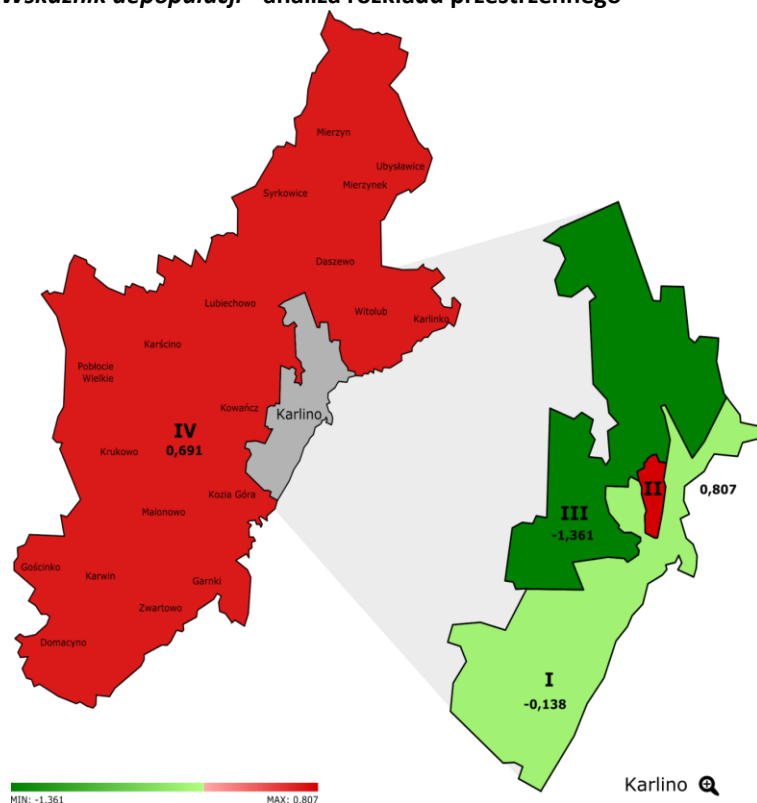
W badanym okresie na terenie gminy nastąpił spadek liczby ludności. W 2016 r. w porównaniu z 2011 r. największy odpływ mieszkańców dotyczył obszaru II i IV. Najmniejszy spadek ludności wystąpił w obszarze I, a w obszarze III zauważalny jest wzrost liczby ludności.

Problemy demograficzne wskazywane przez mieszkańców, znajdują potwierdzenie w danych ilościowych. Zarówno liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym uległa zmniejszeniu w porównaniu z rokiem 2011 (tab. 18). Wzrost natomiast odnotowano w grupie osób w wieku poprodukcyjnych, co potwierdza tezę o starzeniu się społeczeństwa.

Przeprowadzone analizy wykazały, że największa koncentracja zjawiska depopulacji występuje na obszarze II oraz IV.

Starzejące się społeczeństwo, to jeden z głównych problemów społecznych współczesnej Europy. Wydłużający się okres życia Europejczyków, przy nadal spadającym przyroście naturalnym powoduje, że wiele obszarów w Europie, w tym gmina Karlino, coraz mocniej odczuwa problem braku kandydatów do pracy, przy jednoczesnym wzroście ilości osób w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 21. Wskaźnik depopulacji - analiza rozkładu przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Wskaźnik depopulacji (różnica liczby mieszkańców w latach 2011-2016)

Nazwa	Koncentracja	Wskaźnik depopulacji WS1
OBSZAR I	0,486	-0,138
OBSZAR II	3,898	0,807
OBSZAR III	-5,917	-1,361
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	2,219	0,691

Źródło: opracowanie własne

Poza wymiarem ekonomicznym ma to także wpływ na zmianę stosunków społecznych w starzejących się społecznościach. Dlatego ważne było zbadanie, w jakiej sytuacji znajdują się jednostki analityczne pod względem:

- Liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- Liczby ludności w wieku produkcyjnym;
- Liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 20. Liczba ludności w podziale ze względu na aktywność zawodową

Nazwa	Liczba ludności 2016	Przedprodukcyjni	Produkcyjni	Poprodukcyjni
OBSZAR I	2754	612	1783	359
OBSZAR II	2013	333	1198	482
OBSZAR III	1198	242	759	197
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	3175	660	2102	413
RAZEM	9140	1847	5842	1451

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 osób

Nazwa	udział na 1000 mieszkańców	Wskaźnik WS2
OBSZAR I	222,22	-0,945
OBSZAR II	165,42	1,404
OBSZAR III	202,00	-0,108
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	207,87	-0,351

Źródło: opracowanie własne

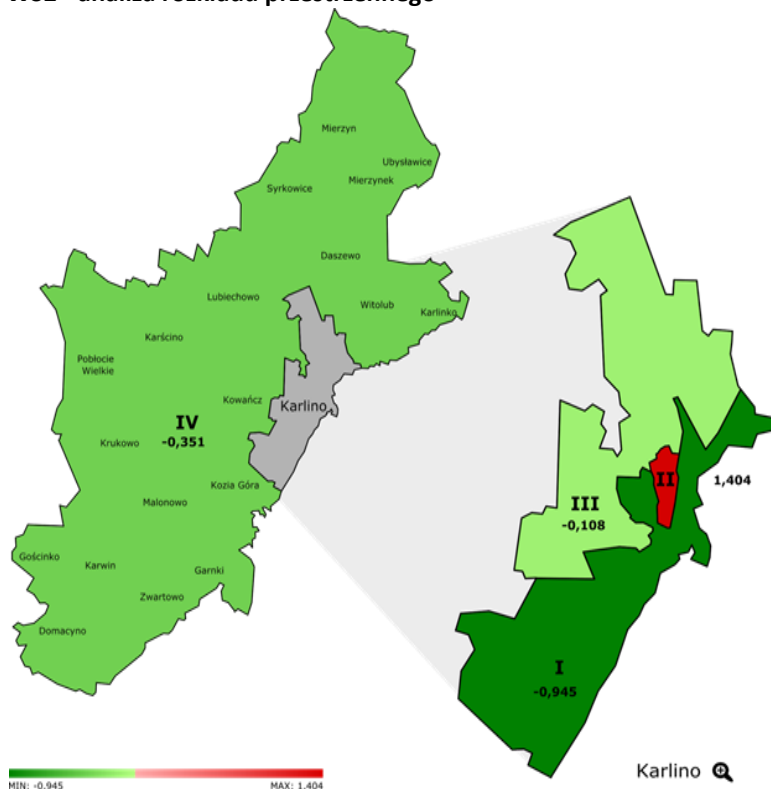
Problem starzejącej się społeczności lokalnej w największym stopniu dotyka obszarów miejskich gminy Karlino. Przeprowadzone analizy wykazały, że w najmniej korzystnej sytuacji znajduje się obszar II, w którym zanotowano najniższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w całej gminie (rys.22).

Przeprowadzone badania jakościowe wykazały, że wśród głównych przyczyn starzenia się społeczności gminy Karlino należy wymienić: niewystarczającą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy w gminie, a także problem boku mieszkań. Oba te problemy dotyczą szczególnie ludzi młodych, którzy rozpoczynając swoje dorosłe życie biorą pod uwagę atrakcyjność lokalnego rynku pracy i możliwość zamieszkania w wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Dotyczy to także możliwości kupna lub wynajęcia mieszkania.

Przeprowadzone badania jakościowe wykazały, że w opinii respondentów ważnym społecznie problemem w gminie jest zwiększająca się liczba osób w wieku starszym. Jest to niejednokrotnie przyczyną różnych problemów. Dlatego ważne było ilościowe zbadanie tego zjawiska w gminie Karlino.

Problematykę tę obrazuje wskaźnik WS3 – wskaźnik starzenia się społeczeństwa ujmowany jako relacja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Rysunek 22. WS2 - analiza rozkładu przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

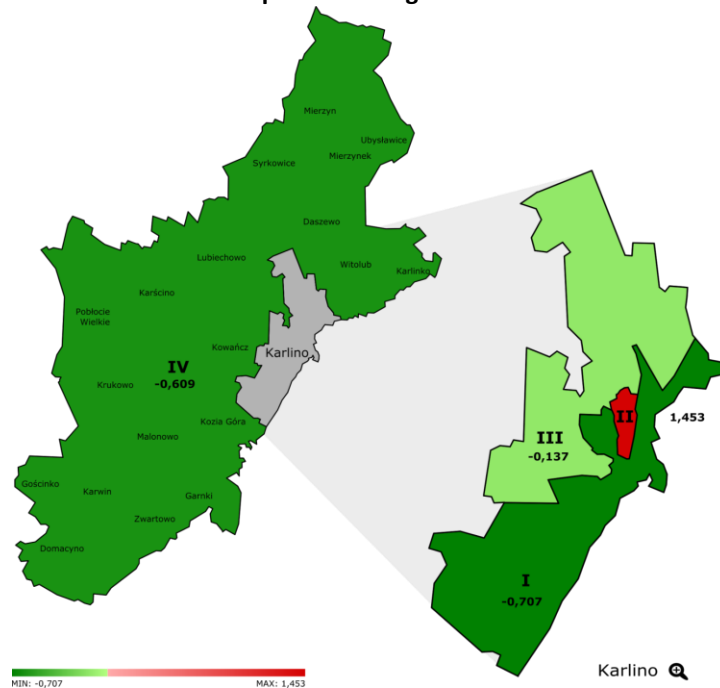
Tabela 22. Wskaźnik starzenia ludności w gminie Karlino

NAZWA	STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA (POPRODUKCYJNI DO PRZEDPRODUKCYJNYCH)	WSKAŹNIK WS3
OBSZAR I	0,59	-0,707
OBSZAR II	1,45	1,453
OBSZAR III	0,81	-0,137
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	0,54	-0,609

Źródło: opracowanie własne

Najwyższy wskaźnik starzenia się społeczeństwa występuje w Obszarze II. Pozytywne zjawisko odnośnie udziału osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnych można zauważyć na obszarze I, IV i III (tab. 22, rys. 23).

Rysunek 23. WS3 - analiza rozkładu przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

Problemy demograficzne związane z migracją mieszkańców często są wynikiem niskiej jakości edukacji oferowanej na danym obszarze. Problematyka ta jest szeroko opisywana w światowej literaturze socjologicznej a także coraz częściej ekonomicznej⁷. Zmienianie

⁷ K. Slany, A. Małek, I. Szczepaniak –Wiecha (red.), Systemy wartości a procesy demograficzne, Kraków 2003; L. Kocik, Rodzina w obliczu wartości i wzorów życia ponowoczesnego świata, Kraków 2006; M. Szyszka (red.),

miejsca pobytu rodziców ze względu na dostęp do dobrej jakości edukacji dla dzieci, jest coraz częstszym zjawiskiem także w Polsce. Decyzje o zakupie nieruchomości są już nie tylko poprzedzone analizą dostępności komunikacyjnej czy ceny, ale także dostępnością w okolicy dobrej szkoły.

Dlatego dokonując analizy sytuacji społecznej w gminie Karlino, zbadano, jak wygląda jakość edukacji w szkołach podstawowych i gimnazjach. Wykorzystano w tym celu dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, dotyczącej wyników testu gimnazjalnego i sprawdzianu kończącego 6-letni cykl nauki w szkole podstawowej – (tab. 23 i 24).

Tabela 23. Wyniki testu gimnazjalnego w 2016 roku

	HISTORIA	POLSKI	NAUKI PRZYRODNICZE	MATEMATYKA
ZACHODNIOPOMORSKIE	53,66	64,93	48,77	45,17
POWIAT BIAŁOGARDZKI	49,47	54,26	43,25	37,00
GMINA KARLINO	53,21	59,29	48,67	41,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Tabela 24. Wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2016 roku (%)

	CZĘŚĆ PIERWSZA	JĘZYK POLSKI	MATEMATYKA
POLSKA	63,00	71,00	54,00
ZACHODNIOPOMORSKIE	59,59	68,27	50,40
POWIAT BIAŁOGARDZKI	54,83	63,89	45,30
GMINA KARLINO	49,65	59,01	39,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Zarówno w przypadku egzaminu gimnazjalnego jak i sprawdzianu przeprowadzanego w szkołach podstawowych w gminie Karlino w 2016 roku, średnie wyniki osiągnięte przez młodzież były niższe niż średnia dla województwa.

Szczególnie widoczne to było w przypadku wyników osiąganych przez absolwentów szkół podstawowych. W tym przypadku z egzaminu z matematyki uczniowie z karlińskich szkół uzyskali średnio tylko 39,79 % punktów, przy średniej ogólnopolskiej na poziomie 54%. Analizy ilościowe znalazły swoje potwierdzenie w prowadzonych badaniach jakościowych. W trakcie wywiadów z mieszkańcami, problem edukacji był często poruszany i uznany za istotny w procesie rewitalizacji.

Społeczeństwo – przestrzeń – rodzina. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Piotrowi Kryczce, Lublin 2009; T. Szlendak, Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie, Warszawa 2011.

Wskazywano na potrzebę podjęcia działań skierowanych bezpośrednio do szkół i placówek oświatowych z terenu obszaru rewitalizacji, które wpłyną na poprawę komfortu nauki i pracy nauczycieli, a także pozwolą na rozwój nowych form kształcenia dzieci i młodzieży, a także kształcenia ustawicznego.

W ramach diagnozy rozszerzono badanie zjawisk społecznych występujących w Gminie Karlino w porównaniu do wartości charakterystycznych dla powiatu białogardzkiego

Dla celów porównawczych do obszaru DEMOGRAFIA przyjęto następujące wskaźniki:

1. ludność ogółem,
2. ludność na 1 km²,
3. zmiany ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2014-2016,
4. zmiany ludności w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016,
5. zmiany ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2014-2016.

Jak wynika z tab. 25 w powiecie białogardzkim miejscowością z największą liczbą ludności jest Białogard, w którym zamieszkuje ponad 24 tys. mieszkańców. Miasto Karlino zamieszkuje blisko 6 tys. osób (631 na 1 km²).

Tabela 25. Ludność ogółem i ludność na 1 km² w powiecie białogardzkim wg gmin

NAZWA	LUDNOŚĆ OGÓŁEM	LUDNOŚĆ NA 1 KM ²
	2016	2016
Powiat białogardzki	48 254	57
Białogard miasto	24 368	947
Białogard obszar wiejski	7 767	24
Karlino gmina i miasto	9 255	66
Karlino - miasto	5 933	631
Karlino - obszar wiejski	3 322	25
Tychowo gmina i miasto	6 864	20
Tychowo - miasto (4)	2 518	636
Tychowo - obszar wiejski (5)	4 346	13

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Ogólnie w gminie Karlino zaludnienie na 1 km² jest przeciętnie o 9 osób wyższe od zaludnienia w całym powiecie (odpowiednio 66 do 57 osób na 1 km²).

Jak już wspomniano, ważnym problemem społecznym w gminie Karlino jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Dlatego dokonano analizy struktury wiekowej mieszkańców w całym powiecie ze szczególnym uwzględnieniem gminy Karlino.

Wykazała ona, że w ostatnich latach we wszystkich gminach powiatu malała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (tab. 26).

Tabela 26. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego

NAZWA	LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM			
	2014	2015	2016	2016 NA 1000 OSÓB
Powiat białogardzki	9 099	8 906	8 725	180,8
Białogard miasto	4 280	4 192	4 125	169,3
Białogard obszar wiejski	1 473	1 461	1 437	185,0
Karlino razem	1 895	1 852	1 804	194,9
Karlino - miasto	1 173	1 151	1 134	191,1
Karlino - obszar wiejski	722	701	670	201,7
Tychowo razem	1 451	1 401	1 359	198,0
Tychowo - miasto	585	564	542	215,3
Tychowo - obszar wiejski	866	837	817	188,0

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Najwyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zanotowano na obszarze miasta Tychowo oraz na obszarze wiejskim Karlina. Przeciętnie na 1000 osób w gminie Karlino i Tychowo można zauważyć najwyższe poziomy ludności w wieku przedprodukcyjnym (odpowiednio 194,9 oraz 198 osób). Jest to poziom znacznie wyższy od średniej powiatu białogardzkiego, która wynosi blisko 181 osób.

Tabela 27. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego

NAZWA	LICZBA OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM			
	2014	2015	2016	2016 NA 1000 OSÓB
Powiat białogardzki	31 217	30 845	30 521	632,5
Białogard miasto	15 567	15 314	15 150	621,7
Białogard obszar wiejski	5 223	5 198	5 123	659,6
Karlino razem	5 974	5 905	5 882	635,5
Karlino - miasto	3 824	3 735	3 697	623,1
Karlino - obszar wiejski	2 150	2 170	2 185	657,7
Tychowo razem	4 453	4 428	4 366	636,1
Tychowo - miasto	1 579	1 560	1 547	614,4
Tychowo - obszar wiejski	2 874	2 868	2 819	648,6

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

W analizowanym okresie w całym powiecie zmniejszała się również liczba ludności w wieku produkcyjnym (tab. 27). Dotyczy to poszczególnych obszarów miejskich i większości obszarów wiejskich powiatu. Jedynie na obszarze wiejskim gminy Karlino można

zaobserwować niewielki wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, co może świadczyć o migracji ludności z miasta na wieś. W przeliczeniu na 1000 osób w gminie Karlino średnia jest zbliżona do powiatu białogardzkiego (odpowiednio 635,5 i 632,5).

Tabela 28. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego

NAZWA	LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM			
	2014	2015	2016	2016 NA 1000 OSÓB
Powiat białogardzki	8 363	8 697	9 008	186,7
Białogard miasto	4 724	4 931	5 093	209,0
Białogard obszar wiejski	1 137	1 159	1 207	155,4
Karlino razem	1 447	1 510	1 569	169,5
Karlino - miasto	992	1 049	1 102	185,7
Karlino - obszar wiejski	455	461	467	140,6
Tychowo razem	1 055	1 097	1 139	165,9
Tychowo - miasto	391	415	429	170,4
Tychowo - obszar wiejski	664	682	710	163,4

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Chcąc zweryfikować wyniki przeprowadzonych badań jakościowych, dokonano także analizy ilości osób w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego (tab. 28).

W okresie 2014-2016 liczba najstarszych mieszkańców powiatu białogardzkiego zwiększyła się z 8363 osób do ponad 9 tys. Oznacza to, że w przypadku ludności powiatu faktycznie mamy do czynienia z procesem starzenia się społeczeństwa.

W gminie Karlino proces ten jest również zauważalny. W roku 2014 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła 1447 osób, a w 2016 wzrosła już do 1569. Oznacza to wzrost w ciągu 3 lat o ponad 8%.

Także analiza wskaźnika liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 1 tys. mieszkańców wykazała niekorzystne procesy demograficzne w gminie Karlino. Przeciętnie na 1 tys. osób w gminie Karlino, przypadało 169 osób w wieku poprodukcyjnym. Wartość ta była jednak wyraźnie niższa od średniej dla powiatu, która wyniosła 186 osób.

**WYNIKI ANALIZY WSKAZUJĄ NA POGŁĘBIAJĄCE SIĘ PROBLEMY DEMOGRAFICZNE
NIE TYLKO W GMINIE KARLINO,
ALE RÓWNIEŻ W POZOSTAŁYCH GMINACH POWIATU.**

W trakcie spotkań z mieszkańcami podkreślana była niekorzystna sytuacja ekonomiczna części mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Ubóstwo to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie.

Coraz częściej zjawisko ubóstwa rozpatrywane jest także w kontekście wykluczenia społecznego. Oba zjawiska są niezwykle niekorzystne w kontekście procesów związanych z rewitalizacją i budowaniem solidarności społecznej. Dokonując analizy problemu ubóstwa w gminie Karlino, wykorzystano dane dotyczące liczby osób korzystających z różnych form wsparcia oferowanych przez system opieki społecznej (tab.29).

Tabela 29. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

NAZWA	OGÓŁEM	STAŁY	OKRESOWY	CELOWY	DOŻYWIANIE	WSKAŹNIK WS4
OBSZAR I	791	19	131	130	248	1,093
OBSZAR II	108	2	20	14	30	-0,800
OBSZAR III	50	0	6	5	19	-0,896
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	720	9	103	75	173	0,603
GMINA	1669	30	260	224	470	

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzone badania wykazały, że aż 1669 osób w gminie Karlino korzysta z różnych form pomocy społecznej. Jak wynika z tabeli 29 najwięcej ludności korzysta z pomocy społecznej na obszarze I i IV.

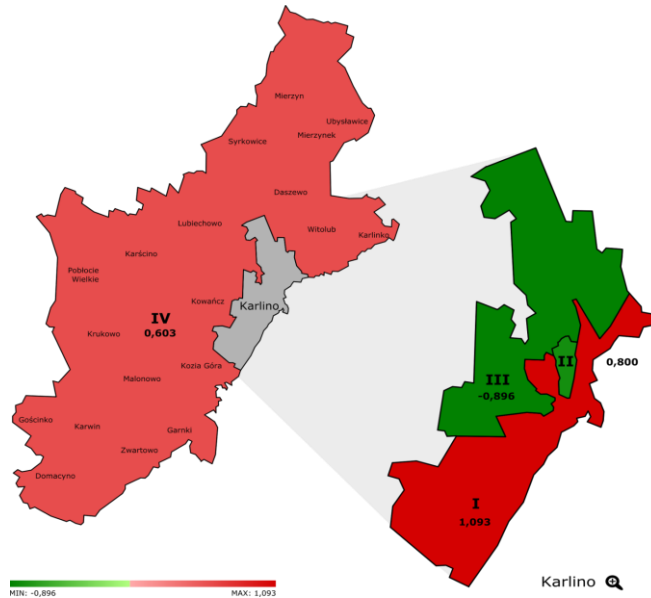
Dokonane analizy ilościowe wykazały, że wskaźnik WS4 przyjmuje najwyższą, negatywną wartość na obszarze I. Również na obszarze IV wartość WS4 jest negatywna, jednakże jej natężenie jest dużo mniejsze (rys. 24).

Badania diagnostyczne wskazały na istotną polaryzację między poszczególnymi obszarami gminy. Przeprowadzone analizy nie potwierdziły przypuszczeń, że najuboższe są obszary wiejskie, na co wskazywać mógłby charakter gminy i jej popegeerowska historia.

W przypadku gminy Karlino najmniej korzystna sytuacja pod tym względem występuje w obszarze miejskim.

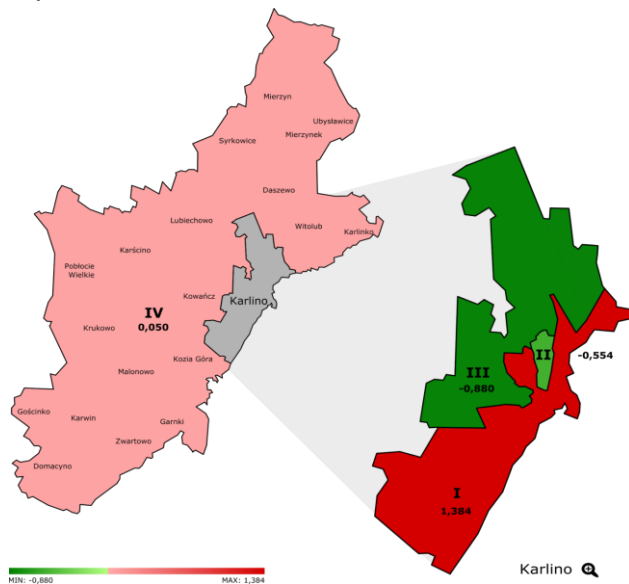
Jednym ze wskaźników obejmujących problematykę społeczną, wykorzystywanych dla delimitacji obszaru zdegradowanego, był także odsetek osób pobierających w gminie tzw. zasiłek stały (rys.25). Jest on jedną z form pomocy społecznej, o którą mogą ubiegać się mieszkańcy gminy.

Rysunek 24. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (WS4)

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 25. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek stały na 1000 mieszkańców (WS.5)

Źródło: opracowanie własne.

Największy odsetek osób pobierających zasiłek stały występuje na obszarze I - przeciętnie na 1000 osób zasiłek ten pobiera blisko 7 osób (tab. 30). Na innych obszarach liczba osób pobierających zasiłek stały na 1000 osób kształtuje się na poziomie poniżej 3 osób. Wskaźnik WS5 przyjmuje szczególnie wysokie, negatywne wartości na obszarze I (rys. 25).

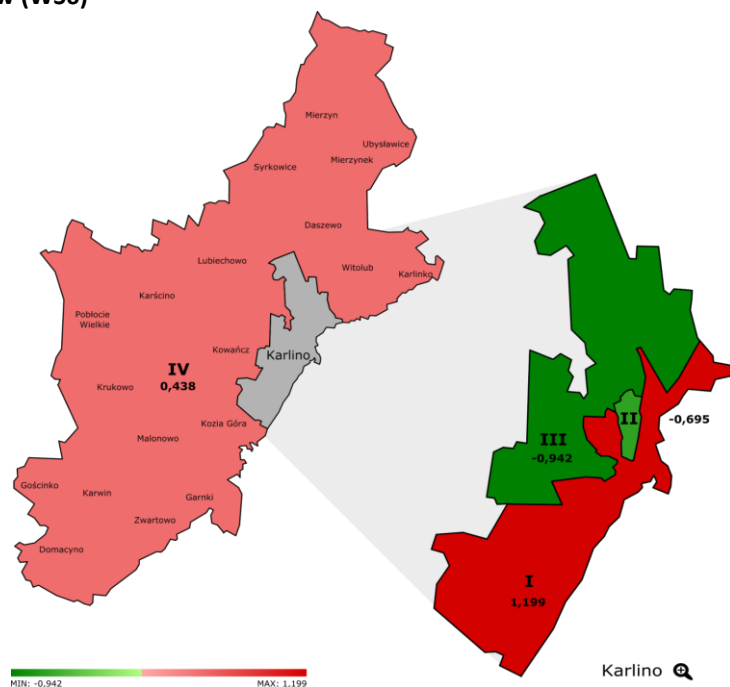
Tabela 30. Zasiłek stały na 1000 osób

NAZWA	ZASIŁEK STAŁY NA 1000 OSÓB	WSKAŹNIK WS5
OBSZAR I	6,90	1,384
OBSZAR II	0,99	-0,554
OBSZAR III	0,00	-0,880
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	2,83	0,050
Ogółem	3,28	

Źródło: opracowanie własne.

Do delimitacji obszaru zdegradowanego, posłużył także wskaźnik opisujący ilość osób korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłku okresowego.

Rysunek 26. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek okresowy na 1000 mieszkańców (WS6)

Źródło: opracowanie własne.

Podobnie jak w przypadku zasiłku stałego, najwięcej osób pobiera zasiłek okresowy na obszarze I (wskaźnik WS6 przyjmuje najwyższą wartość) - tab.31. Negatywną wartość wskaźnik WS6 przyjmuje ponadto na obszarze IV (rys. 26).

Tabela 31. Wskaźnik dotyczący korzystania z zasiłku okresowego na 1000 osób

NAZWA	ZASIŁEK OKRESOWY NA 1000 OSÓB	WSKAŹNIK WS6
OBSZAR I	47,57	1,199
OBSZAR II	9,94	-0,695
OBSZAR III	5,01	-0,942
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	32,44	0,438
Średnia	28,45	

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym zjawiskiem analizowanym dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego była liczba osób korzystająca z zasiłku celowego.

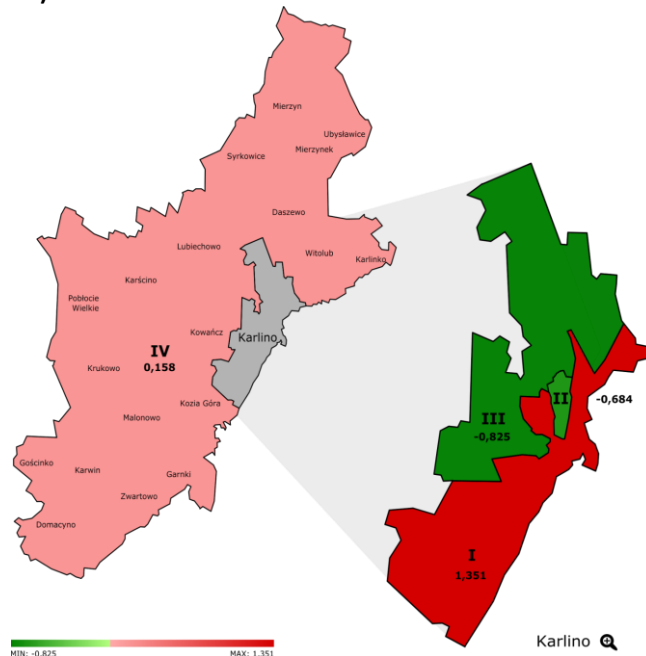
Ta forma pomocy społecznej jest świadczeniem fakultatywnym, przyznawanym na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Tabela 32. Wskaźnik dotyczący pobierania zasiłku celowego na 1000 ludności.

NAZWA	ZASIŁEK CELOWY NA 1000 OSÓB	WSKAŹNIK WS7
OBSZAR I	47,20	1,351
OBSZAR II	6,95	-0,684
OBSZAR III	4,17	-0,825
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	23,62	0,158
Średnia	24,51	

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 27. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek celowy na 1000 mieszkańców (WS7)

Źródło: opracowanie własne.

Wysoki odsetek osób objętych tą formą wsparcia świadczy o niskim poziomie zamożności mieszkańców obszaru, nasileniu się niekorzystnych zjawisk społecznych – np. starzenie się społeczności lokalnej – (tab.32).

Przeprowadzone analizy po raz kolejny wskazały, że problem ubóstwa w gminie Karlino w szczególności dotyczy obszaru I (tab. 33, rys. 28).

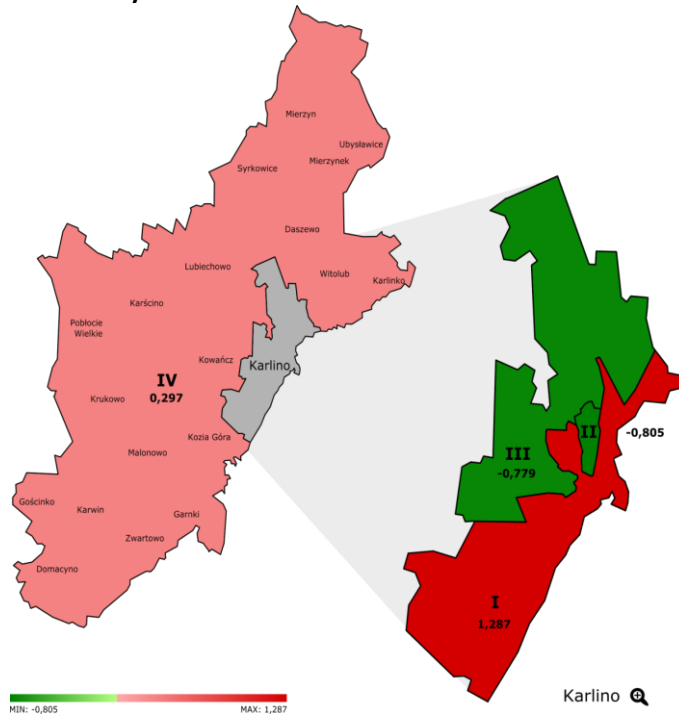
O poziomie zamożności mieszkańców obszaru, a jednocześnie w sposób pośredni o problemach społeczności lokalnej, świadczą dane dotyczące ilości dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w placówkach szkolnych.

Tabela 33. Wskaźnik dotyczący udzielanej pomocy na dożywianie dzieci

NAZWA	ZASIŁEK NA DOŻYWIANIE NA 1000 OSÓB	WSKAŹNIK WS8
OBSZAR I	90,05084	1,287
OBSZAR II	14,90313	-0,805
OBSZAR III	15,85977	-0,779
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	54,48819	0,297
Średnia	51,42232	

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 28. Pomoc w dożywianiu dzieci - liczba dzieci na 1000 mieszkańców (WS8).

Źródło: opracowanie własne.

Odsetek dzieci objętych tą formą pomocy najwyższy był w obszarze I (tab. 33) oraz na obszarze IV (rys. 28).

Diagnoza problemów społecznych jest niezwykle trudna. Związane jest to z wielowymiarowym charakterem niekorzystnych procesów i zjawisk społecznych, które zachodzą w obszarach zdegradowanych.

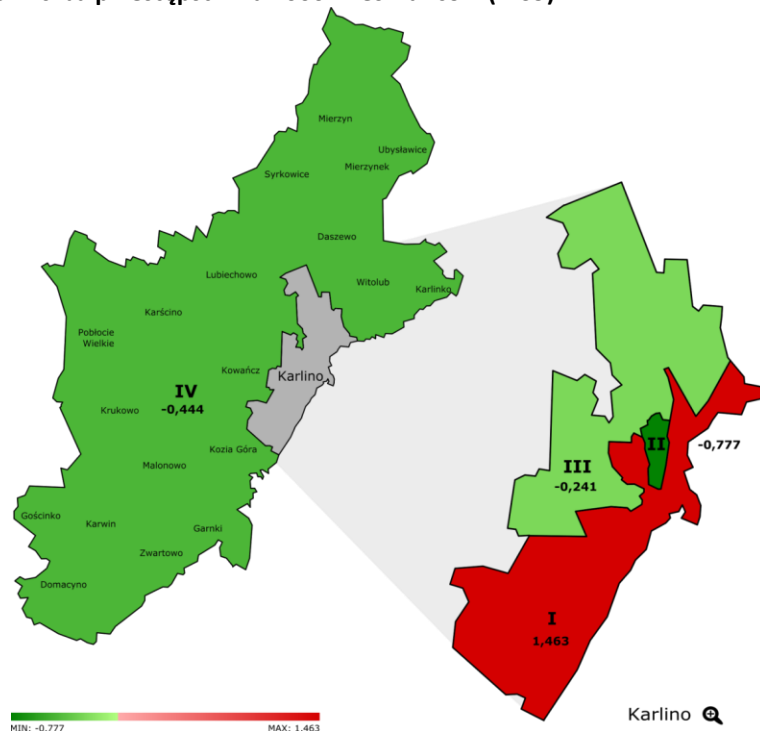
Tabela 34. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców - wskaźnik WS9

NAZWA	PRZESTĘPSTWA	PRZESTĘPSTWA NA 1000 LUDNOŚCI	WSKAŹNIK WS9
OBSZAR I	56	20,33	1,463
OBSZAR II	7	3,48	-0,777
OBSZAR III	9	7,51	-0,241
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	19	5,98	-0,444
RAZEM	91	9,96	
Średnia		9,33	

Źródło: opracowanie własne.

W celu określenia delimitacji obszarów zdegradowanych w Gminie Karlino wykorzystano dane dotyczące ilości przestępstw na 1000 mieszkańców (WS9)

Rysunek 29. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców (WS9)

Źródło: opracowanie własne.

Poczucie bezpieczeństwa wpływa na jakość życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań państwa. Warunki do angażowania się samorządów w działalność na rzecz bezpieczeństwa, umożliwiają ustawy oraz akty prawa miejscowego formujące określone strategie, programy i tworzące lokalne porozumienia, zmierzające do poprawy skuteczności działań w obszarze szeroko rozumianego utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Tworząc granice obszaru zdegradowanego, wykorzystano dane dotyczące ilości przestępstw dokonywanych w poszczególnych obszarach gminy.

W tym przypadku za najbardziej niebezpieczne dla mieszkańców uznać należy obszary miejskie- obszar I. (rys. 29).

Zważywszy na fakt, że Karlino upatruje szansy na swój rozwój w stworzeniu atrakcyjnej oferty turystycznej, opartej na unikalnych walorach miasta i okolic, jest to zjawisko bardzo niepokojące. Przestępstwa mają różne podłoże. Bardzo często dotyczą jednak społeczności, która z różnych względów została wcześniej wykluczona lub czuje się wykluczona. Jest to zatem jeden z problemów, który powinien zostać rozwiązany dzięki procesom rewitalizacji prowadzonym w Gminie Karlino.

Podsumowanie

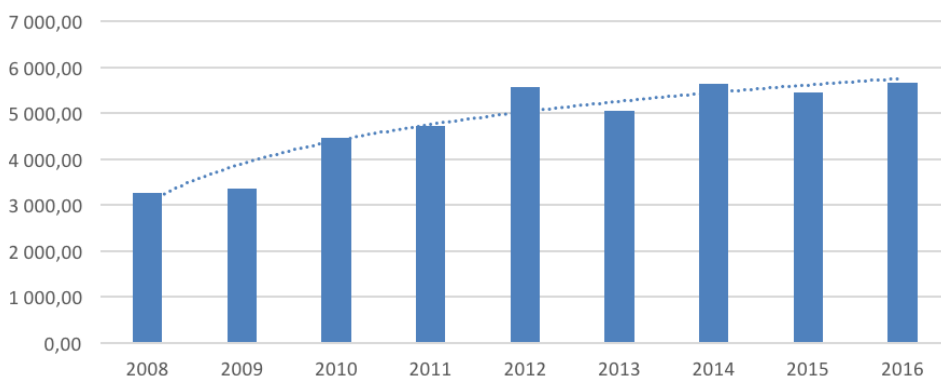
Biorąc pod uwagę przedstawioną charakterystykę sfery społecznej gminy Karłino, można określić następujące problemy charakterystyczne dla tego obszaru:

1. Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej;
2. Postępujący proces depopulacji;
3. Niesatysfakcjonujący poziom edukacji,
4. Zagrożenie wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa;
5. Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym przede wszystkim w obszarach wiejskich;
6. Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (uzależnienia, przemoc, ubóstwo itd.);
7. Wysoki udział przestępstw w obszarze centrum miasta.

3.3.2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ

Dochody gminy są najczęściej wykorzystywanym wskaźnikiem, opisującym sytuację gospodarczą w jednostce samorządu terytorialnego. Przyjmując założenie, że im silniejsza gospodarka lokalna, tym większe dochody samorządu, często wykorzystuje się ten wskaźnik do oceny poziomu rozwoju jednostek samorządu terytorialnego.

Wykres 4. Dochody gminy na 1 mieszkańca

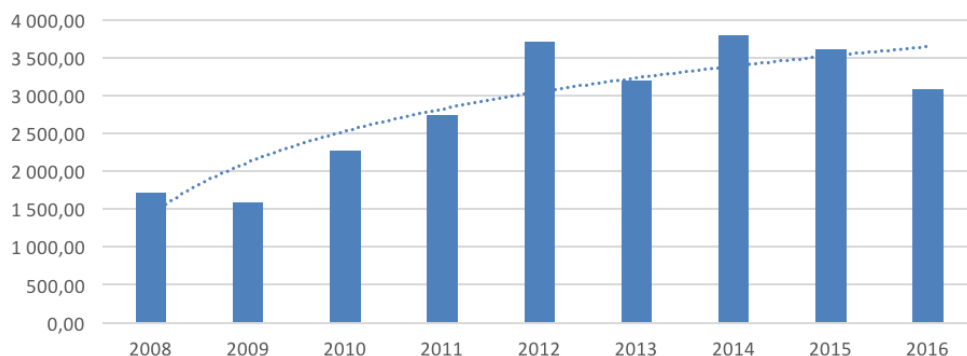

Źródło: opracowanie własne

Analizując dochody gminy Karłino przypadające na 1 mieszkańca, należy wskazać, że w ostatnich latach utrzymywały się one na wyrównanym poziomie. Najwyższą wartość

dochodu na jednego mieszkańca uzyskano w 2014 roku, zaś najniższą w roku 2008. Same jednostki samorządu terytorialnego są często najbardziej aktywnym podmiotem w przestrzeni lokalnej.

Wykres 5. Dochody własne gminy Karlino

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

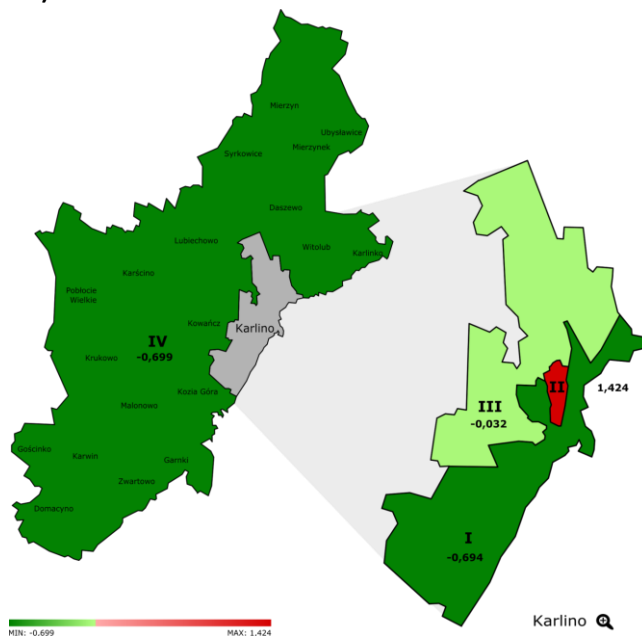
Dlatego w kontekście oceny poziomu rozwoju obszaru, często wykorzystywany jest wskaźnik opisujący dochody własne gminy na 1 mieszkańca. Jest on często utożsamiany z aktywnością samorządu w zakresie tworzenia nowych źródeł dochodu. Przeprowadzone badania wykazały, iż w okresie 2008 -2016 dochody własne Gminy Karlino sukcesywnie się zwiększały. Najniższą wartość dochodów własnych uzyskano w roku 2009, a najwyższą w 2014. Atrakcyjność inwestycyjna gminy, może być postrzegana przez pryzmat dostępności potencjalnych pracowników. Dlatego analizując sferę gospodarczą w gminie Karlino, zgromadzono dane dotyczące ilości osób w wieku produkcyjnym w gminie. Tworzą oni rynek pracy w gminie Karlino i dlatego należało dokonać stosownych analiz wskaźnika obrazującego udział osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 mieszkańców (WG1).

Tabela 35. Udział osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców w 2016 r.

NAZWA	POPRODUKCYJNI	POPRODUKCYJNI NA 1000 MIESZK.	WSKAŹNIK WG1
OBSZAR I	359	130,36	-0,694
OBSZAR II	482	239,44	1,424
OBSZAR III	197	164,44	-0,032
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	413	130,08	-0,699
RAZEM	1451	158,75	

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 30. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 mieszkańców (WG1)

Źródło: opracowanie własne

W tab. 35 zaprezentowano udział osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców. Wysoki odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym odnotowano na obszarze II, co potwierdza też wskaźnik WG1. Na obszarach: I, III i IV wskaźnik WG1 przyjmuje wartości pozytywne. Najbardziej niekorzystna sytuacja panuje na obszarze II (rys. 30).

Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Gminy Karlino niezwykle istotne jest rozbudzanie przedsiębiorczości jej mieszkańców. Określając granice obszaru zdegradowanego, wykorzystano wskaźnik WG2, opisujący liczbę osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców.

Tabela 36. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą

NAZWA	LICZBA MIESZKAŃCÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ		WSKAŹNIK WG2
	OGÓŁEM	NA 1000 OSÓB	
OBSZAR I	78	44,78	0,975
OBSZAR II	93	79,28	-0,508
OBSZAR III	70	94,21	-1,150
OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	106	51,56	0,684
RAZEM	347	60,73	

Źródło: opracowanie własne

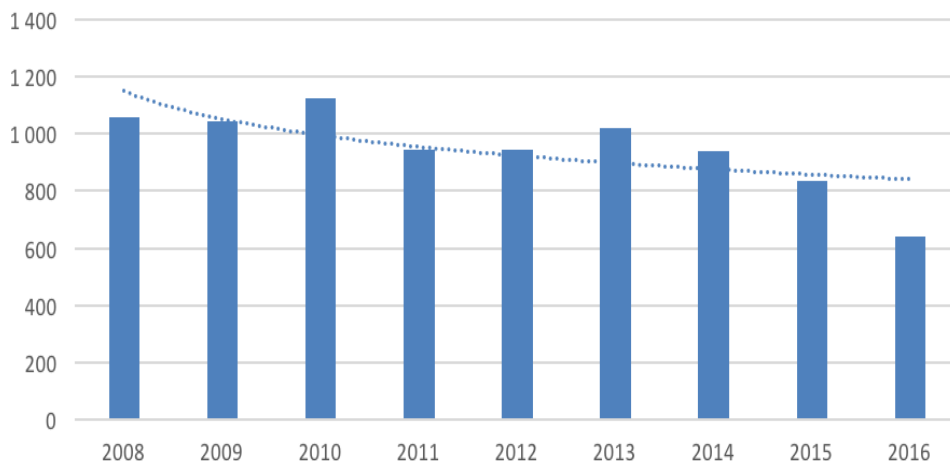
Tabela 37. Wskaźnik nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

Najmniej nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowano w 2016 r. w obszarach I i IV. Największą aktywnością w zakładaniu nowych podmiotów gospodarczych wykazali się mieszkańcy obszaru III (rys. 31).

Wykres 6. Liczba bezrobotnych w gminie Karlino 2008-2016

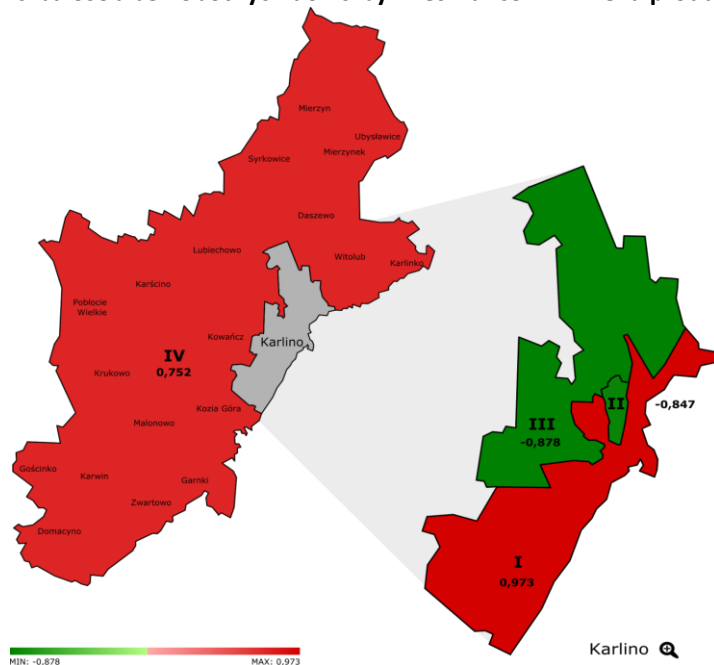
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród niekorzystnych zjawisk gospodarczych w gminie Karlino, często wskazywano na problem bezrobocia. Brak silnie rozwiniętego przemysłu, rolniczy charakter gminy, starzejące się społeczeństwo, a także popegeerowski charakter obszarów wiejskich, jest główną przyczyną utrzymywania się wysokiej liczby bezrobotnych w gminie (wykres 6).

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklaruujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Dla określenia obszaru zdegradowanego w gminie wykorzystano wskaźnik określający liczbę osób bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (WG4). Dzięki temu możliwe było określenie obszarów w gminie najbardziej zagrożonych zjawiskiem bezrobocia. Przeprowadzona analiza wskazała, iż największy odsetek osób bezrobotnych mieszka w obszarze I i IV (rys.32).

Bezrobocie jest problemem społecznym, gdyż jego skutki oddziałują na całe społeczeństwo i gospodarkę państwa, a nie tylko na bezrobotnych. Skutki bezrobocia odczuwają bezpośrednio bezrobotni i państwo, które musi ich utrzymywać.

Rysunek 32. Liczba osób bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne.

Brak pieniędzy zmusza bezrobotnych do ograniczeń ilościowych i jakościowych w zakupach odzieży i żywności. Bezrobotny przestaje być konsumentem wielu dóbr i usług. Standard życia ludzi bez pracy jest niski, mają oni problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, niską samoocenę, co prowadzi do degradacji psychicznej i moralnej.

Przedłużające się poszukiwania pracy wpędzają w pesymizm i poczucie bezużyteczności. Ważnym skutkiem bezrobocia jest zjawisko rozwoju różnych form dysfunkcji społecznych: np. alkoholizmu, narkomanii.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę przedstawioną charakterystykę sfery społecznej, gospodarczej gminy Karlino oraz wyniki badań jakościowych, można określić następujące problemy tego obszaru:

1. Duża i rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
2. Niska aktywność ekonomiczna mieszkańców (w szczególności dotyczy to obszarów wiejskich i obszaru centrum;
3. Niesatysfakcjonująca liczba nowopowstających podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich;
4. nierozwiązany problem bezrobocia zarówno na obszarach wiejskich jak i miejskich.

3.3.3. ANALIZA SFERY TECHNICZNEJ

Infrastruktura techniczna gminy, jej stan i stopień dostosowania do obecnych i przyszłych potrzeb mieszkańców, jest czynnikiem wpływającym na jakość życia ludności mieszkającej na danym terenie. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną obejmuje m.in., jej strukturę, lokalizację, jakość i dostępność dla mieszkańców, turystów, inwestorów. Jakość infrastruktury technicznej odgrywa zasadniczą rolę w kreowaniu atrakcyjności i konkurencyjności gminy. Niedostatki w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej postrzegane są jako czynniki wpływające na proces wykluczenia społeczności zamieszkującej dotknięty tym problemem obszar.

Przeprowadzone wywiady z mieszkańcami wskazywały, że **ważnym problemem gminy jest niezadawalający stan infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim budynków mieszkalnych oraz stan dróg i chodników.**

Przeprowadzone wywiady z mieszkańcami wskazywały, że **ważnym problemem gminy jest niezadawalający stan infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim budynków mieszkalnych.**

Dokonując oceny stanu infrastruktury technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych, zbadano ilość budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem.

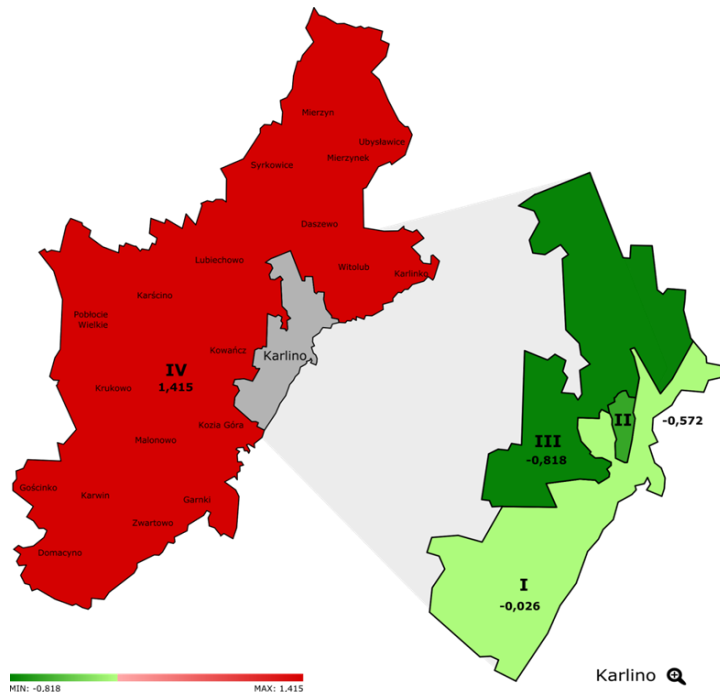
Tabela 38. Ilość budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.

NAZWA	LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WYBUDOWANYCH PRZED 1970 R.	WSKAŹNIK W12
OBSZAR I	647	-0,026
OBSZAR II	125	-0,572
OBSZAR III	110	-0,818
OBSZAR IV OBSZAR IV (OBSZAR WIEJSKI)	24	1,415

Źródło: UM Karlıno

Analiza stanu infrastruktury mieszkaniowej w gminie Karlıno wykazała, że największy odsetek budynków wybudowanych przed 1970 rokiem (W12) znajduje się na obszarach wiejskich (obszar IV). Natomiast najwięcej budynków wybudowanych przez 1970r w ujęciu ilościowym znajduje się w obszarze I (obszar miejski). Mimo tego że w obszarze miejskim budynków wybudowanych przed 1970 r, jest zdecydowanie więcej, to ze względu na ilość budynków ogółem w poszczególnych obszarach objętych analizą, to właśnie obszary wiejskie znalazły się w gorszej sytuacji.

Rysunek 33. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.

Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione wskaźniki sumaryczne potwierdziły wyniki badań jakościowych, które wskazywały na niską ocenę warunków mieszkaniowych w gminie. Dotyczy to przede wszystkim obszaru wiejskiego.

Pogłębiając analizy zasobów mieszkaniowych gminy, zbadano jak pod tym względem wygląda sytuacja mieszkaniowa w powiecie białogardzkim i poszczególnych gminach. Jak wynika z tab. 39 przeciętne zasoby mieszkaniowe na 1 tys. mieszkańców są na niższym poziomie w gminie Karlino niż w całym powiecie białogardzkim.

Tabela 39. Zasoby mieszkaniowe gminy Karlino i powiatu białogardzkiego

NAZWA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
pow. białogardzki liczba bud. mieszkań	5 533	5 620	5 662	5 710	5 758	5 792	5 832
na 1000 mieszkańców	111,9	114,0	115,1	116,8	118,3	119,6	120,9
Gm. Karlino liczba bud. mieszkań	1 003	1 004	1 004	1 012	1 020	1 028	1 034
na 1000 mieszkańców	106,3	106,8	107,4	108,7	109,5	110,9	111,7
pow. białogardzki liczba mieszkań	16 336	16 402	16 459	16 519	16 601	16 664	-
na 1000 mieszkańców	330,2	332,7	334,6	337,8	341,0	344,0	-
Gm. Karlino liczba mieszkań	2 967	2 971	2 949	2 977	3 008	3 039	-

na 1000 mieszkańców	314,4	315,9	315,5	319,9	322,9	327,9	-
pow. białogardzki pow. miesz. m ² na 1 os	22,6	22,8	23,1	23,3	23,6	23,9	-
Gm. Karlino pow. miesz. m² na 1 os	19,6	19,8	19,9	20,1	20,4	20,7	-

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Dotyczy to zarówno liczby budynków mieszkalnych jak i mieszkań na 1 tys. mieszkańców. Również powierzchnia mieszkań na 1 osobę jest przeciętnie mniejsza o 2-3 metry.

Tabela 40. Budownictwo ogółem - oddane nowe budynki

NAZWA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016 NA 1000 OSÓB
Powiat białogardzki	108	101	80	143	90	63	84	1,74
Białogard miasto	58	58	43	97	33	24	46	1,89
Białogard obszar wiejski	16	13	20	23	24	19	18	2,32
Karlino razem	26	17	11	15	23	18	13	1,40
Karlino - miasto	21	14	8	11	19	8	9	1,52
Karlino - obszar wiejski	5	3	3	4	4	10	4	1,20
Tychowo razem	8	13	6	8	10	2	7	1,02
Tychowo - miasto	7	8	4	3	7	0	4	1,59
Tychowo - obszar wiejski	1	5	2	5	3	2	3	0,69

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych.

Także pod względem oddawanych do użytku nowych lokali mieszkalnych w gminie Karlino, sytuacja nie przedstawia się najlepiej. Liczba oddawanych nowych budynków w 2016 roku zmniejszyła się w stosunku do 2010 roku zarówno w całym powiecie białogardzkim oraz gminie Karlino. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie białogardzkim oddano 1,74 budynku a w gminie Karlino 1,4. (tab.40)

Wywiady z interesariuszami wskazywały, iż niska jakość zasobów mieszkaniowych w gminie jest kluczowym problemem społeczności lokalnej. Dotyczy to nie tylko budynków komunalnych, ale także tych zarządzanych przez wspólnoty. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w licznych udziałach przedstawicieli wspólnot mieszkaniowych w pracach nad LPR, a także projektach rewitalizacyjnych zgłoszonych do aktualizowanego LPR.

Ważnym elementem dla funkcjonowania gminy jest infrastruktura drogowa. Jakość dróg i chodników w gminie wpływa na poprawę komfortu życia mieszkańców, a także zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. Pod tym względem gmina Karlino boryka się z takimi samymi problemami jak setki innych gmin w Polsce.

Wysoki stopień obciążenia dróg wzrastającym z roku na rok ruchem samochodowym, postępująca dekapitalizacja infrastruktury powoduje że problem stanu dróg i chodników w gminie wymaga podejmowania kolejnych inwestycji. W trakcie rozmów z mieszkańcami gminy wielokrotnie wskazywano na problemy związane ze stanem infrastruktury drogowej.

Dotyczy to zarówno obszarów wiejskich jak i miejskich w gminie. W przypadku obszarów wiejskich szczególnie uciążliwy, a zarazem wpływający na obniżenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców jest problem chodników.

Kluczowym w tym zakresie jest problem środków finansowych, które gmina może przeznaczyć na ten cel, a także zróżnicowana struktura własnościowa poszczególnych dróg na terenie gminy.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę przedstawioną charakterystykę sfery infrastrukturalnej gminy Karlino oraz wyniki badań jakościowych, można określić następujące problemy tego obszaru:

1. Niesatysfakcjonujący stan techniczny budynków mieszkalnych
2. Niska estetyka przestrzeni publicznej w tym na obszarach wiejskich i miejskich;
3. Zły stan techniczny wielu obiektów i obszarów zabytkowych;
4. Zły stan techniczny infrastruktury drogowej;
5. Niesatysfakcjonująca liczba nowobudowanych mieszkań;
6. Zbyt mała liczba mieszkań komunalnych.

Problemy wskazane wyżej dotyczą zarówno obszarów miejskich jak i obszarów wiejskich. Niska jakość infrastruktury technicznej była wielokrotnie wskazywana jako czynnik wpływający na niską ocenę jakości życia.

3.3.4. ANALIZA SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne są istotnym czynnikiem wpływającym na ocenę atrakcyjności obszaru gminy w opinii mieszkańców czy potencjalnych inwestorów. Stanowią one o potencjale obszaru i niejednokrotnie warunkują kierunki jego rozwoju. Obszar charakteryzujący się wysokimi walorami przestrzenno-funkcjonalnymi, może stać się atrakcyjny dla inwestorów, a tym samym przyczynić się do rozwoju. Korzystne warunki funkcjonalno-przestrzenne, są także czynnikiem sprzyjającym rozwojowi różnych form przedsiębiorczości mieszkańców. Dotyczy to nie tylko sfery gospodarczej ale także społecznej.

Gmina Karlino poprzez swoje położenie, postrzegana być powinna jako obszar o korzystnych walorach przestrzenno-funkcjonalnych. Obszar gminy jest jednak mocno pod

tym względem zróżnicowany. Obszar miejski gminy, pełni zasadniczo odmienne funkcje, niż dominujące w przestrzeni gminy, obszary wiejskie. To miasto Karlino jest centrum życia społeczno-gospodarczego gminy. Jest ono zamieszkałe przez największy odsetek mieszkańców gminy. Pełni funkcje administracyjne i usługowe, będąc jednocześnie dominującym ośrodkiem kultury i edukacji w gminie.

Istotnym czynnikiem wpływającym na ocenę atrakcyjności przestrzeni gminy, jest dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych między miejscowościami w samej gminie i poza nią.

Karlino położone jest u skrzyżowania drogi krajowej nr 6 Szczecin - Gdańsk oraz drogi wojewódzkiej nr 163 Kołobrzeg - Poznań (rys. 11.) Położenie w pobliżu głównych dróg oraz układ rzeczny stanowią podstawową determinantę rozwoju miasta i w mniejszym stopniu obszarów wiejskich w gminie. Główny profil gospodarczy gminy został definiowany przez uczestników warsztatów jako usługowo - rolniczo - przemysłowy.

Duże znaczenie zarówno dla kierunków, jak i tempa rozwoju gospodarczego miasta Karlino mają działające w nim podmioty gospodarcze – (tabela 2 s.25), jak i rozwijająca się sfera usług (tabela 3, s.26).

W celu oceny dostępności do podstawowych usług i przestrzeni publicznych przeprowadzono badania jakościowe wśród uczestników procesu rewitalizacji. Respondenci używając skali od bardzo dobry – niedostateczny, określili dostępność do wybranych usług w gminie. W opinii respondentów, system obsługi mieszkańców gminy należy uznać za wystarczający pod względem struktury podstawowych usług w poszczególnych ich sferach, zlokalizowanych przede wszystkim w mieście Karlino, jednak często niewystarczający, jeśli chodzi o stan techniczny obiektów i standard ich wyposażenia. Złą pod tym względem sytuację wykazują przede wszystkim miejscowości na obszarach wiejskich. Przeprowadzone badania jakościowe wykazały, że w opinii mieszkańców problemem jest jedynie dostateczna dostępność do infrastruktury sportowej w gminie, a także niesatysfakcjonująca mieszkańców dostępność do przedszkoli i żłobków.

W przypadku obszarów wiejskich, respondenci jako ograniczony (niedostateczny) uznali dostęp do usług edukacyjnych, ośrodków kultury i ochrony zdrowia. **W szczególności dotyczy to dwóch sołectw: Karlinka i Karścina.**

Jakość życia mieszkańców gminy, według biorących udział w badaniu mieszkańców determinowana jest także przez dostęp do wysokiej jakości przestrzeni miejskich. W szczególności dotyczy to obszarów pełniących funkcję wypoczynkową takich jak place zabaw czy parki. Pod tym względem sytuacja w gminie Karlino, została nisko oceniona przez mieszkańców obszarów wiejskich. Pod tym względem także najbardziej krytycznie oceniono sytuację w sołectwach **Karlino i Karścino.**

Dostęp do wysokiej jakości przestrzeni publicznej oceniony został dobrze oceniony na obszarach miejskich. Jednocześnie respondenci wskazywali, że obszary zielone oraz place zabaw w mieście wymagają podjęcia działań zmierzających do podniesienia jakości

infrastruktury technicznej niezbędnej dla korzystających z nich mieszkańców. Podnoszono także niesatysfakcjonujący poziom bezpieczeństwa w parkach i na placach zabaw.

Elementem wpływającym na ocenę jakości życia w gminie jest niewątpliwie sytuacja w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców. Dotyczy to zarówno budowy nowych lokali komunalnych jak i remontów już istniejących obiektów. Dotyczy to zarówno obszarów wiejskich, jak i miejskich.

Przeprowadzone badania jakościowe wykazały iż brak nowych mieszkań jest jednym z istotnych czynników wpływających na niekorzystne procesy demograficzne w obszarze całej gminy.

W opinii mieszkańców szczególnej troski wymagają także obszary o walorach historycznych w gminie. Dotyczy to przede wszystkim wskazanych w charakterystyce gminy obszarów na których zidentyfikowano stanowiska archeologiczne, a także zabytków architektonicznych.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania jakościowe wykazały, że w opinii mieszkańców kluczowymi problemami związanymi ze sferą przestrzenno-funkcjonalną są:

1. Niska atrakcyjność terenów zielonych oraz sportowo – rekreacyjnych.
2. Utrudniony dostęp do kultury na obszarach wiejskich, w szczególności w sołectwach Karlinko i Karścino.
3. Zaniebane parki, pozbawione infrastruktury służącej mieszkańcom.
4. Nieatrakcyjne przestrzenie osiedlowe.
5. Niewykorzystane walory przestrzeni o charakterze historycznym w gminie.
6. Niesatysfakcjonujący stan wielu zabytków architektonicznych w gminie.
7. Niezbędne są także inwestycje w renowację obiektów zabytkowych w gminie.

3.3.4. ANALIZA SFERY ŚRODOWISKOWEJ

Istotnym czynnikiem rozwojowym gminy Karłino, jest niewątpliwie stan środowiska naturalnego, brak uciążliwego przemysłu. Obszar gminy Karłino charakteryzuje się bogactwem zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i cennej bioróżnorodności, ostatnio bardziej rozpoznanych w wyniku prac naukowo-badawczych i inwentaryzacyjnych, prowadzonych na terenie całego Dorzecza Parsęty.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary i krajobrazy skoncentrowały się w rejonie doliny Parsęty i jej dopływów: Pokrzywnicy, Młynówki, Pysznicy i Radwi, które zastępują brak jezior w tym regionie.

Stosunkowo płaską i rozległą równinę wysoczyznową urozmaicają krajobrazowo inne formy rzeźby młodoglacjalnej: obniżenia wytopiskowe, bagna (największe z nich to

Daszewskie Bagno), podmokłości, „oczka” polodowcowe. Porastające wokół lasy i zadrzewienia są cennymi „oazami” ekosystemów i biocenoz. Większość cennych przyrodniczo obszarów gminy winna być objęta ochroną prawną — różnymi jej formami, zgodnie m.in. z propozycjami opracowań specjalistycznych.

Doliny rzek w gminie Karłino wchodzi w skład zlewni rzeki Parsęty, której powierzchnia wynosi 3150,9 km². Gmina Karłino zajmuje około 4,5 % tej powierzchni. Według podziału hydrograficznego Polski dorzecze Parsęty opatrzone numerem 307, na które składają się mniejsze dorzecza, leżące w całości lub częściowo na obszarze gminy. Na terenie gminy Karłino do Parsęty wpadają jej dopływy: Pokrzywnica, Młynówka, Radew oraz swój początek bierze rzeka Pysznica – również dopływ Parsęty. Wzdłuż jej koryta na całym odcinku zlokalizowanym w gm. Karłino oraz wzdłuż dolnych odcinków Pokrzywnicy i Radwi występują obszary zalewowe.

Większość zagrożeń dla środowiska i jego degradacja wiążą się z gospodarczą działalnością człowieka. Zlokalizowane zakłady przemysłowe powodują zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby. Do najbardziej uciążliwych należy zaliczyć: zlokalizowane w granicach miasta zakład przemysłu drzewnego HOMANIT POLSKA SP. Z O.O. I SP.K. . Inwestycjami uciążliwymi dla środowiska są również duże fermy hodowlane. Dodatkową uciążliwość związaną z funkcjonowaniem hodowli fermowej jest problem gnojowicy i „odoru” w powietrzu.

Zdiagnozowanym problemem dotyczącym obszaru całej gminy jest niska jakość powietrza, na którą uskarżają się mieszkańcy w okresach jesienno-zimowych. Wynika ona z tzw. niskich emisji, związanych z indywidualnymi systemami zaopatrzenia budynków w ciepło użytkowe.

Niska sprawność systemów grzewczych, brak termomodernizacji budynków oraz wykorzystywanie niskiej jakości surowców energetycznych, wpływa niekorzystnie na jakość powietrza w obszarach miejskich i wiejskich.

Dymiące kominy to jeden z głównych problemów środowiskowych zgłaszanych przez mieszkańców. Niska jakość powietrza jest jednym z kluczowych czynników wpływających na krytyczne opinie dotyczące jakości życia w gminie.

Rosnąca świadomość w zakresie problemów zdrowotnych wynikających oddychania z zanieczyszczonym powietrzem powoduje że mieszkańcy gminy, oczekują do programu rewitalizacji, konkretnych działań zmierzających do rozwiązania tego problemu. Nie będzie to możliwe bez rozwoju sieci ciepła systemowego w gminie a także termomodernizacji budynków w tym wymiany starych pieców na nowe ekologiczne

Kolejnym problemem środowiskowym zidentyfikowanym w trakcie badań jakościowych jest nadal nierozwiązany w gminie problem azbestu.

Azbest ze względu na swoje właściwości, przez lata był chętnie wykorzystywanym surowcem do produkcji m.in., materiałów budowlanych. W szczególności wykorzystywany był w pokryciach dachowych i elewacyjnych a także do produkcji rur. Współcześnie

produkty zawierające azbest traktowane są jako odpady niebezpieczne, stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i dlatego powinny podlegać sukcesywnej eliminacji. Na terenie całej gminy materiały budowlane zawierające azbest były przez lata szeroko stosowane. Powoduje to, że obecnie ze względu na zdrowie ludzi i stan środowiska naturalnego kluczowym problemem społeczności lokalnej jest usunięcie zużytych wyrobów zawierających azbest. Nadrzędnym i długoterminowym celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Karlino na lata 2014-2032”, jest wyeliminowanie szkodliwego wpływu negatywnych dla zdrowia skutków spowodowanych azbestem u mieszkańców gminy Karlino oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko naturalne. Przeprowadzona na zlecenie gminy Karlino inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Karlino wykazała, że na jej terenie znajduje się 53.311 m² wyrobów zawierających azbest. W szczególności dotyczy to płyt falistych cementowo-azbestowych występujących na pokryciach dachowych oraz na budynkach zabudowy gospodarczej w ponad 250 lokalizacjach.

Podsumowanie

Wśród najistotniejszych problemów w sferze ekologicznej należy wymienić:

1. Nadal nie rozwiązany problem azbestu w gminie.
2. Niska jakość powietrza spowodowana rozproszonymi, niskimi emisjami.
3. Nadal wiele budynków wymaga termomodernizacji.
4. Brak dostępu do ciepła systemowego w gminie.

3.4. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Karlıno jest gminą miejsko-wiejską, cechującą się więc zróżnicowaniem jakościowym i ilościowym występujących problemów w poszczególnych jej obszarach. Jak już wspomniano wcześniej, aby prawidłowo zidentyfikować obszar zdegradowany, niezbędne było podzielenie obszaru gminy na 4 jednostki analityczne.

Tabela 41. Jednostki analityczne w gminie Karlıno

NAZWA OBSZARU	LICZBA LUDNOŚCI	% LUDNOŚCI GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
OBSZAR I	2754	30,13	4,21	2,99
OBSZAR II	2013	22,02	0,21	0,15
OBSZAR III	1198	13,11	4,97	3,52
OBSZAR IV (obszar wiejski)	3175	34,74	131,6	93,34

Źródło: UM w Karlinie oraz obliczenia własne

Dzięki przeprowadzonym analizom ilościowym i jakościowym, możliwa była delimitacja obszaru zdegradowanego w gminie Karlıno.

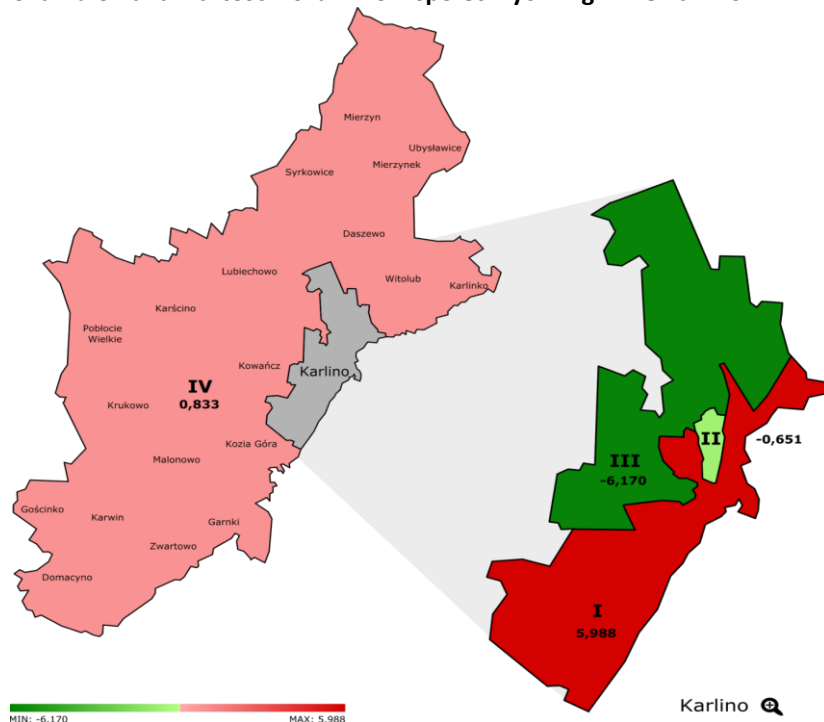
Dla celów wyodrębnienia obszaru rewitalizacji, wykorzystano sumaryczne zestawienie zestandaryzowanych wskaźników w poszczególnych jednostkach analitycznych).

Tabela 42 . Wskaźniki sfery społecznej

Nazwa	WS1	WS2	WS3	WS4	WS5
OBSZAR I	-0,138	-0,945	-0,707	1,093	1,384
OBSZAR II	0,807	1,404	1,453	-0,800	-0,554
OBSZAR III	-1,361	-0,109	-0,136	-0,896	-0,880
OBSZAR IV (obszar wiejski)	0,691	-0,351	-0,609	0,603	0,050
Nazwa	WS6	WS7	WS8	WS9	Skumulowane WS
OBSZAR I	1,199	1,351	1,287	1,463	5,988
OBSZAR II	-0,695	-0,685	-0,805	-0,777	-0,651
OBSZAR III	-0,942	-0,825	-0,779	-0,241	-6,170
OBSZAR IV (obszar wiejski)	0,438	0,159	0,297	-0,444	0,833

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 34. Skumulowana wartość wskaźników społecznych w gminie Karlino

Źródło: opracowanie własne.

Pozwoliło to określić, w których obszarach gminy mamy do czynienia z sytuacją najbardziej kryzysową. Dało to podstawy do dalszej pogłębionej analizy i wyodrębnienia obszaru rewitalizacji. Najwyższą, negatywną wartość w zakresie sfery społecznej uzyskano na obszarze I. Na uwagę zasługuje fakt, że negatywne wartości dotyczą aż 6 z obliczonych 9 wskaźników i przyjmują stosunkowo wysokie wartości.

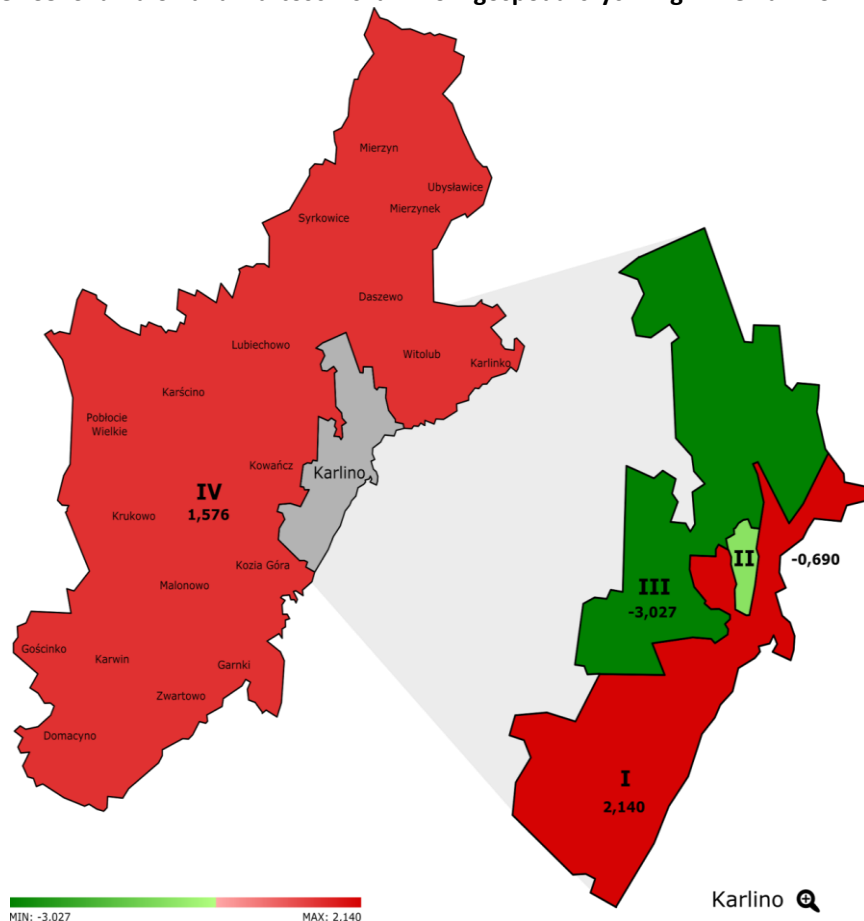
Przeprowadzone analizy wykazały także złą sytuację na obszarze wiejskim gminy (obszar IV), jednakże wskaźnik sumaryczny dla obszaru wiejskiego jest o wiele niższy od wskaźnika obszaru I (rys. 34).

Tabela 43. Wskaźniki sfery gospodarczej

Nazwa	WG1	WG2	WG3	WG4	Skumulowane WGS
OBSZAR I	-0,694	0,975	0,886	0,973	2,140
OBSZAR II	1,424	-0,508	-0,758	-0,847	-0,690
OBSZAR III	-0,032	-1,150	-0,967	-0,878	-3,027
OBSZAR IV (obszar wiejski)	-0,699	0,684	0,839	0,752	1,576

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 35. Skumulowana wartość wskaźników gospodarczych w gminie Karlino

Źródło: opracowanie własne.

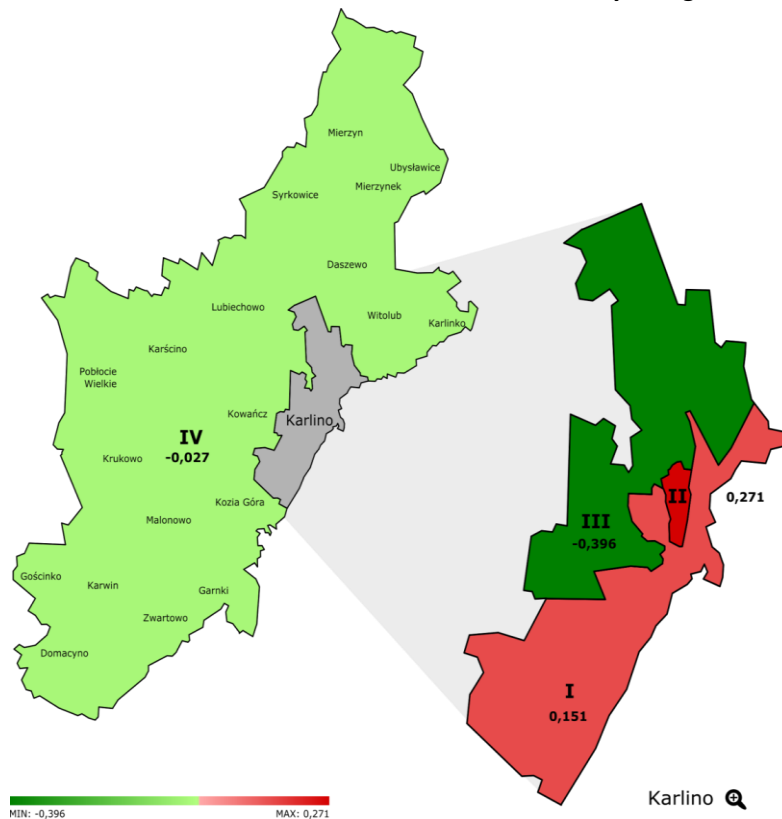
Skumulowane wartości wystandaryzowanych wskaźników w zakresie sfery gospodarczej w Karlinie osiągnęły najgorsze wartości w obszarze I i obszarze IV. W zdecydowanie najlepszej sytuacji znajdował się obszar III (rys. 35).

Tabela 44. Wskaźniki sfery infrastrukturalnej

Nazwa	WI1	WI2	Skumulowane WI
OBSZAR I	0,177	-0,026	0,151
OBSZAR II	0,843	-0,572	0,271
OBSZAR III	0,422	-0,818	-0,396
OBSZAR IV (obszar wiejski)	-1,442	1,415	-0,027

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 36. Skumulowana wartość wskaźników infrastrukturalnych w gminie Karlino

Źródło: opracowanie własne.

Najwyższą, negatywną wartość w zakresie sfery infrastrukturalnej uzyskano na obszarach II i I. Przeprowadzone analizy wykazały, że obszary III i IV w zakresie infrastruktury wypadają korzystnie.

Przeprowadzone analizy cząstkowe w poszczególnych sferach oceny sytuacji w gminie Karlino, pozwoliły na obliczenie skumulowanej wartości wskaźnika zdegradowania WZ – (tab. 45).

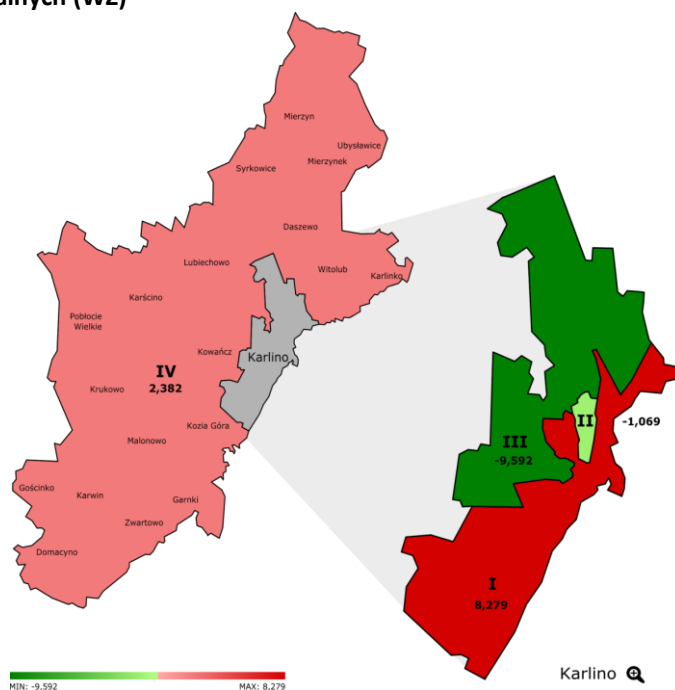
Tabela 45. Wskaźnik sumaryczny sfer: społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej (WZ)

Nazwa	WSS	WGS	WIS	Skumulowana wartość WZ
OBSZAR I	5,988	2,140	0,151	8,279
OBSZAR II	-0,651	-0,690	0,271	-1,069
OBSZAR III	-6,169	-3,027	-0,396	-9,592
OBSZAR IV (obszar wiejski)	1,398	2,423	0,075	2,382

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z metodologią wyznaczania obszaru zdegradowanego, jest to obszar o szczególnie niekorzystnej sytuacji w sferze społecznej i jednocześnie w przynajmniej jednej z pozostałych sfer objętych analizą, tj. gospodarczej czy technicznej. Warunek ten spełniają obszar I i IV. Dodatkowo wyliczono skumulowaną wartość wskaźników społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych.

Rysunek 37. Skumulowana wartość wskaźników społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych (WZ)

Źródło: opracowanie własne.

Skumulowane wartości wystandaryzowanych wskaźników w zakresie sfery społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej w Karlino osiągnęły najgorsze wartości w obszarze I i obszarze IV, co wskazuje na sytuację kryzysową.

Przeprowadzone badania ilościowe, jednoznacznie wskazały jednostki analityczne I i IV jako obszary zdegradowane w gminie Karlino. Wskaźniki negatywne dla obszarów I i IV odnoszą się do wszystkich sfer objętych badaniem. Na uwagę zasługuje poważna sytuacja kryzysowa w obszarze I, w którym wartość wskaźnika WZ była ponad trzykrotnie wyższa niż w obszarze IV.

Potwierdzeniem wyników badań ilościowych są również wyniki ankiety sondażowej, przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy. Na zadane pytanie, jaki obszar jest

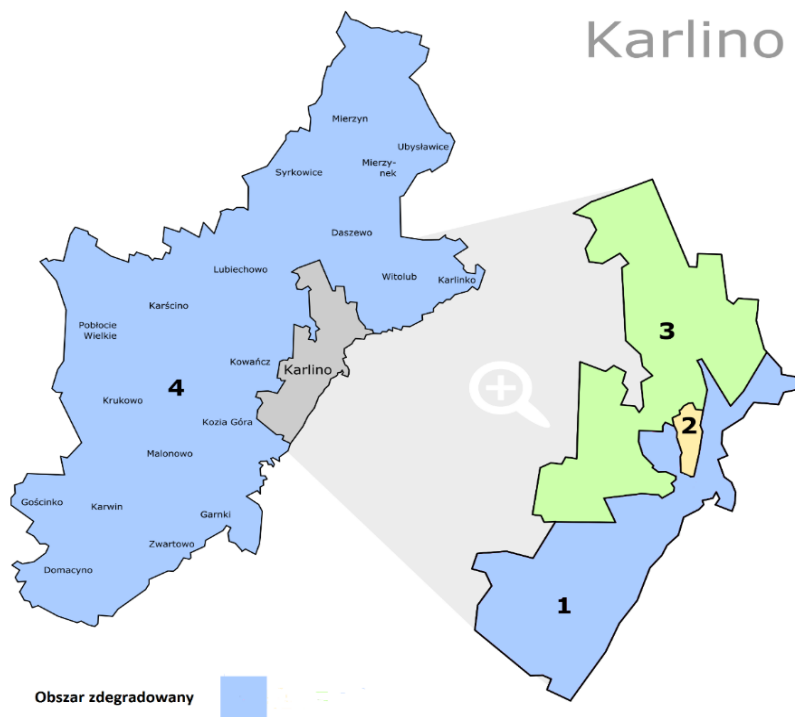
zdegradowany i gdzie powinien być obszar rewitalizacji, 70% odpowiedzi wskazywało na obszar I.

Tabela 46. Obszar zdegradowany w gminie Karlino

NAZWA OBSZARU	LICZBA LUDNOŚCI	% LUDNOŚCI GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
OBSZAR I	2754	30,13	4,21	2,99
OBSZAR IV	3175	34,74	131,6	93,34
RAZEM	5929	64,87	135,81	96,33

Źródło: UM w Karlinie oraz obliczenia własne

Rysunek 38. Obszar zdegradowany w gminie Karlino

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo respondenci wskazali na sołectwa Karścino (30% wskazań) i Karlino (23% wskazań) jako wymagające rewitalizacji. Wyniki ankiety sondażowej

przedstawia tabela poniżej. Badaniami objęto 423 osoby reprezentujące mieszkańców zarówno obszarów wiejskich jak i miejskich.

Tabela 47. Jaki obszar gminy jest zdegradowany i powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji? Proszę wybrać (znak X) jeden obszar w mieście i/lub jeden na terenie wiejskim

MIASTO	%	OBSZAR WIEJSKI (SOŁECTWA)	%
OBSZAR I	70	DASZEWO,	2
OBSZAR II	10	DOMACYNO,	5
OBSZAR III	12	GARNKI,	
OBSZAR IV (obszar wiejski)	8	GOŚCINKO,	5
		KARLINKO,	23
		KARŚCINO,	30
		KARWIN,	5
		KOWAŃCZ,	5
		KOZIA GÓRA,	
		KRUKOWO,	7
		LUBIECHOWO,	2
		MALONOWO,	2
		MIERZYN,	0
		MIERZYNEK,	0
		POBŁOCIE WIELKIE,	0
		SYRKOWICE,	2
		UBYSŁAWICE,	2
		WITOLUB,	3
		ZWARTOWO.	3

Źródło: opracowanie własne

Podsumowaniem diagnozy w obszarach analitycznych było stworzenie macierzy głównych problemów zidentyfikowanych w obszarach analitycznych. Pozwoliło to na wskazanie tych problemów które są podobne dla poszczególnych obszarów.

Tabela 48. Główne problemy zidentyfikowane w jednostkach analitycznych

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM	Obszar I	OBSZAR III	OBSZAR III	OBSZAR IV (obszary wiejskie)
DEPOPULACJA – ZMNIEJSZAJĄCA SIĘ LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY	✓	✓	✓	✓
STAN BUDYNKÓW KOMUNALNYCH	✓	✓	✓	✓
NISKA ESTETYKA MAŁA ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARU	✓	✓	✓	✓
BEZROBOCIE	✓	✓	✓	✓
SŁABA INTEGRACJA SPOŁECZNA	✓	✓	✓	✓
NISKA JAKOŚĆ EDUKACJI	✓	✓	✓	✓

DYSFUNKCJE SPOŁECZNE	✓	✓	✓	-
MAŁA AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA	✓	✓	✓	✓
PROBLEMY KOMUNIKACYJNE	-	-	-	✓
NIEZADOWALAJĄCY STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO	✓	✓	✓	-

Źródło: opracowanie własne

Ostateczną decyzję o delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Karłino podjął Zespół ds. Rewitalizacji, wskazując zgodnie w wynikami przeprowadzonych badań i analiz, że obszar zdegradowany w gminie Karłino obejmuje swym zasięgiem obszar I i IV.

Obszar I (rys. 38) odnosi się głównie do rejonu Starego Miasta, czyli strefy ochrony konserwatorskiej A. Zamieszkuje go 2754 osób, co stanowi 30,13% całej populacji gminy. Powierzchnia tej części miasta to 4,21 km² co stanowi 2,99% powierzchni całościowej gminy Karłino.

Z kolei, obszar IV odnoszący się do obszaru wiejskiego gminy - obszaru 19 sołectw (Daszewo, Domacyno, Garnki, Gościnko, Karlinko, Karścino, Karwin, Kowańc, Kozia Góra, Krukowo, Lubiechowo, Malonowo, Mierzyn, Mierzynek, Pobłocie Wielkie, Syrkowice, Ubysławice, Witolub, Zwartowo). Zamieszkały jest przez 3175 osób, co stanowi 34,74% mieszkańców gminy. Powierzchnia terenów wiejskich to 131,6 km², co stanowi 93,34% obszaru gminy.

Reasumując, należy stwierdzić, że obszary zdegradowane to obszar I - odnoszący się do rejonu Starego Miasta oraz cały obszar wiejski gminy, na który składa się 19 sołectw. Sumaryczny wskaźnik degradacji jest dużo wyższy na obszarze I i wynosi 8,279. Poszczególne wskaźniki wskazują na wyższy poziom występowania problemów w sferach: społecznej i infrastrukturalnej na obszarze I w porównaniu do obszaru IV, na którym sumaryczny wskaźnik degradacji wynosi 2,382.

Zjawiska kryzysowe w obszarze zdegradowanym

Wyznaczony w wyniku analiz ilościowych i jakościowych obszar zdegradowany w gminie Karłino zamieszkiwany jest przez ponad 5,9 tys. ludności, co stanowi ponad 64,87% mieszkańców gminy i koncentruje się na obszarze ponad 96,33% terytorium gminy. Wskazuje to na pilną potrzebę realizacji programu rewitalizacji w gminie Karłino, a także na fakt, że cały obszar gminy wymaga wsparcia.

Przeprowadzone obserwacje i wywiady oraz analizy statystyczne pozwoliły na identyfikację najistotniejszych problemów, z którymi boryka się lokalna społeczność.

W sferze społecznej przede wszystkim należy zwrócić uwagę na:

- trend starzenia się społeczeństwa (wzrost liczby osób wieku poprodukcyjnym),

- zjawisko zubożenia rodzin,
- przypadki występowania patologii w rodzinach,
- dużą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej,
- bezrobocie,
- występująca przestępczość w gminie,
- malejąca liczba osób zamieszkujących gminę,
- odpływ młodych ludzi z miasta i gminy,
- występowanie obszarów niebezpiecznych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- słabe zaangażowanie mieszkańców w sprawy społeczne miasta i gminy.

W sferze gospodarczej przede wszystkim należy zwrócić uwagę na:

- niedostatek kapitału inwestycyjnego – niedostateczna ilość inwestorów strategicznych,
- słabość lokalnego kapitału, generującego niewystarczającą ilość miejsc pracy,
- niewykorzystane tereny inwestycyjne na obszarze istniejących stref ekonomicznych,
- niewykorzystany potencjał gminy w zakresie rozwoju. Wpływa to pośrednio na stan obiektów zabytkowych, obiektów z zakresu kultury i rekreacji oraz tym samym na decyzje o inwestowaniu,
- niezadowolający poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy,
- słabo rozwinięta baza hotelowa i restauracyjna.

W sferze infrastrukturalnej należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- układy komunikacyjne, ukształtowanie historyczne niedostosowane do obecnie przekształcającego się układu funkcjonalno – przestrzennego gminy,
- ryzyko degradacji centrum gminy z powodu złego stanu technicznego zabudowy mieszkalnej,
- potrzeba dużych nakładów finansowych na poprawę stanu budynków mieszkalnych,
- zły stan obiektów dziedzictwa kulturowego a przez to konieczność poszukiwania dużych nakładów finansowych na poprawę ich stanu,
- zdegradowany krajobraz kulturowy w otoczeniu zabytków,
- niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych (szczególnie w centrum miasta),
- bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych,
- niska efektywność energetyczną budynków mieszkalnych – duże straty ciepła
- niski standard przestrzeni publicznej – parków, placów, ulic itp.,
- duże zaniedbania związane z infrastrukturą drogową.

ROZDZIAŁ IV. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Działania zespołu przygotowującego LPR, przy czynnym udziale interesariuszy zewnętrznych, polegały także na wybraniu przestrzeni, na której powinna zostać prowadzona rewitalizacja.

Ze względu na fakt, że obszar zdegradowany obejmuje swym zasięgiem ponad 96% obszaru gminy i zamieszkały jest przez ponad 64% mieszkańców, niezbędne było wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji według przyjętych wytycznych nie mógł być większy niż 20% powierzchni gminy i zamieszkały przez nie więcej niż 30% populacji, niezbędne było wyznaczenie w ramach obszaru zdegradowanego, obszaru na którym prowadzone będą działania rewitalizacyjne z uwzględnieniem narzuconych ograniczeń.

Proces wyznaczenia obszaru rewitalizacji był procesem o charakterze partycypacyjnym i przebiegał dwuetapowo.

W etapie pierwszym, na spotkaniu z Zespołem ds. Rewitalizacji, burmistrzem oraz sołtysami zaprezentowano wyniki diagnozy prowadzące do wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

Przeprowadzona diagnoza wykazała m.in. że:

- działaniami rewitalizacyjnymi objęte powinny zostać obszary I i IV, co nie było jednak możliwe ze względu na narzucone ograniczenia.
- w obszarze I i IV występuje niekorzystna koncentracja negatywnych zjawisk w sferach objętych badaniami.

Następnie w etapie drugim, z uwagi na ograniczenia związane zarówno z populacją mieszkańców, (którzy mogą zostać objęci programem rewitalizacji), jak i ograniczeniami powierzchni gminy, (która może zostać objęta interwencjami programu) przyjęto, iż kryterium decyzyjnym, w wyznaczeniu obszaru rewitalizacji będzie gęstość zaludnienia w jednostkach analitycznych i wyniki badań jakościowych.

Wyboru takiego dokonano z uwagi na wytyczne Urzędu Marszałkowskiego, związane z interwencją przede wszystkim w sferze społecznej programu rewitalizacji.

Uznano, że najwyższa skuteczność programu rewitalizacji, zostanie osiągnięta w jednostce analitycznej o najwyższym poziomie gęstości zaludnienia. Miało to na celu zagwarantowanie jak największego efektu społecznego, realizowanych w ramach procesu rewitalizacji projektów. Był to także jeden z wniosków płynących z przeprowadzonych wywiadów indywidualnych i badań ankietowych.

Ostatecznej delimitacji obszaru rewitalizacji dokonano w oparciu o przeprowadzone badania jakościowe i jakościowe w oparciu o partycypacyjny model realizacji procesu

rewitalizacji, w trakcie warsztatów w których wzięli udział mieszkańcy, przedstawiciele urzędów, stowarzyszeń, MOPSU, przedsiębiorcy, sołtysi.

W trakcie warsztatów dokonano wyboru podobszaru I, jako charakteryzującego się najsilniejszą koncentracją niekorzystnych zjawisk i procesów. Wzięto tu pod uwagę głównie wyniki przeprowadzonych badań ilościowych przedstawionych w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego. Wynikało z nich przede wszystkim że obszar ten charakteryzuje się niekorzystnymi zjawiskami tj. m.in.:

- wysokim odsetkiem osób korzystających z opieki społecznej,
- wysokim odsetkiem osób korzystających z zasiłków,
- wysokim odsetkiem dzieci korzystających z dożywiania,
- wysokim wskaźnikiem ilości przestępstw na 1000 mieszkańców,
- niską aktywnością ekonomiczną mieszkańców (liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców),
- niską liczbą nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym,

Uzupełnieniem tych badań były wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Zgodnie z opinią **70%** indagowanych to właśnie obszar I powinien zostać wybrany jako obszar objęty procesem rewitalizacji.

Przedstawiono także wyniki z przeprowadzonych wywiadów indywidualnych z lokalnymi ekspertami zajmującymi się na co dzień rozwiązywaniem problemów lokalnej społeczności. Wynikało z nich, że celowym jest rozszerzenie obszaru rewitalizacji także o wybrane sołectwa z obszaru IV.

W szczególności dotyczyło to obszarów o popegeerowskiej przeszłości, w które także wymagają pilnego wsparcia. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w dodatkowych badaniach jakościowych, które pozwoliły na zidentyfikowanie tych obszarów, które do tej pory odczuwają problemy wywołane upadkiem PGR. Są to obszary gdzie przede wszystkim występują:

- niekorzystne zjawiska demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w wieku przed i poprodukcyjnym,
- nieatrakcyjne przestrzenie publiczne– w tym nisko oceniany jest stan infrastruktury drogowej, estetyki budynków, czy dostępu do obiektów użyteczności publicznej (boiska, urzędy, ośrodki zdrowia);
- zubożenie mieszkańców,
- dysfunkcje społeczne, które utrudniają integrację społeczną.

Przeprowadzone badania ankietowe wykazały, że spośród tych obszarów najpilniejszego wsparcia wymagają sołectwa Karłino i Karłinko (**odpowiednio 23% i 30% wskazań**). Oba te

sołectwa były wskazywane przez lokalnych ekspertów jako wymagające wsparcia, poprzez realizację na ich obszarze projektów rewitalizacyjnych.

W trakcie warsztatów dokonano identyfikacji i oceny koncentracji problemów w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, występujących we wszystkich sołectwach. Nasilenie zjawisk negatywnych w poszczególnych sferach, oceniono za pomocą skali punktowej od 1 do 5 gdzie 5 oznacza sytuację najgorszą⁸.

Tabela 49. Kumulacja negatywnych zjawisk w podobszarach obszaru IV.

Sołectwa	Problemy społeczne	Problemy Gospodarcze	Problemy środowiskowe	Problemy funkcjonalno-przestrzenne	Problemy techniczne	Razem (MR)	Klasa
Daszewo	4	4	3	4	4	19	C
Domacyno	4	4	3	5	4	20	D
Garnki	4	4	3	5	4	20	D
Gościnko	4	5	3	4	4	20	D
Karlinko	5	4	5	5	5	24	A
Karścino	5	5	5	5	5	25	A
Karwin	4	4	3	4	4	19	C
Kowańcz	4	5	3	5	4	21	B
Kozia Góra	4	4	3	4	4	19	C
Krukowo	5	4	3	5	4	21	B
Lubiechowo	4	5	3	4	4	20	B
Malonowo	4	4	3	4	4	19	C
Mierzyn	4	4	3	5	4	20	B
Mierzynek	5	4	3	4	4	20	B

⁸ Procedura wyboru podobszarów o największym nasileniu zjawisk niekorzystnych polegała na zsumowaniu wartości jednostkowych dla każdego obszaru. Następnie obliczono wartość średnią i odchylenie standardowe, co pozwoliło na określenie obszarów o znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji (czyli obszarów dla których wartość sumaryczna była większa od sumy wartości średniej i odchylenia standardowego) Więcej na temat klasyfikacji w Makać W.: Ranking pod względem sytuacji na rynku pracy, Wiadomości Statystyczne 1998, nr 5, s. 56-70.

Pobłocie Wielkie	4	4	3	5	3	19	B
Syrkowice	5	4	3	5	3	20	B
Ubystawice	5	5	4	4	3	21	B
Witolub	3	5	4	4	3	19	D
Zwartowo	4	4	3	4	3	18	C

Źródło: opracowanie własne

Pozwoliło to dokonanie oceny koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach oceny dla każdego sołectwa. Następnie wartości liczbowe dla każdego sołectwa zostały zsumowane co pozwoliło wskazać wartość miernika MR (skumulowanej wartości ocen w poszczególnych sferach oceny).

Na podstawie uzyskanych wartości syntetycznego miernika MR , przeprowadzono klasyfikację sołectw. Podstawą uzyskania klas są przedziały, jakie przyjmuje MR dla konkretnego sołectwa w oparciu o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe. Klasy badanych obiektów uzyskuje się wykorzystując następujący schemat⁹:

Klasa	Przedział
A	$MR \geq \bar{x} + s$
B	$\bar{x} < MR \leq \bar{x} + s$
C	$\bar{x} - s < MR \leq \bar{x}$
D	$MR \leq \bar{x} - s$

Przeprowadzone badania umożliwiły klasyfikację badanych jednostek terytorialnych pod względem osiągniętego poziomu nasilenia zjawisk kryzysowych. Im większa wartość MR tym obszar znajduje się w trudniejszej sytuacji. Dzięki temu możliwe było określenie tych sołectw wchodzących w skład obszaru IV, które wymagają najpilniejszego wsparcia.

Przeprowadzone badania wskazały, że spośród sołectw wchodzących w skład obszaru IV najpilniejszego wsparcia wymagają sołectwa **Karlinko i Karścino**.

Oba sołectwa zostały zakwalifikowane go klasy A – o najwyższej kumulacji negatywnych procesów i zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej.

⁹ Więcej na temat klasyfikacji pisze Makać W.: Ranking pod względem sytuacji na rynku pracy, Wiadomości Statystyczne 1998, nr 5, s. 56-70.

Jednocześnie należy wskazać, że oba sołectwa należą do obszarów o popegeerowskiej historii.

W celu jeszcze dokładniejszej weryfikacji obszarów wiejskich, które wymagają najpilniejszego wsparcia dokonano identyfikacji problemów społecznych występujących w obszarze IV. Analiza odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym wykazała, że kumulacja negatywnych zjawisk społecznych wstępuje w sołectwach Karlinko i Karścino – (tab. 50)

Przeprowadzone badania przekonały Zespół ds. Rewitalizacji, że obszarami które powinny zostać poddane w pierwszej kolejności działaniom rewitalizacyjnym są obszar nr I i wybrane sołectwa z Karlinko i Karścino z obszaru IV.

Tabela 50. Problemy społeczne w podobszarach obszaru IV

Sołectwa	Ogółem	Poprodukcyjny	Przedprodukcyjny	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
Daszewo	283	33	62	0,22	0,12
Domacyno	156	24	28	0,18	0,15
Garnki	73	7	16	0,22	0,10
Gościnko	139	20	31	0,22	0,14
Karlinko	69	12	17	0,25	0,17
Karścino	372	59	95	0,26	0,16
Karwin	162	19	35	0,22	0,12
Kowańcz	184	18	35	0,19	0,10
Kozia Góra	145	22	22	0,15	0,15
Krukowo	240	19	58	0,24	0,08
Lubiechowo	225	34	40	0,18	0,15
Malonowo	137	17	19	0,14	0,12
Mierzyn	264	28	62	0,23	0,11
Mierzyniek	36	3	5	0,14	0,08
Pobłocie Wielkie	249	33	50	0,20	0,13
Syrkowice	156	18	30	0,19	0,12
Ubysławice	78	8	19	0,24	0,10
Witolub	47	7	5	0,11	0,15
Zwartowo	90	10	17	0,19	0,11

Źródło: opracowanie własne

Dzięki temu udało się ustalić obszar rewitalizacji zgodny z narzuconymi ograniczeniami, a jednocześnie obejmujący te obszary, które w wyniku badań ilościowych i jakościowych

charakteryzowały się kumulacją niekorzystnych procesów i zjawisk o charakterze społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym i środowiskowym. Tak wyznaczony obszar objął swym zasięgiem 13,6% powierzchni gminy zamieszkiwany przez 29,60% ludności.

Tabela 51. Obszar zdegradowany w gminie Karlino

	% LUDNOŚCI GMINY	% POWIERZCHNI GMINY
Obszar rewitalizacji	29,60	13,6%

Źródło: opracowanie własne

W skład obszaru rewitalizacji w gminie Karlino weszły:

• z obszaru I

▪ Ul. Białogardzka	▪ Ul. Wigury
▪ Ul. Konopnickiej	▪ Ul. Żwirki
▪ Ul. Koszalińska	▪ Ul. Traugutta
▪ Ul. Okrzei	▪ Ul. Parkowa
▪ Plac Jana Pawła II	▪ Ul. Stroma
▪ Ul. B. Prusa	▪ Ul. Bogusława X
▪ Ul. Spichrzowa	▪ Ul. Ks. Brzóska
▪ Ul. Szczecińska	▪ Ul. Krótka
▪ Ul. Szymanowskiego	
▪ Ul. Waryńskiego	

• z obszaru IV

- KARLINKO
- KARŚCINO

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia warunki określone w Zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

Zgodnie z mini kompleksowa rewitalizacja może być podejmowana wyłącznie na obszarach rewitalizacji (obszarach stanowiących całość lub część obszaru zdegradowanego), dla których interwencja została zaplanowana w gminnych programach rewitalizacji.

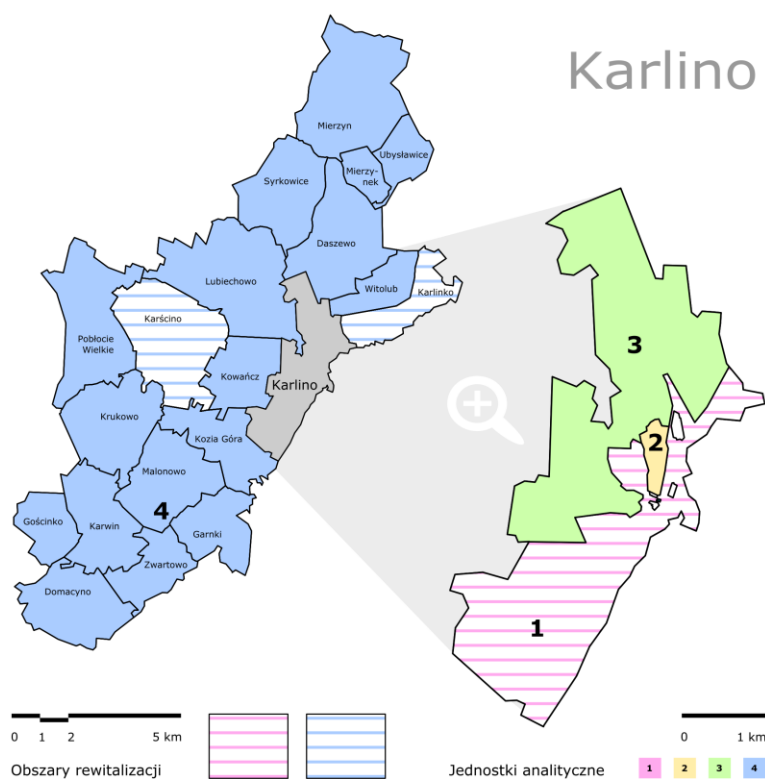
Zadaniem gminy na etapie programowania rewitalizacji, jest wyznaczenie spośród obszarów zdegradowanych konkretnego **obszaru lub obszarów rewitalizacji**, cechujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących wraz z nimi przynajmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. To gmina podejmuje decyzję

czy proces rewitalizacji dotyczył będzie tylko jednego z obszarów zdegradowanych, czy też wskaże więcej niż jeden obszar i przygotuje odrębne projekty dla każdego z obszarów¹⁰.

W tak określonym obszarze rewitalizacji zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego skumulowane są, istotne dla działania całej gminy, funkcje, co dodatkowo spotęguje korzystne efekty zabiegów rewitalizacyjnych i wpłynie na uzyskanie efektów synergii wykraczających poza obszar rewitalizacji.

Wpłynie to niewątpliwie na poprawę sytuacji pozostałych, zdiagnozowanych obszarów zdegradowanych, które ze względów proceduralnych, nie znalazły się w obszarze rewitalizacji.

Rysunek 39. Obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

¹⁰ Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 s. 23.

W obszarze rewitalizacji znalazły się także tereny wiejskie, w których zdiagnozowano problemy wynikające z ich popegeerowskiej historii.

Kluczowym zdiagnozowanym problemem, występującym na całym obszarze rewitalizacji, jest niekorzystna struktura wiekowa społeczeństwa a także niedostateczna aktywność społeczna samych mieszkańców, w szczególności w zakresie inicjatyw lokalnych. Jest to szczególnie niepokojące, zważywszy na centralny charakter tego obszaru i przestrzenną bliskość placówek kulturalnych, oświatowych i społecznych.

Słabością tego obszaru jest także niekorzystny w opinii mieszkańców, odbiór przestrzeni, w której mieszkają. Zniszczone elewacje kamienic wpływają na niską ocenę jakości życia w badanym obszarze.

W wyniku konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych udało się zidentyfikować te obiekty/tereny, które wymagają pilnej rewitalizacji – (tab. 52). Część z tych obiektów wpisana jest do obecnie obowiązującego LPR, jednak z różnych względów nie udało się w pełni zrewitalizować tych obszarów. Pojawiły się także nowe koncepcje i projekty odpowiadające na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji, które nie zostały uwzględnione w poprzednim LPR.

Tabela 52. Propozycje obiektów/terenów, które wymagają interwencji programu rewitalizacji – wyniki prac warsztatowych

	NAZWA OBIEKTU/TERENU DO REWITALIZACJI
1	Renowacja obszaru ograniczonego ulicami: Koszalińską, Wigury, Placem Jana Pawła II, Waryńskiego oraz Kanałem Młyńskim w Karlinie.
2	Renowacja obszaru ograniczonego ulicami: Plac Jana Pawła II, Waryńskiego, Spichrzową oraz Szczecińską w Karlinie.
3	Renowacja obszaru ograniczonego ulicami: Koszalińską, Żwirki, oraz Placem Jana Pawła II w Karlinie.
4	Remont elewacji budynku zabytkowego nr 94 ul. Koszalińska w Karlinie
5	Renowacja obszaru ograniczonego ulicami: Szczecińską, Placem Jana Pawła II, Białogardzką oraz Kanałem Młyńskim w Karlinie.
6	Renowacja obszaru ograniczonego ulicami: Koszalińską, Żwirki w Karlinie.
7	Rewitalizacja Parku przy ul. Waryńskiego
8	Budowa szkoły - ośrodek wsparcia dla stowarzyszenia droga.
9	Zagospodarowanie terenu przy straży obok remizy straży pożarnej.
10	Odbudowa substancji mieszkaniowej po wyburzonych budynkach
11	Infrastruktura drogowa wraz z chodnikami w obszarze rewitalizacji
12	Modernizacja elewacji budynków i przestrzeni podwórek w obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Zidentyfikowane obiekty i tereny znajdują się w obszarze objętym programem rewitalizacji. Obserwowane są w nich wszystkie objawy stanu kryzysowego w wymiarze społecznym, a związane są one z **zanikiem funkcji, jakie pełniły wcześniej lub jakie powinny pełnić w opinii mieszkańców**.

Zarówno mieszkańcy, jak i użytkownicy tego obszaru, wskazywali na potrzebę „ożywienia rynku”, przywrócenia jego dawnych, społecznych funkcji.

Współcześnie, w opinii mieszkańców, rynek jest nieuporządkowany a niska estetyka elewacji niektórych budynków, wpływa na pogorszenie walorów estetycznych tego miejsca.

Istotnym problemem związanym z obszarem rewitalizowanym, a podnoszonym przez interesariuszy, jest **niska estetyka przestrzeni miejskiej**. W szczególności dotyczy to obszaru ścisłego centrum – który objęty jest działaniami rewitalizacyjnymi.

Istotnym problemem na obszarze rewitalizacji są **problemy integracyjne mieszkańców** (konflikty na linii starzy-młodzi mieszkańcy), co podkreślali zarówno lokalni eksperci, w trakcie badania fokusowego, jak i mieszkańcy. Szczególnie widoczne to było w trakcie spaceru studyjnego.

Wielokrotnie potwierdzano wysokie walory turystyczne i historyczne całego obszaru rewitalizacji, wskazując jednocześnie, że zatraciły one swoje funkcje. Poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji, stały się miejscami niebezpiecznymi, zawłaszczonymi przez osoby nadużywające alkoholu i narkotyków.

Na całym obszarze zdegradowanym, a w obszarze rewitalizacji, w sposób szczególny, widoczna jest **niedostateczna ilość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, skierowanej w szczególności do dzieci** (np. place zabaw, mini boiska).

Realizacja LPR, zakłada działania mające na celu przezwyciężenie zidentyfikowanych problemów, także poprzez wykorzystanie endogenicznego potencjału tego obszaru.

Podsumowując, należy stwierdzić, że mimo występowania negatywnych zjawisk, obszar rewitalizacji charakteryzuje się **znacznym potencjałem wewnętrznym oraz posiada istotne znaczenie dla rozwoju całej gminy**.

ROZDZIAŁ V. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

5.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Zwarzywszy na szereg ograniczeń finansowych i organizacyjnych związanych z realizacją LPR, należy zadbać o jak najlepsze rozpoznanie specyfiki problemów i miejsc ich występowania w obszarze rewitalizowanym. Dlatego niezbędne było przeprowadzenie pogłębionej analizy samego obszaru rewitalizacji. Ocenę skali koncentracji negatywnych zjawisk oparto na przeprowadzonych badaniach jakościowych i ilościowych. Niezwykle cenne okazały się wnioski płynące z badań fokusowych (wywiady indywidualne z przedstawicielami Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, stowarzyszeń funkcjonujących na terenie gminy oraz przedstawicielem lokalnej społeczności).

Punktem wyjścia do dokonania pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji, było stwierdzenie, że jest to obszar szczególnie cenny dla całej gminy.

Obszar rewitalizacji ze względów administracyjnych, stanowi centrum gminy Karlino, zaś w przypadku obszaru wiejskiego mamy do czynienia z unikalnymi walorami historycznymi i przyrodniczymi. Uwarunkowania historyczne powodują, że obszar rewitalizacji stanowi o kulturowym dziedzictwie gminy, a nawet regionu. Duże zagęszczenie ludności na tym obszarze, dodatkowo podkreśla wagę problemów społecznych, które na nim występują.

Wszystkie te przesłanki ugruntowały przeświadczenie Zespołu ds. Rewitalizacji, że obszar rewitalizowany został wybrany w sposób prawidłowy i wymaga pilnych działań w zakresie wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego.

Jak już wspomniano obszar rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem teren jednostki analitycznej I i dwa sołectwa z jednostki analitycznej IV. (Karlino i Karścino). Pogłębiona charakterystyka miejscowości Karlino i Karścino została zawarta w części poświęconej problematyce obszarów popegeerowskich. Dlatego poniżej przedstawiono krótko obie miejscowości, skupiając więcej uwagi na obszarze miejskim wchodzącym w skład obszaru rewitalizacji.

KARLINKO

Karlino to mała wieś sołecka licząca ok. 68 mieszkańców, położona na północny wschód od Karlina, po północnej stronie drogi krajowej Szczecin – Gdańsk. Karlino to najbardziej na wschód położona miejscowość w gminie. Na obszarze sołectwa brak jest placówek usługowych. Wieś została zwodociągowana. Charakterystycznym elementem sołectwa

są przystanki autobusowe, zlokalizowane przy drodze krajowej nr 6. Z inicjatywy sołtysa zostały pomalowane i przypominają wydarzenie z grudnia 1980 roku – tj. erupcję ropy naftowej.

Rysunek 40. Przystanek autobusowy

Źródło: www.karlino.pl

Rysunek 41. Karłino – przystanek autobusowy

Źródło: www.karlino.pl

KARŚCINO

Karścino to duża wieś sołecka, położona na zachód od Karlina, po północnej stronie drogi powiatowej Karlino – Gościno (dojazd drogą Nr 17148). Jest to najliczniejsza wieś gminny – liczy 390 mieszkańców. We wsi zlokalizowane są usługi publiczne: szkoła podstawowa, plac sportowy i parafia rzymskokatolicka (kościół filialny). Usługi komercyjne prowadzą dwie

placówki handlowe i zakład stolarski. Wieś jest zwodociągowana (ujęcie wody), skanalizowana i zaopatrzona w gaz ziemny sieciowy.

Rysunek 42. Karlıno – ruiny pałacu

Źródło: UM Karlıno

Część wschodnią wsi zajmuje dawne założenie pałacowo-parkowe i zespół zabudowy produkcyjno-gospodarczej, rozbudowany w okresie funkcjonowania PGR-u. Park o pow. 5,2 ha (wpisany do rejestru zabytków). Centralnie usytuowany neoklasycystyczny pałac z pocz. XIX w., opuszczony, ulega dewastacji.

OBSZAR MIEJSKI

Obszar miejski odnosi się głównie do rejonu Starego Miasta, czyli strefy ochrony konserwatorskiej A. Jest to obszar centrum administracyjnego i usługowego zarówno dla samego miasta Karlıno jak i całej gminy. Mieszczą się tu najważniejsze urzędy, jest to także obszar zdominowany przez handel i usługi. Pod względem historycznym jest on szczególnie cenny ze względu na unikalną zabudowę, liczne pamiątki po wcześniejszych okresach rozwoju miasta w tym najcenniejsze w gminie zabytki. Obszar centrum to bez wątpienia jeden z najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym terenów w całej gminy. W naturalny sposób pełni funkcję integrującą społeczność całej gminy, choć w ostatnich latach powoli funkcję tę zatracą.

Analiza ukształtowania terenu wskazuje na możliwość istnienia tu osadnictwa już we wczesnym średniowieczu (X – XI w.). Szczególnie warunki topograficzne, na które składają się rzeki i bagna oraz podmokłe łąki otaczające niewielkie owalne wzniesienie, a także położenie na przecięciu szlaków Szczecin – Gdańsk i Szczecinek – Kołobrzeg spowodowały powstanie w tym miejscu grodu, który z kolei dał początek osadzie

rozwijającej się przypuszczalnie na terenie dzisiejszego miasta. Dogodność położenia i obronność grodu potwierdza fakt założenia w Karlinie rezydencji biskupów z Kamienia, na kilkadziesiąt lat przed lokacją miasta.

Średniowieczne miasto, położone wśród podmokłych, bagiennych łąk, w widłach Radwi i Parsęty, otaczały od wschodu i zachodu meandry rzek Radwi i Młynówki, będącej odnogą Parsęty. O ukształtowaniu średniowiecznego założenia miejskiego, położonego na północ od grodu, zdecydowały warunki topograficzne oraz istniejąca już wcześniej sieć dróg, zbiegających się po środku wspomnianego wyżej wzniesienia. Należy przypuszczać, że z okresem nabycia praw miejskich wiąże się częściowa regulacja pierwotnego układu, do którego dostosowano podstawowe elementy planu szachownicowego. W miejscu przecięcia się trzech traktów wytyczono prostokąt, zbliżony do kwadratu rynek, w ten sposób, że dwa główne ciągi komunikacyjne przebiegały wzdłuż północno – wschodniej i południowo – wschodniej pierzei rynkowych, trzeci zaś przecinał go po przekątnej północ – południe. W północno – zachodnim bloku przyrynkowym usytuowany został kościół parafialny, oddzielony od rynku – być może już w okresie pierwotnym – parawanową zabudową pierzei placu. Zabudowa ta, wyburzona została dopiero po roku 1909 r. W tym czasie powstały ulica Kościelna i Szkolna, przeprowadzone mniej więcej równolegle do głównych arterii – Koszalińskiej i Szczecińskiej. Dążenie do regularności szachownicowej planu podkreślają dwie krótkie ulice Żwirki i Spichrzowa, prostopadłe do poprzednich i posiadające charakter łączników gospodarczych. Miasto otoczone było ziemnymi wałami z drewnianą palisadą, wzmocnionymi przy wylotach ulic Szczecińskiej, Białogardzkiej i Koszalińskiej murowanymi, parokondygnacyjnymi bramami miejskimi. Wzdłuż wałów biegła zapewne pierwotnie ulica Okólna, której pozostałościami są ulice Wigury i Konopnickiej. Miasto średniowieczne reprezentowało typ założenia samodzielnego, sprzężonego z położonym w pobliżu zamkiem. Było to założenie przybramne, o obrysie nieregularnym, zbliżonym do owalu, z prostokątnym rynkiem usytuowanym centralnie oraz słabo rozwiniętą siecią uliczną, podporządkowaną w zasadzie układowi szachownicowemu.

Okres rozwoju gospodarczego i budowlanego przypada na XV i XVI w. Miasto posiada w tym czasie murowany ratusz, kościół parafialny, kaplicę i szpital św. Jerzego. W pobliżu bramy Szczecińskiej, poza obrębem murów, istnieją w tym czasie młyny. Na terenie miasta występuje zwarta zabudowa szczytowa, zapewne w przeważającej większości szachulcowa. Gotycki zamek zostaje przebudowany w okresie renesansu.

W pierwszej połowie XVII w. średniowieczne obwałowania wzmocnione zostają w części wschodniej i północnej ziemno – murowanymi fortyfikacjami typu bastionowego. Wewnątrz obwodu miejskiego zachował się w tym czasie stan poprzedni. Dopiero totalne zniszczenie miasta w 1685 r. oraz liczne pożary i przemarsze wojsk w XVII, XVIII i początku XIX w. zmieniają całkowicie obraz miasta, które pustoszeje i podupada. Pierwotna zabudowa ulega zniszczeniu. Na jej miejscu powstają z czasem nieliczne nowe o odmiennym typie,

budynki kalenicowe. Pewne ożywienie następuje dopiero w początkach XIX w. Stopniowo powstaje ok. połowy XIX w. poza obrębem starego miasta tzw. „Koszalińskie przedmieście”, charakteryzujące się zwartą parterową zabudową, zgrupowaną wzdłuż ulicy Koszalińskiej. Na jej zapleczu istnieją typowe dla osiedli rolniczych zespoły stodoł przy ulicach Stodolnej i Polnej. Znaczny ruch budowlany można zaobserwować na terenie starego miasta w drugiej połowie XIX w.

W tym też czasie rozwija się skromny przemysł reprezentowany dotychczas przez zespół młynów skupionych wzdłuż ul. Szczecińskiej nad Pokrzywnicą (Młynówką) i nowym kanałem młyńskim oraz browar zajmujący przebudowane resztki dawnego zamku.

W latach 60-tych XIX w. zostaje założona linia kolejowa przebiegająca w odległości około jednego kilometra, na północ od starego ośrodka. Wzrasta w związku z tym znaczenie ulicy Koszalińskiej, która stanowi teraz główną arterię komunikacyjną, łączącą miasto z koleją. Wzdłuż niej grupuje się późniejsza zabudowa mieszkalna, jak i przemysłowa.

Układ miasta lokacyjnego zachował się w zasadzie dość czytelnie zwłaszcza w części centralnej. Zabudowa, za wyjątkiem otoczenia ul. Koszalińskiej, Wigury i północnego odcinka Konopnickiej nie przekroczyła pierwotnych granic miasta. Najwięcej trudności z odczytaniem pierwotnego stanu, nasuwają obrzeża starego ośrodka, otoczonego dawniej ziemnymi wałami. Fakt nieistnienia murów obronnych, utrudnia w znacznym stopniu ustalenie dokładnej linii przebiegu obwarowań. Nie zachowały się także bramy miejskie, już dawno rozebrane, a znane jedynie z nielicznych przekazów ikonograficznych.

Poważną deformacją starego układu było wyburzenie północno – zachodniej pierzei rynku, oddzielającej go od placu kościelnego. W rezultacie tego posunięcia powstał nieforemny podłużny plac z wolnostojącym kościołem w części północno – zachodniej. Wielokrotne pożary i zniszczenia wojenne zubożyły i zniekształciły wnętrze średniowiecznego miasta, pozbawiając je prawie zupełnie pierwotnej zabudowy. Obecne działki bardzo zróżnicowane, są wynikiem licznych komasacji i działów. Z obiektów gotyckich zachowały się jedynie kościół parafialny, fragmenty w piwnicy najstarszego domu mieszczańskiego oraz przyziemie zamku, nadbudowane w XIX/XX w.

Stare miasto zachowało zabudowę w 70 procentach. Znaczne partie budynków uległy zniszczeniu w okresie 1945/1955. Widoczne jest to zwłaszcza przy ulicach Kościelnej, Szkolnej, Konopnickiej, Białogardzkiej i Żwirki. Pozostałe budynki tworzą zabudowę zwartą, w większości pochodzącą z drugiej połowy i przełomu XIX w. i XX w. Częściowo przy Rynku i ul. Koszalińskiej zabudowa pochodzi z pierwszej połowy XX w. W mieście występują wyłącznie budynki kalenicowe, w większości szachulcowe i dwukondygnacyjne. Nowsze posiadają trzy do czterech kondygnacji i reprezentują typowe rozwiązania o charakterze wielko miejskim. Większość domów przy rynku i głównych ulicach, o ile nawet pochodzi z XVIII/XIX w., posiada elewacje tynkowane współcześnie. Domy szachulcowe z widocznym

układem belek zachowały się tylko w bocznych uliczkach. Większość zabudowy zachowanej znajduje się w stanie mniej lub więcej zaawansowanego zniszczenia.

Odrębną grupę zabudowy reprezentują domy położone na tzw. Przedmieściu Koszalińskim. Parterowe, w większości murowane, kalenicowe, tworzą zwarty zespół o podobnych bryłach budynków i wystroju elewacji. Stan zachowania tych przeważnie XIX – wiecznych domów jest dobry. Na terenach położonych na północ od miasta, w pobliżu kolei, przeważa zabudowa luźna i zróżnicowana tak pod względem kubatury jak i wystroju.

Karlino jest interesującym przykładem zespołu urbanistycznego, w którego ukształtowaniu warunki topograficzne odegrały decydującą rolę. Skomplikowany i ciekawy system wodny jest elementem rzadko spotykanym i wymagającym ścisłej ochrony. Obszar Starego Miasta jest objęty ścisłą ochroną konserwatorską.

CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH PODOBSZARÓW OBSZARU STAREGO MIASTA:

PLAC JANA PAWŁA II

W okresie od średniowiecza do początku XIX w. na środku rynku usytuowany był ratusz miejski przebudowywany kilkakrotnie po pożarach (1409, 1685). Zabudowa obejmowała trzy pierzeje – północną południową i wschodnią. Pierzeja zachodnia najprawdopodobniej otwarta była na kościół. Wokół ratusza i wzdłuż pierzei budynków usytuowane były kramy.

Rysunek 43. Obszar rewitalizacji – Plac Jana Pawła II

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Z czasem (począwszy od wielkiego pożaru miasta w 1685r.) zabudowa rynku zaczęła się przekształcać w dwukondygnacyjną z wysokim dachem usytuowaną kalenicowo

w stosunku do biegu pierzei. Ostatni budynek ratusza spłonął w 1907 r., a nową siedzibę władz miasta wybudowano w narożniku Placu Kościelnego i ul. Waryńskiego.

W okresie od lat 80-tych XIX w. do lat 90-tych XX w. na środku rynku znajdował się znany z fotografii archiwalnych pomnik ofiar wojen, a plac rynkowy był w całości wybrukowany. Wzdłuż pierzei północnej i południowej posadzono też drzewa. Interesująco przedstawiała się pierzeja południowa, którą tworzyły budynki dwukondygnacyjne z usługami na poziomie parteru z wysokimi dachami, wzniesione w połowie XX. lub na końcu XIX w. głównie w kontynuacji ryglowej zabudowy z tynkowanymi frontami. Ciekawy był też budynek w narożniku północno – zachodnim, dwukondygnacyjny z mansardowym dachem pochodzący z końca XVIII w. Pozostała zabudowa głównie wzdłuż pierzei zachodniej zachowała się z niewielkimi zmianami, będącymi wynikiem skucia dekoracji w tynku.

Zabudowa i rozwiązania komunikacyjne wprowadzone w połowie XX w. zakłóciły wnętrze placu, stąd wskazane jest opracowanie programu jego rewaloryzacji, przy analizie nie tylko formy budynków i ich funkcji, lecz także kwestii zieleni oraz rozwiązań komunikacyjnych.

ULICA WARYŃSKIEGO

Przebiega od rynku na południe, opadając znacznie w kierunku Młynówki i poprzez mostek stanowi połączenie z obecnym parkiem, dawniej ogrodami należącymi do właściciela młynów. Obecną jej zabudowę stanowi pełen ciąg budynków mieszkalnych wschodniej pierzei.

Rysunek 44. Obszar rewitalizacji – ul. Waryńskiego

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Wzdłuż wschodniej pierzei zlokalizowane są dwa długie niskie budynki z płaskimi dachami. Ikonoografia - widok z lotu ptaka wskazuje, że pierzeja ta zabudowana była zwartą zabudową dwukondygnacyjną z wysokimi dwuspadowymi dachami.

Ciekawy jest budynek usytuowany na zamknięciu ulicy Spichrzowej (pięcioosiowy z wejściem w osi środkowej) z fryzem z dekoracją o motywach roślinnych między gzymsem dzielącym, a podokiennym. Jeszcze na początku XX w. narożnik z rynkiem i placem Kościelnym tworzył dwukondygnacyjny budynek należący do zegarmistrza, który został zburzony w związku z lokalizacją w tym miejscu nowego ratusza.

Ulica Waryńskiego ucierpiała znacznie podczas pożaru w 1889 r., który spalił całą ulicę Spichrzową część ulicy Szczecińskiej i Waryńskiego.

Konieczna jest zmiana charakteru zabudowy zachodniej pierzei ulicy.

ULICA SPICHRZOWA

Zabudowę ulicy w części wschodniej stanowią oficyny należące do budynków zlokalizowanych przy ul. Szczecińskiej. Od strony zachodniej dwa budynki mieszkalne oraz mieszkalna oficyna budynku przy ul. Waryńskiego. Na pozostałych odcinkach znajduje się spichlerz, budynki gospodarcze oraz puste działki.

Rysunek 45. Obszar rewitalizacji- ulica Spichrzowa

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Ulica Spichrzowa pochodzi z czasów średniowiecznego rozmieszczenia miasta. Była to uliczka o charakterze podrzędnym, gospodarczym doprowadzającym do wnętrza działek

i ułatwiająca komunikację między poszczególnymi częściami miasta. W XIX w. również zlokalizowane były spichlerze i stodoły.

Nazwa ulicy pochodzi od wielkiego spichlerza zbożowego. W 1889r. w jednej ze stodół wybuchł pożar, który strawił wszystkie budynki ulicy Spichrzowej oraz w okolicy. Wskazana jest odbudowa budynku spichlerza z przeznaczeniem na funkcję magazynową lub z adaptacją na inne cele.

Należy uzupełnić ciągi pierzei ulicy zabudową dwukondygnacyjną z wysokim dachem dwuspadowym.

ULICA SZCZECIŃSKA

Ulica Szczecińska jest fragmentem najstarszego szlaku komunikacyjnego biegnącego z południa na północ oraz doprowadzającego do drogi w kierunku Kołobrzegu. Prowadzi mostem przez Parsętę wzdłuż kanału oddzielającego z prawej strony tereny rolne, dawniej należące do biskupów kamieńskich i książąt szczecińskich, a z lewej budynki należące do młynów

Rysunek 46. Obszar Rewitalizacji – ulica Szczecińska

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Na odcinku za Młynówką na pierwszym planie po lewej stronie znajduje się ryglowy, okazały budynek spichlerza usytuowany szczytowo do ulicy (kalenicowo wzdłuż brzegu rzeki).

Na dalszym odcinku po prawej stronie zlokalizowana jest zwarta zabudowa mieszkaniowa z usługami w parterach. Jezdnia z chodnikami dla pieszych po obu stronach wznosi się wyraźnie od mostu w kierunku rynku.

W początku XVII w. u wlotu do miasta wzniesiono bramę miejską. Zabudowa zwarta, parterowa z wysokimi dachami dwuspadowymi była wówczas usytuowana szczytowo w stosunku do biegu ulicy.

W obrazie przedwojennym widok rejonu wjazdu do miasta był nieco inny niż obecnie. Po prawej stronie terenu znajdowało się gospodarstwo rolne, a teren był znacznie zadrzewiony, osłaniający bogatą zielenią budynek należący do właściciela majątku.

Interesująco przedstawiał się budynek rozpoczynający zwarty ciąg pierzei zachodniej – dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym. Były to dawniej dwa budynki ujednolicone w jedną elewację na przełomie XIX/XX w., ściany w konstrukcji ryglowej z wypełnieniem gliną lub paloną cegłą, na kamiennym cokole.

Pozostała zabudowa ulicy pochodzi głównie z XIX/XX w. W 1889r. pożar, który wybuchł przy ulicy Spichrzowej strawił, jak podają kroniki, całą północną część ulicy Szczecińskiej. Zabudowa powstała po pożarze zachowała się do dziś z niewielkimi zmianami.

ULICA BIAŁOGARDZKA

Fragment najstarszego szlaku komunikacyjnego prowadzącego z południa na północ. Przedstawiona wyraźnie na widoku z 1610r., jako obudowana z dwóch stron ciągłą zabudową parterową z wysokim dachem dwuspadowym, usytuowana szczytowo w stosunku do biegu ulicy. Na opisywanym widoku przy wjeździe do miasta znajdowała się brama wzniesiona w pierwszej połowie XVII w.

Rysunek 47. Obszar rewitalizacji – ul. Białogardzka

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Obecnie zabudowa ulicy jest niepełna. Zachowało się szereg budynków wzniesionych w końcu XIX w. i początku XX w. dwu- i jednokondygnacyjnych, których elewacje znacznie są zmieniono w stosunku do dawnego wyglądu.

Należy uzupełnić brakujące ciągi pierzei zabudową usytuowaną wzdłuż dawnej linii regulacyjnej, dwukondygnacyjną zabudową z wysokim dachem. Proponuje się wprowadzenie zieleni.

ULICA MARII KONOPNICKIEJ

Dawna nazwa ulicy – Pocztowa pochodzi od zlokalizowanego budynku poczty mającej tu swą siedzibę pod koniec XIX w. Jest to ulica biegnąca po łuku od ulicy Białogardzkiej w pobliżu narożnika Rynku na północ i następnie na zachód, łącząc się z ulicą Koszalińską.

Obecna zabudowa ulicy zachowana jest w dawnym kształcie jedynie w południowym odcinku wschodniej pierzei. Cała pierzeja wschodnia została wyburzona po II wojnie światowej, jedynie fragmenty zabudowy utrzymały się na pozostałych odcinkach ulicy. Efektowny ciąg południowy, w którym szczególnie cenne są: wyjątkowo bogato rozwiązane elewacyjnie dwa budynki, jako relikty zabudowy w konstrukcji ryglowej.

Istotne jest odrestaurowanie zabytkowych budynków oraz odtworzenie zabudowy na pozostałych odcinkach ulicy.

ULICA BOLESŁAWA PRUSA

Ulica Bolesława Prusa jest niewielką uliczką biegnącą mniej więcej równolegle do ul. Koszalińskiej północno – zachodnim skrajem miasta.

Rysunek 48. Obszar rewitalizacji ul. B. Prusa

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Ulica pochodzi z pierwotnego rozplanowania miasta, rozpoczynając się w północno – zachodnim narożniku Placu Kościelnego i zbiegając się z ulicą Wigury. Jej zabudowę tworzą jedynie dwa wolno stojące parterowe budynki z wysokim dachem przy pierzei zachodniej – budynek mieszkalny oraz budynek z wieżą. W XVIII i pierwszej połowie XIX w. ulica ta prowadziła na teren należący do garnizonu.

Wskazane jest uzupełnienie pierzei ulicy, głównie od strony zachodniej i rewaloryzacja budynku z wieżą.

ULICA ŻWIRKI

Ulica Żwirki prowadzi od ulicy Koszalińskiej, opadając w dół do ulicy Konopnickiej. Pochodzi z czasów średniowiecznego rozplanowania miasta. Ulica miała charakter podrzędny umożliwiający skomunikowanie rejonów obrzeżnych miasta z głównym ciągiem komunikacyjnym – ulicą Koszalińską oraz umożliwiający dojazd do wewnątrz działek.

Rysunek 49. Obszar rewitalizacji – ul. Żwirki

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Obecnie zabudowa jest jedynie w części od strony ulicy Konopnickiej, z tym, że narożnik północno – zachodni tworzy budynek współczesny czterokondygnacyjny niedostosowany formą do charakteru ulicy i jej zabudowy. Zabudowę historyczną stanowiły budynki w konstrukcji ryglowej, dwukondygnacyjne, z dachem w układzie kalenicowym w stosunku do biegu ulicy.

Należy uzupełnić puste działki zabudową zharmonizowaną z dawną zabudową, inspirowaną charakterem budynków obecnie nieistniejących.

ULICA WIGURY

Ulica obrzeżna średniowiecznego układu miasta zamykająca główne centrum od strony północno – zachodniej. Biegnie od ulicy Koszalińskiej na zachód w kierunku rzeki Młynówki, przechodząc skrajem dawnego placu garnizonowego, otwierając się na potok i zieleń dookoła. Wydaje się, że zabudowana była pierwotnie jedynie od strony południowej, ciąg północny z uwagi na istniejącą tam fosę i wał w XVII i XVIII w. nie był zabudowany.

Rysunek 50. Obszar rewitalizacji – ul. Wigury

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

Istniejąca zabudowa w pobliżu ul. Konopnickiej dwukondygnacyjna, dalej parterowa z dachami dwuspadowymi. Narożnik z ul. Konopnickiej od strony południowej nie był zabudowany. Należy uzupełnić ciągi pierzei głównie północnej. W 1937 r. było tu osiem budynków.

ULICA OKRZEI

Jest to uliczka powstała na zapleczu przedmieścia, jako doprowadzająca do zabudowań gospodarczych należących do mieszkańców tego odcinka ulicy Koszalińskiej zajmujących się głównie rolnictwem. Stąd, a także z dawnej nazwy ulicy (Stodolna) należy wnosić, że główną zabudowę ulicy stanowiły niegdyś stodoły i zabudowania gospodarcze.

Na przełomie XIX i XX w. uliczka została zabudowana głównie wzdłuż pierzei zachodniej niską parterową zabudową z wysokim dachem dwuspadowym w układzie zwartym, kalenicowym. Na odcinku od ul. Koszalińskiej powstał w okresie międzywojennym zespół

zwartej zabudowy jedno- i dwukondygnacyjnej, wymagający całościowego jednolitego traktowania z zachowaniem dawnego charakteru. Zabudowę odcinka równoległego do ul. Koszalińskiej kształtują obecnie budynki jednorodzinne współczesne z przedogródkami. Charakter współczesnej zabudowy w stosunku do historycznej wyróżnia się i wpływa dysharmonijnie na atmosferę tej części miasteczka.

Rysunek 51. Obszar rewitalizacji – ul. Okrzei

Źródło: opracowanie Katarzyna Frączak

ULICA SZYMANOWSKIEGO

Ulica przebiega na zapleczu średniowiecznego miasta od ul. Koszalińskiej na zachód, opadając w kierunku Młynówki. Powstała prawdopodobnie z drogi o podrzędnym znaczeniu w XVIII w. ze względu na usytuowanie na placu w jej zachodnim narożniku zabudowań należących do garnizonu – stajnie królewskie, potem koszary itp. Obecnie ul. Szymanowskiego oddziela stare miasto od nowego osiedla. Pierzeja południowa od strony ul. Koszalińskiej zabudowana jest budynkami dwukondygnacyjnymi w zwartym ciągu, w pierzei północnej zachował się budynek dawniej użytkowany jako szkoła. W południowo – zachodnim narożniku ulicy znajduje się okazały gmach dawnego Sądu Okręgowego z początku XX w. podlegający ochronie wraz z zielenią i całym otoczeniem, które stanowi plac dawnego garnizonu otwierający się obecnie w kierunku Młynówki, dawniej zamknięty z trzech stron budynkami koszar, stajni i ujeżdżalni.

Proponuje się wprowadzenie zabudowy uzupełniającej ciągu pierzei zharmonizowanej z dawnym charakterem ulicy i zgodnej z dawną linią regulacyjną.

Podsumowanie

W czasie przeprowadzania diagnozy obszaru rewitalizacji zaproponowano projekty przeciwdziałające degradacji przestrzeni, których celem jest poprawa jakości życia mieszkańców.

Przed wszystkim propozycje sprowadzają się do poprawy stanu ładu przestrzennego poprzez renowację zabytkowych budynków, podwyższając ich walory estetyczne. Renowacja budynków w rejonie centrum starego miasta - placu Jana Pawła II oraz ulic Koszalińskiej, Waryńskiego, Szczecińskiej, Białogardzkiej, Wigury, Żwirki, Konopnickiej, Spichrzowej, Prusa itd. doprowadzi w konsekwencji do poprawy standardów życia mieszkańców Karlina.

Rozbudowa ratusza miejskiego ułatwi organizację pracy Urzędu, w sposób pozwalający na zwiększenie dostępności mieszkańców do poszczególnych wydziałów ratusza, a tym samym poprawi warunki pracy urzędników. Planowana rozbudowa ratusza jest częścią projektu odtworzenia historycznego układu starego miasta Karlino, co przekłada się na urodę miasta.

Utworzenie kompleksu konferencyjno-szkoleniowego wspierającego twórczość artystyczną na terenie wyspy Biskupiej przy ul. Szczecińskiej przyczyni się do ochrony unikalnego systemu wodnego i pozwoli na podkreślenie walorów historycznych zabytkowej zabudowy znajdującej się na wyspie. Jednocześnie opisywane działania pozwolą na stworzenie w mieście bazy turystyczno-hotelowej, co wpłynie pozytywnie na rozwój turystyki w tym rejonie.

Budowa Dziennego Domu Seniora na terenie miasta Karlino **jest propozycją rozwiązania problemów społeczeństwa starzejącego się**, co jest problemem powszechnym w dzisiejszych czasach. W mieście Karlino dotychczas **nie ma placówki, która oferowałaby opiekę nad osobami starszymi, tym bardziej realizacja takiego przedsięwzięcia poprawiłaby jakość życia wśród mieszkańców w wieku podeszłym.**

Wśród wskazanych projektów znalazły się propozycje stworzenia ogólnodostępnych przestrzeni publicznych zarówno w obszarze miejskim jak i wiejskim. Renowacja zabytkowego parku znajdującego się przy ul. Waryńskiego, czyli przywrócenie jego walorów historycznych, podwyższy estetykę tej części obszaru rewitalizowanego, tworząc przestrzeń publiczną dla mieszkańców. Drugi park zlokalizowany przy ulicy Koszalińskiej po renowacji będzie stanowił reprezentacyjną część miasta Karlina, co bezpośrednio wpłynie na standard opisywanej części miasta. Przywrócenie do funkcjonowania amfiteatru, który znajduje się w parku, daje ogromne możliwości do organizacji różnych spotkań o oddziaływaniu ogólnogminnym nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Trzecim wskazanym parkiem, który wymagałby odnowy, jest teren przy ul. Parkowej. Budowa torów rowerowych w parku zwiększyłaby atrakcyjność tego miejsca pod względem rekreacyjnym.

Organizacja świątecznego jarmarku przy ul. Konopnickiej, to kolejna propozycja stworzenia przestrzeni publicznej w mieście, która pozwoli na integrację mieszkańców oraz kultywowanie tradycji związanej ze świętami.

Przy ulicy Konopnickiej istnieje możliwość adaptacji zbiornika retencyjnego na kąpielisko, co również wpłynie na jakość przestrzeni publicznej w mieście, jak też będzie stanowić atrakcje turystyczno – sportową.

Remont i przebudowa stadionu zlokalizowanego przy ul. Kościuszki spowoduje różnorakie możliwości uprawiania sportu. Dodatkowo organizacja boisk sportowych przy ul. Konopnickiej i Waryńskiego poprawi jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Jest to obiekt który, w naturalny sposób integruje społeczność obszaru rewitalizacji dając jednocześnie możliwość rozwoju wielu różnych form aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji w tym także o charakterze gospodarczym.

Z punktu widzenia rewitalizacji przestrzeni wiejskiej obszaru rewitalizacji niezbędne jest stworzenie centrum integracji społecznej, przeprowadzenie remontów infrastruktury drogowej i chodników. Celowym wydaje się zadbanie o szczególnie cenne obiekty zabytkowe. Ważne jest stworzenie miejsc rekreacyjnych i wypoczynkowych. Prowadzone prace inwestycyjne wpłyną także na poprawę stanu środowiska naturalnego, przede wszystkim dzięki wykorzystaniu energooszczędnych technologii. Mniejsze wydatki energetyczne związane z ogrzaniem kubatury budynków z pewnością wpłyną na poprawę jakości powietrza w centrum, na którą często narzekali respondenci. W tym kontekście rozpatrywać należy także inne projekty o charakterze miękkim które zakładają realizację treści proekologicznych, w tym przede wszystkim dotyczących kształcenia postaw służących ochronie środowiska.

Dokonując pogłębionej charakterystyki negatywnych zjawisk koncentrujących się na terenie wyznaczonym jako wymagającym rewitalizacji, przedstawiono kluczowe ze względu na problematykę rewitalizacji sfery tj.: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-techniczną.

5.2. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA SPOŁECZNA

W 2016 roku obszar rewitalizacji zamieszkiwało 2692 osób, co stanowi 29,6 % ludności gminy. Biorąc pod uwagę pozostałe charakterystyki demograficzne podobszaru, należy zauważyć, że łączna liczba ludności systematycznie spadała w okresie od 2011 do 2016 r., co jest charakterystyczne również dla całego obszaru gminy.

Głównymi problemami społecznymi występującymi w obszarze rewitalizacji (87% wskazań) było ujemne saldo migracji i niski ujemny przyrost naturalny (72%)¹¹. W trakcie badań jakościowych wielokrotnie respondenci wskazywali, że głównym problemem społecznym charakterystycznym dla obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa (77% wskazań). Przeprowadzone badania ilościowe potwierdziły, że jest to rzeczywisty problem społeczności gminy Karlino. Dlatego przeprowadzono badania mające określić, w której części obszaru rewitalizowanego mamy do czynienia z tym problemem (patrz tab. 53)

Tabela 53. Charakterystyka społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji

ULICA / SOŁĘCTWO	POPRODUKCYJNY	PRODUKCYJNY	PRZEDPRODUKCYJNY
Białogardzka	6	50	32
Konopnickiej	2	30	15
Koszalińska	147	712	247
Okrzei	27	117	31
Plac Jana Pawła II	45	187	69
Prusa	2	30	7
Spichrzowa	2	16	4
Szczecińska	29	189	69
Szymanowskiego	59	226	40
Waryńskiego	9	39	23
Wigury	20	51	10
Żwirki	7	42	11
Traugutta	5	10	3
Parkowa	-	-	-
Stroma	-	-	-
Bogusława X	7	32	14
ks. Brzóska	0	70	18
Krótką	-	-	-
Karlinko	10	44	15
Karścino	59	225	88

Źródło: UM Karlino

Zgromadzony materiał empiryczny pozwolił stwierdzić, że najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkiwało w rejonie ulicy Koszalińskiej. Problem wysokiej liczby osób starszych zamieszkujących w obszarze rewitalizacji dotyczy także sołectwa Karścino i ul. Szymanowskiego.

¹¹ Respondenci mogli wskazać więcej niż jeden problem .

Najmniej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkiwało w rejonie ulic: ks. Brzóska, Konopnickiej, Prusa, Spichrzowa.

Analizując ilość osób w wieku produkcyjnym w obszarze rewitalizacji, należy zauważyć że najwięcej ich zamieszkuje w rejonie ulicy Koszalińskiej i Szymanowskiego. W sołectwie Karścino także zanotowano dużą liczbę osób w wieku produkcyjnym. Najmniej osób w wieku produkcyjnym zamieszkiwało w rejonie ulic: Traugutta i Spichrzowej.

Przeprowadzone badania wykazały także, że w rejonie ulicy Koszalińskiej zamieszkuje najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym. Najmniej najmłodszych mieszkańców gminy zamieszkuje natomiast ulice Traugutta i Prusa.

Analizy demograficzne zostaną wykorzystane w realizacji projektów skierowanych do poszczególnych grup wiekowych zamieszkałych w obszarze rewitalizacji. Z przedstawionej analizy wyraźnie widać, że w przypadku ulicy Koszalińskiej niezbędne jest prowadzenie zintegrowanych działań skierowanych do wszystkich grup wiekowych.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym skalę problemów społecznych na badanym terytorium jest liczba osób korzystająca z pomocy społecznej. Duża ilość osób objęta tą formą pomocy sugeruje, że na danym obszarze mamy do czynienia z kumulacją wielu niekorzystnych zjawisk.

Tabela 54. Korzystający z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji

ULICA / SOŁECTWO	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ
Białogardzka	46
Konopnickiej	25
Koszalińska	256
Okrzei	73
Plac Jana Pawła II	111
Prusa	-
Spichrzowa	7
Szczecińska	139
Szymanowskiego	38
Waryńskiego	15
Wigury	6
Żwirki	17
Traugutta	0
Parkowa	0
Stroma	0
Bogusława X	27
ks. Brzóska	40
Krótki	0
Karlinko	18
Karścino	73

Źródło: UM Karlino

Analiza problemów społecznych występujących w obszarze rewitalizowanym wykazała, że największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje przy ulicach Koszalińskiej i Szczecińskiej (tab.55). Duża liczba klientów pomocy społecznej zamieszkuje także obszar Placu Jana Pawła II. Przeprowadzone wywiady z przedstawicielami służb społecznych potwierdziły, że wybrany obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany przez statystycznie najbiedniejszą część mieszkańców całej gminy.

Tabela 55. Korzystający z pomocy społecznej.

ULICA / SOŁECTWO	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK STAŁY	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK OKRESOWY	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK CELOWY
Białogardzka	3	4	8
Konopnickiej	0	3	5
Koszalińska	5	46	52
Okrzei	3	6	7
Plac Jana Pawła II	2	21	17
Prusa	0	0	0
Spichrzowa	0	3	2
Szczecińska	0	22	21
Szymanowskiego	1	10	6
Waryńskiego	0	3	2
Wigury	0	1	0
Żwirki		5	4
Traugutta	0	0	0
Parkowa	0	0	0
Stroma	0	0	0
Bogusława X	0	4	1
ks. Brzóska	1	7	7
Krótki	0	0	0
Karlinko	0	3	3
Karścino	0	9	1

Źródło: UM Karlinko

Zgromadzony materiał statystyczny pozwolił na określenie, że najwięcej osób korzystających ze wsparcia w ramach zasiłku stałego zamieszkuje przy ul. Koszalińskiej. Przy tej samej ulicy mieszka jednocześnie najwięcej osób korzystających z zasiłku okresowego (46 osób), zasiłku celowego (52 osoby) – (tab. 56).

Rysunek 52 . Zniszczone zabytkowe budynki w obszarze rewitalizacji

Źródło: UM Karlino

Tabela 56. Pomoc w dożywianiu dzieci

ULICA / SOŁECTWO	POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA DZIECI
Białogardzka	20
Konopnickiej	7
Koszalińska	91
Okrzei	17
Plac Jana Pawła II	31
Prusa	0
Spichrzowa	2
Szczecińska	41
Szymanowskiego	12
Waryńskiego	2
Wigury	2
Żwirki	5
Traugutta	0
Parkowa	0
Stroma	0
Bogusława X	10
ks. Brzóska	8
Krótki	0
Karlino	6
Karścino	14

Źródło: UM Karlino

Rysunek 53. Zniszczona kamienica w obszarze rewitalizacji

Źródło: UM Karlino

Często podkreślanym przez mieszkańców gminy problemem społecznym było niskie poczucie bezpieczeństwa. Celowym było więc określenie obszaru, w którym statystycznie najczęściej jest ujawnionych przestępstw i wykroczeń. O zamożności mieszkańców obszaru, a jednocześnie w sposób pośredni o problemach społeczności lokalnej świadczą dane dotyczące ilości dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w placówkach szkolnych. Odsetek dzieci objętych tą formą pomocy najwyższy był w obszarze ulicy Koszalińskiej.

Tabela 57. Poziom bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji

ULICA / SOŁECTWO	LICZBA PRZESTĘPSTW	LICZBA WYROCZEŃ
Białogardzka	3	2
Konopnickiej	2	6
Koszalińska	11	45
Okrzei	5	2
Plac Jana Pawła II	8	23
Prusa	1	-
Spichrzowa	1	2
Szczecińska	16	17
Szymanowskiego	4	-
Waryńskiego	3	1
Wigury	-	1
Żwirki	2	4
Traugutta	2	3
Parkowa	-	-

Stroma	-	-
Bogusława X	-	-
ks. Brzóska	2	1
Krótko	-	-
Karlinko	1	1
Karścino	-	6

Źródło: UM Karlino

Przeprowadzone analizy w sposób jednoznaczny wykazały, że najniebezpieczniejszy obszarem gminy jest obszar centrum. Najwięcej przestępstw w 2016 roku ujawniono w okolicy ulic Szczecińskiej i Koszalińskiej. Pod względem wykroczeń, najmniej bezpieczny okazał się rejon ulic Koszalińskiej i Pac Jana Pawła II. W przypadku obszarów wiejskich sołectwo Karlino, wydaje się być bardziej bezpieczne niż obszar sołectwa Karścino.

W przypadku obszaru I, dokonano dodatkowych badań jakościowych przeprowadzonych w lipcu 2018 roku, służących zidentyfikowaniu występowania na obszarze rewitalizacji problemów zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne i ich przedstawicieli.

Podsumowaniem pogłębionych badań obszaru rewitalizacji były warsztaty przeprowadzone z mieszkańcami obszaru miejskiego i obu sołectw. Pozwoliły one dodatkowo wskazać na te problemy, które nie znalazły swojego odzwierciedlenia w badaniach ilościowych.

Wyniki badań jakościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców obszaru I przedstawiono na wykresie nr 7.

Wykres 7. Najczęściej wskazywane problemy społeczne w obszarze miejskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzupełnionych badań z lipca 2018r.

Wśród zidentyfikowanych problemów obszarów miejskich wskazano także: słabą integrację wokół wspólnego dobra, niechęć do kształcenia i poprawy warunków życia – (wykres 7).

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE ZIDENTYFIKOWANE W OBSZARZE I

- Alkoholizm
- Brak atrakcyjnych miejsc pracy
- Brak miejsc aktywizujących i integrujących osoby niepełnosprawne
- Mała aktywność organizacji pozarządowych
- Niechęć do kształcenia i poprawy warunków życia
- Niewystarczająca aktywność w rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych
- Niewystarczająca oferta w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych
- Niewystarczająca oferta w zakresie kształcenia zawodowego
- Niska aktywność osób niepełnosprawnych
- Niska aktywność społeczna mieszkańców
- Odływ mieszkańców poza obszar gminy
- Słaba integracja wokół wspólnego dobra
- Starzenie się społeczeństwa
- Ubóstwo, bieda
- Występujące dysfunkcje społeczne
- Zbyt mała oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
- Zbyt mała oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców

Wśród najistotniejszych problemów o charakterze społecznym obszaru rewitalizacji mieszkańcy miejskiej części obszaru rewitalizacji wskazali na alkoholizm, odpływ mieszkańców i starzenie się społeczeństwa.

Potwierdzono także zgłaszane uwagi dotyczące problemów osób niepełnosprawnych. Uzupełnione badania wykazały w obszarze rewitalizacji niedostateczną aktywność w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych, niską aktywność osób niepełnosprawnych.

Zdaniem respondentów w obszarze rewitalizacji brakuje także dostosowanej do potrzeb rynku pracy oferty kształcenia zawodowego. Dotyczy to także kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych.

Wykres 8. Najczęściej wskazywane problemy społeczne w sołectwie Karścino

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku obszarów wiejskich, które znalazły się w obszarze rewitalizacji wskazywano w zasadzie podobne problemy społeczne – (wykresy 8-9.). W Karściniu najpoważniejszy problem to alkoholizm oraz brak miejsc pracy. Bezrobocie i alkoholizm to w wielu przypadkach powiązane problemy, aczkolwiek w opinii wielu respondentów jeśli ktoś rzeczywiście chce znaleźć zatrudnienie w gminie Karlino to jest to możliwe.

Wykres 9. Najczęściej wskazywane problemy społeczne w sołectwie Karlinko

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 10. Ocena działalności ośrodków kulturalnych i sportowych w obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy sołectwa Karlino najczęściej wskazywali, że we wsi mało się dzieje. Istotną bolączką był brak prawdziwej nowoczesnej świetlicy. Według respondentów wybudowanie świetlicy, która zapewniłaby oferty spędzania wolnego czasu i ogólnie uatrakcyjniłaby wieś, powstrzymałoby mieszkańców przed wyprowadzką. Przeprowadzone badania wskazały także na potrzebę stymulacji większej aktywności mieszkańców sołectwa.

Wspólnym problemem o charakterze społecznym dla całego obszaru rewitalizowanego jest niska w opinii respondentów aktywność ośrodków kulturalnych i sportowych. Według mieszkańców obszaru rewitalizowanego brak tej aktywności przekłada się na wiele ze wspomnianych wyżej problemów społecznych. Najbardziej krytyczni pod tym względem okazali się mieszkańcy Karścina i Karlino (wykres 10).

5.3. POGŁĘBIONA DIAGNOZA – SFERA GOSPODARCZA

Analiza struktury gospodarczej obszaru rewitalizacji wykazała, że obszarem o najbardziej rozwiniętej aktywności gospodarczej w gminie Karlino, jest miasto Karlino. Jednakże przeprowadzone badania wskazują, że nadal pod tym względem spory niewykorzystany potencjał. Szczególnie widoczne jest to w obszarze objętym rewitalizacją. Wynika to przede wszystkim z tego, iż jako ściśle centrum miasta, skupia w sobie najwięcej funkcji o charakterze usługowym, co może wpływać na rozwój drobnych przedsiębiorców. Potencjał turystyczny obszaru rewitalizacji, jest także szansą na rozwój różnorodnych form aktywności ekonomicznej mieszkańców tego obszaru. Dotyczy to zarówno obszaru centrum jak i obu sołectw które weszły do obszaru rewitalizacji.

Położenie u zbiegu głównych dróg, dostęp do atrakcji turystycznych a zarazem skupienie dużej liczby ludności na stosunkowo niewielkim obszarze, jest potencjalnym atutem obszaru centrum.

Badania ankietowe z lipca 2018, przeprowadzone wśród mieszkańców obszaru I, wśród problemów obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej wskazały:

- utrudniony dostęp do usług;
- niedostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy;
- brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych;
- niewystarczającą podaż lokali użytkowych
- brak atrakcyjnych miejsc pracy
- niesatysfakcjonującą aktywność zawodową mieszkańców.

Spotkania z mieszkańcami, potwierdziły, że rewitalizacja przestrzeni centrum miasta może przyczynić się do rozwoju całego obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy.

Jednym z przejawów przedsiębiorczości społeczności lokalnych jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Wskaźnik ten obrazuje aktywność społeczeństwa w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów ekonomicznych.

Tabela 58. Liczba podmiotów gospodarczych w Karlinie

ULICA / SOŁĘCTWO	LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ	LICZBA NOWYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH
Białogardzka	2	2
Konopnickiej	6	-
Koszalińska	-	6
Okrzei	-	-
Plac Jana Pawła II	2	2
Prusa	-	-
Spichrzowa	-	-
Szczecińska	2	2
Szymanowskiego	3	3

Waryńskiego	-	-
Wigury	1	1
Żwirki	1	1
Traugutta	-	-
Parkowa	-	-
Stroma	-	-
Bogusława X	-	-
ks. Brzóska	1	1
Krótki	-	-
Karlinko	-	-
Karścino	4	4

Źródło: UM Karlino

W obszarze objętym rewitalizacją, według danych z 2016 roku, najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej było przy ulicy M. Konopnickiej oraz w sołectwie Karścino. Należy jednak zauważyć, że poziom aktywności ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizowanego jest relatywnie niski.

Rysunek 54. Wymagająca modernizacji pierzeja w obszarze rynku w Karlinie

Źródło: UM Karlino

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w obszarze rewitalizacji. Według danych posiadanych przez Urząd Miasta w Karlinie, w 2016 roku najwięcej nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowano przy ulicy Koszalińskiej.

Jednocześnie trzeba wskazać, że było to raptem 6 nowych podmiotów. W tym samym czasie w sołectwie Karłino zarejestrowano 4 nowe podmioty gospodarcze.

Niski poziom aktywności ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji potwierdza prawidłowość delimitacji tego obszaru, ale jednocześnie wskazuje na potrzebę podjęcia działań zmierzających do podniesienia świadomości ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Prowadzone wywiady z mieszkańcami i przedstawicielami lokalnych organizacji wskazały, że istotnym problemem obszaru rewitalizowanego jest także wysoki poziom bezrobocia. Jednocześnie wskazywano, że dotyczy ono przede wszystkim osoby które nie posiadają żadnego wykształcenia i nie wykazują chęci do podjęcia pracy.

Niewątpliwie jest to problem wymagający podjęcia długofalowych działań. Należy jednak stwierdzić, że tego typu bezrobotni mają bardzo małe szanse na powrót na rynek pracy. Stają się oni stopniowo grupą osób wykluczonych ekonomicznie, co bardzo często prowadzi do wykluczenia społecznego.

Rysunek 55. Zniszczone elewacje kamienic w obszarze rewitalizacji

Źródło: UM Karlino

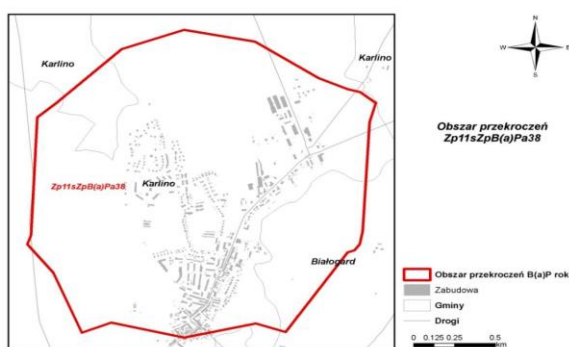
5.4. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA ŚRODOWISKOWA

Istotnym problemem podnoszonym przez mieszkańców, jest niska jakość powietrza w obszarze rewitalizowanym. Na pogorszoną jakość powietrza wpływ ma także oddziaływanie emisji rozproszonych związanych z ogrzewaniem mieszkań i obiektów użyteczności publicznej. Wskazują na to badania przedstawione w Programie Ochrony

Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOMII –STREFA ZACHODNIOPOMORSKA.

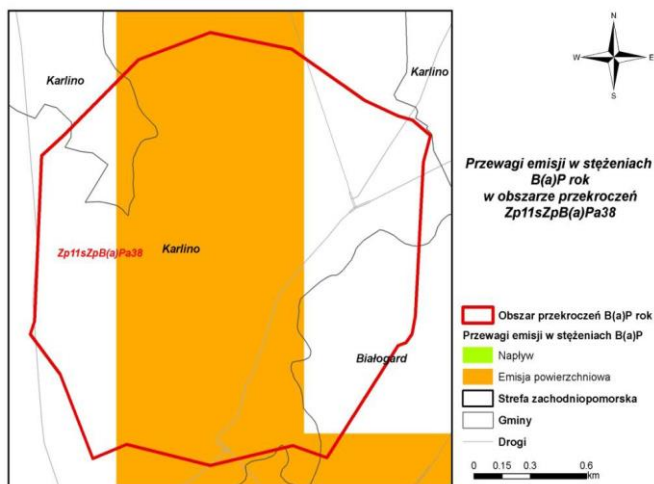
Zgodnie z zapisami Programu „obszar przekroczeń Zp11sZpB(a)Pa38 .zlokalizowany jest na terenie miasta Karlino. Zajmuje powierzchnię 361 ha i zamieszkały jest przez ok. 6,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim; emitowany roczny ładunek B(a)P ze wszystkich źródeł wynosi 7,4 kg; stężenia średnie roczne osiągają maksymalnie 1,5 ng/m³, w stężeniach przeważa emisja z ogrzewania indywidualnego¹²”.

Rysunek 56. Obszar przekroczeń poziomu docelowego b(a)p rok Zp11sZpB(a)pa38 w strefie Karlina

Źródło: Program Ochrony Powietrza ... op. Cit. s.198

Rysunek 57. Przewagi typów emisji w stężeniach b(a)p rok w obszarze Karlina

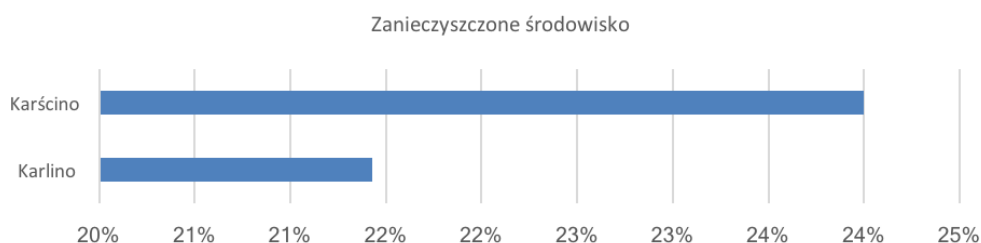
Źródło: Program Ochrony Powietrza ... op. Cit. s.192

¹² Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOMII –STREFA ZACHODNIOPOMORSKA, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Szczecin 2011, s.192

Wyniki badań jakościowych zostały potwierdzone analizami wynikającymi z Programu Ochrony Powietrza. Wykazały one, że zarówno mieszkańcy obszaru miejskiego jak i wiejskiego objętych procesem rewitalizacji uznają stan środowiska naturalnego jako ważny problem – (wykres 11).

W Karścinie aż 24% respondentów wskazało, że zanieczyszczone środowisko jest problemem dla mieszkańców. Podobnie odpowiadali mieszkańcy miejskiej części obszaru rewitalizowanego. Tylko w Karlino stan środowiska naturalnego nie został uznany za problem obszaru rewitalizacji.

Wykres 11. Zanieczyszczone środowisko jako problem obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 58. Zdegradowane tereny zielone w obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Cały obszar rewitalizowany znalazł się w obszarze przekroczeń (rys.56-57). Za niską jakość powietrza w obszarze rewitalizacji odpowiedzialne są przede wszystkim emisje powierzchniowe, związane z ruchem samochodowym i emisjami związanymi z ogrzewaniem mieszkań i domów.

Według mieszkańców do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego na terenie rewitalizowanym przyczynia się przede wszystkim spalanie paliw płynnych w silnikach spalinowych pojazdów samochodowych (tzw. emisja samochodowa).

Przez tę część obszaru rewitalizacji miasta przebiega droga wojewódzka nr 163, na której skupia się w przeważającej części ruch samochodowy, co jest związane z większą koncentracją mieszkańców na terenach miejskich niż na wiejskich.

Tabela 59. Wskaźniki dla sfery środowiskowej

WSKAŹNIKI	OBSZAR REWITALIZACJI	GMINA KARLINO
ZAGROŻENIE POWODZIOWE	MAŁE	MAŁE
STAN JAKOŚCI POWIETRZA	POGORSZONY	DOBRY
HAŁAS	ZWIĘKSZONA EMISJA	OGRANICZONA EMISJA
OBECNOŚĆ POMNIKÓW PRZYRODY	TAK	TAK
OBECNOŚĆ OBSZARÓW CHRONIONYCH NATURA 2000	NIE	TAK

Źródło: opracowanie własne

Obszar cechuje się również występowaniem zagrożenia hałasem. Hałas emitowany jest głównie przez wspomnianą już drogę krajową nr 163. Na podstawie wyników badań, obecny poziom hałasu uznano za wysoki – (tab. 59). Skutki hałasu komunikacyjnego odczuwają najbardziej mieszkańcy rynku i ciągu ulicy Koszalińskiej,

Sam rynek w Karliniu, zdominowany jest przez komunikację kołową. Z uwagi na nasilenie ruchu samochodowego, rynek obecnie postrzegany jest jako mało atrakcyjna przestrzeń publiczna, co w dużym stopniu zniechęca mieszkańców i turystów do spędzania w tym miejscu czasu wolnego. Mieszkańcy kamienic zlokalizowanych przy rynku, narażeni są na zwiększoną emisję hałasu oraz spalin emitowanych.

Rysunek 59. Wymagający modernizacji obszar rynku (Plac Jana Pawła II)

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji posiada unikalne w skali gminy tereny zieleni urządzonej. Problemem tych obszarów jest jednak niski stan ich zagospodarowania co sprawia, że nie wpływają na poprawę estetyki całego obszaru rewitalizacji. Dodatkowo obszary zielone są trudno dostępne ze względu na niezadowalającą jakość chodników i stan infrastruktury w samych parkach. Obszary zielone w obszarze rewitalizacji są mocno zaniedbane i często wykorzystywane przez osoby nadużywające alkoholu i narkotyków, co wpływa na postrzeganie ich jako niebezpieczne.

5.5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA PRZESTRZENNO – FUNKcjONALNO - TECHNICZNA

Obserwacje i prowadzone wywiady wskazują, że obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem najbardziej intensywnie wykorzystywaną część przestrzeni miejskiej w gminie Karlino. Na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej i prowadzonych konsultacji z mieszkańcami zidentyfikowano następujące negatywne zjawiska przestrzenne:

- Niska estetyka rynku;
- Niska estetyka elewacji niektórych budynków;
- Zwiększenie ruchu w ciągu ulic Koszalińskiej i Szczecińskiej;
- Zły stan techniczny budynków w całym obszarze rewitalizacji;
- Występowanie niezagospodarowanych pustych działek po zburzonych budynkach, które psują estetykę całego obszaru rewitalizacji;
- Problemy związane ze zwiększonym natężeniem ruchu komunikacyjnego w obrębie drogi nr 163 co wpływa na pogorszenie komfortu i życia mieszkańców kamienic oraz użytkowników przestrzeni;
- Zły stan techniczny, chodników, podwórek;
- Brak zagospodarowanej przestrzeni przyjaznej mieszkańcom, postaci parków, ławeczek, podjazdów itp.

Dodatkowe badania przeprowadzone w lipcu 2018 roku wskazały, iż listę negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych należy rozszerzyć o:

- Niedostateczną dostępność przestrzeni miejskich dla osób niepełnosprawnych;
- Niedostosowanie budynków w obszarze rewitalizacji dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Dokonane analizy dotyczące stanu technicznego budynków wykazały, że największy odsetek budynków wybudowanych przed 1970 rokiem znajduje się przy ulicy Koszalińskiej. To aż 72 budynki, które coraz częściej wymagają kosztownych remontów.

Tabela 60. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.

LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WYBUDOWANYCH PRZED 1970R.	
Białogardzka	8
Konopnickiej	4
Koszalińska	72
Okrzei	9
Plac Jana Pawła II	9
Prusa	-
Spichrzowa	3
Szczecińska	12
Szymanowskiego	4
Waryńskiego	5
Wigury	-
Żwirki	-
Traugutta	3
Parkowa	-
Stroma	-
Bogusława X	3
ks. Brzóska	1
Krótki	3
Karlinko	-
Karścino	-

Źródło: UM Karlino

Rysunek 60. Stare zniszczone kamienice i zaniedbane podwórka w obszarze rewitalizacji

Źródło: UM Karlino

Analiza dostępności do usług i przestrzeni publicznych wykazała, że w przypadku dostępności do kultury obszar rewitalizacji wypada najlepiej na tle całej gminy.

Tabela 61. Dostępność do wybranych usługi i przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji

L.P.	NAZWA WSKAŹNIKA	POZIOM DOSTĘPNOŚCI
1.	Dostępność do ośrodków kultury	dst
2.	Dostępność do infrastruktury sportowej	dst
3.	Dostępność do żłobków i przedszkoli	dst

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzone badania jakościowe w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji potwierdziły wyniki badań ilościowych.

Wykres 12. Problemy z zakresu infrastruktury w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji – obszar miejski

Źródło: opracowanie własne

W przypadku obszaru miejskiego za największy problem rewitalizacyjny uznano zły stan techniczny budynków mieszkalnych – (wykres 12). Zaniedbane kamienice wymagają pilnych remontów. Znaczna część z nich nie została do tej pory termomodernizowana. Problemem są zniszczone elewacje, klatki schodowe i obszar wokół budynków. Respondenci wskazywali także na zły stan dróg i chodników w obszarze rewitalizacji. Wpływa to na generalnie niską ocenę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przeprowadzone badania wykazały także, że dla mieszkańców dużym problemem jest zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych w szczególności z takimi ośrodkami jak Szczecin, Koszalin czy Kołobrzeg. Mimo tego, że w obszarze rewitalizowanym większość budynków jest podłączona do sieci kanalizacyjnej, to jednak w opinii respondentów gospodarka wodno-ściekowa w obszarze rewitalizacji wymaga poprawy.

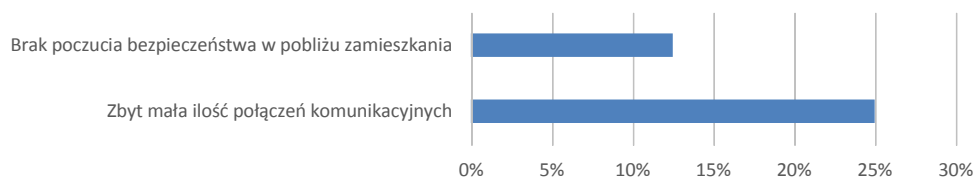
Mieszkańcy obszarów wiejskich wskazywali na bardzo podobne problemy związane ze stanem infrastruktury. W Karścinie największą bolączką lokalnej społeczności jest zbyt mała w ich opinii ilość połączeń komunikacyjnych – (wykres 13). Wiąże się z tym także niska ocena jakości infrastruktury drogowej i chodników w sołectwie. Niekorzystnie oceniany jest także stan zabytków.

Wykres 13. Problemy z zakresu infrastruktury w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji – Karścin

Źródło: opracowanie własne

Wykres 14. Problemy z zakresu infrastruktury w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji – Karlino

Źródło: opracowanie własne

W Karlunku respondenci wskazali mniejszą liczbę problemów z zakresu infrastruktury. Najistotniejszym problemem mieszkańców tego sołectwa są połączenia komunikacyjne z innymi miejscowościami oraz brak poczucia bezpieczeństwa, którego elementem jest między innymi także oświetlenie uliczne czy monitoring

Wnioski z pogłębionej diagnozy

Z przeprowadzonej pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, w oparciu o wybrane zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne występujące w obszarze rewitalizacji, wynika, że przede wszystkim należy zadbać o:

w sferze społecznej

- Tworzenie warunków dla zwiększenia się liczby mieszkańców w obszarze rewitalizowanym i całej gminie. Depopulacja jest kluczowym problemem w gminie Karłino. W szczególny sposób dotyka ona obszaru rewitalizacji;
- Istotne jest podjęcie działań, które zatrzymają migrację i spowodują wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizowanego dla nowych mieszkańców;
- Stworzenie atrakcyjnych warunków dla ludzi młodych, tak, aby chcieli pozostać i pracować w obszarze rewitalizacji;
- Stworzenie warunków dla rozwoju wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Dotyczy to także tej części społeczeństwa, która do tej pory była wykluczona z życia społecznego
- Stworzenie wysokiej jakości przestrzeni sprzyjającej integracji społeczności obszaru rewitalizowanego;
- Organizację przedsięwzięć sprzyjających integracji społecznej na obszarze rewitalizowanym;
- Intensyfikacja działalności instytucji kulturalnych i sportowych na obszarze rewitalizacji;
- Stworzenie systemu pomocy dla osób biednych i bezrobotnych;
- Stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej w tym kształcenia zawodowego dla osób niepełnosprawnych;
- Intensyfikacja działań aktywizujących i integrujących osoby niepełnosprawne;
- Intensyfikacja działań zmierzających do ograniczenia dysfunkcji społecznych w tym przede wszystkim problemu alkoholizmu;
- Realizację działań zmierzających do zwiększenia aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- Zwiększenie aktywności w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych;
- Zbudowanie infrastruktury dla młodych rodzin zwłaszcza w kontekście wykreowania w Karlinie przestrzeni i warunków dla nowych i młodych mieszkańców;

w sferze gospodarczej

- Wzrost aktywności ekonomicznej mieszkańców. Niski poziom aktywności ekonomicznej powoduje, że w obszarze rewitalizowanym nastąpiła kumulacja niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych;
- Pozyskanie nowych inwestorów tworzących wysokiej jakości, atrakcyjne miejsca pracy;
- Podjęcie działań w zakresie zwiększenia dostępności do sfery usług
- Stworzenie systemu kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy, w tym także osób niepełnosprawnych.

w sferze środowiskowej

- Poprawę jakości powietrza;
- Ograniczenie emisji hałasu;
- Termomodernizację budynków mieszkalnych;
- Ograniczenie emisji rozproszonych, które są przyczyną niskiej w opinii mieszkańców jakości powietrza w centrum;
- Rozwiązanie problemów związanych z gospodarką wodno-kanalizacyjną w obszarze rewitalizacji;
- Inwestycje w atrakcyjne i bezpieczne tereny zielone w obszarze rewitalizacji ;

sferze przestrzenno-technicznej

- Poprawę estetyki i bezpieczeństwa obszaru całego obszaru poddanego rewitalizacji;
- Zadbanie o przestrzeń publiczną, która powinna być przyjazna i dostępna dla wszystkich;
- Poprawę stanu technicznego budynków w obszarze rewitalizacji;
- Poprawę stanu technicznego dróg i chodników w całym obszarze rewitalizacji;
- Rozwój połączeń komunikacyjnych w ramach gminy i poza jej obszarem;
- Wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nieestetycznych reklam, dziesiątek anten przytwierdzonych do elewacji budynków itp.
- Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej w tym budynków dla osób starszych i niepełnosprawnych;

Tabela 62 . Kluczowe zagregowane problemy obszaru rewitalizacji

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM	OBSZAR REWITALIZACJI		
	OBSZAR MIEJSKI	KARLINKO	KARŚCINO
DEPOPULACJA – ZMNIEJSZAJĄCA SIĘ LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY	✓	✓	✓
NISKA ESTETYKA MAŁA ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARU REWITALIZACJI	✓	✓	✓
SŁABA INTEGRACJA SPOŁECZNA	✓	✓	✓
NISKA JAKOŚĆ EDUKACJI	✓	✓	✓
DYSFUNKCJE SPOŁECZNE	✓	✓	✓
MAŁA AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA	✓	✓	✓
NIEATRAKCYJNE TERENY ZIELONE	✓	-	-
JAKOŚĆ POWIETRZA	✓	✓	✓
NIEROZWIĄZANE PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	✓	-	-

Źródło: opracowanie własne

ROZDZIAŁ VI. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI WRAZ Z ODPOWIADAJĄCYMI IM KIERUNKAMI DZIAŁAŃ

6.1. MISJA I WIZJA

Wizja ujęta w LPR utożsamiana jest z pożądanym stanem, jaki społeczność lokalna chce osiągnąć na koniec wdrażania programu rewitalizacji w gminie Karłino.

Dotychczas funkcjonujący Lokalny Program Rewitalizacji obejmował swym zasięgiem jedynie obszary miejskie. W wyniku aktualizacji Programu nakreślono odmienne od dotychczasowych granice obszaru rewitalizacji w gminie Karłino. Tym samym wizja zaktualizowanego LPR dotyczy całego nowego obszaru rewitalizacji.

Wizja rewitalizacji została nakreślona z myślą o różnych grupach interesariuszy, którzy będą adresatami planowanych zmian na tym obszarze.

Najważniejszymi grupami/beneficjentami rewitalizacji będą:

- ☐ Wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji – zarówno ci z centrum jak i ci zamieszkujący obszary wiejskie Karścina i Karlinka;
- ☐ Interesariusze procesu rewitalizacji, którymi są także osoby pracujące w nim, uczące się i spędzające na tym terenie wolny czas,
- ☐ Firmy, instytucje i organizacje społeczne, które chcą inwestować i działać na obszarze rewitalizacji.

WIZJA ROZWOJU OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji to obszar o intensywnie rozwijającym się potencjale gospodarczym małych i średnich firm i turystyce wodnej, która zapewnia swoim mieszkańcom pracę i dobrobyt, możliwości indywidualnego rozwoju, dostęp do nowoczesnej edukacji, bogatej oferty kulturalnej i sportowej oraz opieki zdrowotnej.

Obszar rewitalizacji to część gmin Karłino o dużym potencjale rozwojowym, otwartym dla inwestorów i mieszkańców oraz przyjazny środowisku naturalnemu, realizujący konsekwentną politykę rozwoju i odnowy tego obszaru

Mając na uwadze specyfikę obszaru rewitalizacji i procesów rewitalizacyjnych, należy przyjąć wspólną wizję, dla obszaru, rozwijając jej treść w kluczowych dla społeczności lokalnej wymiarach:

WYMIAR SPOŁECZNY – Wykreowane na tym obszarze nowe formy aktywności społecznej, zbudują poczucie satysfakcji i zadowolenia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Stworzona zostanie bezpieczna i otwarta przestrzeń sprzyjająca rozwojowi kontaktów między mieszkańcami. Realizacja projektów rewitalizacyjnych pozwoli na integrację mieszkańców i zachęci ich do większej aktywności w pracy na rzecz lokalnej społeczności.

Na terenie rewitalizowanym będzie zamieszkiwać zintegrowana, wielopokoleniowa wspólnota, zapewniająca przestrzeń dogodną dla prowadzenia aktywnego i rodzinnego stylu życia.

WYMIAR GOSPODARCZY – Obszar rewitalizacji stał się strefą dużej aktywności mikro i małych przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw społecznych, zwłaszcza o profilu usługowym. To obszar z aktywnym społeczeństwem, podnoszącym swoje kwalifikacje zawodowe.

WYMIAR ŚRODOWISKOWY – Na obszarze rewitalizowanym wyeliminowano lub znacząco zredukowano zagrożenia środowiskowe. Uporządkowano i zapewniono dostępność terenów zielonych i skwerów, jako miejsc aktywnej rekreacji i wypoczynku. Wprowadzono skuteczne rozwiązania termomodernizacyjne, które przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego.

WYMIAR INFRASTRUKTURALNY - Uporządkowanie przestrzeni publicznej podniosło jakość życia mieszkańców i przystosowało ją do nowych potrzeb społeczności lokalnej. Przeprowadzone remonty obiektów, w połączeniu z ich termomodernizacją, wymianą systemów ogrzewania i odnową elewacji budynków mieszkalnych, zapewniają wysoki standard mieszkań. Rewitalizacja poszczególnych części obszaru spowoduje, iż obszar rewitalizacji odzyska swoje funkcje społeczne i urbanistyczne i zyska nową jakość obiektów i ich otoczenia. Doprowadzi to do ożywienia zaniedbanych dotychczas przestrzeni publicznych

MISJA LPR

Podejmowanie zintegrowanych działań przez władze gminy oraz interesariuszy Programu Rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej, finansowanych z kapitału publicznego i prywatnego, wspartych o fundusze zewnętrzne. Działania będą przyczyniały się do niwelowania problemów występujących na obszarze rewitalizacji.

6.2. CELE LPR

Dla realizacji wizji obszaru rewitalizowanego przyjęto następujące cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Karłino:

CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.

- **CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI**

CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

- **CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH W OBSZARZE REWITALIZACJI.**
- **CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM**

CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

- **CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA**
- **CEL SZCZEGÓŁOWY: WYKREOWANIE WYSOKIEJ JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W KARLINIE I KARŚCINKU**

Zaproponowane cele zostały zaaprobowane w trakcie warsztatów z interesariuszami prowadzonymi przez ekspertów zewnętrznych.

Wynikają one ze zidentyfikowanych problemów i mocnych stron i szans i zagrożeń koncentrujących się w obszarze rewitalizacji. Cele strategiczne są komplementarne z występującymi na obszarach rewitalizacji problemami i odnoszą się do wszystkich sfer, na które powinna oddziaływać rewitalizacja, tj. SFERY: SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, ŚRODOWISKOWEJ, FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.

Wszystkie cele przenikają wskazane sfery działań w kontekście opracowanych projektów rewitalizacyjnych. Sprzyja to zapewnieniu komplementarności i spójności wewnętrznej i zewnętrznej programu

6.3. HARMONOGRAM OPIS I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Jednym z podstawowych założeń, którym kierował się Zespół ds. Rewitalizacji przy aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w gminie Karlino, było oparcie procesu rewitalizacji na zasadzie współpracy wszystkich interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli sektora pozarządowego).

Dlatego projekty wpisane do zaktualizowanego LPR mają charakter partycypacyjny. Zostały zgłoszone przez mieszkańców, przedsiębiorców, wspólnoty mieszkaniowe, stowarzyszenia. Tylko niewielka część z nich, powiązana była z aktualizowanym LPR. Dzięki rzeczywistemu zaangażowaniu się lokalnej społeczności w zaktualizowanym LPR, pojawiły się nowe projekty, które odpowiadają na nowe zidentyfikowane problemy oraz opierają się na wewnętrznych potencjałach obszaru rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne, zaplanowano w taki sposób, by były komplementarne oraz skoncentrowane co najmniej na dwóch płaszczyznach: **terytorialnie** (to znaczy, by były realizowane na obszarze rewitalizowanym), oraz **problemowo** (aby kilka projektów miało na celu rozwiązanie danego problemu, w różny sposób, i w różnej skali - co znacząco zwiększa szansę trwałego rozwiązania go).

Zaproponowane projekty rewitalizacyjne składają się na długoletni skoordynowany program, czyli plan działań rewitalizacyjnych w gminie Karlino, których wykonanie ma zahamować proces degradacji w obszarze rewitalizacji.

Projekty rewitalizacyjne są przygotowywane i realizowane zarówno przez samorząd gminy – jego administrację lokalną, samorządowe jednostki organizacyjne jak i różne podmioty sektora prywatnego – przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, wspólnoty mieszkaniowe, itp.

Podstawową zasadą finansowania działań rewitalizacyjnych jest założenie, że każdy projektodawca buduje samodzielnie podstawy finansowania projektu, korzystając ze środków własnych oraz ze środków zewnętrznych, zwrotnych i bezzwrotnych, w tym ze środków: pomocowych UE, dotacji i grantów fundacji, itp.

Projekty rewitalizacyjne mogą być finansowane z różnych źródeł i zakładać zróżnicowane modele finansowania, wykraczające poza możliwości stawiane dla stosownych osi interwencji i działań RPO WZ 2014-2020.

Podstawą uznania przez Zespół ds. Rewitalizacji, projektu za rewitalizacyjny była jego lokalizacja lub oddziaływanie na Obszar Rewitalizacji i realizacja celów rewitalizacji tego obszaru.

W tabeli poniżej zestawiono wszystkie projekty tworząc jednocześnie harmonogram czasowy i finansowy projektów rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w gminie Karłino.

Tabela 63. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych w gminie Karłino

NR.	NAZWA PROJEKTU	WARTOŚĆ PROJEKTU [zł]	TERMIN REALIZACJI	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
PROJEKTY PODSTAWOWE				
1	UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ, USŁUG PUBLICZNYCH, WOLONTARIATU I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARŚCINIE	2.500.000,00	2018 - 2020	BUDŻET GMINY, EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
2	RESTAURACJA ZABYTKOWEGO PARKU PRZY ULICY WARYŃSKIEGO W KARLINIE	2.100.000,00	2018 - 2023	BUDŻET GMINY, EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
3	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: OKRZEI, KONOPNICKIEJ ORAZ KOSZALIŃSKĄ W KARLINIE	1.000.000,00	2019 - 2023	BUDŻET GMINY, EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
4	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, ORAZ KONOPNICKIEJ W KARLINIE	3.000.000,00	2019 - 2023	BUDŻET GMINY, EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
5	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWĄ ORAZ SZCZECIŃSKĄ W KARLINIE	3.000.000,00	2019 - 2023	BUDŻET GMINY, EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,

6	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, BIAŁOGARDZKĄ, PL. JANA PAWŁA II ORAZ KANAŁ MŁYŃSKI W KARLINIE	3.000.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
7	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWĄ ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE	3.000.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
8	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, KONOPNICKIEJ ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE	2.500.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
9	RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, WIGURY, PL. JANA PAWŁA II, WARYŃSKIEGO ORAZ KANAŁEM MŁYŃSKIM W KARLINIE	2.500.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO EFS, EFRR ŚRODKI
10	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW SZKOLNYCH W KARLINIE	2.000.000,00	2018 - 2021	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
11	UTWORZENIE DZIENNEGO DOMU SENIORA	3.000.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR ŚRODKI PRYWATNE,
12	REMONT ELEWACJI BUDYNKU ZABYTKOWEGO NR 94 NA UL. KOSZALIŃSKA W KARLINIE	500.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
13	ROZBUDOWA BUDYNKU NR 3 PRZY UL. PRUSA W KARLINIE ORAZ NADANIE MU FUNKCJI USŁUGOWO MIESZKALNEJ – MUZEUM STRAŻY POŻARNEJ	700.000,00	2019-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)

14	CENTRUM REWALIDACJI „DROGA”	5.000.000,00	2018-2023	RPO (EFS, EFRR)
15	FESTIWAL MŁODYCH	300.000,00	2018-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
16	JARMARKI ŚWIĄTECZNE	240.000,00	2018-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR) ŚRODKI PRYWATNE,
17	NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO	2.000.000,00	2017-2021	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
18	WARSZTATY ARTYSTYCZNE	240.000,00	2018-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
19	UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARLINKU	600.000,00	2018 - 2021	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
20	RESTAURACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTRACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO	1.000.000,00	2018 - 2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
21	CENTRUM NAUKI I TECHNIKI W KARLINIE	75.000.000,00	2020-2024	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
22	CENTRUM WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ BUDOWA BAZY USŁUG I LOKALNYCH PRODUCENTÓW	385.000,00	2018 - 2020	BUDŻET GMINY
23	WIEŚ ŁĄCZY POKOLENIA – KARŚCINO	350.000,00	2018 - 2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)
24	MAŁA WIEŚ – DUŻA SPRAWA KARLINKO	250.000,00	2018 - 2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR)

25	PRZEBUDOWA BUDYNKU PRZY UL. SZCZECIŃSKIEJ 6 W KARLINIE NA POTRZEBY UTWORZENIA ZAKŁADU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W KARLINIE	2.500.000,00	2019 - 2020	RPO (EFRR)
	PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE			
26	PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WYSTĘPUJACEJ W PASIE DROGOWYM ULIC RONDO PLAC JANA PAWŁA II	2.000.000,00	2018 - 2023	BUDŻET GMINY, PO IS,
27	REMONT I PRZEBUDOWA STADIONU MIEJSKIEGO	3.000.000,00	2020-2022	BUDŻET GMINY, ŚRODKI MINISTERSTWA SPORTU I TURYSTYKI RPO (EFS, EFRR)
RAZEM		121.665.000,00 zł		

Źródło: opracowanie własne

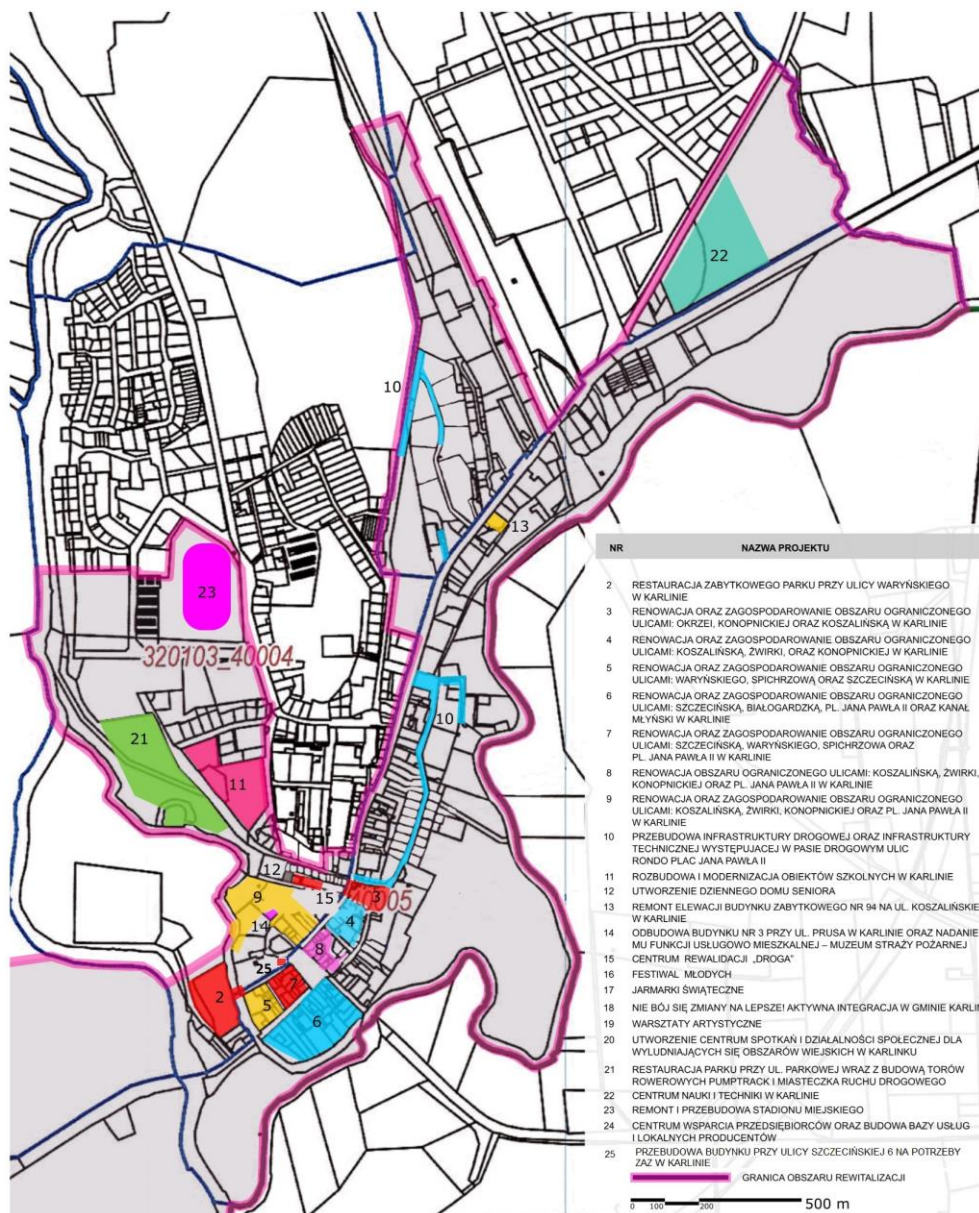
Łączna wartość zgłoszonych i przyjętych przez Zespół ds. Rewitalizacji projektów, wyniosła **121.665.000,00 zł**. Co przy założeniu, że projekty będą w większości realizowane w latach 2018-2023 daje ponad 20 mln zł rocznie inwestycji w obszarze zrewitalizowanym.

Przedstawione projekty dotyczą wszystkich sfer procesu rewitalizacyjnego obszaru rewitalizacji w gminie Karlino.

Realizacja projektów będzie miała wpływ na rozwiązanie kluczowych problemów w obszarze rewitalizacji. Dodatkowo ich wdrożenie w obszarze rewitalizacji, z pewnością wywrze pozytywny wpływ na pozostałe obszary zdegradowane w gminie. Poniżej przedstawiono mapę rozmieszczenia projektów w obszarze rewitalizacji.

Rysunek 61. Rozmieszczenie projektów w obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

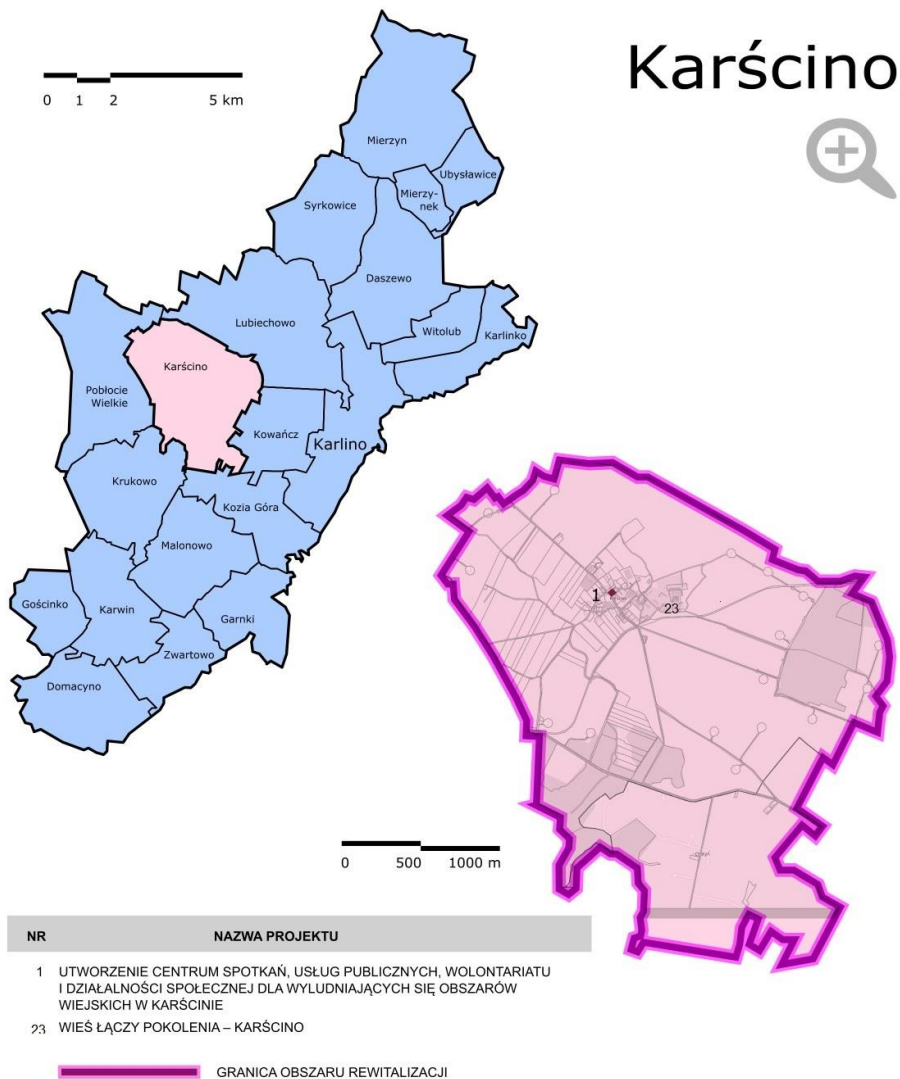
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

NR	NAZWA PROJEKTU
19	UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARLINKU
23	MAŁA WIEŚ – DUŻA SPRAWA - KARLINKO

GRANICA OBSZARU REWITALIZACJI

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Źródło: opracowanie własne

Sposób programowania rewitalizacji w gminie Karłino odzwierciedla istotę partycypacji – współdziałanie różnych podmiotów, instytucji i osób, zarówno na etapie planowania jak i realizacji projektów rewitalizacyjnych. Znalazło to swój wyraz w ilości złożonych projektów rewitalizacyjnych i ich różnorodności. Wśród nich znajdują się duże projekty przygotowywane przez gminę i jej jednostki oraz często niewielkie ale ważne dla społeczności projekty stowarzyszeń.

Poniżej przedstawiono zestawienie fiszek projektowych przygotowanych przez poszczególnych uczestników procesu rewitalizacji.

KARTY PROJEKTÓW

Tytuł/ nazwa projektu	01
UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ, USŁUG PUBLICZNYCH, WOŁONTARIATU I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARŚCINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
GMINA KARŁINO	
Adres/Lokalizacja projektu	
MIEJSCOWOŚĆ KARŚCINO OBSZAR REWITALIZACJI	
Cel projektu	
Głównym celem przedsięwzięcia jest : • intensyfikacja współpracy instytucji w wymiarze lokalnym, • wzmocnienie zdolności instytucjonalnych podmiotów publicznych i zainteresowanych stron, • podniesienie sprawności administracji publicznej w terenie zdegradowanym, • utworzenie miejsca spotkań dla lokalnej społeczności do spędzania wolnego czasu. Cele projektu są zgodne z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW. • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU. • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.	

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Ponadto realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemów: • przeciwdziałanie wyludnieniu się obszarów wiejskich (postpegeerowskich),   • utworzenie przestrzeni do realizacji spotkań lokalnej społeczności, do świadczenia usług publicznych oraz wolontariatu, miejsca spędzania wolnego czasu,   • utworzenie bazy administracji publicznej – służb publicznych,   • polepszenia warunków życia mieszkańców miejscowości oraz okolic,   • wzmocnienie roli miejscowości jako ośrodka kulturalno-administracyjnego.
Opis projektu
Przedsięwzięcie będzie polegać na: • utworzeniu centrum poprzez budowę budynku zawierającego odpowiednie pomieszczenia (pomieszczenia biurowe, usługowe, salę konferencyjną, remizę oraz stosowne wyposażenie,   • zagospodarowanie terenu wokół obiektu, poprzez budowę miejsc parkingowych, zieleni urządzonej, obiektów małej architektury (plac zabaw),   • organizację kursów, warsztatów i szkoleń w tym dotyczących świadomości ekologicznej, edukacji ekonomicznej itp.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Zakres działań obejmie oprócz wybudowania obiektu, również: - stworzenie struktury i powołanie do działania Centrum spotkań i działalności społecznej,   - cykliczne dyżury instytucji publicznych świadczących usługi dla społeczności,   - zapewnienie przestrzeni dla organizacji charytatywnych, wraz z przystosowaniem pomieszczeń,   - wydzielenie przestrzeni wraz z wyposażeniem dla jednostki OSP w Karścinie,   Projekt będzie uzupełnieniem rewitalizacji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem: • Utworzenie Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie   • Budowa świetlicy w Karlinku,   • Restauracja parku przy ul. Parkowej wraz z budową torów rowerowych pumptrack i miasteczka ruchu drogowego,
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.   Prognozowane wskaźniki produktu: • powstanie nowoczesnego ośrodka integrującego lokalną społeczność, (1 w szt.)   • wybudowanie budynku centrum. (1 w szt.)   Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość osób korzystających z usług ośrodka (co najmniej 100 osób – listy obecności, sprawozdania roczne).   • ilość zorganizowanych kursów i szkoleń (co najmniej 3 kursy i szkolenia - ilość w szt. – sprawozdania roczne).
Lata realizacji projektu
2018 - 2020

Wartość ogólna projektu (w zł)
2.500.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	02
RESTAURACJA ZABYTKOWEGO PARKU PRZY ULICY WARYŃSKIEGO W KARLINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
GMINA KARLINO	
Adres/Lokalizacja projektu	
OBSZAR REWITALIZACJI UL. WARYŃSKIEGO/SZCZECIŃSKA W KARLINIE	
Cel projektu	
Park przy ul. Waryńskiego jest zabytkowym parkiem o walorach estetycznych i historycznych. Infrastruktura (alejki, oświetlenie, elementy małej architektury) są stare, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych. Z uwagi na stopień zużycia obecnie park jest mało uczęszczany, pomimo lokalizacji parku w historycznym centrum Karlina. Głównym celem przedsięwzięcia jest: • przywrócenie walorów parku dla społeczności obszaru rewitalizacji, • ożywienie społeczne zdegradowanych obszarów miasta Karlino, • odtworzenie dla mieszkańców obszaru rewitalizacji miejsca do spędzania wolnego czasu, budowę monitoringu w celu poprawy bezpieczeństwa w tej części obszaru rewitalizacji. Cel jest zgodny z: • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI. • CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA	
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu	
Ponadto realizacja projektu przyczyni się do: • polepszenia warunków życia mieszkańców, • poprawy estetyki obszaru rewitalizacji, • ożywienie tej części miasta, • odtworzenie starego układu centrum miasta, • poprawę bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji.	
Opis projektu	

Przedsięwzięcie będzie polegać na: • odnowieniu układu komunikacyjnego parku (wymianie nawierzchni, budowie nowych alejek) • restauracji i rozbudowa oświetlenia parkowego, budowa monitoringu miejskiego, • wymianie istniejących oraz budowie nowych elementów małej architektury i placu zabaw, • budowie nowej kładki pieszej nad kanałem Młyńskim zapewniającym dostęp od strony urzędu miejskiego, • renowacji oraz uzupełnieniu istniejącego drzewostanu,	
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne	
Zakres działań obejmie oprócz robót budowlanych również: • prowadzenie lekcji poznawczych prowadzonych przy udziale miejskiego muzeum (w powiązaniu z historią Wyspy Biskupiej), • organizację gier terenowych, zabaw na terenie parku. Projekt będzie uzupełnieniem rewitalizacji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem: • Zagospodarowanie terenów zielonych nad Kanałem Młyńskim, • Restauracja parku przy ul. Parkowej wraz z budową torów rowerowych pumptrack i miasteczka ruchu drogowego,	
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
Prognozowane wskaźniki produktu: • powstanie obszaru integrującego lokalną społeczność (1 w szt. – protokół odbioru, sprawozdania z działalności), • zrewitalizowany park miejski (1 szt. protokół odbioru), • zainstalowane obiekty małej architektury (co najmniej 5 szt. ilość szt. – protokół odbioru). Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość osób korzystających z parku (co najmniej 300 osób. badanie frekwencji – ilość osób), • ilość zainstalowanych obiektów małej architektury (co najmniej 5 w szt. – protokół odbioru).	
Lata realizacji projektu	
2018 – 2023	
Wartość ogólna projektu (w zł)	2.100.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	03
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: OKRZEI, KONOPNICKIEJ ORAZ KOSZALIŃSKĄ W KARLINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmina Karłino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa	

Spółecznego sp. z o.o. oraz Zakład Gospodarki Komunalnej
Adres/Lokalizacja projektu
OBSZAR REWITALIZACJI ulice Koszalińska, Okrzei oraz Konopnickiej w Karlinie
Cele projektu
• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego,   • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karlinie – podnoszenie ich prestiżu,   • Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karlinie,   • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karlina,   • Dążenie do tworzenia miejsc pracy,   • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości,   • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego,   • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją,   • Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia   • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,   • Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych   • Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych,   • Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,   • Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,   • Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit,   • Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.   Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI   • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych.   Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.   Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do: • polepszenia warunków życia mieszkańców,   • poprawy estetyki miejscowości,   • odtworzenia starej zabudowy miejskiej.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa / odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Koszalińską, Konopnickiej oraz Okrzei w Karlinie.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- rozbiórkę budynków mieszkalnych i gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleń, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.

Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- ul. Koszalińska 24, 26,
- ul. Konopnickiej 3 (rozbiórka), 5, 7, ul. Okrzei 2, 4, 6, 8, 10,

zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Koszalińską, Konopnicką oraz Okrzei w Karlinie.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wszystkie budynki będące przedmiotem projektu są stare, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych.

Głównym celem przedsięwzięcia jest ożywienie społeczno – gospodarcze zdegradowanych obszarów miasta Karłino.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki (co najmniej 2 ilość w szt. – protokół odbioru),
- zamontowane oświetlenie (co najmniej 2 ilość punktów świetlnych – protokół odbioru),

Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość zrewitalizowanych budynków (2 w szt. – protokół odbioru), • ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),	
Lata realizacji projektu	
2019-2023	
Wartość ogólna projektu (w zł)	1.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	04
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, ORAZ KONOPNICKIEJ W KARLINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmina Karlino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. oraz Zakład Gospodarki Komunalnej	
Adres/Lokalizacja projektu	
OBSZAR REWITALIZACJI ulice Koszalińska, Żwirki oraz Konopnickiej w Karlinie	
Cele projektu	
• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego, • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karlino – podnoszenie ich prestiżu, • Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karlino, • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karlina, • Dążenie do tworzenia miejsc pracy, • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości, • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego, • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją, • Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych, • Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych • Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych, • Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,	

- Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,
- Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit,
- Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych.

Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenia starej zabudowy miejskiej.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa/odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Koszalińską, Żwirki oraz Konopnickiej w Karliniu.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- rozbiórkę budynków mieszkalnych i gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleni, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.

Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- ul. Koszalińska 12, 14, 16, 18, 20, 22,
- ul. Konopnickiej 6

- ul. Żwirki 3, 5, 7, 8, 9
- ul. Konopnickiej ul. Koszalińska
- zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Koszalińską, Żwirki oraz Konopnickiej w Karlinie.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wszystkie budynki będące przedmiotem projektu są stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych.

Głównym celem przedsięwzięcia jest ożywienie społeczno – gospodarcze zdegradowanych obszarów miasta Karlino.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki, (co najmniej 4 w szt. protokół odbioru),
- zamontowane oświetlenie, (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- zainstalowane obiekty małej architektury. (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zrewitalizowanych budynków, (4 w szt. protokół odbioru),
- ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych. (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru).

Lata realizacji projektu

2019-2023

Wartość ogólna projektu (w zł) 3.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu 05

RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWĄ ORAZ SZCZECIŃSKĄ W KARLINIE

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny
Gmina Karłino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. oraz Zakład Gospodarki Komunalnej
Adres/Lokalizacja projektu
OBSZAR REWITALIZACJI ulice Waryńskiego, Spichrzowa oraz Szczecińska w Karlinie
Cele projektu
• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego,   • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karłino – podnoszenie ich prestiżu,   • Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karłino,   • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karłina,   • Dążenie do tworzenia miejsc pracy,   • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości,   • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego,   • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją,   • Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia   • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,   • Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych   • Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych,   • Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,   • Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,   • Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit,   • Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.   Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI   • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARŁINA
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych.   Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenia starej zabudowy miejskiej.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa/odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Szczecińską, Waryńskiego oraz Spichrzową w Karlinie.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- rozbiórkę budynków mieszkalnych i gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleni, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.

Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- ul. Waryńskiego 9, 11,
- ul. Szczecińska 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22,
- ul. Spichrzowa 1, 2, 4,
- zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Szczecińską, Waryńskiego oraz Spichrzową w Karlinie

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wszystkie budynki będące przedmiotem projektu są stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych.

Głównym celem przedsięwzięcia jest ożywienie społeczno – gospodarcze zdegradowanych obszarów miasta Karlino.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
Prognozowane wskaźniki produktu: • zrewitalizowane budynki (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru), • zamontowane oświetlenie (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru), Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość zrewitalizowanych budynków (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru), • ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru).	
Lata realizacji projektu	
2019-2023	
Wartość ogólna projektu (w zł)	3.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	06
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, BIAŁOGARDZKĄ, PL. JANA PAWŁA II ORAZ KANAŁ MŁYŃSKI W KARLINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmina Karłino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. oraz Zakład Gospodarki Komunalnej	
Adres/Lokalizacja projektu	
OBSZAR REWITALIZACJI ulice Szczecińska, Białogardzka, Pl. Jana Pawła II oraz Kanał Młyński	
Cele projektu	
• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego, • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karłino – podnoszenie ich prestiżu, • Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karłino, • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karłina, • Dążenie do tworzenia miejsc pracy, • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości, • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego, • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją, • Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia, • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,	

- Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych,
- Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych,
- Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,
- Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,
- Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non-profit,
- Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCTWA I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych.

Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenia starej zabudowy miejskiej.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa/odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Szczecińską, Białogardzką, Pl. Jana Pawła II oraz Kanałem Młyńskim w Karlinie.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- rozbiórkę budynków mieszkalnych i gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleni, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane

będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.
Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- Pl. Jana Pawła II 18, 19, 20, 21,
- ul. Szczecińska 1, 3, 5, 7, 9, 11
- ul. Białogardzka 2, 12, 14, 16
- ul. Szczecińska do Kanału Młyńskiego zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Szczecińską, Białogardzką, Pl. Jana Pawła II oraz Kanałem Młyńskim w Karlinie.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wszystkie budynki będące przedmiotem projektu są stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych.
Głównym celem przedsięwzięcia jest ożywienie społeczno – gospodarcze zdegradowanych obszarów miasta Karlin.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki (3 w szt. protokół odbioru),
- zamontowane oświetlenie (1 w szt. protokół odbioru),
- zainstalowane obiekty małej architektury (1 w szt. protokół odbioru) .

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zrewitalizowanych budynków (co najmniej 3 w szt. protokół odbioru),
- ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru).

Lata realizacji projektu

2019-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

3.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu

07

RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ,

WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWA ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny
Gmina Karlino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. oraz Zakład Gospodarki Komunalnej
Adres/Lokalizacja projektu
OBSZAR REWITALIZACJI ulice Szczecińska, Spichrzowa, Waryńskiego oraz Pl. Jana Pawła II
Cele projektu
• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego,   • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karlino – podnoszenie ich prestiżu,   • Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karlino,   • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karlina,   • Dążenie do tworzenia miejsc pracy,   • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości,   • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego,   • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją,   • Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,   • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,   • Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych,   • Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych,   • Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,   • Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,   • Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit,   • Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.   Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI   • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych. Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki miejscowości,
- odtworzenia starej zabudowy miejskiej.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa/odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Szczecińską, Spichrzową, Waryńskiego oraz Pl. Jana Pawła II w Karlinie.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- rozbiórkę budynków mieszkalnych i gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleni, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.

Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- Pl. Jana Pawła II 1, 2, 3-3a, 4, 5
- ul. Szczecińska 2, 4, 6, 8
- ul. Waryńskiego 1, 3, 5, 7,
- ul. Spichrzowa
- zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Szczecińską, Spichrzową, Waryńskiego oraz Pl. Jana Pawła II w Karlinie.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wszystkie budynki będące przedmiotem projektu są stare, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych.

Głównym celem przedsięwzięcia jest ożywienie społeczno – gospodarcze zdegradowanych obszarów miasta Karłino.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,

- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- zamontowane oświetlenie (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- nowe miejsca parkingowe w obszarze rewitalizacji (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- zainstalowane obiekty małej architektury (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru).

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zrewitalizowanych budynków (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- ilość nowych miejsc parkingowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru).

Lata realizacji projektu

2019-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

3.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu

08

RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, KONOPNICKIEJ ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

Gmina Karłino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. Zakład Gospodarki Komunalnej

Adres/Lokalizacja projektu

OBSZAR REWITALIZACJI Plac Jana Pawła II, ulice Koszalińska, Żwirki oraz Konopnickiej

Cele projektu

- Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ład przestrzennego,
- Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karłino – podnoszenie ich prestiżu,

- Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karłino,
- Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karłina,
- Dążenie do tworzenia miejsc pracy,
- Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości,
- Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego,
- Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją,
- Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,
- Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,
- Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych
- Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych,
- Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,
- Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,
- Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit,
- Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCTWA I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARŁINA

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych.

Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenia starej zabudowy miejskiej.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa/odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Plac Jana Pawła II, Koszalińska, Żwirki oraz Konopnickiej w Karlinie.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),

- rozbiórkę budynków mieszkalnych i gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleni, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.

Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- ul. Koszalińska 2, 4, 6, 8, 10,
- ul. Żwirki 6 (rozbiórka)
- ul. Konopnicka ul. Pl. Jana Pawła II 13, 14, 15, 16, 17
- zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Plac Jana Pawła II, Koszalińską, Żwirki oraz Konopnickiej

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wszystkie budynki będące przedmiotem projektu są stare, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych.

Głównym celem przedsięwzięcia jest ożywienie społeczno – gospodarcze zdegradowanych obszarów miasta Karlino.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki miejscowości,
- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki (1 w szt. protokół odbioru),
- zamontowane oświetlenie (1 w szt. protokół odbioru),
- nowe miejsca parkingowe w obszarze rewitalizacji (2 w szt. protokół odbioru),
- zainstalowane obiekty małej architektury (2 w szt. protokół odbioru).

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zrewitalizowanych budynków (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru),
- ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 1 szt. protokół odbioru),
- ilość nowych miejsc parkingowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru).

Lata realizacji projektu

2019-2023

Wartość ogólna projektu (w zł) 2.500.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu

09

RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKA, WIGURY, PL. JANA PAWŁA II, WARYŃSKIEGO ORAZ KANAŁEM MŁYŃSKIM W KARLINIE

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

Gmina Karlino, Wspólnoty mieszkaniowe, Właściciele prywatni, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. oraz Zakład Gospodarki Komunalnej

Adres/Lokalizacja projektu

OBSZAR REWITALIZACJI Plac Jana Pawła II, ulice Koszalińska, Wigury, Waryńskiego

Cele projektu

- Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ład przestrzennego,
- Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karlino – podnoszenie ich prestiżu,
- Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karlino,
- Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karlina,
- Dążenie do tworzenia miejsc pracy,
- Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości,
- Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego,
- Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją,
- Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,
- Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,
- Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych
- Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych,
- Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,
- Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych,
- Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit,
- Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCTWA I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

- CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Większość budynków będących przedmiotem projektu jest stara, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagających znacznych nakładów finansowych.
Głównym problemem jest brak aktywności społeczno – gospodarczej w zdegradowanych częściach miasta.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki miejscowości,
- odtworzenia starej zabudowy miejskiej,
- poprawę bezpieczeństwa mieszkańców,

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa/odbudowa budynków zlokalizowanych między ulicami: Koszalińską, Wigury, Pl. Jana Pawła II, Waryńskiego oraz Kanałem młyńskim w Karlinie.

Prace remontowe obejmować będą:

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remonty części wspólnych budynków (instalacje wewnętrzne, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- rozbiórkę budynków gospodarczych nienadających się do użytkowania,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynków, parkingi), elementy małej architektury, zieleń, słupy ogłoszeniowe, tablice informacyjne, znaki,
- przebudowę sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, teletechnicznej telekomunikacyjnej z przyłączami,
- wykonanie stylowego oświetlenia terenu,
- odbudowa rozebranych budynków mieszkalnych zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków.

Elementy mają wpłynąć także na poprawę efektywności energetycznej budynków objętych projektem. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników osiągniętych w ramach efektywności energetycznej znane będą po opracowaniu audytów energetycznych dla zadania.

Wszystkie prace wykonywane będą w budynkach mieszkalnych / na działkach po budynkach oraz na obszarach wchodzących w skład zagospodarowania terenu zlokalizowanego na ulicach:

- ul. Koszalińska 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17
- ul. Wigury 1, 3a, 3b, 3c, 5, ul. Prusa 2, 3 (rozbiórka)
- Plac Jana Pawła II 6, 7 (rozbiórka), 8, 9, 10, 11
- ul. Waryńskiego
- zagospodarowanie terenu pomiędzy ulicami: Koszalińską, Wigury, Pl. Jana Pawła II, Waryńskiego oraz Kanałem Młyńskim.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Podkreślić należy, że wskazane ulice umiejscowione są w bezpośrednim sąsiedztwie ważnych obiektów społecznych (Urząd Miejski, Kościół Rzymsko – katolicki, Straż Pożarna). Dlatego też powstanie nowych miejsc parkingowych, oświetlenia terenu, tablic informacyjnych oraz małej architektury wpłyną w znacznym stopniu na poprawę warunków korzystania z tych obiektów wzmacniając i usprawniając w tym rejonie komunikację oraz możliwość parkowania pojazdów.

Podjęte działania przyczynią się także do odnowy substancji mieszkaniowej oraz do zapewnienia mieszkańcom miasta objętych danym projektem godziwych warunków życia. Dzięki realizacji projektu podniesie się standard zamieszkiwania, w przypadku lokali usługowych podniesie się standard i komfort pracy. Dodatkowo zwiększy się bezpieczeństwo komunikacyjne mieszkańców poprzez lokalizację i umiejscowienie nowych miejsc parkingowych a otoczenie nieruchomości poprzez jej zagospodarowanie uzyska nową jakość i estetykę.

Powstała mała architektura wpłynie na sposób spędzania wolnego czasu oraz na budowanie i umacnianie więzi społecznych.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru) ,
- zamontowane oświetlenie (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- nowe miejsca parkingowe w obszarze rewitalizacji (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- zainstalowane obiekty małej architektury (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru).

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zrewitalizowanych budynków (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru),
- ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru),
- ilość nowych miejsc parkingowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru) .

Lata realizacji projektu

2019-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

2.500.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu

10

ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW SZKOLNYCH W KARLINIE

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

GMINA KARLINO
Adres/Lokalizacja projektu
OBSZAR REWITALIZACJI UL. TRAUGUTTA 2, KARLINO
Cel projektu
Głównym celem przedsięwzięcia jest ułatwienie dostępności dla mieszkańców podstawowego organu oświatowego w gminie poprzez rozbudowę i remont budynku Szkoły Podstawowej i Zespołu Szkół.   W ramach projektu planowana jest: • dobudowa części nowoprojektowanej budynku z windą, w celu poprawy dostępności osób z dysfunkcjami fizycznymi,   • remont wraz z przebudową pomieszczeń budynku szkoły podstawowej,   • remont wraz z przebudową pomieszczeń budynku byłego gimnazjum (utworzenie internatu dla szkół ponadpodstawowych),   • przebudowa infrastruktury technicznej w obrębie terenu zespołu szkół (przebudowa kanalizacji deszczowej, sanitarnej itp.),   • restauracja terenu szkoły poprzez zagospodarowanie dziedzińca wraz z budową boisk, placów zabaw,   Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.   • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM   • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Ponadto realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemów: • polepszenia warunków edukacji mieszkańców,   • poprawienie dostępności dla osób niepełnosprawnych,   • zwiększenie bezpieczeństwa osób korzystających z obiektu,   • poprawy estetyki centrum miasta,   • poprawy warunków pracy szkół w obszarze rewitalizowanym,   • uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze rewitalizowanym,   • zmniejszenie emisji pyłowych poprzez zastosowanie materiałów o niskim wskaźniku przenikalności cieplnej k.
Opis projektu

Przedsięwzięcie będzie polegać na: • budowie nowej części budynku (przedwojennego) z windą, • remoncie instalacji sanitarnych w budynkach, • przebudowie i remoncie pomieszczeń budynku szkoły podstawowej, • przebudowie budynku po gimnazjum na internat, • przebudowie kanalizacji deszczowej w obrębie terenu zespołu szkół • przebudowie kanalizacji sanitarnej w obrębie terenu zespołu szkół, • przebudowa boiska sportowego, • przebudowa placu zabaw, • zagospodarowanie dziedzińca zespołu szkół,	
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne	
Projekt będzie uzupełnieniem rewitalizacji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem: • Restauracja parku przy ul. Parkowej wraz z budową torów rowerowych pumtrack i miasteczka ruchu drogowego – zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu szkół, • Utworzenie Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie,	
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
Prognozowane wskaźniki produktu: • zrewitalizowane budynki szkolne (1 szt. protokół odbioru), • wyremontowana instalacja elektryczna (w szt. protokół odbioru), • internat (1 w szt. protokół odbioru) • przebudowana instalacja techniczna wokół budynków szkolnych (w szt. protokół odbioru). Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość zrewitalizowanych budynków (1 w szt. protokół odbioru), • ilość uczniów korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury (co najmniej 300 osób, ilość osób – lista obecności, sprawozdania).	
Lata realizacji projektu	
2018 - 2021	
Wartość ogólna projektu (w zł)	2.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	11
UTWORZENIE DZIENNEGO DOMU SENIORA	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmina Karłino	
Adres/Lokalizacja projektu: Karłino, ul. Wigury	
OBSZAR REWITALIZACJI ul. Wigury nr 7 i 8 ,	
Cele projektu	
• Budowa budynku (na obszarze po rozebranych budynkach przy ul. Wigury 7,8) • Stworzenie miejsca dla grupy Seniorów działających na terenie gminy Karłino • Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego, • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karłino – podnoszenie ich prestiżu, • Realizacja działań dążących do ochrony obszarów w centrum miasta Karłino, • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karłina, • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych, • Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych, • Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych, • Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego, • Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych, • Partycypacja osób starszych w wykonywaniu czynności wchodzących w zakres realizowanych zadań o charakterze wspierająco - aktywizującym, nie wyřeczającym. • Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit, • Dążenie do zwiększenia udziału starzejącego się społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym. • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją, Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW. • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU. • CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.	

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
W Gminie Karlino na dzień dzisiejszy nie ma specjalnie przygotowanej placówki dla osób starszych. Nowoczesny świat doprowadza do zabiegania większej części społeczeństwa, w związku z czym osoby starsze często są pomijane, dzieci i wnuki odwiedzają ich coraz rzadziej. Należy podjąć działania zmierzające do zmiany wizerunku seniora, postrzeganego jako osoby niepotrzebnej, nieużytecznej, osoby przeszkadzającej, która nie ma nic do zaoferowania. Taki wizerunek bywa krzywdzący i nieprawdziwy. Przygotowanie domu dla Seniora pozwoli na uspołecznienie tej grupy społeczeństwa, wprowadzi urozmaicenie i pozwoli na dłuższe życie.
Opis projektu
Powstanie Dzienny Dom Seniora, który codziennie będzie dostępny od 8.00 do 16.00., planowany jest na 20 osób. Do dyspozycji mieszkańców będą sale terapeutyczne oraz duża sala rehabilitacyjna. Kuchnia będzie przygotowywała posiłki. W Domu zatrudniony będzie również psycholog.   Stworzenie takiego Domu umożliwi działania ukierunkowane na osoby starsze, zorganizowanie czasu wolnego pensjonariuszom – osobom w wieku poprodukcyjnym z danego terenu, pomoc w zaspokojeniu ich potrzeb, a także wsparcie w samodzielnym egzystowaniu w środowisku lokalnym.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Stworzenie takiego Domu umożliwi działania ukierunkowane na osoby starsze, będzie stanowić uzupełnienie oferty skierowanej do starzejącego się społeczeństwa.   Działania podjęte przez osoby pracujące pozwolą przywrócić rolę osób starszych w lokalnej społeczności przez współpracę ze szkołami, Urzędem Miasta, instytucjami pracującymi z osobami niepełnosprawnymi. Mieszkańcy Domu będą mogli wspólnie zgłaszać pomysły do zagospodarowania przestrzeni miejskiej szczególnie pod kątem osób starszych.   Projekt wpłynie na zaangażowanie osób starszych w działalność charytatywną.   Działania komplementarne: - Centrum Rewalidacji DROGA,   - Renowacja oraz zagospodarowanie obszaru ograniczonego ulicami: Koszalińską, Szymanowskiego oraz Wigury w Karlinie
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Prognozowane wskaźniki produktu: • budowa budynku (1 w szt. protokół odbioru),   • nowe miejsca dziennego pobytu dla osób starszych (1 w szt. protokół odbioru),   • nowe miejsca pracy (1 w szt. sprawozdania, lista płac),   Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość wybudowanych budynków (1 w szt. protokół odbioru),   • Ilość osób korzystających z usług domu seniora (co najmniej 50 ilość osób - lista obecności, sprawozdania)   • ilość nowych miejsc pracy (1 w szt. sprawozdania, lista płac) .
Lata realizacji projektu

2019-2023	
Wartość ogólna projektu (w zł)	3.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	12
Remont elewacji budynku zabytkowego nr 94 na ul. Koszalińska w Karlinie	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Wspólnota mieszkaniowa Nieruchomości Koszalińska 94, Zarząd Wspólnoty Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Karlinie	
Adres/Lokalizacja projektu	
OBSZAR REWITALIZACJI ul. Koszalińska 94 w Karlinie	
Cele projektu	
• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładu przestrzennego, • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karlin – podnoszenie ich prestiżu, • Realizacja działań dążących do ochrony środowiska naturalnego obszarów w centrum miasta Karlin, • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karlina, • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości, • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego, • Zmniejszenie emisji pyłowych poprzez zastosowanie materiałów o niskim wskaźniku przenikalności cieplnej k. • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją, • Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych, • Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych • Zmniejszenie spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych, • Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych, • Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit, • Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.	
Cel jest zgodny z:	
• CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU. • CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH	

WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM   CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Realizacja projektu jest podyktowana koniecznością zachowania funkcji mieszkalnej, zabytkowej oraz kulturowej budynku, który jest wpisany do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego pod nr A – 181. Obecny stan techniczny elewacji nie spełnia wymogów cieplnych, jak i walorów zabytkowych i wymaga uzupełnienia nowymi płytkami na znacznej powierzchni.   Remont elewacji budynku pozwoli spełnić wymogi cieplne, ale przede wszystkim przywróci jej pierwotne cechy architektoniczne o charakterze zabytkowym. Budynek o unikalnej elewacji jest „perełką” w skali regionu. Po realizacji projektu będzie stanowił atrakcję turystyczną miasta.   Elementy te mają wpłynąć na poprawę efektywności energetycznej budynku.
Opis projektu
Przedmiotem projektu jest izolacja cieplna ścian zewnętrznych oraz remont zabytkowej elewacji z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej.   Prace remontowe: - demontaż płytek z łupka,   - rozebranie deskowania i starego ocieplenia,   - naprawa konstrukcji szachulcowej,   - wykonanie ocieplenia z wełny szklanej,   - umocowanie płyt OSB,   - montaż płytek z łupka,   - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej z opaskami, parapetami i zewnętrznymi ozdobami,   - wymian pionów kanalizacyjnych.   Elementy te mają wpłynąć na poprawę efektywności energetycznej budynku objętego projektem.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Wskazana inwestycja pozostaje w zgodzie z następującymi celami w zakresie działań przestrzennych: - działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,   - działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych co przyczyni się do poprawy warunków życia i mieszkania mieszkańców budynku.   - działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej co przyczyni się do poprawy kontaktów międzyludzkich.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Prognozowane wskaźniki produktu: - zrewitalizowane budynki (1 w szt. protokół odbioru),   - wymieniona stolarka okienna i drzwiowa (co najmniej 5 w szt. protokół odbioru).   Prognozowane wskaźniki rezultatu:

	• powierzchnia wyremontowanej elewacji (co najmniej 200 m² – protokół odbioru), • ilość szt. wymienionej stolarki okiennej i drzwiowej (co najmniej 5 w szt. protokół odbioru), • liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem (co najmniej 10 ilość osób, sprawozdania)
Lata realizacji projektu	
	2019-2023
Wartość ogólna projektu (w zł)	500.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	13
ODBUDOWA BUDYNKU NR 3 PRZY UL. PRUSA W KARLINIE ORAZ NADANIE MU FUNKCJI USŁUGOWO MIESZKALNEJ – MUZEUM STRAŻY POŻARNEJ	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmin Karłino, Karlińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Karlinie, właściciele prywatni	
Adres/Lokalizacja projektu	
OBSZAR REWITALIZACJI ul. Prusa 3 w Karlinie	
Cele projektu	• Doprowadzenie do poprawy estetyki miasta oraz uzyskania ładnego przestrzennego, • Zwiększona dbałość o zaniedbane miejsca w mieście Karłino – podnoszenie ich prestiżu, • Poprawę oferty kulturalnej i turystycznej miasta, wykorzystującej zasoby endogeniczne, • Realizacja działań dążących do ochrony obszarów w centrum miasta Karłino, • Wdrożenie działań wpływających na podniesienie wartości inwestycyjnej Karłina, • Wdrożenie działań polegających na przywracaniu nieruchomości ich utraconej wartości, • Dążenie do zwiększenia ruchu turystycznego, • Zwiększenie ilości przedsięwzięć gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na obszarze wyznaczonym rewitalizacją, • Zmniejszenie emisji pyłowych poprzez zastosowanie materiałów o niskim wskaźniku przenikalności cieplnej k. • Wzmacnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, także non- profit, • Dążenie do zwiększenia udziału społeczeństwa w życiu kulturalno – społecznym.

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Realizacja projektu jest podyktowana koniecznością zachowania funkcji mieszkalnej, zabytkowej oraz kulturowej budynku. Dodatkowo planowane jest przygotowanie części usługowej budynku. Ponieważ jest on zlokalizowany w ścisłym centrum, taka funkcja będzie przydatna i pozwoli na prowadzenie działalności gospodarczej. Nowopowstały budynek spełniać wymogi cieplne, ale przede wszystkim przywróci jej pierwotne cechy architektoniczne o charakterze zabytkowym.

Opis projektu

Przedmiotem projektu jest odbudowa rozebranego budynku mieszkalnego i zmiana jego funkcji na usługowo – mieszkalną. Część budynku będzie przystosowana do prowadzenia działalności usługowej (sklep, biuro, itp.) w zależności od potrzeb zainteresowanych osób. Dodatkowo powstaną 3 mieszkania dla osób najbardziej potrzebujących. Budynek będzie odtworzony zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków a dodatkowo będą w nim elementy wpływające na poprawę efektywności energetycznej.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wskazana inwestycja pozostaje w zgodzie z następującymi celami w zakresie działań przestrzennych:

- działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych, co przyczyni się do poprawy warunków życia i mieszkania mieszkańców budynku.
- działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, co przyczyni się do poprawy kontaktów międzyludzkich.

Działania komplementarne:

- Renowacja oraz zagospodarowanie obszaru ograniczonego ulicami: Koszalińską, Szymanowskiego oraz Wigury w Karlinie,
- Renowacja oraz zagospodarowanie obszaru ograniczonego ulicami: Koszalińską, Wigury, pl. Jana Pawła II, Waryńskiego oraz Kanałem Młyńskim w Karlinie,
- Utworzenie Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- nowy budynek mieszkalno-usługowy (1 w szt. protokół odbioru),
- nowe lokale usługowe w obszarze rewitalizacji (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru).

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość osób zamieszkałych w budynku (co najmniej 4 - ilość osób – deklaracje śmieciowe),
- ilość lokali usługowych (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru) .

Lata realizacji projektu

2019-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

700.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu

14

CENTRUM REWALIDACJI „DROGA”

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

STOWARZYSZENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ „DROGA”
nr KRS 0000169329

Adres/Lokalizacja projektu: Karlino, ul. Szczecińska

dz. nr 6/3 obr. 0006

Cel projektu

- Wybudowanie budynku o powierzchni ok. 900 m²
- Skupienie działalności Stowarzyszenia w jednym budynku
- Stworzenie miejsca dla rozwoju działalności Stowarzyszenia na rzecz osób niepełnosprawnych w obszarze rewitalizacji.

Cel jest zgodny z:

- CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
- CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ

ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Stowarzyszenie Integracji Społecznej „DROGA” działa od 2003 roku. Jest organizacją pożytku publicznego. Nie prowadzi działalności gospodarczej.

Stowarzyszenie pracuje głównie na rzecz osób niepełnosprawnych intelektualnie. Prowadzi działania: sprzyjające integrowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze środowiskiem lokalnym, mające na celu przygotowanie osób niepełnosprawnych intelektualnie do życia w społeczeństwie, zdobywania umiejętności umożliwiających im prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie, wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Głównym problemem Stowarzyszenia jest brak własnej bazy lokalowej. Stowarzyszenie prowadzi dwie placówki oświatowe dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, tj. Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy i Szkołę Przystosowaną do Pracy, które prowadzą zajęcia edukacyjno-terapeutyczne w budynkach wynajmowanych od Gminy Karlino. Budynki te nie są dostosowane technicznie do tego rodzaju działalności, a ponadto nie dają możliwości działań w większych grupach i spotkań integrujących podopiecznych Stowarzyszenia ze społecznością lokalną Karlina i miejscowości lokalnych. Praca Stowarzyszenia we własnej bazie lokalowej umożliwiłaby stworzenie optymalnych warunków prowadzenia wyspospecjalistycznej terapii.

Projekt pozwoli na zagospodarowanie, niezagospodarowanej działki w obszarze rewitalizacji co dodatkowo wpłynie na podniesienie jakości przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji.

Opis projektu

W ramach projektu CENTRUM REWALIDACJI „DROGA” Stowarzyszenie zamierza wybudować budynek, w którym mieściłaby się siedziba Stowarzyszenia wraz z prowadzonymi przez Stowarzyszenie placówkami oświatowymi mieszczącymi się obecnie w budynkach wynajmowanych. Placówki edukacyjne prowadzone przez Stowarzyszenie są elementem systemu oświaty i działają na podstawie Ustawy o Systemie Oświaty.

Stowarzyszenie (poza placówkami) prowadzi także działania w ramach różnych projektów, wspierając rozwój osób niepełnosprawnych, wspomagając rodziny tych osób w wychowaniu, przeciwdziałając bezradności opiekuńczo – wychowawczej i umożliwiając im godne funkcjonowanie w społeczeństwie.

Posiadanie budynku w którym Stowarzyszenie mogłoby skupić całą swoją działalność poprawiłoby efektywność pracy, a także znacząco obniżyłoby koszty funkcjonowania. W centrum realizowane będą szkolenia i kursy z zakresu edukacji ekonomicznej, doradztwa zawodowego, świadomości ekologicznej itp.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Prowadzenie zajęć rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz wspomaganie ich rodzin w sprawach dotyczących opieki i aspektów prawnych, a w szczególności:

- zajęcia edukacyjno-opiekuńczo-wychowawcze prowadzone w ramach projektów,
- prowadzenie Niepublicznego Ośrodka-Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego,
- prowadzenie Niepublicznej Szkoły Przysposabiającej do Pracy,
- wsparcie rodzin osób niepełnosprawnych poprzez doradztwo pedagogiczne, psychologiczne oraz prawne.

Ponadto w części budynku planuje się utworzenie kilku mieszkań chronionych.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- nowy budynek edukacyjny (1 w szt. protokół odbioru),

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- wartość zamontowanych urządzeń (w zł – kosztorys),
- ilość osób korzystających z Centrum (co najmniej 30 osób – lista obecności, sprawozdania)

Lata realizacji projektu

2018-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

5.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	15
FESTIWAL MŁODYCH	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
GMINA KARLINO/ KARLIŃSKI OŚRODEK KULTURY	
Adres/Lokalizacja projektu	
OBSZAR REWITALIZACJI Parkowa 1,	
Cel projektu	

Organizacja cyklicznych imprez artystycznych, których celem będzie:

- wymiana doświadczeń w zakresie pracy z dziecięcymi i młodzieżowymi zespołami artystycznymi,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej dzieci i młodzieży poprzez bezpośredni kontakt z tańcem, muzyką,
- wspólna zabawa i integracja środowiska artystycznego,
- rozwijanie postaw ekologicznych i społecznych,
- promocja miasta.

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
  - CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Przebudowa amfiteatru z zastosowaniem nowych technologii oraz powiększenie ilości miejsc siedzących.

Opis projektu

Obecnie amfiteatr wymaga całkowitego remontu, ilość miejsc jest zbyt mała na organizowanie festiwalu twórczości młodych.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Organizacja cyklicznych imprez integrujących społeczność obszaru rewitalizacji

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- wyremontowany amfiteatr (1 w szt. protokół odbioru),
- nowe miejsca dla publiczności (1 w szt. protokół odbioru).

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość osób korzystających z infrastruktury amfiteatru (co najmniej 300 osób, ilość osób – sprawozdania z działalności).

Lata realizacji projektu

2018-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

Szacunkowa wartość realizacji wydarzenia przy założeniu 400 os. Występujących (zespoły) – **300 000,00**

Tytuł/ nazwa projektu	16
JARMARKI ŚWIĄTECZNE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmina Karłino/Karliński Ośrodek Kultury	
Adres/Lokalizacja projektu	
Obszar rewitalizacji : ul. M. Konopnickiej	
Cel projektu	
Głównym celem projektu jest: • integracja mieszkańców, • kultywowanie i podtrzymywanie tradycji i folkloru związanego z obchodzeniem świąt, • promocja ekologicznych produktów • aktywizacja rękodzieła lokalnego. Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW. • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.	
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu	
Projekt wpłynie na niwelowanie problemów w obszarze rewitalizacji poprzez osiągnięcie: • integrowania się mieszkańców, • polepszenie warunków życia mieszkańców, • włączenie mieszkańców terenów wiejskich w czynny udział w wydarzeniach lokalnych, • pielęgnowanie tradycji rękodzielniczej w gminie, • budowanie świadomości ekologicznej • aktywizacja różnych grup społecznych, Projekt zapewni promocję tych miejsc, a jednocześnie rozbuduje i ubogaci imprezę w wiele nowych atrakcji.	

Opis projektu
W 2016 r. w grudniu został zorganizowany pierwszy jarmark świąteczny, który zebrał bardzo dobre opinie wśród mieszkańców, zwłaszcza z obszarów sąsiadujących z miejscem lokalizacji jarmarku – obszarem wyznaczonym do rewitalizacji. W związku z tym należy odpowiedzieć na silną potrzebę realizacji tego rodzaju wydarzeń, zwłaszcza w miejscach rewitalizowanych Karlina.   Podstawowe działania w ramach projektu każdorazowo: Przygotowanie terenu pod jarmark, promocja imprezy, propagowanie przestania imprezy, a także organizowanie zajęć rękodzielniczych w świetlicach wiejskich.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Projekt będzie uzupełnieniem działań rewitalizacyjnych, w szczególności z projektem: • Utworzenie Dziennego Domu Seniora   • Utworzenie centrum spotkań, usług publicznych, wolontariatu i działalności społecznej dla wyludniających się obszarów wiejskich w Karścinie   • Utworzenie centrum spotkań i działalności społecznej dla wyludniających się obszarów wiejskich w Karlinku.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Prognozowane wskaźniki produktu: • wprowadzenie nowego produktu turystycznego w obszarze rewitalizacji (1 w szt. – sprawozdanie)   Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość zorganizowanych jarmarków (co najmniej 4 w szt. – sprawozdanie).   • ilość uczestników jarmarków (co najmniej 200 osób, ilość osób – sprawozdanie).
Lata realizacji projektu
Dwa razy w roku
Wartość ogólna projektu (w zł)   240.000,00

Tytuł/ nazwa projektu	17
NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	Gmina Karlino / Karliński Ośrodek Kultury

Adres/Lokalizacja projektu
Obszar rewitalizacji Parkowa 1,
Cel projektu
Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej 100 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących Miasto i Gminę Karlino, poprzez działania o charakterze społecznym, edukacyjnym i zawodowym oraz zaangażowanie w działania aktywnej integracji min. 300 osób z ich otoczenia.   Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.   • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Realizacja projektu pozwoli osiągnąć korzyści ekonomiczne i społeczne, które przedstawione zostały w postaci rezultatów i wskaźników (także część E projektu):   • poprawa jakości życia uczestników projektu oraz ich rodzin poprzez nabycie przez UP kwalifikacji i/lub kompetencji umożliwiających im powrót do pracy lub znalezienie lepiej płatnej pracy,   • zwiększenie zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników projektu,   • dostosowanie kwalifikacji/kompetencji uczestników projektu do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, poprzez organizację szkoleń edukacyjnych i zawodowych,   • zwiększenie poczucia współodpowiedzialności za społeczność lokalną, poprzez współorganizowanie działań o charakterze środowiskowym,   • kształtowanie aktywnych postaw uczestników w tym m. in. ekonomicznych, ekologicznych, prospołecznych   • wzrost pewności siebie uczestników projektu.
Opis projektu

W projekcie udział weźmie 100 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby bezrobotne (zakwalifikowane do III profilu tzw. oddalenia zgodnie z Wytocznymi), w tym min. 57 osób będzie wielokrotnie wykluczonych (głównie czynniki wykluczenia: osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, bezrobocie, niepełnosprawność). Pośrednimi odbiorcami projektu będzie otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, ok. 300 osób z ich rodzin. Otoczenie zostanie zrekrutowane na etapie sporządzania Indywidualnej Ścieżki Reintegracji-ISR. W projekcie udział weźmie 7% osób z niepełnosprawnościami - tj. w proporcji co najmniej takiej samej jak proporcja osób z niepełnosprawnościami będących podopiecznymi MGOPS w stosunku do ogólnej liczby podopiecznych MGOPS w 2016 r. Działania podejmowane w ramach projektu mają przyczynić się do wyprowadzenia objętych nim osób z trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły. W szczególności dotyczyć one będą kształtowania właściwych postaw społecznych. W Tym przede wszystkim: umiejętności współpracy, zwiększenia zaradności życiowej, nabywania podstawowych kompetencji w zakresie aktywności na rynku pracy, tworzenia postaw ekologicznych (szanowanie środowiska naturalnego, kształtowanie wiedzy w zakresie prawidłowego wykorzystania źródeł energii, zapobieganie aktom wandalizmu)

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej 100 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących Miasto i Gminę Karlino, poprzez działania o charakterze społecznym, edukacyjnym i zawodowym oraz zaangażowanie w działania aktywnej integracji min.300 osób z ich otoczenia, w okresie od 01.11.2017r. do 30.04.2020r.

Działania:

1. Wyznaczenie 100 indywidualnych ścieżek reintegracji poprzez diagnozę potrzeb uczestników w okresie od 01.2018 r. do 02.2019 r.
2. Przywrócenie lub wzmacnianie kompetencji społecznych poprzez wsparcie o charakterze społecznym skierowane do 100 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym w okresie od 03.2018 r. do 01.2020 r.
3. Nabycie kwalifikacji zawodowych przez 50 mieszkańców Miasta i Gminy Karlino poprzez szkolenia zawodowe zgodne z indywidualną ścieżką reintegracji w okresie od 06.2018 r. do 04.2020 r.
4. Nabycie kompetencji przez 50 mieszkańców Miasta i Gminy Karlino poprzez wsparcie edukacyjne zgodne z indywidualną ścieżką reintegracji w okresie od 04.2018 r. do 11.2019 r.
5. Integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, poprzez współpracę w zakresie wzmacniania kompetencji społecznych i działania o charakterze środowiskowym realizowane w okresie od 03.2018 r. do 01.2020 r.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- poprawa jakości życia uczestników projektu, (wyniki badań ankietowych),

- zwiększenie zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników projektu, (wyniki badań ankietowych)
- warsztaty i szkolenia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji – (co najmniej 4 szkolenia, ilość szkoleń w szt. – sprawozdanie)

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zorganizowanych szkoleń (co najmniej 4 w szt. – sprawozdanie)
- ilość uczestników projektu. (co najmniej 20 - ilość osób, listy obecności, sprawozdania)

Integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, poprzez współpracę w zakresie wzmacniania kompetencji społecznych i działania o charakterze środowiskowym realizowane w okresie od 03.2018r. do 01.2020r. Realizacja projektu pozwoli osiągnąć korzyści ekonomiczne i społeczne: - poprawa jakości życia uczestników projektu oraz ich rodzin poprzez nabycie przez UP kwalifikacji i/lub kompetencji umożliwiających im powrót do pracy lub znalezienie lepiej płatnej pracy,

- zwiększenie zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników projektu,
- dostosowanie kwalifikacji/kompetencji uczestników projektu do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, poprzez organizację szkoleń edukacyjnych i zawodowych,
- zwiększenie poczucia współodpowiedzialności za społeczność lokalną, poprzez współorganizowanie działań o charakterze środowiskowym,
- wzrost pewności siebie uczestników projektu.

Wnioskodawca zakłada zintegrowanie działań specjalistów zatrudnionych przez MGOPS, nieformalnych partnerów oraz najbliższe otoczenie uczestników projektu. Wszystkie działania przewidziane do realizacji przyczynią się do osiągnięcia celu: - Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie

- Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Lata realizacji projektu

Planowany termin realizacji projektu - w okresie od 01.11.2017r. do 30.04.2021r.

Wartość ogólna projektu (w zł):

2.000.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

18

LETNIE WARSZTATY ARTYSTYCZNE
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny
GMINA KARLINO / KARLIŃSKI OŚRODEK KULTURY
Adres/Lokalizacja projektu
Parkowa 1,
Cel projektu
Głównym celem projektu jest aktywizacja mieszkańców Karłina, tworzenie więzi międzypokoleniowej, oraz budowanie świadomości mieszkańców w zakresie dbałości o swoje otoczenie, miasto. Ponadto warsztaty mają na celu: • pobudzenie aktywności twórczej, rozwijanie i kształtowanie wyobraźni plastycznej,   • prezentowanie swoich osiągnięć twórczych w dziedzinie plastyki,   • promocja miasta,   • kształtowanie świadomości ekologicznej   • wzrost uczestników projektu we własne możliwości.   Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.   • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.   • CEL SZCZEGÓŁOWY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Mieszkańcy miasta są mało aktywni w życiu społecznym, projekt uaktywni mieszkańców w każdej kategorii wiekowej poprzez czynny udział w przedsięwzięciach artystycznych. Pobudzi wrażliwość mieszkańców na walory miasta, swojego środowiska, umocni więzi społeczne zwłaszcza wśród mieszkańców rewitalizowanych obszarów.
Opis projektu
Obecnie w gminie odbywają się jedynie warsztaty plastyczne dla dzieci. Letnie warsztaty artystyczne skierowane będą do wszystkich grup wiekowych.   Miejsce warsztatów w każdym roku odbywać się będzie w innej lokalizacji w obszarze objętym rewitalizacją, z tematyką.   Planuje się warsztaty: malarskie, rzeźbiarskie, fotograficzne, muzyczne – w zależności od wybranego miejsca i zainteresowania uczestników.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Organizowanie wystawy obejmującej wszystkie prace powstałe w trakcie warsztatów. Wnioskodawca zakłada zintegrowanie działań specjalistów (artystów), nieformalnych partnerów oraz najbliższe otoczenie uczestników projektu.	
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
Prognozowane wskaźniki produktu: - warsztaty i szkolenia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (co najmniej 3 ilość szt. – sprawozdania) - zorganizowane wystawy (co najmniej 3 ilość szt.- sprawozdania). Prognozowane wskaźniki rezultatu: - ilość zorganizowanych szkoleń – (co najmniej 3 w szt. – sprawozdania), - ilość uczestników projektu (co najmniej 15 osób - ilość osób, sprawozdania, listy obecności).	
Lata realizacji projektu	
Dwa razy w roku	
Wartość ogólna projektu (w zł)	
240.000,00 zł	

Tytuł/ nazwa projektu	19
UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARLINKU	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
GMINA KARLINO	
Adres/Lokalizacja projektu	
MIEJSCOWOŚĆ KARLINKO	
Cel projektu	

Głównym celem przedsięwzięcia jest :

- Utworzenie miejsca realizacji funkcji rekreacyjno-kulturalno-oświatowej,
- budowa miejsca przyjaznego mieszkańcom oraz miejsca, gdzie mogą się edukować oraz integrować,
- kształtowanie pożądanych postaw społecznych, ekologicznych itp.
- rozbudzenie poczucia przynależności do lokalnej wspólnoty

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemów:

- przeciwdziałanie wyludnianiu się obszarów wiejskich (postpegeerowskich),
- utworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, aktywizacji mieszkańców sołectwa i okolic,
- utworzenie przestrzeni rekreacyjno-oświatowej,
- polepszenia warunków życia mieszkańców miejscowości oraz okolic.

Opis projektu

Przedsięwzięcie będzie polegać na:

- budowie budynku świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem,
- utworzenie miejsca pracy – opiekun świetlicy,
- zagospodarowania terenu w centrum miejscowości,
- wymianie istniejących oraz budowie nowych elementów małej architektury, placu zabaw,

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Projekt będzie uzupełnieniem rewitalizacji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem:

- Utworzenie Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie
- Zagospodarowanie starej zabudowy zamkowej w Karlinie (Wyspa Biskupia),
- Restauracja parku przy ul. Parkowej wraz z budową torów rowerowych pumptrack i miasteczka ruchu drogowego,
- Restauracja parku wraz z amfiteatrem przy ul. Moniuszki,

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- wybudowany budynek centrum (1 w szt. protokół odbioru)
- szkolenia i warsztaty dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (co najmniej 2 w szt. sprawozdania)

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- wartość przeprowadzonych szkoleń (co najmniej 3 w szt. sprawozdanie),

• ilość zorganizowanych szkoleń (co najmniej 2 w szt. sprawozdanie), • ilość uczestników projektu(co najmniej 10 osób, liczba osób – listy obecności, sprawozdanie).	
Lata realizacji projektu	
	2018 - 2021
Wartość ogólna projektu (w zł)	600.000,00

Tytuł/ nazwa projektu	20
RESTAURACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTRACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
	GMINA KARLINO
Adres/Lokalizacja projektu	
	UL. PARKOWA W KARLINIE
Cel projektu	
Park przy ul. Parkowej jest parkiem o wysokich walorach estetycznych i historycznych. W bezpośrednim sąsiedztwie parku znajduje się teren zielony, który obecnie nie jest wykorzystywany. Infrastruktura (alejki, oświetlenie, elementy małej architektury) są stare, o bardzo dużym stopniu zużycia, wymagające znacznych nakładów finansowych. Głównym celem przedsięwzięcia jest restauracja parku oraz stworzenie części aktywnego wypoczynku poprzez budowę torów rowerowych „pumptrack” i miasteczka ruchu drogowego. Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW. • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU. • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.	
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu	

Realizacja projektu przyczyni się do: • polepszenia warunków życia mieszkańców, • stworzenie miejsca aktywnego wypoczynku (tory rowerowe „pumptrack”) • przywrócenie parku, jako miejsca wypoczynku mieszkańców, • lepszego wykorzystania potencjału ekologicznego parku, • zadbania o ekosystem parku, • ożywienie części obszaru rewitalizacji położonej nad rzeką/kanalem.	
Opis projektu	
Przedsięwzięcie będzie polegać na: • odnowienie układu komunikacyjnego parku (wymianie nawierzchni, budowie nowych alejek), • restauracja oświetlenia parkowego, budowa monitoringu miejskiego, • budowa torów rowerowych „pumptrack”, miasteczka ruchu drogowego, • wymianie istniejących oraz budowie nowych elementów małej architektury i placu zabaw, • renowacja oraz uzupełnienie istniejącego drzewostanu, • budowa niezbędnej infrastruktury technicznej (kanalizacja deszczowa, przyłącze wodociągowe).	
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne	
Projekt będzie uzupełnieniem restauracji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem: • Restauracja zabytkowego parku przy ulicy Waryńskiego w Karlinie,	
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
Prognozowane wskaźniki produktu: • przeprowadzone prace budowlane i adaptacyjne, (1 w szt. protokół odbioru), • zamontowane punkty świetlne (co najmniej 1 szt. w szt. – protokół odbiorów), • wybudowane tory rowerowe „pumptrack”, miasteczko ruchu drogowego (1 w szt. – protokół odbioru). Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury (co najmniej 50 osób, ilość osób – badanie frekwencji, sprawozdania)	
Lata realizacji projektu	
2018 - 2023	
Wartość ogólna projektu (w zł)	1.000.000,00

Tytuł/ nazwa projektu	21
CENTRUM NAUKI I TECHNIKI W KARLINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
Gmina Karlino	
Adres/Lokalizacja projektu	
Karlino, przy drodze w kierunku Witolubia, przy ul. Kołobrzeskiej	
Cel projektu	
Centrum Nauki i Techniki ENERGIA, będzie to Centrum, które będzie popularyzowało naukę w przystępnej formie dla szerokiego grona odbiorców łącząc rozrywkę z pozyskiwaniem wiedzy o zjawiskach występujących na świecie. Tworzyć będzie nowe atrakcyjne miejsca pracy i rozwijać potencjał innowacyjny obszaru rewitalizacji. Spędzając przyjemnie czas można będzie poznać różnorodne zjawiska oraz uczestniczyć w imprezach, eventach, koncertach, widowiskach, szkoleniach i konferencjach. W ten sposób otwieramy się na wszystkie grupy wiekowe: od najmłodszych do najstarszych. Miejsce to będzie doskonałym uzupełnieniem zajęć studenckich, dając studentom dodatkowe narzędzie pogłębiania zdobywanej wiedzy technicznej i praktycznej. Lokalizacja w pasie nadmorskim sprawia, że do Centrum dostęp będą mieli również turyści wypoczywający nad polskim morzem. Będzie stanowiło również doskonały obiekt na konferencje, spotkania biznesu, sympozja naukowe. Wpłynie to na ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizowanego. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia aktywności ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Będzie to multimedialny świat wirtualnych zdarzeń, świat nauki "na wyciągnięcie ręki". Jego wyróżnikiem jest to, iż łączyć on będzie aktywność w trzech obszarach: wiedza – edukacja ekologiczna – praktyka łącząc je z rozrywką i spędzaniem czasu wolnego. Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW. • CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU. • CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.	
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu	

Realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- stworzenie miejsca interaktywnego wypoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- rozpowszechnienie zwyczajów, postaw, działań proekologicznych w społeczeństwie obszaru rewitalizacji,
- ożywienie części miasta wskazanej do rewitalizacji
- wzbogacenie oferty turystycznej obszaru rewitalizowanego co przyczyni się do aktywizacji ekonomicznej mieszkańców,
- realizacji szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji , co wpłynie na podniesienie kwalifikacji i wzrost atrakcyjności mieszkańców biorących udział w szkoleniach, na rynku pracy.

Opis projektu

To jeden z kluczowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji projektów. Związane jest to z wielkimi nadziejami społeczności obszaru rewitalizacji na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru dzięki powstaniu Centrum. Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego wielokrotnie wskazywali, że oczekują realizacji tego przedsięwzięcia, które może być osią rozwoju różnorodnych form aktywności w obszarze rewitalizacji.

Centrum Nauki i Techniki Energia:

- to projekt innowacyjny – zastosowanie nowoczesnych rozwiązań umożliwiających poznanie świata nauki i fizyki za pomocą najnowocześniejszych rozwiązań technicznych – możliwość kształtowania pozytywnych relacji ze społeczeństwem poprzez edukację,
- to park – laboratorium dla studentów, przedstawicieli świata nauki – umożliwiając pracę nad nowymi rozwiązaniami - przyczyni się do poprawy wyników systemów kształcenia,
- to miejsce prezentacji innowacji i potencjału w dziedzinie energetyki,
- to miejsce spotkań z najwybitniejszymi specjalistami, miejsce dzielenia się z nimi swoją wiedzą,
- możliwość współtworzenia platformy wymiany wiedzy i w celu poprawy jakości życia,
- możliwość edukacji społeczeństwa obszaru rewitalizacji w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- możliwość budowy długookresowej akceptacji społecznej dotyczącej roli i znaczenia odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii w naszym życiu,
- okazję do kreowania pro-ekologicznego wizerunku obszaru rewitalizacji,
- poprzez edukację ekologiczną - możliwość kształtowania postaw oraz poczucia moralnej odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego i społecznego, gotowość uczestniczenia w działaniach ochronnych i kreowanie wartości sprzyjających przyrodzie,

W posiadaniu Gminy Karłino jest:

- Koncepcja urbanistyczno-architektoniczna projektu wraz z koncepcją ekspozycji przestrzenno – plastycznej Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie, sporządzona przez konsorcjum JAZ+Architekci, Żmijewski, Jaworski, Masse s.c. oraz Marcin Pietuch - Fabryka Dekoracji, ul. Słupecka 9, 02-309 Warszawa,

- Analiza finansowa opłacalności inwestycji,
- Strategia promocji i działań marketingowych,
- Wstępne studium wykonalności projektu.

Działki, na których będzie realizowana inwestycja są własnością Gminy Karłino. Teren przeznaczony pod budowę centrum nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Karłino obszar przeznaczony jest pod tereny przemysłowe, produkcyjne baz i magazynów.

Budowa innowacyjnego Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie została ujęta w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Koszalińsko – KołobrzESCO - Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Uchwałą Rady Gminy Karłino Nr XIX/156/16 wpisano inwestycję do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Karłino.

Budowa innowacyjnego Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie ujęte jest w opracowywanej obecnie Strategii Rozwoju Gminy.

Powstanie wysokiej jakości miejsca integrującego lokalną społeczność. Powstanie nowych miejsc pracy i rozwijanie form aktywizacji mieszkańców w pełni wpisuje się w idee rewitalizacji i jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby obszaru rewitalizowanego.

Dzięki realizacji projektu powstanie co najmniej 40 miejsc pracy.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres zadań:

- budowa nowoczesnego centrum naukowo-technicznego, wyposażonego w najnowsze technologie proekologiczne (takie jak pompy ciepła, panele fotowoltaiczne, wymienniki gruntowe, urządzenia koenergetyczne),
- budowa wystawy stałej i czasowej, infrastruktury dla odwiedzających,
- organizacja eventów propagujących oszczędzanie energii, zachowania sprzyjające ochronie środowiska.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- wybudowany budynek centrum (1 w szt. protokół odbioru),
- przeprowadzone warsztaty dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (co najmniej 4 w szt. – sprawozdania)

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury Centrum (co najmniej 300 ilość osób – listy obecności, sprawozdania).
- Utworzenie nowych miejsc pracy – (co najmniej 40 nowe miejsca pracy)

Centrum będzie miejscem, które przybliży naturę do człowieka – pokaże jak funkcjonują jej prawa i pozwoli na jej lepsze zrozumienie. Będzie również miejscem wspólnych spotkań, organizacji imprez i wydarzeń. Połączenie funkcji edukacyjnej z zabawą umożliwi osiągnięcie lepszych efektów. Centrum będzie miało charakter wielofunkcyjny: edukacyjny, -muzealny,-naukowo-badawczy, w tym koncepcja Park Laboratorium – Centrum Energii Odnawialnych zielonej energii, konferencyjny, rozrywkowo-kulturalny (organizacja ważnych wydarzeń gminy Karlino zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz). Powstanie Centrum w obszarze rewitalizacji to nowe miejsca pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Realizacja projektu przyczyni się do powstania wysokiej jakości przestrzeni integrującej lokalną społeczność. Dzięki realizacji projektu możliwy jest rozwój firm w obszarze rewitalizacji świadczących usługi na rzecz Centrum i osób je odwiedzających.	
Lata realizacji projektu	
	2020-2024
Wartość ogólna projektu (w zł)	75.000.000,00

Tytuł/ nazwa projektu	22
CENTRUM WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ BUDOWA BAZY USŁUG I LOKALNYCH PRODUCENTÓW	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
	GMINA KARLINO
Adres/Lokalizacja projektu	
	PLAC JANA PAWŁA II 6, 78-230 Karlino
Cel projektu	
• stworzenie miejsca wspierającego rozwój przedsiębiorczości w Gminie Karlino, • stworzenie systemu pozwalającego na inicjowanie i stymulowanie współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami, • stworzenie bazy usług i lokalnych producentów, • stworzenie portalu pracy z aktualnymi ofertami lokalnych przedsiębiorców, • powiązanie współpracy ze szkołami w Karlinie, • promocja lokalnych przedsiębiorstw, instytucji, stowarzyszeń itp., • stworzenie centrum przedsiębiorczości, które zajmie się kompleksową obsługą przedsiębiorców, być może przy współpracy z instytucjami otoczenia biznesu. Cel jest zgodny z: • CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCTWA I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.	

- CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

- Brak znajomości lokalnego rynku wśród przedsiębiorców, którzy często nie posiadają wystarczającej wiedzy na temat firm funkcjonujących tuż obok i przedmiotu ich działalności.
- Brak współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami.
- Brak wystarczającej wiedzy na temat nowych możliwości i systemów wsparcia przedsiębiorczości.
- Brak instytucji zrzeszającej przedsiębiorców i inicjującej współpracę między nimi
- Brak instytucji zaangażowanej bezpośrednio w stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości.

Opis projektu

Projekt powinien odpowiadać założeniom i prowadzić do rozwiązania problemów, szczególnie braku instytucji skierowanej bezpośrednio do przedsiębiorców i tylko do nich inicjującej współpracę między nimi oraz środowiskiem lokalnym.

Docelowo – po realizacji projektu powstanie Centrum wsparcia przedsiębiorców oraz zbudowana zostanie baza usług i lokalnych producentów, która włączona będzie do portalu dedykowanego przedsiębiorcom w Gminie Karlino i regionie z możliwością włączenia ich do edycji informacji oraz do wymiany doświadczeń, w tym również w zamkniętych grupach. Stworzone zostanie również miejsce, gdzie przedsiębiorcy będą mogli skorzystać z nowoczesnej infrastruktury biurowej lub być może również w szerszym zakresie na zasadzie inkubatora przedsiębiorczości.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

W chwili obecnej Gmina Karlino wspiera przedsiębiorców siłami Referatu Promocji i Rozwoju Gospodarczego. Gmina Karlino posiada również doskonale przygotowane tereny inwestycyjne, objęte statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej (w Karlinie funkcjonują 2 SSE) oraz poza strefą oraz wspiera przedsiębiorców na każdym etapie realizacji inwestycji, jak również podczas bieżącej działalności firmy. Przedsiębiorcy mają możliwość rejestracji punktu i włączenia go do mapy wbudowanej w stronę internetową gminy, jednak system ten wymaga unowocześnienia i konieczna jest budowa bazy dedykowanej współpracy lokalnych przedsiębiorców

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- stworzenie centrum przedsiębiorczości (1 w szt. – protokół odbioru),
- stworzenie portalu pracy z aktualnymi ofertami lokalnych przedsiębiorców (1 w szt. – protokół odbioru).

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość odsłon na portalu (co najmniej 200 w szt. – protokół odbioru),
- ilość korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury (co najmniej 100 osób, ilość osób – sprawozdania, listy obecności),

Współpraca przedsiębiorców na lokalnym rynku wpłynie na korzystnie na rozwój przedsiębiorczości w Gminie Karlino, zwiększy możliwości rozwoju istniejących firm oraz zapewni właściwą komunikację i przyczyni się do realizacji zasady najefektywniejszego wykorzystywania zasobów.

Produktem będzie powstanie Centrum wsparcia przedsiębiorców oraz budowa bazy usług i lokalnych producentów 1 szt.

W badaniu rezultatów Gmina będzie monitorowała liczbę funkcjonujących przedsiębiorstw zarejestrowanych na jej terenie.

Lata realizacji projektu

2018 - 2020

Wartość ogólna projektu (w zł)

385.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

23

WIEŚ ŁĄCZY POKOLENIA

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

Gmina Karlino

Adres/Lokalizacja projektu

Karścino

Cel projektu

Wzrost aktywizacji społecznej dla 60 osób i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zamieszkujących miejscowość Karścino, poprzez działania o charakterze społecznym, edukacyjnym oraz zaangażowanie w działania aktywnej integracji min. 100 osób z ich otoczenia. Kształtowanie pożądanych postaw przedsiębiorczych i proekologicznych.

Projekt jest zgodny z celem:

CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

- CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH W OBSZARZE

REWITALIZACJI.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Głównymi problemami jest zanikanie więzi społecznych, brak aktywności społecznej oraz coraz bardziej widoczna różnica pokoleń.
Opis projektu
W projekcie udział weźmie 60 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Pośrednimi odbiorcami projektu będzie otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, ok. 100 osób z ich rodzin.   W trakcie realizacji projektu planujemy zorganizowanie Szkoły dla rodziców, która swoimi działaniami obejmie młodych rodziców. Dodatkowo planujemy zajęcia z Seniorami oraz aktywację Koła Gospodyń Wiejskich i Rękodzieła.   W trakcie realizacji przewidujemy 4 Pikniki Rodzinne, dzień Sportu oraz 2 spotkania Wigilijne.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Wzrost aktywizacji społecznej 60 osób zamieszkujących Karścino, poprzez działania o charakterze społecznym, edukacyjnym oraz zaangażowanie w działania aktywnej integracji min.100 osób z ich otoczenia. Przez prawidłowe działania osoby biorące udział w projekcie bardziej otworzą się na najbliższe otoczenie, postarają się same wpłynąć na jego poprawę oraz bardziej o nie zadbać.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Prognozowane wskaźniki produktu: • zorganizowane warsztaty i szkolenia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, (co najmniej 2 w szt. – sprawozdania)   • zorganizowane pikniki rodzinne (co najmniej 4 szt.)   Prognozowane wskaźniki rezultatu: • ilość zorganizowanych warsztatów (co najmniej 2 w szt. – sprawozdania)   • ilość osób biorących udział w warsztatach (co najmniej 20 liczba osób – lista obecności, sprawozdania).   Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, poprzez współpracę w zakresie wzmocnienia kompetencji społecznych i działania o charakterze środowiskowym realizowane w okresie 2018 – 2023. Realizacja projektu pozwoli osiągnąć korzyści ekonomiczne i społeczne: • poprawa jakości życia uczestników projektu oraz ich rodzin poprzez nabycie przez kwalifikacji i/lub kompetencji umożliwiających im powrót do pracy lub znalezienie lepiej płatnej pracy,

- zwiększenie zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników projektu,
- dostosowanie kwalifikacji/kompetencji uczestników projektu do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, poprzez organizację szkoleń edukacyjnych i zawodowych,
- zwiększenie poczucia współodpowiedzialności za społeczność lokalną, poprzez współorganizowanie działań o charakterze środowiskowym (Zad.5),
- wzrost pewności siebie uczestników projektu

Wnioskodawca zakłada zintegrowanie działań specjalistów zatrudnionych przez MGOPS, nieformalnych partnerów oraz najbliższe otoczenie uczestników projektu. Wszystkie działania przewidziane do realizacji przyczynią się do osiągnięcia celu:

- aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie,
- aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Lata realizacji projektu

2018-2023

Wartość ogólna projektu (w zł):

350.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

24

MAŁA WIEŚ – DUŻA SPRAWA

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

Gmina Karlino

Adres/Lokalizacja projektu

Karlino

Cel projektu

Wzrost aktywizacji społecznej dla 30 osób i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących miejscowość Karlino, poprzez działania o charakterze społecznym, edukacyjnym oraz zaangażowanie w działania aktywnej integracji min. 50 osób z ich otoczenia.

Projekt jest zgodny z celem:

CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE

WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH W OBSZARZE REWITALIZACJI.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Głównymi problemami jest zanikanie więzi społecznych, brak aktywności społecznej oraz coraz bardziej widoczna różnica pokoleń.
Opis projektu
W projekcie udział weźmie 30 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, Pośrednimi odbiorcami projektu będzie otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, ok. 50 osób z ich rodzin.   W trakcie realizacji projektu planujemy zorganizowanie Szkoły dla rodziców, która swoimi działaniami obejmie młodych rodziców. Dodatkowo planujemy zajęcia sportowe oraz wyjazdy integracyjne dla rodzin.   W trakcie realizacji przewidujemy 4 pikniki rodzinne, dzień sportu oraz 2 spotkania wigilijne.
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Wzrost aktywizacji społecznej 30 osób zamieszkujących sołectwo Karlinko, poprzez działania o charakterze społecznym, edukacyjnym oraz zaangażowanie w działania aktywnej integracji min. 50 osób z ich otoczenia. Przez prawidłowe działania osoby biorące udział w projekcie bardziej otworzą się na najbliższe otoczenie, postarają się same wpłynąć na jego poprawę oraz bardziej o nie zadbać. Kształtowanie pożądanych postaw przedsiębiorczych i proekologicznych.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Prognozowane wskaźniki produktu: - zorganizowane warsztaty dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (co najmniej 2 w szt. – sprawozdanie),   Prognozowane wskaźniki rezultatu: - ilość zorganizowanych warsztatów (co najmniej 2 w szt. – sprawozdanie),   - ilość osób biorących udział w warsztatach (co najmniej 20 osób, ilość osób – sprawozdanie, listy obecności),   Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, poprzez współpracę w zakresie wzmacniania kompetencji społecznych i działania o charakterze środowiskowym realizowane w okresie 2018 – 2023. Realizacja projektu pozwoli osiągnąć korzyści ekonomiczne i społeczne:

poprawa jakości życia uczestników projektu oraz ich rodzin poprzez nabycie przez kwalifikacji i/lub kompetencji umożliwiających im powrót do pracy lub znalezienie lepiej płatnej pracy, zwiększenie zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników projektu, dostosowanie kwalifikacji/kompetencji uczestników projektu do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, poprzez organizację szkoleń edukacyjnych i zawodowych, zwiększenie poczucia współodpowiedzialności za społeczność lokalną, poprzez współorganizowanie działań o charakterze środowiskowym, wzrost pewności siebie uczestników projektu.

Wnioskodawca zakłada zintegrowanie działań specjalistów zatrudnionych przez MGOPS, nieformalnych partnerów oraz najbliższe otoczenie uczestników projektu. Wszystkie działania przewidziane do realizacji przyczynią się do osiągnięcia celu:

aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie,
aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Lata realizacji projektu

2018-2023

Wartość ogólna projektu (w zł):

250.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

25

Przebudowa budynku przy ul. Szczecińskiej 6 w Karlinie na potrzeby utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej w Karlinie.

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny

Białogardzka Spółdzielnia Socjalna Feniks, ul. Królowej Jadwigi 28, 78-200 Białogard

Adres/Lokalizacja projektu

Ul. Szczecińska 6, 78-230 Karlino

Cel projektu

- stworzenie miejsca wspierającego rozwój zawodowy osób niepełnosprawnych w obszarze rewitalizacji,
- stworzenie systemu kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych dostosowanego do potrzeb rynku pracy i możliwości osób niepełnosprawnych,
- przebudowa budynku przy ulicy Szczecińskiej 6 i dostosowanie go do potrzeb aktywizacji osób niepełnosprawnych
- stworzenie miejsca integrującego osoby niepełnosprawne
- stworzenie atrakcyjnego miejsca aktywizacji i integracji społecznej osób niepełnosprawnych

Cel jest zgodny z:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

- Niski stan estetyczny budynków w obszarze rewitalizacji
- Niedostateczna dostępność budynków i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych
- Niedostosowanie budynków w obszarze rewitalizacji dla osób starszych i niepełnosprawnych
- Niewystarczająca aktywność w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych
- Niewystarczająca oferta w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych w obszarze rewitalizacji
- Brak miejsc aktywizujących i integrujących osoby niepełnosprawne
- Niska aktywność osób niepełnosprawnych

Opis projektu

Projekt powinien prowadzić do rozwiązania zidentyfikowanych w trakcie badań problemów osób niepełnosprawnych, w szczególności braku możliwości kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych w obszarze rewitalizacji.

Przedmiotem projektu jest remont i przebudowa budynku zlokalizowanego przy ul. Szczecińskiej 6, 78-230 Karlino, na potrzeby utworzenia miejsca aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki realizacji projektu powstanie ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ będący jednocześnie placówką przygotowującą osoby niepełnosprawne do podejmowania aktywności zawodowej dzięki uzyskanym umiejętnościom i kwalifikacjom zawodowym.

Docelowo – po realizacji projektu powstanie atrakcyjne, dostępne dla osób niepełnosprawnych miejsce wsparcia, integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne zatrudnione w ZAZ będą mieszkańcami obszaru rewitalizacji Karlina.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Utworzenie przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym, a zarazem pozwalającej na rozwój działalności związanej z kształceniem osób niepełnosprawnych wymaga

- odnowienie elewacji i rekonstrukcję detali architektonicznych,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- remont instalacji wewnętrznych, roboty malarskie i tynkarskie, remonty schodów, itp.),
- dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie niezbędnej infrastruktury i wyposażenia,
- zagospodarowanie terenu – nawierzchnie z kostki kamiennej (place, dojścia do budynku, parking), elementy małej architektury, zieleni,

Budynek będący przedmiotem projektu znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga wysokich nakładów w zakresie dostosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych

Głównym celem przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych ale ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- poprawy estetyki obszaru rewitalizacji,
- odtworzenie starej zabudowy miejskiej,

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowane budynki (1 w szt. protokół odbioru),
- zamontowane oświetlenie (1 w szt. protokół odbioru),
- nowe miejsca parkingowe w obszarze rewitalizacji (2 w szt. protokół odbioru),
- zainstalowane obiekty małej architektury (2 w szt. protokół odbioru).
- Stworzone warunki dla kształcenia zawodowego dla grupy co najmniej 25 osób niepełnosprawnych

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- ilość zrewitalizowanych budynków (co najmniej 1 w szt. protokół odbioru),
- ilość zainstalowanych punktów oświetleniowych (co najmniej 1 szt. protokół odbioru),
- ilość nowych miejsc parkingowych (co najmniej 2 w szt. protokół odbioru).),
- Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z ZAZ (co najmniej 25 osób – lista obecności)

Lata realizacji projektu

2019 - 2020

Wartość ogólna projektu (w zł)

2.500.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	26
PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WYSTĘPUJACEJ W PASIE DROGOWYM ULIC RONDO PLAC JANA PAWŁA II	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
GMINA KARLINO	
Adres/Lokalizacja projektu	
UL.KOSZALIŃSKA, UL. OKRZEI, UL. KRÓTKA, UL. BOGUSŁAWA X, CZĘŚĆ UL. MONIUSZKI, KOSZALIŃSKIEJ, PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE	
Cel projektu	
Przebudowa infrastruktury drogowej ulic włączonych do projektu ma na celu wymianę zużytych nawierzchni dróg i chodników oraz dokonanie zmiany zagospodarowania pasa drogowego ze względu na wydzielenie poza jezdnię przeznaczoną do ruchu pojazdów mechanicznych, osobnych pasów ruchu przeznaczonych dla rowerzystów. Powyższe działanie ma na celu podniesienie bezpieczeństwa rowerzystów poruszających się po tych ulicach, rozbudowę sieci dróg rowerowych na terenie miasta Karłino i skomunikowanie tymi drogami rowerowymi wszystkich atrakcji turystyczno-kulturowych znajdujących się w obszarze miasta Karłino jak i w jego najbliższych okolicach. Przebudowa infrastruktury technicznej ma na celu modernizację sieci kanalizacji deszczowej w celu zapewnienia sprawnego odprowadzania wód opadowych. Obecnie podczas większych opadów deszczu istniejąca kanalizacja deszczowa, ze względu na jej zły stan techniczny jak i małą przepustowość, nie jest w stanie odbierać wody i w wielu miejscach powstają głębokie kałuże i zalewane są posesje przylegające do tych ulic. Kolejnym elementem infrastruktury technicznej wymagającym modernizacji jest sieć oświetlenia ulicznego, gdzie w miejsce istniejących latarni planuje się zastosowanie latarni z oprawami energooszczędnymi typu LED wyposażonymi w funkcję oszczędzania energii elektrycznej poprzez regulację natężenia oświetlenia w określonych godzinach nocnych dostosowując to oświetlenie do przewidywanego o tej porze ruchu pieszych i pojazdów. Dodatkowo planowana jest również rozbudowa sieci kanalizacji teletechnicznej wykorzystywanej do dystrybuowania wśród mieszkańców dostępu do Internetu, przesyłania obrazu z kamer monitoringu ulicznego oraz do przesyłania sygnału telewizji kablowej. Projekt jest zgodny z celem: CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW. • CEL SZCZEGÓŁOWY: ZWIĘKSZENIE LICZBY POWSTAJĄCYCH MIEJSC PRACY W OBSZARZE REWITALIZACJI CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.	

- **CEL SZCZEGÓŁOWY: POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W CENTRUM KARLINA**

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do:

- polepszenia warunków życia mieszkańców,
- poprawy estetyki miejscowości,
- ożywienie tej części miasta,
- poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego a w szczególności rowerzystów,
- zwiększenia mieszkańcom dostępności do Internetu oraz do sygnału telewizji kablowej,
- umożliwienia lokalnym stacjom telewizyjnym dostępu do lokalnej społeczności,
- zwiększenia bezpieczeństwa publicznego poprzez rozbudowę sieci monitoringu ulicznego.

Opis projektu

Przedsięwzięcie będzie polegać na:

- odnowieniu układu komunikacyjnego miasta (wymiana nawierzchni, budowa nowych dróg rowerowych)
- modernizacji oświetlenia ulicznego,
- rozbudowie monitoringu miejskiego,
- modernizacji i rozbudowie sieci kanalizacji deszczowej,
- rozbudowie sieci kanalizacji teletechnicznej,
- odtworzeniu historycznych nawierzchni i elementów zagospodarowania, w tym latarni ulicznych w obszarze śródmieścia miasta Karlino wpisanego do rejestru zabytków.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Projekt będzie uzupełnieniem rewitalizacji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem:

- Restauracja parku przy ul. Parkowej wraz z budową torów rowerowych pumptrack i miasteczka ruchu drogowego,
- Restauracja amfiteatru i parku przy ul. Koszalińskiej/Moniuszki.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane wskaźniki produktu:

- zrewitalizowana nawierzchnia ulic i chodników w obszarze rewitalizacji, (co najmniej 10 m2, ilość m2 – protokół odbioru),
- zamontowane punkty świetlne (co najmniej 2 w szt. – protokół odbioru),

Prognozowane wskaźniki rezultatu:

- wartość wykonanych prac (w zł – kosztorys)
- Ilość m2 zmodernizowanych ciągów ulic i chodników (co najmniej 10 m2 - ilość m2 – protokół odbioru)

- Ilość osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury (co najmniej 200 osób ilość osób – badanie wielkości ruchu).

W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących wskaźników:

liczba nowych obiektów budowlanych [szt.],
powierzchnia obszaru poddanego rewitalizacji [m²],
liczba nowych miejsc parkingowych [szt.].

Lata realizacji projektu

2018 - 2023

Wartość ogólna projektu (w zł)
2.000.000,00 zł

Tytuł/ nazwa projektu	27
ROZBUDOWA I MODERNIZACJA STADIONU MIEJKIEGO W KARLINIE	
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny	
GMINA KARLINO	
Adres/Lokalizacja projektu	
UL. KOŚCIUSZKI 30, KARLINO	
Cel projektu	
Głównym celem przedsięwzięcia jest polepszenie jakości oraz ułatwienie dostępności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (dzieci, młodzieży, seniorów) do nowoczesnej infrastruktury sportowej. W ramach projektu planowana jest: 1. Przebudowa trybun wraz z budową pomieszczeń magazynowych oraz sanitarnych, nowe siedziska, sektor dla gości przyjezdnych, 2. Budowa nowego ogrodzenia i oświetlenia, 3. Przebudowa bieżni, budowa infrastruktury do uprawiania lekkiej atletyki, 4. Przebudowa głównej murawy boiska wraz z systemem odwodnienia, nawodnienia, 5. Przebudowa bocznego boiska – murawa sztuczna/trawiasta, montaż przenośnych trybun, wiat dla gości, oświetlenia boisko boczne,	

6. Modernizacja monitoringu,
7. Budowa dodatkowego piłkochwyty przy boisku trawiastym ul. 4 Marca oraz wiat dla piłkarzy drużyn gości i gospodarzy,
8. Modernizacja kortu,
9. Modernizacja/budowa nowego placu zabaw,
10. Montaż siłowni zewnętrznej typu „outdoor fitness & urządzenia cross fit”,
11. Zakup niezbędnego sprzętu do pielęgnacji stadionu.

Projekt jest zgodny z celem:

- CEL I. ROZWÓJ GOSPODARCZY I PODNOSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW.
- CEL II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI OFERTY REKREACYJNO-KULTURALNEJ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.
- CEL III. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIOWANYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE ICH ESTETYKI I UŻYTECZNOŚCI.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemów:

- polepszenia warunków uprawiania sportu i rekreacji mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- umożliwienie umasowienia uprawiania sportu i rekreacji,
- poprawa jakości i dostępności do infrastruktury sportowej,
- poprawienie dostępności dla osób niepełnosprawnych,
- poprawy estetyki centrum sportowego miasta,
- poprawy warunków pracy szkół, klubów sportowych.

Opis projektu

W ramach projektu planowana jest:

1. Przebudowa trybun wraz z budową pomieszczeń magazynowych oraz sanitarnych, nowe siedziska, sektor dla gości przyjezdnych,
2. Budowa nowego ogrodzenia i oświetlenia,
3. Przebudowa bieżni, budowa infrastruktury do uprawiania lekkiej atletyki,
4. Przebudowa głównej murawy boiska wraz z systemem odwodnienia, nawodnienia,
5. Przebudowa bocznego boiska – murawa sztuczna/trawiasta, montaż przenośnych trybun, wiat dla gości, oświetlenia boisko boczne,
6. Modernizacja monitoringu,

7. Budowa dodatkowego piłkochwyty przy boisku trawiastym ul. 4 Marca oraz wiat dla piłkarzy drużyn gości i gospodarzy, 8. Modernizacja kortu, 9. Modernizacja/budowa nowego placu zabaw, 10. Montaż siłowni zewnętrznej typu „outdoor fitness & urządzenia cross fit”, 11. Zakup niezbędnego sprzętu do pielęgnacji stadionu.	Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Projekt będzie uzupełnieniem rewitalizacji Starego Miasta w Karlinie, w szczególności z projektem: • Restauracja parku przy ul. Parkowej wraz z budową torów rowerowych pumptrack i miasteczka ruchu drogowego – zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu szkół • Zagospodarowanie terenów zielonych nad Kanałem Młyńskim, • Utworzenie Centrum Nauki i Techniki ENERGIA w Karlinie, Realizacja projektu pozwoli także na aktywizację społeczności obszaru rewitalizacji w zakresie sportowym ale także ekonomicznym. Działający obiekt sportowy to szansa na powstanie nowych miejsc pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Realizacja projektu to szansa na stworzenie nowych podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz samego obiektu ale przede wszystkim korzystającym z niego mieszkańcom obszaru rewitalizacji (szkółki sportowe, siłownie, usługi gastronomiczne).	Prognostowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Prognostowane wskaźniki produktu: • zmodernizowany obiekt stadionu (1 w szt. – protokół odbioru), Prognostowane wskaźniki rezultatu: • powierzchnia zmodernizowanej infrastruktury sportowej (co najmniej 500 m2 – protokół odbioru), • utworzenie nowych miejsc pracy – (co najmniej 2 nowe miejsca pracy) • ilość korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury (co najmniej 300 osób, ilość osób – badanie frekwencji).	Lata realizacji projektu 2020 - 2022
Wartość ogólna projektu (w zł)	3.000.000,00 zł

6.4. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja wpisanych do zaktualizowanego LPR projektów rewitalizacyjnych jest niezwykle istotna w kontekście wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji.

Zgłoszone projekty są kluczowym elementem prowadzonych w sposób kompleksowy działań, na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji są realnym narzędziem służącym rozwiązaniu kluczowych dla społeczności lokalnej problemów.

Pamiętać jednak należy, że działania te mają swój wymiar finansowy, któremu zarówno budżet gminy jak i budżety poszczególnych interesariuszy, nie mogą zapewnić wymaganej wysokości wsparcia. Już na etapie przygotowywania projektów założono, iż dla ich realizacji niezbędne będzie pozyskanie finansowania zewnętrznego.

Zastosowanie tzw. „dźwigni finansowej” daje możliwość realizacji większej ilości projektów w krótszym czasie.

Dlatego dla procesu rewitalizacji niezbędne jest poszukiwanie różnych źródeł finansowania. Wysoki stopień uspołecznienia LPR jest niezwykle korzystny z punktu widzenia dostępu do zewnętrznych środków finansowych, które w różnym stopniu dostępne są dla poszczególnych grup podmiotów (interesariuszy) LPR.

Istotnym źródłem finansowania projektów LPR będą:

Fundusze krajowe

Fundusze krajowe mogą stanowić ważne źródło współfinansowania projektów zawartych w LPR. W zakresie objętym programem rewitalizacji najbardziej celowe będzie skorzystanie z możliwości finansowania zawartych w:

- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 (www.pois.gov.pl)
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 (www.pozytek.gov.pl/P,FIO,2014-2020)
- Fundusz Termomodernizacji i Remontów (www.bgk.pl/samorzady/fundusze-i-programy/fundusz-termomodernizacji-i-remontow/)
- Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finansowanie-i-mecenat/programy-ministra)
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (www.senior.gov.pl/)

Fundusze regionalne

Zgłoszone do LPR projekty mają silny charakter regionalny. Przyczyniają się one do rozwiązywania problemów które są charakterystyczne dla całego Województwa Zachodniopomorskiego.

Konsekwencją działań Zachodniopomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w zakresie popularyzacji idei rewitalizacji, jest zagwarantowanie możliwości współfinansowania części projektów rewitalizacyjnych w ramach środków zapisanych w Regionalnym Programie Operacyjnym.

W zakresie objętym programem rewitalizacji najbardziej celowe będzie skorzystanie z możliwości finansowania zawartych w:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. (www.rpo.wzp.pl/);
- Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (www.wfos.szczecin.pl/).

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH NALEŻY SZUKAĆ W RPO W DZIAŁANIACH:

Nr działania	Tytuł
• 1.10.	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego;
• 1.13.	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych;
• 2.5.	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej; ○ Poprawa stanu środowiska miejskiego; ○ Dziedzictwo kulturowe; ○ Ochrona różnorodności biologicznej;
• 4.5.	Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację;
• 4.6.	Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu;
• 4.9.	Rozwój zasobów endogenicznych;
• 7.1.	Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej;
• 7.2.	Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w KIS, CIS, ZAZ, WTZ;
• 7.3.	Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej ;

- 7.4. Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni społecznych);
- 7.6. Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym;
- 9.2. Infrastruktura społeczna ;
- 9.3. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich;
- 9.4. Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

Fundusze gminne

Rozwiązywanie problemów mieszkańców jest podstawowym obowiązkiem każdego samorządu terytorialnego. Rewitalizacja dotyczy kluczowych dla społeczności lokalnej problemów dlatego też część projektów rewitalizacyjnych przygotowanych jest przez sam samorząd lub jednostki mu podległe.

Środki prywatne

Istotą rewitalizacji jest pobudzenie aktywności społeczności lokalnej na różnych polach. Część projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych została przez prywatnych przedsiębiorców, stowarzyszenia czy też osoby fizyczne. Mają one pełną świadomość, że realizacja zgłaszanych projektów wymaga zaangażowania własnych środków, które uzupełnione być mogą środkami kranowymi, regionalnymi czy gminnymi.

ROZDZIAŁ VII. OPIS POWIĄZAŃ LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji w gminie Karłino został przygotowany w taki sposób, by być częścią większej całości, jaką jest Strategia Rozwoju Gminy, i wykazywać zbieżność z innymi dokumentami o charakterze strategicznym o zasięgu gminnym.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karłino opracowany został w oparciu o istniejące lokalne, dokumenty strategiczne.
Analiza powiązań pomiędzy dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi wykazała spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karłino z celami i założeniami poszczególnych dokumentów.

7.1. PROGRAMY GMINNE

Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, nakładają poprzez wytyczne RPO WZ, obowiązek wskazania powiązań dokumentów o charakterze strategicznym w gminie z Lokalnym Programem Rewitalizacji.

Opierając się na zapisie, w którym, „Podstawą programowania rewitalizacji w gminie powinna być Strategia Rozwoju Gminy, a dokładnie zapisy z niej wynikające. Zapisy zawarte w Strategii powinny stanowić wystarczające uzasadnienie potrzeby i znaczenia działań rewitalizacyjnych na danym obszarze gminy, a przez to stanowić punkt wyjścia do opracowania (aktualizacji) programu rewitalizacji” stworzono w Karlinie zaktualizowany LPR. Gmina Karłino nie posiada obecnie obowiązującej strategii rozwoju gminy, dlatego wskazano na powiązania z rekomendacjami zawartymi w Strategii Województwa Zachodniopomorskiego.

Rekomendacje Strategii Województwa Zachodniopomorskiego zakładają na terenie gminy Karłino wielofunkcyjny rozwój obszarów zurbanizowanych, a w szczególności wsparcie tendencji rozwoju pasma urbanizacji Koszalin – Białogard – Karłino, z uwzględnieniem funkcji obsługi rejonu i ruchu turystycznego oraz zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego. Dla rozwoju tych terenów niezbędne jest umiejętne inwestowanie w podniesienie stanu wyposażenia infrastrukturalnego oraz odpowiednie podnoszenie kwalifikacji pracowników

rolnych i przyciągnięcie inwestorów. Zapisy LPR korespondują z tak określonymi rekomendacjami, a także z zapisami innych dokumentów planistycznych obowiązujących na terenie gminy:

- a) Wieloletnim Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Karłino na lata 2016 – 2021,
- b) Gminnym Programem Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem w Gminie Karłino na lata 2015 – 2017,
- c) Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Karłino na Lata 2015 – 2020,
- d) Studium Uwarunkowań Rozwoju Gminy,
- e) Inne obowiązujące Programy (Program Ochrony Zabytków, Program Ochrony Środowiska, itd.).

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Karłino na lata 2016 - 2021

Program został przyjęty uchwałą Nr XVIII/154/16 Rady Miejskiej w Karlinie z dnia 26 lutego 2016 roku. Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Na Lata 2016-2021 zawiera założenia i kierunki działania organów Gminy Karłino związane z realizacją gospodarki mieszkaniowej.

Celami komplementarnymi Programu z zapisami LPR są:

- 1) Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Gminy Karłino;
- 2) Poprawa warunków zamieszkania najemców lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Karłino;
- 3) Budowa oraz wydzielanie lokali socjalnych;
- 4) Poprawa stanu technicznego mieszkaniowego zasobu gminy.

Gminnym Programem Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem w Gminie Karłino na lata 2015 – 2017

Zapisy Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karłino są w pełni komplementarne z przyjętymi celami Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem w Gminie Karłino na lata 2015-2017:

- 1) Wspieranie rodzin naturalnych w ich funkcjach opiekuńczych i wychowawczych oraz odzyskiwaniu zdolności do wypełniania tych funkcji;
- 2) Sprawowanie opieki nad osobami starszymi zgodnie z ich potrzebami.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Karłino na lata 2015 – 2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Karlino na lata 2015 – 2020 stanowi kluczowy dokument wyznaczający działania samorządu gminy Karlino w rozwiązywaniu kluczowych problemów społecznych na jej terenie. Problemy te były wielokrotnie przedstawiane w trakcie procesu tworzenia LPR. Znalazły swoje odzwierciedlenie w wizji zrewitalizowanego obszaru gminy Karlino, a także w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020,

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2015-2020, to kolejny dokument o charakterze strategicznym wpisujący się w proces rozwiązywania kluczowych dla lokalnej społeczności problemów z zakresu sfery społecznej.

Zakłada ona ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i potrzebę przygotowania osób narażonych na wykluczenie społeczne do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym. W szczególności dotyczy to zapisanych w Strategii działań prowadzonych w kierunku skracania przeciętnego czasu przebywania mieszkańców gminy bez pracy. Cel ten jest zbieżny z założeniami LPR w gminie Karlino a w szczególności z celem pierwszym: „*Rozwój gospodarczy i podnoszenie aktywności zawodowej mieszkańców*” i celem szczegółowym: „*Zwiększenie liczby powstających miejsc pracy w obszarze rewitalizacji*”. Realizacji celów Strategii służyć będą także projekty rewitalizacyjne m.in., Utworzenie centrum spotkań, usług publicznych, wolontariatu i działalności społecznej dla wyludniających się obszarów wiejskich w Karścinie, Utworzenie centrum spotkań i działalności społecznej dla wyludniających się obszarów wiejskich w Karlinku, Centrum wsparcia przedsiębiorców oraz budowa bazy usług i lokalnych producentów, Przebudowa budynku przy ul. Szczecińskiej 6 w Karlinie na potrzeby utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej w Karlinie.

LPR zakłada podjęcie działań rewitalizacyjnych związanych z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu co jest zgodne z zapisami Strategii, a także z celem drugim LPR „*Rozwój kapitału społecznego i integracja mieszkańców, w tym zwiększenie dostępności i różnorodności oferty rekreacyjno-kulturalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu*” w tym z celami szczegółowymi: „*Zwiększenie integracji mieszkańców obszarów wiejskich w obszarze rewitalizacji*” i „*Stworzenie warunków dla aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*”. Osiągnięciu celów Strategii służyć będą niewątpliwie projekty rewitalizacyjne tj. „*Nie bój się zmiany na lepsze! Aktywna integracja w gminie Karlino*”, „*Centrum Rewalidacji „Droga”*” i inne.

Studium Uwarunkowań Rozwoju Gminy

Studium Uwarunkowań Rozwoju Gminy przyjęte uchwałą Nr XXXIV/278/17 Rady Miejskiej w Karlinie z dnia 30 czerwca 2017 uwzględnia potrzebę rewitalizacji w gminie. Ustala w ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego - pełne wykorzystanie przyjętych zasad ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego oraz jego rewitalizacji w procesy zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego, uzyskanie wzrostu gospodarczego i zwiększenie efektywności gospodarowania przy wykorzystaniu szczególnych walorów położenia gminy, oraz uzyskanie wysokich standardów i ładu przestrzennego miasta i miejscowości gminy. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karłino, jest komplementarny z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy. W sposób szczególnie komplementarność LPR widoczna jest w celach Studium. Określają one kierunki rozwoju gminy. Między innymi dotyczą one stworzenia warunków dla kompleksowego rozwoju wiodących funkcji gospodarczych gminy jak:

- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;
- Zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych;
- Zapobieganie, na drodze właściwego użytkowania i utrzymania, niekorzystnym zjawiskom dekapitalizacji i degradacji dóbr kultury;
- Udostępnianie dla potrzeb społeczeństwa terenów w sposób zorganizowany, z zachowaniem „ładu przestrzennego” we wszystkich procesach przekształceń przestrzeni;
- Utrzymanie i zapewnienie rozwoju poszczególnym jednostkom osadniczym z racjonalnym wykorzystaniem ich rezerw wewnętrznych dla rozwoju funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych;
- Modernizacja i porządkowanie układu komunikacyjnego na obszarze gminy;
- Harmonijny rozwój obszarów potencjalnego zagospodarowania turystycznego.

LPR jest również komplementarny ze Studium w części określającej kierunki ochrony i zasady kształtowania środowiska kulturowego, w której określa obszary rewitalizacji (będące również częścią wyznaczonego w LPR obszarze rewitalizacji), do których należą:

1. Stare Miasto;
2. Wyspa Biskupia;
3. Ulica Koszalińska i Szczecińska.

Studium zakłada także m.in.:

- 1) Utrzymanie zachowanego układu urbanistycznego w postaci sieci ulic, rynku i układu zabudowy obrzeżnej w kwartałach historycznych;

- 2) Utrzymanie obowiązującej linii zabudowy wg stanu z lat 50-tych XX w. z korektami wynikającymi z reliktów podziemnych zabudowy zniszczonej i odbudowanej;
- 3) Odbudowę obiektów zniszczonych i pozostających luk po zabudowie historycznej;
- 4) Przywrócenie jedności przestrzeni o nawierzchni brukowej, na rynku staromiejskim likwidacja wydzielenia jezdni w części środkowej i budowa układu jezdni obwodowej z dopuszczeniem dywanika przy pierzejach południowej (przedłużenie ul. Szczecińskiej) i wschodniej (przedłużenie ul. Białogardzkiej);
- 5) Przywrócenie zadrzewienia wokół rynku staromiejskiego z charakterystyczną lokalizacją drzew flankujących wejścia do kamieniczek;
- 6) Rewaloryzację zabudowy folwarcznej na wyspie zamkowej i renowację budynków dworu i skrzydła zamkowego;
- 7) Wprowadzenie funkcji turystycznych i rekreacyjnych do rewaloryzowanych kamieniczek i zabudowy folwarcznej;
- 8) Opracowanie programu rewitalizacji i wyznaczenie projektów etapowych w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- 9) Odbudowę i rewitalizację zabudowy wzdłuż ulic Koszalińskiej i Szczecińskiej z przeznaczeniem na usługi turystyczne i regionalne z pozostawieniem dominującej funkcji mieszkaniowej w głębi zabudowy parcel.

LPR wykazuje zbieżność z częścią Studium dotyczącą rozwoju funkcji produkcyjnych, w której przewiduje odtworzenie struktur przemysłowo-usługowych wsi. Zgodnie z zapisami Studium powinno opierać się to na:

1. Lokalnych formach działalności gospodarczej, zakorzenionych w świadomości mieszkańców;
2. Lokalnych surowcach i płodach rolnych oraz ich przetwórstwie;
3. Rewitalizacji tradycyjnej zabudowy gospodarczej i folwarcznej;
4. Lokalizowaniu na terenach wiejskich drobnych zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych, kooperujących z większymi przedsiębiorstwami.

ROZDZIAŁ VIII. KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Kluczem do sukcesu programu rewitalizacji jest tzw. **komplementarność Lokalnego Programu Rewitalizacji**.

Istotą prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji było zapewnienie komplementarności między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, w tym pomiędzy projektami finansowanymi z EFRR i EFS.

Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami w przedstawionym Programie, skutkować będzie bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Przyjęte w dokumencie działania rewitalizacyjne, zostały wypracowane w taki sposób, że łączą konieczność działań na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz ograniczania występowania negatywnych zjawisk.

Tabela 64. Komplementarność projektów ze zdiagnozowanymi problemami w obszarze rewitalizacji.

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM	PROJEKTY REWITALIZACYJNE
DEPOPULACJA – ZMNIEJSZAJĄCA SIĘ LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY	• UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ, USŁUG PUBLICZNYCH, WOŁONTARIATU I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARŚCINIE • ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW SZKOLNYCH W KARLINIE • ODBUDOWA BUDYNKU NR 3 PRZY UL. PRUSA W KARLINIE ORAZ NADANIE MU FUNKCJI USŁUGOWO MIESZKALNEJ • CENTRUM REWALIDACJI „DROGA” • FESTIWAL MŁODYCH • JARMARKI ŚWIĄTECZNE • NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO • WARSZTATY ARTYSTYCZNE • UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARLINKU • RESTAURACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTRACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO • WIEŚ ŁĄCZY POKOLENIA – KARŚCINO • MAŁA WIEŚ – DUŻA SPRAWA - KARLINKO

NISKA ESTETYKA MAŁA ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARU REWITALIZACJI	• RESTAURACJA ZABYTKOWEGO PARKU PRZY ULICY WARYŃSKIEGO W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: OKRZEI, KONOPNICKIEJ ORAZ KOSZALIŃSKĄ W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, ORAZ KONOPNICKIEJ W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWĄ ORAZ SZCZECIŃSKĄ W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, BIAŁOGARDZKĄ, PL. JANA PAWŁA II ORAZ KANAŁ MŁYŃSKI W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWA ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, KONOPNICKIEJ ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE • RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, WIGURY, PL. JANA PAWŁA II, WARYŃSKIEGO ORAZ KANAŁEM MŁYŃSKIM W KARLINIE • PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WYSTĘPUJACEJ W PASIE DROGOWYM ULIC • REMONT ELEWACJI BUDYNKU ZABYTKOWEGO NR 94 NA UL. KOSZALIŃSKA W KARLINIE
SŁABA INTEGRACJA SPOŁECZNA	• UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ, USŁUG PUBLICZNYCH, WOŁONTARIATU I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH • REMONT I PRZEBUDOWA STADIONU MIEJSKIEGO • UTWORZENIE DZIENNEGO DOMU SENIORA • CENTRUM REWALIDACJI „DROGA” • FESTIWAL MŁODYCH • JARMARKI ŚWIĄTECZNE • WARSZTATY ARTYSTYCZNE • NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO • UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARLINKU • REWITALIZACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTRACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO • CENTRUM NAUKI I TECHNIKI W KARLINIE • CENTRUM WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ BUDOWA BAZY USŁUG I LOKALNYCH PRODUCENTÓW • WIEŚ ŁĄCZY POKOLENIA – KARŚCINO • MAŁA WIEŚ – DUŻA SPRAWA - KARLINKO

	PRZEBUDOWA BUDYNKU PRZY UL. SZCZECIŃSKIEJ 6 W KARLINIE NA POTRZEBY UTWORZENIA ZAKŁADU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W KARLINIE.
NISKA JAKOŚĆ EDUKACJI	- ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW SZKOLNYCH W KARLINIE - CENTRUM REWALIDACJI „DROGA” - WARSZTATY ARTYSTYCZNE - REWITALIZACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTRACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO - CENTRUM NAUKI I TECHNIKI W KARLINIE
DYSFUNKCJE SPOŁECZNE	- UTWORZENIE DZIENNEGO DOMU SENIORA - CENTRUM REWALIDACJI „DROGA” - NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO - WARSZTATY ARTYSTYCZNE
MAŁA AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA	- PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WYSTĘPUJĄCEJ W PASIE DROGOWYM ULIC - ROZBUDOWA BUDYNKU NR 3 PRZY UL. PRUSA W KARLINIE ORAZ NADANIE MU FUNKCJI USŁUGOWO MIESZKALNEJ - CENTRUM REWALIDACJI „DROGA” - JARMARKI ŚWIĄTECZNE - CENTRUM WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ BUDOWA BAZY USŁUG I LOKALNYCH PRODUCENTÓW - PRZEBUDOWA BUDYNKU PRZY UL. SZCZECIŃSKIEJ 6 W KARLINIE NA POTRZEBY UTWORZENIA ZAKŁADU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W KARLINIE.
NIEZADOWALAJĄCY STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO	- NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO - REWITALIZACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTRACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO - CENTRUM NAUKI I TECHNIKI W KARLINIE - ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW SZKOLNYCH W KARLINIE
NIEROZWIĄZANE PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	- PRZEBUDOWA BUDYNKU PRZY UL. SZCZECIŃSKIEJ 6 W KARLINIE NA POTRZEBY UTWORZENIA ZAKŁADU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W KARLINIE. - NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO - CENTRUM REWALIDACJI „DROGA”

Źródło: opracowanie własne

Wysoki stopień uspołecznienia prac nad LPR w gminie Karlino spowodował, że ostateczny kształt programu rewitalizacji uwzględnia nie tylko wzajemne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi.

Szczególną troską zespołu opracowującego LPR było zapewnienie, że założone w LPR działania rewitalizacyjne nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Każdy projekt, zanim został wpisany do LPR, był wnikliwie analizowany w kontekście potencjalnych korzyści i kosztów związanych z jego realizacją. Dla powodzenia procesu rewitalizacji, niezwykle ważne było zidentyfikowanie kluczowych partnerów działań rewitalizacyjnych. Dlatego na etapie tworzenia dokumentu zadbano o to, aby w sposób możliwie jak najbardziej szczegółowy, opisać spektrum partnerów procesu rewitalizacji

8.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Karlino, została zapewniona dzięki temu, że obszar objęty rewitalizacją jest stosunkowo niewielki i zwarty, co ułatwiło skupienie projektów rewitalizacyjnych na stosunkowo niewielkiej przestrzeni. Może to dodatkowo wypłynąć na pożądane efekty synergiczne realizowanych projektów. Obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji, wyznaczono w toku wnikliwych analiz ilościowych i jakościowych, przy szerokim współudziale społeczności lokalnej. Wpłynęło to nie tylko na prawidłowość wyboru obszaru rewitalizacji, ale przede wszystkim spowodowało przygotowanie wielu cennych projektów obywatelskich, które zostały włączone do dokumentu.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim funkcjonalnie powiązane. Odpowiadają na główne problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym oraz zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

Pozytywne skutki realizacji tych projektów, widoczne będą na całym obszarze rewitalizowanym. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary miasta i gminy. Dodatkowo, planowane projekty nie dają możliwości powodowania zjawiska segregacji społecznej (czy to ze względów ekonomicznych, czy kulturowych).

8.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty ujęte w LPR dopełniają się wzajemnie i odpowiadają na różne problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe. Dzięki temu uzyskano komplementarność problemową całego dokumentu. Pozwala to na kompleksowe przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom.

W wymiarze społecznym – planowane działania, ukierunkowane są na wsparcie osób, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i wykluczonych społecznie. Projekty przyczyniają się do aktywizacji społecznej mieszkańców Karlina, co wpłynie na integrację różnych grup społecznych. Częściowo efekt ten został już osiągnięty w trakcie warsztatów i konsultacji społecznych związanych z pracami nad LPR. Dodatkowo, zaplanowane przedsięwzięcia odpowiadają również na zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji problemy bezrobocia.

Tabela 65. Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych

Projekty rewitalizacyjne	SFERY					Cele LPR		
	SPOŁECZNA	GOSPODARCZA	ŚRODOWISKOWA	PRZESTRZENNO - FUNKcjONALNA	TECHNICZNA	I	II	III
UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ, USŁUG PUBLICZNYCH, WOŁONTARIATU I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH								
REWITALIZACJA ZABYTKOWEGO PARKU PRZY ULICY WARYŃSKIEGO W KARLINIE								
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: OKRZEI, KONOPNICKIEJ ORAZ KOSZALIŃSKĄ W KARLINIE								
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, ORAZ KONOPNICKIEJ W KARLINIE								
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWĄ ORAZ SZCZECIŃSKĄ W KARLINIE								

RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, BIAŁOGARDZKĄ, PL. JANA PAWŁA II ORAZ KANAŁ MŁYŃSKI W KARLINIE								
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: SZCZECIŃSKĄ, WARYŃSKIEGO, SPICHRZOWA ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE								
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, ŻWIRKI, KONOPNICKIEJ ORAZ PL. JANA PAWŁA II W KARLINIE								
RENOWACJA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU OGRANICZONEGO ULICAMI: KOSZALIŃSKĄ, WIGURY, PL. JANA PAWŁA II, WARYŃSKIEGO ORAZ KANAŁEM MŁYŃSKIM W KARLINIE								
ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW SZKOLNYCH W KARLINIE								
UTWORZENIE DZIENNEGO DOMU SENIORA								
REMONT ELEWACJI BUDYNKU ZABYTKOWEGO NR 94 NA UL. KOSZALIŃSKA W KARLINIE								
ODBUDOWA BUDYNKU NR 3 PRZY UL. PRUSA W KARLINIE ORAZ NADANIE MU FUNKCJI USŁUGOWO MIESZKALNEJ								
CENTRUM REWALIDACJI „DROGA”								
FESTIWAL MŁODYCH								
JARMARKI ŚWIĄTECZNE								
NIE BÓJ SIĘ ZMIANY NA LEPSZE! AKTYWNA INTEGRACJA W GMINIE KARLINO								
WARSZTATY ARTYSTYCZNE								
UTWORZENIE CENTRUM SPOTKAŃ I DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ DLA WYLUDNIAJĄCYCH SIĘ OBSZARÓW WIEJSKICH W KARLINKU								

REWITALIZACJA PARKU PRZY UL. PARKOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ TORÓW ROWEROWYCH PUMPTACK I MIASTECZKA RUCHU DROGOWEGO								
CENTRUM NAUKI I TECHNIKI W KARLINIE								
CENTRUM WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ BUDOWA BAZY USŁUG I LOKALNYCH PRODUCENTÓW								
WIEŚ ŁĄCZY POKOLENIA – KARŚCINO								
MAŁA WIEŚ – DUŻA SPRAWA - KARLINKO								
PRZEBUDOWA BUDYNKU PRZY UL. SZCZECIŃSKIEJ 6 W KARLINIE NA POTRZEBY UTWORZENIA ZAKŁADU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W KARLINIE.								
PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WYSTĘPUJACEJ W PASIE DROGOWYM ULIC								
REMONT I PRZEBUDOWA STADIONU MIEJSKIEGO								

Źródło: opracowanie własne.

W wymiarze gospodarczym – LPR zakłada działania związane z lokalnymi przedsiębiorstwami, co może wpłynąć na zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie. Podejmowane działania w ramach LPR wpłynąć mają na wzrost przedsiębiorczości i aktywności ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W wymiarze środowiskowym – projekty LPR wpłyną na rozwiązanie problemów środowiskowych, związanych obniżeniem standardów środowiska. Dotyczą one m.in. promowania rozwiązań służących poprawie jakości powietrza (termomodernizacja).

W wymiarze przestrzenno-technicznym – zdiagnozowane problemy w tym obszarze dotyczyły niskiej jakości terenów publicznych oraz niedostatecznego wyposażenia w infrastrukturę społeczną. Z tego względu, planowane projekty rewitalizacyjne dotyczą poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz doposażenia obszarów rewitalizacji w niezbędną infrastrukturę społeczną. Projekty dotyczą także modernizacji, przebudowy lub

adaptacji zdegradowanych technicznie obiektów, o przeznaczeniu na funkcje społeczne i miejsc aktywności mieszkańców. Dotyczy to nie tylko budynków komunalnych, ale także projektów zgłaszanych przez wspólnoty. Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia techniczne wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Karlino wykazuje się również komplementarnością w zakresie niezbędnych źródeł finansowania zawartych w nim projektów. Już na etapie opracowywania projektów realizacyjnych, zwracano uwagę ich beneficjentom, że prawidłowe przygotowanie projektów pozwoli im na pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, w szczególności:

- ŚRODKÓW WSPÓLNOTOWYCH (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności);
- ŚRODKÓW PRYWATNYCH - inwestowanie na obszarach zdegradowanych oraz poprzez formułę PPP (Partnerstwo Publiczno-Prywatne).

W przypadku projektów realizowanych przez gminę, zakłada się możliwość korzystania z różnych źródeł finansowania, w tym z funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. W poszczególnych przypadkach możliwe i celowe wydaje się poszukiwanie zewnętrznych partnerów dla realizacji projektów służących wyprowadzaniu obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego.

RODZIAŁ IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W GMINIE KARLINO

Efektywne wdrażanie LPR w gminie Karłino wymaga stworzenia sprawnego i czytelnego systemu monitorowania i oceny, który pozwoli na obserwację rezultatów prowadzonych działań oraz w razie potrzeby, wprowadzanie korekt (aktualizacja).

Jego podstawowym elementem są racjonalnie dobrane, mierzalne i weryfikowalne wskaźniki oraz mierniki, które ułatwiają konsekwentne śledzenie zmian oraz prowadzenie porównań, zarówno w obrębie samej gminy, jak i w odniesieniu do innych samorządów lub średnich osiąganych poziomów dla województwa czy kraju.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Karłino będzie przebiegało w oparciu o następujące zasady:

Partnerstwa – czyli współpracy ze wszystkimi interesariuszami. Są nimi m.in.: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, podmioty sektora społecznego i gospodarczego. Działania związane z zarządzaniem LPR i jego zmianami będą realizowane w oparciu o szeroką partycypację społeczną.

Komplementarność – polegającej na efektywnym współdziałaniu różnych podmiotów w realizacji projektu. Komplementarność oznacza także transparentność procedur i jasny podział kompetencji.

Kompleksowość – polegającej na zabieganiu o pełne odzwierciedlenie w LPR zarówno problemów obszaru rewitalizacji, jak i interesariuszy. Elementem kompleksowości podejmowanych działań będzie także wspólne poszukiwanie możliwości organizacyjnych, prawnych i finansowych rozwiązywania kluczowych problemów, stojących przed obszarem rewitalizacji.

Realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji, powierza się Burmistrzowi Karłina, który działa przez podległą mu strukturę administracyjną Urzędu Gminy Karłino i innych jednostek gminnych.

Działania Burmistrza wspomagane będą przez pełnomocnika ds. Rewitalizacji. To dedykowana rewitalizacji funkcja, wyodrębniona w strukturze Urzędu Miejskiego.

Szczegółowy zakres zadań, forma organizacji (referat lub samodzielne, wieloosobowe stanowisko pracy w Urzędzie Miejskim) zostaną określone przez Burmistrza. Funkcję koordynatora Rewitalizacji będzie pełniła komórka Urzędu Miejskiego w Karlinie, w której jeden zatrudnionych pracowników zostanie wyznaczony do realizacji programu, jako pracownik/inspektor ds. rewitalizacji. Pełnomocnik ds. rewitalizacji ta zapewni obsługę

organizacyjno-merytoryczną procesów związanych z rewitalizacją obszaru rewitalizacji w Gminie Karłino

Wsparcie merytoryczne zapewni Zespół ds. Rewitalizacji, w składzie którego są osoby zaangażowane w prace nad Diagnozą i sporządzanie LPR – jako wewnętrzni eksperci ds. rewitalizacji – przedstawiciele wszystkich referatów Urzędu Miejskiego.

Zadania Pełnomocnika ds. rewitalizacji to:

- Przygotowanie do realizacji gminnych projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych i zaplanowanych do realizacji przez Urząd Miejski w Karlinie, w tym udział w pracach związanych z pozyskiwaniem finansowania zewnętrznego.
- Współpraca z jednostkami podległymi organizacyjnie Gminie Karłino w zakresie realizacji i promocji projektów rewitalizacyjnych.
- Stworzenie Forum LPR obejmującego uczestnictwo przedstawicieli: **przedsiębiorców, członków stowarzyszeń i wspólnot, mieszkańców, pracowników instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społeczności zamieszkującej obszar rewitalizowany.** Zadaniem forum będzie wydawanie opinii na temat realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także kreowanie nowych kierunków działań rewitalizacyjnych w odpowiedzi na pojawiające się nowe problemy społeczne, gospodarcze, funkcjonalno-przestrzenne, środowiskowe i techniczne w obszarze rewitalizacji. Zadaniem Pełnomocnika będzie organizacja spotkań Forum LPR nie rzadziej niż 2 razy w roku. Zadaniem Pełnomocnika będzie także przekazywanie niezbędnych informacji uczestnikom Forum LPR. W swojej istocie Forum LPR ma być ważnym ciałem opiniująco-doradczym w całym procesie rewitalizacji.
- Zapewnianie zgodności lokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych z gminnym programem rewitalizacji.
- Działania na rzecz włączania się w realizację działań rewitalizacyjnych partnerów społecznych z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
- Monitoring realizacji LPR z corocznym raportowaniem Burmistrzowi na temat osiągniętych rezultatów oraz systematyczne pozyskiwanie i agregowanie informacji potrzebnych do monitorowania i ewaluacji programu.
- Opracowywanie raportu ewaluacyjnego zawierającego rekomendacje do oceny aktualności i stopnia realizacji celów wytyczonych w programie.
- Co najmniej raz na dwa lata wykonanie ewaluacji programu.
- Bieżąca współpraca z interesariuszami gminnego programu rewitalizacji i wsparcie w realizacji projektów i przekształcaniu przedsięwzięć w projekty przygotowane do realizacji.
- Prowadzenie komunikacji społecznej na rzecz rewitalizacji oraz promocji programu i idei rewitalizacji.

- Zbieranie i udostępnianie informacji o realizowanych projektach i ich wpływie na rezultaty programu.
  - Inicjowanie i ułatwienie współpracy na rzecz realizacji programu.
  - Inicjowanie wydarzeń i działań wpisujących się z realizację kierunków działań gminnego programu rewitalizacji z wykorzystaniem infrastruktury wytworzonej w już zrealizowanych projektach rewitalizacyjnych.
  - Wprowadzenie zmian w programie rewitalizacji i jego aktualizację, organizację dorocznych festynów oraz wszystkich innych form uspołeczniania zarządzania programem
- System monitorowania LPR w gminie Karlino stanowi kluczowe narzędzie pozwalające kontrolować zakres i stopień realizacji LPR. Skuteczny monitoring i ewaluację warunkują:
- aktualne dane statystyczne i informacje dotyczące obszarów funkcjonowania gminy, wskazujące na zachodzące zmiany społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz w środowisku naturalnym,
  - rzetelnie przygotowywane raporty okresowe ze stanu realizacji LPR,
  - bieżące śledzenie zmian i aktualizowanie zapisów,
  - zachowanie w procesie wdrażania LPR zasad partnerstwa, równości szans, spójności rozwoju przestrzennego oraz zgodności z dokumentami kierunkowymi szczebla regionalnego i krajowego,
  - zachowanie odpowiedniej częstotliwości, a tym samym ciągłości procesów monitorowania.

Fundamentem systemu monitorowania jest pozyskanie i zestawienie danych odpowiadających zakresowi przyjętemu przy opracowywaniu części diagnostycznej LPR. System monitoringu powinien zawierać dane dotyczące sfery społecznej, gospodarczej i przestrzenno-technicznej. Dane zbierane w systemie powinny w sposób ciągły umożliwiać przeprowadzanie analizy i sporządzenia co najmniej dwóch raportów obrazujących postęp w realizacji LPR (za lata 2017-2019 i 2020-2023). Agregowane i analizowane dane posłużą do monitorowania LPR. Ze względów praktycznych jest to tzw. otwarty zestaw wskaźników, co oznacza możliwość wprowadzania nowych lub poszerzania zakresu już istniejących. Dla oceny realizacji LPR przyjęto kluczowe wskaźniki monitorujące odnoszące się do sfery społecznej, gospodarczej i technicznej. (tab. 69)

Prowadzenie monitoringu LPR w gminie Karlino, będzie polegało na wykonaniu:

- raportów z realizacji celów, zawierających informację na temat podejmowanych działań, realizowanych projektach, stopnia ich realizacji oraz ich efektów końcowych;
- analizy wskaźnikowej – określenia poziomu powiązań podejmowanych projektów realizacyjnych z procesami społeczno-gospodarczymi w gminie Karlino.

Tabela 66. Kluczowe wskaźniki monitorujące realizację LPR

lp	WSKAŹNIKI	JEDNO STKA MIARY	WARTOŚĆ BAZOWA OBSZARU REWITALIZACJI	WARTOŚĆ DOCELOWA OBSZARU REWITALIZACJI
WSKAŹNIKI PRODUKTU				
1.	LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	SZT.	0	26
2.	LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH („MIĘKKICH”)	SZT.	0	6
WSKAŹNIKI REZULTATU				
1.	ZMNIJSZENIE LICZBY OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ OGÓŁEM	OSOBA	380	350
4.	ZMNIJSZENIE LICZBY PRZESTĘPSTW	SZTUKA	58	52
5.	LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ	OSOBA	22	24
6.	ZMNIJSZENIE LICZBY BUDYNKÓW O ZŁYM STANIE TECHNICZNYM	SZTUKA	136	126

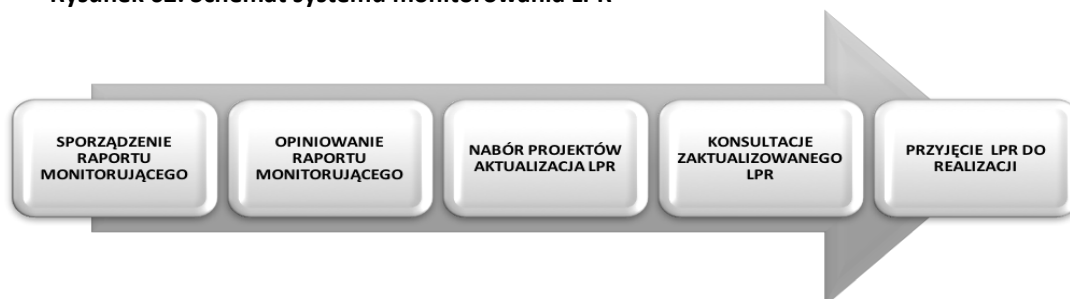
Źródło: opracowanie własne.

Monitoring LPR pozwala na systematyczną ocenę postępów i niezbędne działania korygujące, zależne od zmian w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym gminy oraz podjęcie decyzji dotyczącej aktualizacji dokumentu. Zaleca się sporządzenie dwóch raportów obrazujących postęp w realizacji LPR (za lata 2017-2019 i 2020-2023) w oparciu o dane pozyskiwane od wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego i jednostek gminnych biorących udział w zarządzaniu i realizacji zapisów LPR. Rada Miejska w Karlinie jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie :

1. akceptowała raporty z realizacji LPR;
2. podejmowała uchwały dotyczące aktualizacji LPR;
3. uwzględniała zadania zaplanowane w LPR przy uchwalaniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej lub innych dokumentach strategicznych.

Funkcjonowanie systemu monitorowania w gminie Karłino przedstawia schemat procedury monitorowania LPR.

Rysunek 62. Schemat systemu monitorowania LPR

Źródło: opracowanie własne.

Propozycja przeprowadzenia procedury monitorowania i oceny realizacji celów określonych w LPR:

System monitorowania polegać będzie na analizie zmian zachodzących podczas realizacji LPR w ramach przyjętych celów strategicznych. Monitoring powinien być prowadzony wielopłaszczyznowo (efekty społeczne, ekonomiczne oraz analiza zmian przestrzenno-funkcjonalnych) oraz dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów. Przyjmuje się, że monitorowanie jest procesem ciągłym i będzie powtarzane według następujących kroków:

- 1) zespół ds. rewitalizacji opracowuje raport monitorujący (wraz z danymi ilościowymi i wskaźnikami) w terminie 3 miesięcy od daty zakończenia okresu sprawozdawczego po zebraniu informacji i danych;
- 2) burmistrz przedstawia raport Radzie Miejskiej w Karlinie. Raport obok analizy osiągnięć oraz stwierdzenia odchyłeń od przyjętych celów i kierunków rozwoju, powinien zawierać propozycje działań korygujących lub zalecać zmiany w zapisach LPR, (jeżeli są one uzasadnione czynnikami, które uległy zmianie). Powinien zawierać również ocenę wartościową i ilościową z realizacji poszczególnych celów LPR i projektów realizacyjnych;
- 3) po przyjęciu raportu przez Radę Miejską w Karlinie i wprowadzeniu ewentualnych korekt w LPR następuje nabór propozycji projektów rewitalizacyjnych w formule konsultacji społecznych;
- 4) przesłanie dokumentu LPR do instytucji opiniodawczych (RDOŚ, Państwowy Inspektorat Sanitarny);
- 5) Burmistrz przedstawia Radzie Miejskiej zaktualizowany LPR wraz z propozycją uchwały i uzasadnieniem oraz raport z konsultacji;
- 6) uchwalony zaktualizowany LPR zostaje przekazany przez Burmistrza do oceny przez IŻ RPO WZ celem wpisania (aktualizacji) na listę (wykaz) programów rewitalizacji realizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego;
- 7) przyjęcie do realizacji zaktualizowanego LPR.

9.1. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Karłino jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powodowało to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli m.in. sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego.

Tabela 67. Mechanizm włączenia mieszkańców w prace nad LPR

DATA	WYDARZENIE
29 czerwca 2017	Powołanie zarządzeniem Burmistrza Zespołu ds. Rewitalizacji
29 czerwca 2017	Robocze spotkanie zespołu ds. rewitalizacji, gdzie zaprezentowano wyniki diagnozy gminy wraz z wskazaniem propozycji obszaru zdegradowanego w Gminie Karłino oraz propozycji obszaru rewitalizacji.
30 czerwca	Badanie sondażowe mieszkańców gminy dotyczące identyfikacji obszaru zdegradowanego http://karlino.pl/strona-844-ankieta_dla_mieszkancow.html
7 lipca 2017 r.	W Karlińskim Ośrodku Kultury odbyło się podsumowanie wakacyjnych warsztatów plastycznych, podczas których dzieci pracowały nad stworzeniem logotypu dla programu rewitalizacji pn. „Opracowanie nowelizacji lokalnego programu rewitalizacji dla Miasta Karłino w modelu partycypacyjnym, który jest dofinansowany z Funduszy Europejskich. Członkowie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karłino wybrali pracę Nataszy Jurkiew, na podstawie której stworzono wersję elektroniczną logotypu.
11 lipca 2017	Otwarte spotkanie zespołu ds. Rewitalizacji – warsztat partycypacyjny – wnioski z diagnozy oraz problemy obszarów zdegradowanych w gminie Karłino
13 lipca 2017	Otwarty spacer studyjny z przewodnikiem, w którym udział, obok zespołu ds. rewitalizacji wzięli mieszkańcy Karłina. Trasa spaceru wiodła przez miejsca charakterystyczne dla proponowanego obszaru rewitalizacji. Po zakończeniu spaceru miał miejsce warsztat partycypacyjny, którego efektem było wyznaczenie obszaru rewitalizacji.
14 lipca	Badanie mieszkańców obszaru rewitalizacji Karłino, Karścino, Karlinko
21 lipca 2017 r	Otwarte spotkanie zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami, którego tematem było określenie wizji i celów rewitalizacji, z udziałem sołtysów z sołectw: Mierzyn, Ubysławice, Karlinko, Karścino,

6, 11 oraz 13 września 2017 odbyły się spotkania konsultacyjne w Karlińskim Ośrodku Kultury,	Straży Miejskiej, ks. Proboszcza z Mierzyna. Burmistrz Karłina oraz pracownicy Urzędu Miejskiego mogli wysłuchać oczekiwań mieszkańców oraz propozycji dotyczących kwestii miejsc i problemów związanych z rewitalizacją Karłina.
11 września 2017	W ramach konsultacji odbyły się również warsztaty dla młodzieży dotyczące tematu rewitalizacji. Warsztaty miały na celu: a) zapoznanie młodzieży z projektami ujętymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Karłino, b) pokazanie młodym mieszkańcom Karłina jak można się zaangażować w ich realizację oraz zaktywizować młodzież poprzez nabycie przez nich umiejętności organizacji lokalnych przedsięwzięć, współpracy oraz definiowania problemów które dotyczą lokalną społeczność oraz konceptów na konkretne przedsięwzięcia realnie możliwe do realizacji i wdrożenia im zapobiegające. Zajęcia przeprowadzone zostały w Szkole Podstawowej w Karścinie oraz Zespole Szkół w Karlinie.
13 września 2017r.	Spacer studyjny po obszarze rewitalizacji, w który udział wzięli członkowie zespołu ds. rewitalizacji oraz zainteresowani mieszkańcy Karłina.

18 września koniec konsultacji społecznych.	Zakończono proces konsultacji społecznych. Z zgromadzonym materiałem konsultacyjnym rozpoczął pracę zespół ds. Rewitalizacji, w celu rozpatrzenia zgłoszonych wniosków do projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących wszystkich interesariuszy stworzono system komunikacji zespołu ds. rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji LPR podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Karlino informacji o postępach we wdrażaniu LPR,
- umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych,
- bieżące informowanie przez Burmistrza, Rady Miejskiej oraz przedstawicieli sołectw na terenie gminy,
- publikowanie informacji w mediach społecznościach,
- organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
- umieszczenie tablic reklamowych w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
- publikacje w prasie.

Elementem zwiększającym udział interesariuszy w zarządzaniu i ewaluacją LPR jest przyjęta procedura zgłaszania zmian do projektu. W trakcie konsultacji społecznych wszyscy interesariusze mają prawo i możliwość zgłoszenia propozycji zmian w LPR. Propozycja zmiany LPR zgłaszana jest w formie pisemnej do Burmistrza Karlina.

Założenie, że LPR jest dokumentem, który „żyje” wraz z obszarem rewitalizacji daje szansę na jego modyfikowanie wraz ze zmieniającą się sytuacją, w której obszar ten i jego mieszkańcy się znajdują. Pozwala to uniknąć efektu, w którym LPR jest hamulcem dla potrzebnych społecznie projektów, a które nie znalazły się w jego pierwotnej formie. Tworzenie nowych projektów (fiszek rewitalizacyjnych) pozwala na bieżące zmiany w LPR, w zależności od potrzeb lokalnej społeczności.

9.2. AKTUALIZACJA

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia aktualizacji LPR w razie zaistnienia takich okoliczności.

W przypadku stwierdzenia, że Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz przedłoży Radzie Miejskiej stosowny projekt uchwały zmieniającej Program Rewitalizacji. Zmiana Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim był on uchwalany.

Wszelkie zmiany w LPR muszą jednak posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne oraz powinny zostać właściwie opisane, zawierać rodzaj i przyczynę zmiany oraz jej wpływ na dalszą realizację programu i propozycję modyfikacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo – rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno–organizacyjny), działania rewitalizacyjne, które zostałyby dopisane do LPR powinny być zgodne z politykami oraz programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, a także mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno–gospodarczej.

9.3. EWALUACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Ewaluacja jest narzędziem pozwalającym na rozliczenie wdrażania LPR w gminie Karlino. Pozwala na ocenę stopnia wykonania celów. Ewaluacja opiera się na analizie wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania społeczno–gospodarczego interesariuszy procesu rewitalizacji oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Ewaluacja LPR będzie odbywała się etapowo:

- Ewaluacja ex-ante – przed realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będzie to ocena zasadności poszczególnych projektów rewitalizacyjnych oraz ocena ich wpływu na społeczność i obszar rewitalizacji;
- Ewaluacja w trakcie realizacji przedsięwzięć – ocena bieżąca przyjętych celów oraz ich wpływu na obszary problemowe;
- Ewaluacja ex-post – po realizacji przedsięwzięcia, długoterminowa ocena wpływu oraz trwałości poszczególnych projektów na społeczność i obszar rewitalizacji;
- Zmiana (modyfikacja) LPR – po przeprowadzeniu ewaluacji lub w razie wystąpienia istotnej zmiany warunków realizacji LPR.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zestaw wskaźników	21
Tabela 2. Największe podmioty w gminie Karlino.....	26
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w gminie Karlino.....	27
Tabela 4. Proces depopulacji w gminie Karlino	37
Tabela 5. Zjawisko koncentracji depopulacji w gminie Karlino.....	38
Tabela 6. Depopulacja - koncentracja zjawiska w gminie Karlino	39
Tabela 7. Analiza SWOT –Mierzyn.....	44
Tabela 8. Analiza SWOT – Karścino	46
Tabela 9. Analiza SWOT – Pobłocie Wielkie	47
Tabela 10. Analiza SWOT – Ubysławice.....	49
Tabela 11. Analiza SWOT – Karlino.....	51
Tabela 12. Historyczny układ przestrzenny miejscowości na obszarach wiejskich w gminie Karlino.	52
Tabela 13. Zabytkowe budowle sakralne na obszarach wiejskich gminy Karlino	53
Tabela 14. Zabytkowe obiekty rezydencjonalne w gminie Karlino	54
Tabela 15. Parki na obszarze gminy Karlino	55
Tabela 16. Zabytkowe obiekty mieszkalne i folwarczne w obszarze wiejskim gminy Karlino	56
Tabela 17. Jednostki analityczne w gminie Karlino	61
Tabela 18. Depopulacja w gminie Karlino	61
Tabela 19. Wskaźnik depopulacji (różnica liczby mieszkańców w latach 2011-2016)	63
Tabela 20. Liczba ludności w podziale ze względu na aktywność zawodową	63
Tabela 21. Wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 osób.....	63
Tabela 22. Wskaźnik starzenia ludności w gminie Karlino	65
Tabela 23. Wyniki testu gimnazjalnego w 2016 roku.....	66
Tabela 24. Wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2016 roku (%).....	66
Tabela 25. Ludność ogółem i ludność na 1 km ² w powiecie białogardzkim wg gmin	67
Tabela 26. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego	68
Tabela 27. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego.....	68
Tabela 28. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu białogardzkiego	69
Tabela 29. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej.....	70
Tabela 30. Zasiłek stały na 1000 osób	72
Tabela 31. Wskaźnik dotyczący korzystania z zasiłku okresowego na 1000 osób	73
Tabela 32. Wskaźnik dotyczący pobierania zasiłku celowego na 1000 ludności.	73
Tabela 33. Wskaźnik dotyczący udzielanej pomocy na dożywianie dzieci	74
Tabela 34. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców - wskaźnik WS9	75
Tabela 35. Udział osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców w 2016 r.	78
Tabela 36. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą.....	79
Tabela 37. Wskaźnik nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.....	80
Tabela 38. Ilość budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	83
Tabela 39. Zasoby mieszkaniowe gminy Karlino i powiatu białogardzkiego.....	84
Tabela 40. Budownictwo ogółem - oddane nowe budynki.....	85

Tabela 41. Jednostki analityczne w gminie Karlino	91
Tabela 42 . Wskaźniki sfery społecznej.....	91
Tabela 43. Wskaźniki sfery gospodarczej	92
Tabela 44. Wskaźniki sfery infrastrukturalnej	93
Tabela 45. Wskaźnik sumaryczny sfer: społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej (WZ)	94
Tabela 46. Obszar zdegradowany w gminie Karlino.....	96
Tabela 47. Jaki obszar gminy jest zdegradowany i powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji? Proszę wybrać (znak X) jeden obszar w mieście i/lub jeden na terenie wiejskim	97
Tabela 48. Główne problemy zidentyfikowane w jednostkach analitycznych.....	97
Tabela 49. Kumulacja negatywnych zjawisk w podobozarach obszaru IV.	102
Tabela 50. Problemy społeczne w podobozarach obszaru IV.....	104
Tabela 51. Obszar zdegradowany w gminie Karlino.....	105
Tabela 52. Propozycje obiektów/terenów, które wymagają interwencji programu rewitalizacji – wyniki prac warsztatowych	107
Tabela 53. Charakterystyka społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji	125
Tabela 54. Korzystający z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji	126
Tabela 55. Korzystający z pomocy społecznej	127
Tabela 56. Pomoc w dożywianiu dzieci	128
Tabela 57. Poziom bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji.....	129
Tabela 58. Liczba podmiotów gospodarczych w Karlino	134
Tabela 59. Wskaźniki dla sfery środowiskowej	139
Tabela 60. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	141
Tabela 61. Dostępność do wybranych usług i przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji.....	142
Tabela 62 . Kluczowe zagregowane problemy obszaru rewitalizacji	146
Tabela 63. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych w gminie Karlino	151
Tabela 64. Komplementarność projektów ze zdiagnozowanymi problemami w obszarze rewitalizacji.	227
Tabela 65. Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych.....	231
Tabela 66. Kluczowe wskaźniki monitorujące realizację LPR	238
Tabela 67. Mechanizm włączenia mieszkańców w prace nad LPR.....	240

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 .Liczba ludności w gminie Karlino	37
Wykres 2 Liczba mężczyzn w gminie Karlino	37
Wykres 3. Liczba kobiet w gminie Karlino	38
Wykres 4. Dochody gminy na 1 mieszkańca	77
Wykres 5. Dochody własne gminy Karlino	78
Wykres 6. Liczba bezrobotnych w gminie Karlino 2008-2016.....	81
Wykres 7. Najczęściej wskazywane problemy społeczne w obszarze miejskim	130
Wykres 8. Najczęściej wskazywane problemy społeczne w sołectwie Karścino	132
Wykres 9. Najczęściej wskazywane problemy społeczne w sołectwie Karlino	132

Kod pola został zmieniony

Wykres 10. Ocena działalności ośrodków kulturalnych i sportowych w obszarze rewitalizacji	133
Wykres 11. Zanieczyszczone środowisko jako problem obszaru rewitalizacji	138
Wykres 12. Problemy z zakresu infrastruktury w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji – obszar miejski.....	142
Wykres 13. Problemy z zakresu infrastruktury w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji – Karścino	143
Wykres 14. Problemy z zakresu infrastruktury w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji – Karlino	143

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Partycypacyjny charakter LPR w gminie Karlino	11
Rysunek 2. Spotkanie Zespołu ds. Rewitalizacji	12
Rysunek 3. Spacer studyjny	12
Rysunek 4. Spacer studyjny	13
Rysunek 5. Portal informujący o procesie rewitalizacji w gminie Karlino	14
Rysunek 6. Warsztaty rewitalizacyjne	14
Rysunek 7. Logo rewitalizacji.....	15
Rysunek 8. Zakres diagnozy na potrzeby LPR.....	15
Rysunek 9. Schemat procesu diagnostycznego	16
Rysunek 10. Podział miasta Karlino na obszary analityczne.	19
Rysunek 11. Położenie gminy Karlino.....	25
Rysunek 12. Zabytkowy spichlerz w Karlinie	29
Rysunek 13. Odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem.....	40
Rysunek 14. Obciążenia gmin problemowymi miejscowościami popegeerowskimi w województwie zachodniopomorskim.	41
Rysunek 15. Obiekty byłego PGR - Mierzyn.....	43
Rysunek 16. Ruiny zabudowań – Karścino	45
Rysunek 17. Zniszczone zabudowania zlewni mleka - Ubysławice	49
Rysunek 18. Zniszczone zabudowania dawnego PGR	49
Rysunek 19. Obiekty byłego PGR - Karlino	51
Rysunek 20. Zabytkowy kościół w Mierzynie	54
Rysunek 21. Wskaźnik depopulacji - analiza rozkładu przestrzennego	62
Rysunek 22. WS2 - analiza rozkładu przestrzennego	64
Rysunek 23. WS3 - analiza rozkładu przestrzennego	65
Rysunek 24. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (WS4).....	70
Rysunek 25. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek stały na 1000 mieszkańców (WS.5)	71
Rysunek 26. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek okresowy na 1000 mieszkańców (WS6)	72

Rysunek 27. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek celowy na 1000 mieszkańców (WS7)	74
Rysunek 28. Pomoc w dożywianiu dzieci - liczba dzieci na 1000 mieszkańców (WS8).	75
Rysunek 29. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców (WS9)	76
Rysunek 30. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 mieszkańców (WG1)	79
Rysunek 31. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (WG3)	80
Rysunek 32. Liczba osób bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym	82
Rysunek 34. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	84
Rysunek 35. Skumulowana wartość wskaźników społecznych w gminie Karlino	92
Rysunek 36. Skumulowana wartość wskaźników gospodarczych w gminie Karlino	93
Rysunek 37. Skumulowana wartość wskaźników infrastrukturalnych w gminie Karlino	94
Rysunek 38. Skumulowana wartość wskaźników społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych (WZ)	95
Rysunek 39. Obszar zdegradowany w gminie Karlino	96
Rysunek 40. Obszar rewitalizacji	106
Rysunek 41. Przystanek autobusowy	110
Rysunek 42. Karlino – przystanek autobusowy	110
Rysunek 43. Karścino – ruiny pałacu	111
Rysunek 44. Obszar rewitalizacji – Plac Jana Pawła II	114
Rysunek 46. Obszar rewitalizacji – ul. Waryńskiego	115
Rysunek 47. Obszar rewitalizacji- ulica Spichrzowa	116
Rysunek 48. Obszar Rewitalizacji – ulica Szczecińska	117
Rysunek 49. Obszar rewitalizacji – ul. Białogardzka	118
Rysunek 50. Obszar rewitalizacji ul. B. Prusa	119
Rysunek 51. Obszar rewitalizacji – ul. Żwirki	120
Rysunek 52. Obszar rewitalizacji – ul. Wigury	121
Rysunek 53. Obszar rewitalizacji – ul. Okrzei	122
Rysunek 54 . Zniszczone zabytkowe budynki w obszarze rewitalizacji	128
Rysunek 55. Zniszczona kamienica w obszarze rewitalizacji	129
Rysunek 57. Wymagająca modernizacji pierzeja w obszarze rynku w Karlinie	135
Rysunek 58. Zniszczone elewacje kamienic w obszarze rewitalizacji	136
Rysunek 59. Obszar przekroczeń poziomu docelowego b(a)p rok Zp11sZpB(a)pa38 w strefie Karlina	137
Rysunek 60. Przewagi typów emisji w stężeniach b(a)p rok w obszarze Karlina	137
Rysunek 61. Zdegradowane tereny zielone w obszarze rewitalizacji	138
Rysunek 62. Wymagający modernizacji obszar rynku (Plac Jana Pawła II)	139
Rysunek 63. Stare zniszczone kamienice i zaniedbane podwórka w obszarze rewitalizacji	141
Rysunek 64. Rozmieszczenie projektów w obszarze rewitalizacji	155
Rysunek 65. Schemat systemu monitorowania LPR	238